

In de stilte de echo

ROMAN

MARCELINE DE WAARD

inkijkexemplaar

In de stilte de echo

ROMAN

MARCELINE DE WAARD

COLOFON

Titel: In de stilte de echo

Auteur: Marceline de Waard

Fotograaf: Kees Winkelman

Uitgever: Ambilicious, uitgever van verhalen - Waddinxveen
www.ambilicious.nl

Omslagontwerp: ProBeeld

Vormgeving binnenwerk: Ambilicious

Redactie: Inanna van den Berg

ISBN: 978-94-93366-87-9

NUR: 301

Eerste druk: maart 2026

© 2026 Marceline de Waard | Ambilicious | ProBeeld

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, behoudens de in de wet gestelde uitzonderingen, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbenden.

Hoewel deze uitgave met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, aanvaarden auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden.

In de stilte de echo

Ambilicious Waddinxveen | Kalmthout

1

Roerloos gras om een waterput. De lucht trilt, het zonlicht verdwijnt, een film start. Een leeg bierflesje rolt weg, rode wijn klotst over de rand, een donkere vlek breidt uit. Hard gelach, gekrijs. Brigida danst. Een ketting breekt.

Waarom nam ze juist vanochtend het holle pad door de velden in plaats van de weg door Noorbeek? Of beter: waarom komt juist nu het verleden zo pijnlijk boven? Haar schuld, de diep weggestopte verwijten van haar moeder en haarzelf schrijnen als vanouds, alsof de boodschap gisteren het eelt van de jaren week heeft gemaakt en weg geschaafd. Ze loopt tegen een muur van weggeduwde herinneringen aan.

De eerste keer dat ze op dit pad zonder haar tante liep was met Brigida. Wat was ze kwaad geweest dat haar zusje haar sprookjeswereld binnendrong. Hoewel ze komend najaar drieënzestig wordt, kan ze de boosheid die op achtjarige leeftijd opvlamde nog steeds voelen. Haar moeder die vooroverboog en haar schouders beetpakte: 'Pas goed op Brigida. Ze is minder sterk dan jij en ze vertrouwt op haar grote zus.'

Pas jaren later begreep ze dat voor haar moeder twee kinderen te veel was. Dat lag niet aan hen, het was het leven zelf dat eigenlijk te zwaar voor haar was. Dat zij in de zomervakantie naar tante Leonora werd gestuurd en dat Brigida vanaf haar zesde met haar meeging, was niet alleen om haar moeder te ontlasten. Het was ook voor haar vader, op wiens schouders naast zijn werk voor een groot deel de zorg voor het gezin rustte. 'Zorg goed voor je zusje,' was de boodschap die ze als bijna negenjarige op het station

van Maastricht van hem meekreeg, 'dan zorg ik goed voor jullie moeder.'

Eenmaal bij tante thuis ging ze bokkig op de vloer voor de boekenkast zitten. Ze trok haar knieën op en duwde haar neus ertegenaan.

'Hebben jullie zin in ranja?'

'Jaaa,' riep Brigida. Cleo deed of ze de vraag niet hoorde. Brigida kwam naar haar toe en raakte haar bovenbeen aan. 'Ze heeft rode limo.'

Met haar knie duwde ze haar zusje weg.

'Laat haar even, Brigida,' zei tante. 'Misschien wil jij me helpen met pannenkoeken bakken.'

Na de pannenkoeken las tante een sprookje voor.

Cleo bleef koppig zitten.

Vloerplanken kraakten boven haar hoofd. Háár tante bracht haar zusje naar bed. Tranen drupten tussen haar benen op de houten planken onder haar. Voetstappen op de trap, gerommel in de keuken, de verleidelijke geur van warme chocolademelk. Tante Leonora kwam naast haar zitten.

'Er was eens een meisje dat op een dag naar de Limburgse heuvels werd gestuurd,' vertelde tante Leonora. 'Ze dwaalde over de bergen en ontdekte de ingang naar het verborgen Heuvelrijk dat gewone mensen niet kunnen zien. Ze vond geheime huuskes waar elfen, kabouters en heksen wonen. Ze leerde hun taal begrijpen en zij vertelden haar hun geheimen. Op een dag stond er een hummeltje voor de deur van het zwart-witte huisje met de blauwe luiken waar ze zelf woonde. Ze was veel minder sterk en slim dan het meisje, ze had wel hele lieve goudbruine ogen en lange vlechten zo zwart als de veren van een raaf. "Kom binnen," zei het meisje en ze deelde haar pannenkoeken met haar. De volgende dag nam ze het hummeltje mee op avontuur door de heuvels. Het kleintje was zo blij dat het hart van het

meisje openging. Samen straalden ze licht uit dat nog feller was dan de warmste zonnestralen.'

De kleine Cleo haalde haar handen van haar hoofd en leunde tegen tante aan. Ze pakte de beker chocolademelk aan en luisterde naar de avonturen van het meisje en het hummeltje in het verborgen Heuvelrijk.

'Midden in de zomer werden ze uitgenodigd voor het geheime midzomernachtfeest. Ze zongen en dansten, aten heksenbrood en dronken elfenlimonade En op het moment dat de zon weer begon aan zijn lange baan omhoog, kroonde de elfenkoningin het meisje tot Cleo, de prinses van het geheime Heuvelrijk.'

Tante beëindigde haar verhaal en trok haar nichtje dicht tegen zich aan.

De volgende dag stuurde ze haar met Brigida naar buiten. Tot haar verrassing zonder de last om goed op haar kleine zusje te passen. In plaats daarvan kreeg ze de opdracht haar de geheimen van het Heuvelrijk te laten zien.

Het was de start van een nieuwe band tussen hen. Onverschrokken als Cleo was, nam ze haar onzekere zusje niet alleen tijdens de zomervakanties met zich mee; ze werd ook haar steun en toeverlaat thuis en op school. Tot die ene zomer.

Cleo staart naar het zwarte computerscherm. Over blote schouders golvende lange zwarte haren, een aan een ketting glinsterend geloof-hoop-liefde-bedeltje boven de aanzet van jonge borsten; opnieuw projecteert haar geest het beeld van een dansende Brigida bij de oude waterput. Ze dwingt haar gedachten terug naar het hier en nu. Onvermijdelijk dwalen ze af naar haar afspraak gisteren in het ziekenhuis.

'Denk er rustig over na,' zei de arts vriendelijk. Ze krabbelde wat op een velletje papier en schoof het haar toe.

‘Op deze website kunt u alle opties rustig nalezen. Praat erover met uw naasten.’

Noortje, de dochter van Brigida, komt na jaren sluimeren in een met rust gelaten hersenlaasje nu tevoorschijn. Haar nichtje, zoals zijzelf het nichtje van tante Leonora was. Had ze als tante na het overlijden van haar zusje meer haar best moeten doen als tante, zich niet moeten laten afschepen door haar moeder en Noortjes vader? Het schuldgevoel waarop zij hamerden. Nooit verdween het helemaal. Een minuscuul pitje, zo diep verborgen dat het lijkt of het is verdwenen, net een virus: als iedereen de griep is vergeten, breekt er een nieuwe golf uit. Liet ze zich daarom zo makkelijk overhalen het initiatief bij het meisje te laten? En dan nu een laatste ronde, een nieuwe kans.

Een harde kloep op de voordeur. Het zweet breekt haar uit en ze trekt zich los van het computerscherm waar de beelden van de keren dat ze haar nichtje zag inmiddels caleidoscopisch overheen schieten. Op het tikken van het oude klokje op de schoorsteenmantel na is het stil. Haar hartslag kalmeert. Een tweede kloep, indringender nu. Ze staat op en stapt de kleine gang in.

‘Noortje?’

2

Daar moet ze zijn, Noortjes onderbewuste weet het zeker. Een slingerende weg door een paars-groen landschap, blauw, aqua en turkoois in de verte schitterend tussen stoere rotsen. Een lila gloed, wit zand dat bijna-zwarte stenen schuurt. De groene tinten van het zeewier. Alle kleuren gevangen in één foto. De afbeelding, de sfeer, het maakt iets wat ze dacht te zijn vergeten wakker. Iets dat trilt in haar ziel. Precies daar waar haar behoefte aan moederliefde diep is weggeborgen. Koesterend verspreidt een warme gloed zich door haar heen. Ze strijkt de bladzijden van het tijdschriftartikel glad op haar bureau: 'Weldaad aan de Ierse westkust'. Gefascineerd zuigt ze het verhaal over authentieke zeewierbaden in zich op. Ierse Spa avant la lettre. Honderd jaar geleden kwam zwemmen in zee in zwang en werd de aanvullende heilzame werking van een zeewierbad ontdekt: het zou de huid zijdezacht maken en helpen tegen allerlei kwalen zoals artritis en spierpijn. Nu is het zeewier opnieuw in opmars; een bad of bodywrap zou ontgiftend, ontspannend en huidvernieuwend werken.

'Nora!' Een harde klap op haar bureau.

Gedesoriënteerd kijkt ze op.

'Zit jij hier nu roddelblaadjes te lezen? Heb je geen werk te doen?' De directeur van het kleine accountantskantoor waar zij naast haar werk als managementassistente tegelijk junior-accountant in opleiding is, torent boven haar computerscherm uit. Vanochtend kwam hij binnen met een gezicht alsof zijn vrouw hem met ruzie in plaats van ontbijt de deur uit had gestuurd, nu oogt hij of een van zijn grootste klanten zijn lunch verpestte met klachten over de geleverde diensten.

'Het is mijn lunchpauze. Omdat het regent bedacht ik dat ik beter hier kon blijven.' Haar woorden ketsen af tegen zijn rug. Ze hoopt dat hij vanmiddag goede zaken doet;

aan het eind van de middag heeft ze een afspraak met hem. Ze is bijna een jaar in dienst en naast de mogelijkheid van een vast contract wil ze hem om aanpassing van haar werkzaamheden vragen nu ze onlangs de eerste modules van haar deeltijdopleiding heeft afgerond. De accountants druppelen binnen. Een glimlach plooit zich om haar mond. In plaats van de gebruikelijke joviale zwaaien en knipoogjes, kijken ze vandaag langs haar heen alsof ze onzichtbaar is. De opgewonden warmte van zonet slaat om in een onaangename kou. Kilte dringt diep in haar botten. Ze trekt de mouwen van haar vest over haar ijzige handen en is vast van plan zich niet te laten verjagen.

Of ze hem zojuist heeft verteld dat ze zijn positie als directeur overneemt: perplexer kan haar baas niet kijken.

‘Een vast contract én assisteren bij accountswerk? Daar is de kwaliteit van je werk gewoon te wisselend voor. Je bent te vaak met je gedachten ergens anders, zoals vanmiddag. Wie weet wat je allemaal achter mijn rug uitspookt.’

‘Het was mijn pauze. De accountants zijn juist heel tevreden over mijn werk.’ Wanhopig, klagelijk, haar toekomst hangt af van dat contract. Ze baalt van de smekende toon in haar stem.

‘Ze vinden dat je geen gevoel hebt voor verhoudingen. En dan dat gedoe tijdens de laatste vrijdagmiddagborrel - een keurige huisvader proberen te verleiden. Hoe haalde je het in je hoofd?’

Ze schudt haar hoofd, te verbijsterd om een woord uit te brengen.

‘Ik wijt het eraan dat je te veel dronk.’

‘U vergist zich. Ze knipogen altijd naar me en die avond ...’

‘Alsjeblieft, liegen siert geen mens. Ik zal je tot het eind van je contract betalen. Nu lijkt het me het beste dat je je persoonlijke spullen haalt en naar huis gaat.’

Ze leunt tegen de deur die ze zojuist met al haar zelfbeheersing zachtjes sloot. De klootzak! Of beter: klootzakken. Bijna een jaar lang heeft ze zich als administratieve voetveeg in dit duffe accountantskantoor uitgesloofd in de verwachting dat dit een eerste stap op de carrièreladder als accountant was. De droom van een huis helemaal alleen voor zichzelf trok haar door de week, liet haar de schouders ophalen onder de hooghartige houding van de twee andere managementassistenten en hielp haar de seksistische man-vrouwverhoudingen te labelen als 'stelt niks voor, ze weten niet beter'. Met een vast contract met perspectief op meer in haar handen had ze maandag haar eerste huurovereenkomst kunnen tekenen. Voor het eerst niet het huis van een ander bij wie ze intrekt, een droom die een stel neanderthalers nu bruut van haar afpakken. Een zwerfkatje dat denkt een warm thuis te hebben gevonden en net als het naar binnen wil gaan door hen de kou wordt ingetrapt. Woede kookt, borrelt en sist. Het kleine zwerfkatje wordt een getergde tijger.

Ze stormt de trap op naar de eerste verdieping waar de accountants zitten. Ze opent de eerste deur boven met zoveel kracht dat hij tegen de muur knalt. Verstoord kijken de mannen op.

'Eerst kloppen! Hoe vaak ...'

De stem van de man tegenover de deur verstomt bij haar aanblik. Hij haalt de leesbril van zijn neus en legt hem zachtjes neer alsof hij zo de woedetornado tot stilstand kan bewegen.

Ze plant haar handen op zijn bureau, de bril krakt.

'Wat hebben jullie tegen de directeur gezegd? Jullie lopen altijd met me te flirten. Jullie knijpen in m'n kont als ik iets uit de archiefkast moet halen. En nu flikken jullie me dit?' Ze brengt haar gezicht dichterbij dat van de man achter het bureau. Spuug spettert in zijn oog en hij deinst naar achteren.

‘Doe eens gezellig, Nora. Neem er nog één,’ bouwt ze een brallerige accountant na. ‘Eén van jullie zette nog een Gin-Tonic voor me neer. Jij was de klootzak die me zo beschonken maakte dat ik het goed vond dat je me thuis bracht.’ Dat laatste is een wilde gok. Voor Noortje maakt het geen verschil. Voor haar zijn ze allemaal verworden tot apen, gedreven door lage lusten. ‘Jij graaide in de auto naar mijn tieten. Jij duwde mijn hand op je pik. Jij ...’

Twee paar handen trekken haar aan haar schouders weg. ‘Hou op met dat geschreeuw. Je bent door het hele gebouw te horen.’

Ze rukt zich los, nu pas valt haar op dat het halve kantoor zich heeft verzameld bij de deuropening. ‘Ik zal jullie eens vertellen wat jullie brave huisvaders uitvreten als ze alleen zijn.’ De tijgerin slaat woest met haar klauwen naar haar publiek. ‘Mijn vrouw begrijpt me niet. Ik droom al van je sinds je het kantoor binnenstapte.’ Opnieuw imiteert ze een arrogante mannenstem. ‘Jullie dringen je aan mij op, jullie strijken per ongeluk expres langs mijn tieten, jullie ...’

Een van de weinige vrouwelijke accountants wurmt zich door de mannen naar voren. ‘Nu is het genoeg. Je zet jezelf voor schut. Kom.’

Iets in haar stem en gezichtsuitdrukking raakt Noortje in haar onderbuik; de door vrouwen gedeelde onderbewuste wereld waar de wetenschap verborgen is dat ze het nooit zullen winnen van een overmacht aan kerels. Een tijger geraakt door een verdovingspistool, een marionet wiens speler de touwtjes loslaat. Murw laat ze zich mee de trap afnemen naar het kantoor van de administratie.

‘Jij gelooft me toch wel?’ vraagt Noortje.

‘Je bent zelf in beschonken toestand op hun avances ingegaan.’

De ijzige toon verbreekt de oerdrift die hen verbond. Of bestond die alleen in Noortjes verbeelding? Zonder nog iets te zeggen, veegt ze alles wat op haar bureau ligt in haar

tas, pakt haar jas en laat zich door de vrouw het gebouw uitbonjournen.

Buiten heeft de regen plaatsgemaakt voor een strakblauwe lucht. De zon straalt, zelfs de natte stoep en de verkeersdampen verhullen de vroege lentegeur niet. Noortje grabbelt naar het pakje sigaretten onder in haar tas. Wat maakt het nog uit dat er in het zicht van het kantoor een rookverbod geldt. Ze steekt er een op. De nicotine kalmeert en de adrenaline van zonet verliest zijn kracht, de betekenis van haar ontslag komt ervoor in de plaats. Het is meer dan het kwijtraken van een baan. Het is het verlies van een moeizaam opgebouwde eigenwaarde, het pas verworven geloof dat zij iemand kan worden met een serieuze carrière en een huis dat ze een thuis kan noemen. Vanachter de ramen prikken ogen in haar rug. Nog even, en iemand komt haar wegsturen. Om die laatste vernedering voor te zijn, neemt ze een laatste hijs, trapt met haar hak de peuk uit en trekt haar haar jas strak om zich heen. Met opgetrokken schouders loopt ze naar het metrostation.

De avondspits is nog niet begonnen. In de wagon kruipt ze zo mogelijk nog meer in elkaar gedoken in een stil hoekje. Een minkukel, een dom wicht, een waardeloos kind. Een haarlok kriebelt in haar gezicht. Ze duwt hem terug. Vanaf haar pubertijd had ze een rattenkopje, in de coronatijd groeide het lang. Geloofde ze echt dat een laagjes kapsel op kaaklengte haar zou transformeren tot een volwassen vrouw, een serieuze accountant met een eigen flat?

De opgetogenheid waarmee ze in de kappersstoel zat. De laatste haarpluk viel op de grond, het "tje" achter haar naam dwarrelde erachteraan. Ze bestudeerde haar nieuwe look in de spiegel, een serieuze bijna-veertiger keek terug. Ze was onlangs begonnen aan een deeltijdopleiding accountancy en besloot om zich bij haar eerstvolgende sollicitatie naar een passende kantoorbaan Nora te noemen. Prompt werd

ze aangenomen. Van het volwassen gevoel is weinig over. In de kern is ze nog steeds dat ongewenste kind, een meisje dat zelfs door haar moeder werd afgewezen. Haar geest verdwijnt in het verleden. De ontdekking dat haar moeder niet haar mama was. Een jaar of elf was ze, twaalf misschien. 'Jouw moeder is je moeder niet.' Haar buurmeisje verklapte het geheim tijdens een ruzie.

De woorden verlamden haar, puzzelstukjes vielen op hun plaats. Het ontbreken van enige gelijkenis met haar twee oudere broers en moeder, het voortrekken van de twee jongens en de verdrietige blik waarmee haar vader haar soms opnam. Ze was een donkere elf in een gezin van blonde reuzen, de dochter van een sprookjeskoningin en de vrouw die zich haar moeder noemde een heks. Zij had haar moeder vervloekt en haar vader betoverd. Een smeulende kinderdroom vlamde op.

"Je bent mijn moeder niet!" werd Noortjes mantra, "verschrikkelijk ondankbaar kind. Naar je kamer!" dat van haar stiefmoeder.

De eindeloze uren die ze daar doorbracht, wachtend op een moeder die haar niet kwam halen. Langzaam druppelde het besef door dat ze zo verschrikkelijk moest zijn als haar stiefmoeder steeds riep. Anders had haar mama haar wel meegenomen, had haar vader haar kant gekozen in plaats van die van de heks.

Afwijzing en een minderwaardigheid, als uit een diepe slaap wakker gewekte gifslangen kronkelen ze door haar gemoed. Haar ingewanden krimpen samen en ze probeert de foto van haar echte moeder voor de geest te halen. Haar wanhopige behoefte om iets tastbaars van haar te hebben, drijft boven. De eerste keer had haar vraag naar foto's bij haar vader het effect van een lucifer bij een rotje.

‘Elsemieke is je moeder,’ zei hij met een vuurrood gezicht. ‘Je mag God op je blote knieën danken dat ze jou opvoedt als haar eigen dochter.’

‘Echt niet,’ gilte ze ten antwoord.

Ze stampte woest de trap op. Het werd haar specialiteit. Haar puberale gedrag deed het laatste restje van haar stiefmoeders inlevingsvermogen verdampen. Haar vaders zucht naar vrede was te zwak om de rust in huis te doen terugkeren. Uiteindelijk liet hij het erbij zitten. In plaats daarvan richtte hij zijn energie nog meer op de twee zonen uit het eerste huwelijk van Elsemieke. Het was makkelijker om de verwarring en pijn van zijn dochter te negeren en een vader te zijn voor de jongens van wie Noortje altijd had gedacht dat het haar halfbroers waren. Een nieuw patroon sleet in en Noortje werd door de deining van dat nieuwe gezinsleven als wrakhout op een verlaten strand geworpen. Hoe hard ze ook schreeuwde, met de deuren smeed en de trap opstampte; ze werd als ongewenst genegeerd. Het schrijnt nog steeds, of vijfentwintig jaar slechts een onbetekenend korstje is op een verwaarloosde wond. De beelden die ze al tientallen jaren met succes verdringt, gulpen vandaag als vers bloed uit een opnieuw opengereten wond.

Haar laatste zondag in het ouderlijk huis. Ze mocht weer eens niet mee, wilde alleen thuisblijven zoals zij zelf zei. Zodra de auto om de hoek van de straat verdween, haalde ze twee tientjes en een vijfje – meer durfde ze niet – uit de portemonnee van haar stiefmoeder en besloot om in de persoonlijke spullen van haar vader en zijn vrouw te gaan zoeken naar tekenen van haar moeder. Ze begon in hun slaapkamer, opende de laden van hun nachtkastjes, keek in de schoenendozen onder in hun kledingkast en snuffelde door hun ondergoed. Ze vond pornoblaadjes, glijmiddel, handboeien en slipjes met

open kruizen. Haar vader met Elsemieke? Gatver. Ze trok hun slaapkamerdeur dicht en nam de trap naar de zolder waar haar vaders bureau naast de verwarmingsketel stond. Had die sukkel nou echt niet door dat alles wat van hem was, weggemoffeld werd in dit heksenhuis? Ze nam plaats op de bureaustoel. In de onderste la vond ze een trouwboekje en een oud adresboekje. Ze opende het eerste, voor het eerst las ze de naam van haar moeder: Brigida. Zoet als honing rolde hij over haar tong: 'Brigida.' Nog steeds heeft de naam een rustgevend effect. In het adresboekje vond ze het adres van 'ouders Brigida'. Haar hart ging sneller kloppen, ze scheurde het velletje eruit en stopte de boekjes terug op de plek waar ze verstopt lagen.

Die avond stormde haar stiefmoeder zonder kloppen Noortjes slaapkamer binnen. 'Achterbakse rotmeid. Jij hebt aan onze spullen gezeten. Hoe durf je,' schreeuwde ze.

Noortje zat met haar kussen in de rug in bed. Ze keek op van de Viva die ze aan het lezen was.

'Waarom klop je niet? Jij hebt me geleerd dat dat altijd moet.'

'Behalve als je je misdraagt. Wat deed je in onze kamer?' Haar mond werd een witte streep en rode vlekken sierden haar konen.

'Heb je weer gezopen?' Noortje genoot van de door haar ontdekkingen verkregen macht.

'Jij ... jij ...' Gefrustreerd door het gebrek aan woorden rukte Elsemieke het tijdschrift van Noortjes schoot en smiet het door de kamer. Haar vader verscheen in de deuropening, achter hem gluurden haar stiefbroers over zijn schouder.

'Wat is hier aan de hand?'

'Die hoer is bang dat ik haar heilige zoontjes vertel wat voor vieze slet ze is.'

Noortje richtte zich tot de jongens achter hem. 'Jullie moeder vindt het lekker als mijn vader haar vastbindt.'

Klets! Noortjes hand ging naar haar wang. Ondanks alle jaren die verstreken zijn kan ze de vernedering van die eerste en laatste klap van haar stiefmoeder nog steeds voelen. Haar vader deed nog een poging de boel te sussen: 'Toe nou, Noortje, je moet ophouden je moeder het bloed onder de nagels vandaan te halen.'

Het was olie op het vuur en Noortje speelde de door het adresboekje gekregen troefkaart uit. 'Ze is mijn moeder niet. Morgen ga ik haar zoeken en dan ga ik bij haar wonen.'

Haar stiefmoeder krijste, 'Stom kind' en Noortje drukte haar handen tegen haar oren. Elsemieke pakte haar polsen beet en trok ze weg. 'Heb je het nog steeds niet door? Je moeder is dood!'

I

ONTHEEMD

3

Met iedere stap die ze zette, klopte Noortjes hart hoger en harder. Op de hoek van de straat wurmde ze het velletje met het adres van haar grootouders uit haar spijkerbroekzak. Ze hield het stevig vast: hoewel er nauwelijks wind stond, was ze bang dat het uit haar handen waaide. Het was meer dan een stukje papier met het adres van haar onbekende grootouders, het was een ticket naar haar moeder, de toegang tot haar echte leven waarvan de heks haar weghield. Haar moeder kon onmogelijk dood zijn: er was geen graf, geen urn en er waren geen foto's.

Ze duwde het briefje terug in haar zak. Vanochtend loog ze dat ze de eerste uren vrij had en nadat iedereen het huis uit was, haalde ze haar schoolboeken uit haar rugzak en verwisselde ze voor kleding en toiletartikelen. De optie dat haar grootouders inmiddels waren verhuisd, weigerde ze als gedachte toe te laten. Sinds ze uit de bus aan de rand van de wijk stapte, had ze geen mens gezien. Ook geen hond en de meeste parkeervakken waren leeg. Het oogde net zo doods als de jaren-tachtigbuurt uit haar jeugd waar de mannen naar hun werk gingen, de kinderen op school zaten en de vrouwen thuisbleven. Het enige verschil was de aanblik van de eengezinshuizen uit de jarenzeventig; die oogden nog vermoeider, alsof de extra tien jaar bewoning door middelmatige gezinnen ze had uitgeblust. Op nummer negentien stonden twee frisgroene planten in de vensterbank. De kraakwitte vitrages erachter beletten haar naar binnen te kijken. Ze beende het tuinpad op, veegde haar klamme handpalmen af aan haar broek en voordat ze zich kon bedenken drukte ze op de deurbel.

‘Brigida?’

De vrouw die opendeed, stak haar handen uit alsof ze haar wilde vastpakken. Bibberend, haar stem vol tranen.

Aangesproken worden met de naam van haar moeder, ogen die ze herkende van haar spiegelbeeld; instinctief week ze terug om aan de aanraking te ontsnappen. Achter de vrouw verscheen een kalende man.

‘Wie ben jij?’

‘Ik ben Noortje, de dochter van Brigida.’

De kleur vertrok uit zijn gezicht. Hij tuurde over haar schouder.

‘Kom binnen.’

De stemmen uit de radio accentueerden de stilte die viel na haar opa’s vraag wat ze hier kwam doen. Haar oma staarde naar een punt boven haar hoofd en haar opa keek haar ongeduldig aan. Opgelaten drukte Noortje haar knieën tegen elkaar in de haar toegewezen fauteuil in de hoek. Haar handen wriemelden onrustig in haar schoot.

‘Ik wil meer weten over mijn moeder.’

‘Daarvoor moet je bij je vader zijn,’ antwoordde hij.

‘Die wil niks over haar zeggen. Hij zegt dat Elsemieke nu mijn moeder is. Wilt u mij alstublieft meer over mijn moeder vertellen?’

Haar oma ontwaakte uit haar trance en stond op. Noortje volgde haar naar een dressoir in het gedeelte van de doorzonkamer achter het bankstel. Het stond vol met foto’s in sierlijk bewerkte zilverkleurige lijstjes. De afbeeldingen lieten steeds hetzelfde meisje zien op verschillende leeftijden. Als baby in dezelfde fauteuil als waarop Noortje net zat met een beer ernaast, als peuter aan de hand van een groter meisje. Op een driewieler, spelend op het strand, schrijvend aan een schoolbankje, op een zandpad tussen de heuvels. Daarnaast stonden er foto’s van haar als jonge vrouw. Een kort rokje, warrig tegen gekamd haar en zwart omlijnde ogen. Voor Noortje was het of ze naar een foto

van haarzelf keek, maar net anders. Dat lag niet alleen aan de gedateerde kleding en haarstijl, het was iets in haar uitstraling, haar aura en de manier waarop ze wegkeek van de camera. Het maakte haar ongrijpbaar en treurig. Er stonden geen foto's van haar moeder met haar vader. Wel één van haar moeder in een stoel met een baby op schoot. Dat ben ik, schoot door haar heen. Ze zoog de details in zich op: een donkergroene stoel voor een grijze wand, een paarse blouse, de hanger met aqua en turquoise steentjes gezet in zilver, het in een witte romper gehulde hummeltje met daarboven het gezicht van haar moeder omlijst door futloos, lang donker haar. Haar mondhoeken hingen neer, haar blik was somber. Maakte ze haar moeder ongelukkig? De vraag kneep haar keel dicht en ze pakte de foto om het beter te kunnen duiden. Een harde tik op haar hand.

‘Laat dat!’ krijste oma.

De foto viel dof op het hoogpolig tapijt.

‘Rot kind!’

Haar oma vluchtte door een deur waarachter Noortje de keuken vermoedde. Een deur sloeg dicht en oma verscheen in de tuin aan de andere kant van het achterraam

‘Je had weg moeten blijven,’ beet opa haar toe. ‘Maak dat je wegkomt.’

Hij rende zijn vrouw achterna. Met een door tranen vertroebelde blik pakte Noortje de foto van haar moeder en haarzelf op. Buiten had opa inmiddels zijn vrouw ingehaald en in zijn armen genomen. Met zijn gezicht in haar stijf gepermanente krullen wiegde hij haar.

Noortje wreef wat stof van het fotolijstje, de vloerbedekking voorkwam dat het glas brak. Ze liet haar tranen lopen en duwde de foto tussen haar kleren in de rugzak.

Terug bij de bushalte die haar naar deze doodse woonwijk bracht, stak ze over.

Het duurde minder dan vijf minuten of de bus naar Amsterdam stopte voor haar. Ze veegde haar gezicht droog en stapte in. Ze ging achterin zitten en viste haar make-up tasje uit de rugzak. Maanden geleden had ze het adres van het JAC in Amsterdam opgezocht. Het velletje waar ze het adres opschreef, zat nog steeds verborgen in een plastic tampondoosje dat ze tussen haar opmaakspulletjes bewaarde. Alsof ze onbewust wist dat ze het op een dag nodig zou hebben.

Ankie, de jeugdmaatschappelijk werkster, boog zich vriendelijk naar haar toe.

‘Er is nergens plaats. Weet je zeker dat je niet terug naar huis kan? Ik kan voor je bemiddelen bij je ouders en helpen terwijl je thuis woont.’

Noortje schudde heftig nee. ‘Mijn stiefmoeder haat me en mijn vader zegt dat ik dankbaar moet zijn. Als ik daar moet blijven, ga ik nog liever dood.’

‘Waar moet je dankbaar voor zijn?’

‘Gewoon. Om alles.’

Hoe moest ze woorden geven aan het gevoel een buitenbeentje te zijn, in de steek gelaten door haar moeder? En vanochtend daarbovenop de onuitgesproken beschuldiging van haar grootouders, in alles lieten ze haar voelen dat ze zo erg ongewenst was dat haar moeder doodging. Had ze maar nooit hun adres gevonden. Alsof het glas van het fotolijstje alsnog was gebroken en haar moeder met de scherven in haar hart kerfde. Ze verborg haar hoofd tussen haar schouders.

‘Noortje,’ Ankies stem verzachtte, ‘doet je vader soms dingen met je die je niet wilt?’

‘Hij heeft me nooit over mijn moeder verteld. Ik moest het op straat horen. Hij geeft meer om de kinderen van Elsemieke dan om mij. Met hen doet hij leuke dingen. En met mij, met mij ... Ik wil meer weten over mijn moeder en hij zegt alleen dat ik mijn mond moet houden.’ Ze begon

te huilen. Ontroostbaar. Haar schouders schokten, haar gierende uithalen werden dieper en dieper. Ankie schoof een doos tissues naar Noortje en nam de telefoon van de haak.

‘Misschien is er nog wel een plekje voor jou in Den Haag.’

Den Haag? Daar was Noortje nog nooit geweest en paniek greep haar beet. Of, nee, daarheen was juist goed. Vanuit het gat in de Haarlemmermeer waar zij woonde, gingen ze nooit die kant op. Het was Amsterdam of Haarlem. Haar snikken bedaarden.

‘Hebben jullie nog plek?’ vroeg Ankie aan iemand aan de andere kant van de lijn. ‘Fijn, ik heb hier een meisje dat moeilijk praat over wat er thuis aan de hand is. Er speelt iets tussen haar en haar vader waarover ze blijft zwijgen, ik heb er geen goed gevoel bij. Ik denk dat ze in de rust en de warme sfeer van meiden onderling bij jullie wel gaat praten.’

Noortje fronste bij de insinuatie dat er meer tussen haar en haar vader speelde dan ze vertelde. Ze had toch duidelijk gezegd dat Elsemieke de boel thuis vergiftigde? Wat dan nog, het belangrijkste was dat ze niet terug naar huis werd gestuurd of op straat hoefde te slapen. Ankie hing op.

‘Er is voor vannacht een plekje voor je in het Meidenhuis in Den Haag. Je krijgt een intake en daarna beslissen we of je daar op je plek bent. Goed?’

Noortje knikte.

‘Je krijgt van mij geld voor een treinkaartje. Zodra je in Den Haag bent, moet je dit nummer bellen.’ Ze schreef iets op een blaadje en schoof het Noortje toe. ‘Zij leggen je verder uit waar je naartoe moet. Ik zal straks je ouders bellen dat je veilig bent.’

‘Dat wil ik niet.’

‘Maak je geen zorgen, ik vertel alleen dat je veilig bent, waar je verblijft blijft geheim. En voor ik het vergeet: je

moet het treinkaartje inleveren bij de groepsleiding voor de administratie.'

De matras was dun en in plaats van een absorberend tijk bestond de buitenste laag uit zweterig plastic. Een bruine kring markeerde een opgedroogde vlek, alsof een eerdere wegloopster doorlekte tijdens de ongesteldheid. Behoedzaam legde Noortje het beddengoed en de handdoek, die ze zojuist van een begeleidster van het opvanghuis kreeg, op het hoofdeinde. Daar zaten gelukkig geen nare vlekken. Ze liet de rugzak van haar schouders glijden en zette hem naast het bed voor een afgebladderd blauw tafeltje dat dienst deed als nachtkastje.

'Waarom ben jij hier?'

Ze draaide zich om naar drie nieuwsgierig ogende meisjes in de deuropening. Ze sloten de deur en gingen op het opgemaakte bed tegenover haar zitten, klaar om de officiële intake die Noortje zojuist met glans had doorstaan nog eens dunnetjes over te doen. Voor de groepsleiding was "ik wil er niet over praten" genoeg om het vermoeden van mogelijk misbruik door haar vader in stand te houden. Met het voornemen deze strategie te handhaven nam ze tegenover hen plaats op het schoon ogende voeteneind van haar bed.

'Ik ben Zeynep. Ik weigerde te trouwen met de engerd die mijn vader had uitgezocht. Dat is een schande voor mijn familie dus zit ik nu hier voor mijn veiligheid. Net als Bouchra.' Ze gebaarde naar het meisje rechts van haar. 'Alleen zitten haar broers in de criminaliteit. Voor haar was het daarom nog gevaarlijker om weg te lopen. Door wie ben jij misbruikt? Want zo simpel is het hier. Wij Turkse en Marokkaanse meisjes zitten hier uit angst voor de wraak van de familie en jullie Nederlandse meisjes – een snelle wapper naar het blonde, naar de grond starende meisje aan

haar andere kant - zijn op de vlucht voor vieze vaders en broers,' ratelde het meisje met de woeste zwarte krullen.

Vier sprankelende donkere ogen, verwachtingsvol namen ze Noortje op.

'Uh ...' Een ontwijkend antwoord geven op de vraag of haar vader tegen haar wil dingen bij haar deed, was toch wat anders dan met een beschuldigende vinger naar hem wijzen. Om aan de blik van Zeynep en Bouchra te ontkomen, richtte ze haar aandacht op het blonde meisje. Die bestudeerde nog steeds het kleed voor het bed alsof het haar allemaal onverschillig liet. 'Hoe heet jij eigenlijk?' vroeg Noortje.

Eindelijk keek ze op. Haar ogen waren hardblauw, ijsig en doods. Voor Noortje was het alsof een laserstraal zich in haar boorde en haar ziel ontleedde. Beschermend sloeg ze haar armen om zich heen. Het meisje hief haar kin en stond op.

'Ik ben Carola. Laten we naar beneden gaan. Haar verhaal komt wel een keer.'

'Zij heeft alle saus opgemaakt,' gilde Zeynep. Ze trok aan het bord van het meisje naast haar. Die duwde haar weg.

'Ophouden!' riep de groepsleidster van wie Noortje de naam was vergeten. 'Er ligt genoeg op je bord. Wat moet Noortje wel niet van ons denken?'

'Ja, luister naar de leiding, straks denkt Noortje dat wij, moslims, thuis geen manieren leren.'

Bouchra glimlachte naar Noortje en op Carola na, keken alle meisjes nu naar haar. Een gloeiende warmte kroop naar haar gezicht.

'Nee hoor,' mompelde ze. Verlegen boog ze zich over haar bord met vastgeplakte spaghetti en een klodder tomatensaus met stukjes paprika en champignons. Onverwacht laaide heimwee naar huis op. Elsemieke kon best lekker koken en tijdens het eten was het altijd stil. Ze begreep dat hier

de meisjes om de beurt kookten en met elkaar voor het schoonmaken van het huis zorgden. Daarvoor was een takenrooster, ze schrok toen ze haar dat vertelden: op helpen met de afwas en het opruimen van haar kamer na, had ze geen flauw benul van huishoudelijk werk.

‘Heb je genoeg gehad?’ vroeg de groepsleidster.

Ze knikte. De groepsleidster wendde zich tot Carola.

‘Wil jij Noortje verder wegwijs maken?’

Tot Noortjes opluchting bleek ze haar kamer met Carola te delen. Ze voelde zich ongemakkelijk in de drukte van de Turkse en Marokkaanse meisjes. Thuis werd ze altijd boos als Elsemieke fulmineerde over vieze Turken die alle banen inpikten en vrouwen onderdrukten. Terwijl ze haar schamele stapeltje kleding op de haar toebedeelde planken in de kast legde, schaamde ze zich dat ze vanuit zichzelf niet ruimhartiger op de uitbundigheid van de andere meisjes reageerde. Als laatste haalde ze de foto van haar moeder uit haar rugzak en nam het lijstje mee naar haar bed dat ze met hulp van de heel wat handiger Carola had opgemaakt. Haar kamergenootje was beneden thee halen en ze ging op haar bed zitten met de foto op schoot. Ze boog zich voorover en staarde in de papieren ogen van haar moeder. Stonden ze echt treurig om de baby in haar armen of was er toch iets van liefde voor haar te zien? Oh, mama, waarom liet je me in de steek? Ze streelde het levenloze gezicht en ontwaarde een zweem van een glimlach. Met een klap zette Carola twee bekers thee op het bedtafeltje naast haar. Beschermend drukte Noortje de foto tegen haar borst.

‘Wat is dat voor foto?’

‘Mijn moeder met mij als baby.’

‘Mag ik eens kijken?’

De van iedere emotie gespeende vraag zorgde ervoor dat Noortje braaf het fotolijstje in de uitgestoken hand legde.

‘Ze is knap. Mooie kleuren draagt ze.’ Onderzoekend flitste Carola’s aandacht tussen de foto en Noortje. Ze gaf de foto terug. ‘Je lijkt op haar. Ik zou hem goed opbergen. Ze stelen hier alles en op dat bewerkte zilver zijn ze dol.’

Verlegen om een antwoord, legde ze de foto omgekeerd terug op haar schoot.

‘Waar is je moeder nu?’

‘Ze is dood.’ Haar stem sloeg over.

Carola knikte of dat alles verklaarde en ging op het bed tegenover haar zitten. ‘Heb je sigaretten?’

Ze schudde haar hoofd.

‘Jammer. Woonde je alleen met je vader?’

‘Nee. Hij is opnieuw getrouwd toen ik een baby was. Ik heb altijd ruzie met mijn stiefmoeder. En mijn vader doet alsof er niets aan de hand is, hij zegt dat ik dankbaar moet zijn.’

Op dezelfde manier als eerder deze dag bij Ankie en de groepsleidsters van het Meidenhuis staarde ze met haar hoofd tussen de schouders naar de vloer.

‘En verder?’

‘Niks.’ Ze wilde een huilbui zoals vanmiddag bij Ankie voorkomen en klemde haar lippen op elkaar.

‘Er moet toch een reden zijn dat ze je naar een Meidenhuis stuurde. Zeynep had gelijk, we zitten hier voor echte shit. Allemaal zijn we op de vlucht voor vaders, ooms, broers of een andere man.’

Noortje zweeg en vocht tegen de tranen die hoorden bij het verlaten gevoel van afgewezen en in de steek gelaten te zijn. Carola pakte de bekers afgekoelde thee en gaf haar er één. ‘Je hoeft niet alles te vertellen. Je hebt vast je redenen en die gaan verder niemand wat aan. Zwijgen werkt goed bij de hulpverleners. Dan kunnen ze zelf bedenken wat er aan de hand is en hun stickers op je plakken. Weinig praten,

zoveel mogelijk zwijgen. Laat ze ernaar raden, dan red je het wel in de hulpverlening.'

Later in bed bleef ze draaien. Ze verborg zich onder het dekbed omdat Carola altijd met het licht aan sliep. Daar smolt ze weg omdat het raam niet open mocht zoals ze thuis was gewend. 'Je weet nooit wat er naar binnenkomt,' zei haar kamergenoot, terwijl ze het raam dat Noortje op een kier had gezet, dichttrok. Ze draaide van de ene op haar andere zij, keerde haar kussen en hield haar handen voor haar ogen om het licht buiten te sluiten. De beelden van de afgelopen dag buitelden over elkaar heen. Dat ze vanochtend nog wakker werd in haar eigen bed, leek iets uit een ander leven. Haar grootouders die haar de deur wezen, de meiden die haar aanstaarden, de meelevende toon van de groepsleiding, Carola die zei dat iedereen hier op de vlucht was voor een man. Opeens besepte ze de gevolgen van de vragen van Ankie over haar vader. Zou ze echt denken dat hij ...? Dat het hielp om hier een plekje te krijgen, was een ding. Het beschuldigen van haar vader als ... Het idee is zo afschuwelijk dat ze het woord niet eens wilde denken. Ze haalde haar handen van haar ogen. Ach, wat kon het haar ook schelen, hij trok partij voor die heks. Eigen schuld, dikke bult. Ze verstopte haar hoofd onder het kussen.

Haar vader ramde op haar slaapkamerdeur, Elsemieke gilte. Met haar hart bonzend in haar keel schoot Noortje overeind. Bezweet klampte ze zich vast aan het dekbed. Langzaam drong haar omgeving tot haar door. De blauwe gordijnen, de spiegel aan de muur en het kleed op de grond; ze lag in een vreemd bed. Een klaaglijk geluid als van een kat in het nauw gevolgd door een bonk verstoorde de stilte. Ze focuste op het bed naast zich. Carola lag met haar armen om haar knieën, haar hoofd stootte tegen de muur. Noortje sloeg de dekens gehaast van zich af en greep de schouder van het meisje in het

bed naast haar. Die probeerde zich los te drukken en knalde haar hoofd tegen de muur. Noortje pakte haar hoofd vast en met al haar kracht trok ze haar weg van de muur. Ze krijste en sloeg wild met haar nagels naar Noortjes gezicht. Die trok haar hoofd naar achteren.

‘Carola! Ik ben het, Noortje. Je hebt een nachtmerrie. Wakker worden.’

Zacht jammerde ze door en zonder dat ze iets leek te zien, staarde ze haar aan. Ze probeerde zich los te trekken, haar hoofd ging wild heen en weer, tranen liepen over haar gezicht. Impulsief ging ze naast het trillende meisje liggen en trok haar dicht tegen zich aan. Ze streelde haar haren.

‘Sst, sst.’

Seconden, minuten, uren? Noortje verloor het besef van tijd, het voelde als een eeuwigheid totdat Carola tot rust kwam en zich losmaakte uit haar armen.

‘Wat doe jij bij mij in bed?’

‘Je had een nachtmerrie. Weet je dat niet meer?’

Als reactie maakte ze zich los van Noortje en duwde haar naar de rand van het bed. Ze ging op de rand zitten.

‘Gaat het weer?’

Ze knikte.

‘Wil je wat drinken?’

Een schor geluid. ‘Thee,’ verstond Noortje.

In de keuken zette ze zo zacht mogelijk de ketel op het fornuis. Het geklik van de gasaansteker klonk als een gewerschot. Iemand kwam de trap af en de groepsleidster die slaapdienst had kwam in pyjama in de deurpost staan.

‘Wat ben jij aan het doen?’

‘Ik maak thee. Carola heeft naar gedroomd.’

‘Weet je hoe laat het is? Drie uur in de nacht.’

De ketel begon te fluiten. Snel draaide Noortje het gas uit. De groepsleidster pakte drie bekers en een theezakje.

‘Ik kan nu net zo goed ook een kop nemen. Beloof me alleen dat, als jullie je thee ophebben, jullie echt gaan slapen. Jij moet morgen vroeg op. We moeten je weglooptuitkering aanvragen bij de sociale dienst. Dat heb ik je toch uitgelegd?’

Ze volgde de groepleidster de trap op. Voor de slaapkamer van de leiding draaide de vrouw zich om.

‘Ik maak je om zeven uur wakker.’

‘Tot morgen.’

Noortje ging de trap naar de zolderverdieping op waar haar slaapkamer was.

Carola zat met opgetrokken knieën in bed. Ze pakte de beker thee aan en zette hem naast het bed op de grond.

‘Sorry.’

‘Geeft niks.’

Ze ging op haar bedrand zitten en wreef haar voeten over elkaar, door de koude stenen vloer in de keuken waren het net twee ijsklompjes geworden.

‘Daarom laat ik altijd het licht aan en het raam dicht.’

‘Oh.’

‘Wat kijk je dom.’

Om zich een houding te geven nam ze een slok van haar thee en brandde haar tong.

‘Jij hebt een vervelende stiefmoeder en een dode moeder, het gaat jouw besef te boven wat het is om door je moeder in bad te worden gedaan, te worden gewassen met lekkere ruikende zeep en dan en dan ...’ Haar stem haperde, ging omhoog. ‘Ze zette me in de kamer neer en zei “nu is het jouw beurt”. Mijn vader, mijn opa, mijn ooms. Allemaal.’

Als versteend bleef Noortje zitten.

‘Je gelooft me niet.’

‘Natuurlijk wel.’ Ze probeerde de woorden te bevatten, dat mislukte: het was te moeilijk om toe te laten en voor te stellen.

‘Je liegt. Ik zie het aan je.’ Carola sloeg haar handen voor haar gezicht, haar schouders schokten. Radeloosheid bekreep Noortje, nu het oudere meisje dat haar wegwijs maakte en bij wie ze zich op haar gemak voelde, was verworden tot een machteloos hoopje ellende. Uiteindelijk stond ze op, ging naast het snikkende meisje zitten en sloeg haar armen om haar heen. Het snikken bedaarde en Carola maakte zich los.

‘Stom om het te vertellen. Zweer dat je het aan niemand vertelt. Niemand mag het weten.’

‘Ik zweer het.’

‘Op de foto van je moeder. Zij snapt het wel.’

Wat snapte haar moeder? Zonder een idee te hebben van een antwoord of ernaar te vragen, deed Noortje wat het andere meisje vroeg.

4

Een glanzende waas over een ogenschijnlijk pijnloze diepte, een leegheid die geen leegheid was. Brigida's trieste blik boven het hoofdje van haar baby. Het was voor Cleo altijd een raadsel gebleven waarom haar moeder verkoos om juist deze foto's een plek te geven op de herdenkingstafel voor haar jongste dochter. Nu had ze er de pest in dat juist dit beeld van Brigida met Noortje haar de hele dag achtervolgde. Nijdig trok ze de verpakking van Karels favoriete stinkcamembert, verfrommelde het plastic en smeed het in de afvalbak. De telefoon in de woonkamer rinkelde. Nee, hè, net nu Karel de hele week in een opperbste stemming was en ze het perfecte plan voor deze vrijdagavond had uitgebroed. Hun favoriete CD van Sade op de achtergrond, lasagne die ze straks alleen nog in de oven hoefde te schuiven. Tenminste als ze daaraan toekwamen.

Karel nam de telefoon op. Ze schikte de camembert tussen de andere punten Franse kaas op de schaal, pakte het stokbrood uit de oven, sneed het in dunne plakken – Karel had een hekel aan dikke hompen brood – en bad dat de beller een verkeerd nummer draaide. Alstublieft, laat het geen werk zijn met een noodgeval waarbij dringend een gezinsvoogd nodig is. Of, nog erger, Karels ex met een zogenaamde crisis rond een van zijn zonen.

'Je vader,' riep Karel.

'Zeg hem dat ik bezig ben. Ik bel hem morgen wel terug,' schreeuwde ze.

Opgelucht haalde ze adem en pakte de fles chablis uit de koelkast. Een uitspatting; deze avond verdiende het. Karel kwam in de keukendeuropening staan.

'Het is dringend. Iets met je nichtje.'

Huh? In geen eeuwigheid had ze met haar ouders over haar nichtje gesproken. Sterker nog, het was een verboden onderwerp sinds Harry opnieuw trouwde en alle banden met zijn oude schoonfamilie verbrak. Het was dat haar moeder die treurige foto van Brigida met Noortje had neergezet, anders zou het zijn of ze nooit had bestaan.

‘Mijn nichtje, weet je zeker dat hij dat zei? Is er wat gebeurd?’

‘Hoe moet ik dat weten?’

Ze duwde hem de fles wijn in de hand en snelde naar het toestel.

‘Pa?’

‘Noortje is weggelopen. Kan je komen?’

‘Hebben jullie weer contact met haar?’

‘Ze stond hier een maand geleden voor de deur.’

Nijd borrelde op en kneep haar stem af. ‘Waarom hoor ik dat nu pas?’

‘We hebben je in geen tijden gezien.’

Zwijgend streden ze om het recht de verongelijkte te zijn. Wie kwam het toe? De vereenzamende ouders of de dochter die overal de schuld van kreeg en een gemis goed moest maken dat onmogelijk goed te maken viel?

‘Luister,’ zei haar vader uiteindelijk. ‘Ze overviel ons en maakte je moeder van streek. Verder heeft ze de foto van Brigida met haar baby gestolen. Je moeder is nog steeds van slag.’

‘Ik snap er niks van. Waarom kwam ze langs?’

‘Ze was weggelopen en wilde meer over haar moeder weten.’

‘Dat kan Harry haar toch vertellen?’

‘Jij denkt altijd dat alles simpel is. Noortje zit nu in een opvanghuis en weigert terug naar huis te gaan. Harry belde ons of wij konden helpen, hij dacht dat ze misschien wel met ons wilde praten. Je begrijpt dat dat voor je moeder

onmogelijk te doen is. Voor jou wel, jij hebt ervoor geleerd en het is jouw werk.'

'Als ze in een opvanghuis zit, zijn er al hulpverleners bij betrokken. Bovendien ben ik familie, ik kan me er niet zomaar mee bemoeien.'

Een vaag geroezemoes, ze vermoedde dat hij zijn hand over het spreekgedeelte had gelegd om te overleggen. Na een paar minuten meldde hij zich weer.

'Waarom doe je altijd zo moeilijk. Kom nu gelijk langs, dan kunnen we het er goed over hebben. Harry is nu hier.'

'Wat doet die ineens bij jullie?'

'Kom je nu? Als je er bent leggen we het uit.'

'Ik kan niet. Nogmaals: praat met de maatschappelijk werker van Noortje. Die kan jullie het beste helpen. Ik bel van de week nog wel.' Zachtjes legde ze de hoorn terug op het toestel. Vanaf de bank reikte Karel haar een glas wijn aan. Dankbaar pakte ze het aan en nam een slok.

'Wat is er aan de hand?'

'Ik moet het even laten bezinken.'

Hij besmeerde een stukje stokbrood met kruidenkaas.

'Neem wat te eten, je ziet spierwit.'

Zonder iets te proeven kauwde ze; met een flinke teug wijn maakte ze haar mond leeg.

'Je weet dat mijn zusje Brigida een dochtertje had. Dat is Noortje.'

'Dat was de baby op de foto bij je ouders?'

Ze knikte. De eerste keer dat ze Karel mee naar haar ouders nam, trok zijn blik regelmatig naar de uitgestalde foto's van Brigida. Weer thuis vertelde ze dat haar zusje overleden was toen haar dochtertje nog een baby was en dat ze haar nichtje niet meer zag. Hij knuffelde haar, en stelde verder geen vragen. Ze voelde zich warm en geborgen, gelukkig dat hij zonder woorden begreep dat het te pijnlijk was om over te praten. Daarna was het onbelangrijk, tot nu.

‘Toen wij elkaar leerden kennen, had ik zo lang geen contact meer met Noortje. Kort na Brigida’s crematie verbrak haar vader alle banden met haar kant van de familie, met ons.’

‘Dat begreep ik. Wil je er nu verder over praten?’

Karel rechte zijn rug en zette zijn begripvolle werkstem op, hij was psychotherapeut bij een ambulante instelling voor geestelijke gezondheidszorg.

‘Wist je dat ze zelfmoord pleegde? De weken voordat het gebeurde, was ik met Brigida bij mijn tante. Noortje was net een jaar geworden en Brigida zat er helemaal doorheen. Harry, haar man, en ik dachten dat het goed zou zijn als ze er een paar weken tussenuit zou gaan. Ze hadden geen geld, en logeren bij onze tante leek mij een goede optie. Mijn moeder vond dat geen goed idee en dus mijn vader ook niet.’

‘Hoe dat zo?’

De periode na die zomer dat ze voor het laatst samen bij hun tante logeerden. Brigida’s schouders die steeds dieper afhingen, net zolang tot de vette haarpieken haar schoot raakten. Haar moeder die bleef krijsen: jouw schuld, jouw schuld, jouw schuld. Zou het echt anders gelopen zijn als zij zich die zomer niet als een stom verliefd kalf had gedragen? Bij de gedachte om Karel hierover te vertellen, kneepte haar hart samen. Ze snoof. Hij trok haar tegen zich aan. Ze pakte haar glas en dronk het leeg en omzeilde de vraag. ‘Mijn moeder vond dat Brigida het beste bij haar kon komen logeren. Ze was gepikeerd dat Brigida alleen met mij naar onze tante wilde.’

‘En Noortje?’

‘Die bleef bij Harry. Een tijdje uit de babysores, we dachten dat het haar goed zou doen. En zo was het aanvankelijk ook. In het begin sliep ze veel en mijn tante wist zonder woorden altijd precies waar mijn zusje trek in had. Ze knapte op en ze ging weer mee naar buiten. We liepen veel,

gingen picknicken. Eindelijk waren we weer zusjes, net als voor ...'

Ze schudde haar hoofd om de gedachte aan die andere zomer te verdrijven en hield haar glas voor Karel op alsof het een richtingaanwijzer voor een ander pad was. Hij schonk bij.

'Wist je dat Harry eerst mijn vriendje was?'

'Dat verklaart mijn gevoel dat er iets tussen jou en je zusje was gebeurd waardoor jullie verhouding veranderde en waarom je het altijd afhield om over haar te praten.'

Altijd? Zo vaak had ze het niet over haar zusje en het is nieuw voor haar dat hij dit dacht. Inwendig gniffelde ze, het gebeurde zelden tot nooit dat meneer de psychotherapeut de plank missloeg.

'Tussen Harry en mij stelde het nauwelijks iets voor. Ik ging een paar keer met hem uit omdat hij de beste vriend was van het vriendje van het studiegenootje met wie ik veel omging. Op mijn verjaardag kwamen ze met zijn drieën langs. Zijn blik bleef mijn mooie kleine zusje achtervolgen. Het deed me niks. Een paar maanden later ging ik uit huis.'

Ze zweeg, ze kon moeilijk vertellen hoe smoorverliefd ze daarna werd op Mike. 'Nou ja, dat is verder onbelangrijk. Ik had het over de laatste keer dat we samen bij onze tante logeerden. Op een dag wilde ze langs de oude waterput. Daar ... daar speelden we als kind. Het was ...' Zwijgend zocht ze naar woorden die zowel alles als niets zeggen. 'Emotioneel en louterend. Die avond was ze als vanouds; we hebben zelfs met zijn drieën gelachen. De volgende dag wilde ze terug, ze miste Noortje. "Het is goed zo." Ik hoor het haar nog zeggen. Ze wilde gelijk weg, had geen geduld om te wachten tot onze tante uit haar werk kwam, ze weigerde dat ik haar terugbracht of dat Harry of mijn vader haar kwam halen. Ze wilde Harry verrassen, zei ze en stond erop om alleen met de trein te gaan. Misschien

had ik op het perron alerter moeten zijn. Misschien was er daar een signaal. Aan de andere kant: hoe kon ik weten dat ze van plan was onderweg uit te stappen om ... om.'

Teder legde Karel zijn hand om haar wang en vlijde haar hoofd in het holletje onder zijn sleutelbeen.

'Had ze een postnatale depressie?'

'Nee.'

'Weet je het zeker? Heeft niemand die optie genoemd?'

'Het was onlogisch gezien haar voorgeschiedenis. Als puber had ze depressieve buien. Nadat ze met Harry was ging het beter. Tijdens haar zwangerschap was ze altijd blij. Die verliep vlekkeloos, volgens het boekje en ze ging ervan uit dat het een jongetje zou worden.'

'Vond ze het moeilijk een dochter te krijgen?'

Ze wist het wel zeker, toch haalde ze haar schouders op.

'Had ze weleens over zelfmoord gesproken?'

'Ik vraag me af of ze in de trein uitgekeken heeft naar een stuk spoor waar ze vanaf de weg makkelijk kon komen. Daar zit toch een plan achter? Ze moest vastbesloten zijn geweest, anders had ze nooit dat hele stuk vanaf het station teruggelopen naar de plek die ze uitkoos.'

'Je moet het jezelf niet kwalijk nemen. Dit kon toch niemand voorzien? Ze was tenslotte opgeknapt van haar verblijf bij jullie tante.'

'Ik had met haar mee terug moeten gaan, me niet door haar moeten laten overhalen haar alleen te laten reizen. Het was mijn taak om op haar te passen. Van jongs af aan is me op het hart gedrukt om goed voor haar te zorgen.'

'Dat is toch geen verantwoordelijkheid voor een kind? Bovendien was ze volwassen, moeder zelfs. Wat gebeurde er eigenlijk met Noortje?'

'Die bleef bij Harry, zijn moeder hielp hem met de baby. Voor mijn moeder was het allemaal te veel; de dood van haar lievelingsdochter was een te zware klap.'

‘En jij?’

‘Mijn hulp werd geweigerd.’ Haar woorden stokten. In haar weerklonk het gekrijs van haar moeder, het meewarig hoofdschudden van haar vader, de verwijten van Harry. Je had mij of je vader moeten bellen om haar op te halen. Jouw schuld, jouw schuld, jouw schuld.’

Karel woelde door haar haren. ‘Hou op met dat schuldig voelen, jij kon dit niet voorkomen. Geloof me.’

En ik kan het weten, want ik heb ervoor gestudeerd, dacht Cleo erachteraan.

‘Zal ik eerst eens wat te eten voor ons maken?’

‘Ik heb lasagne gemaakt, hij hoeft alleen nog in de oven. Ik zal hem aanzetten om voor te verwarmen.’ Ze schoof uit zijn armen naar voren op de bank. Haar nieuwe beugelbeha prikte onwennig in de zijkant van haar borst. ‘Ach nee, onze avond.’

‘Het is nog steeds onze avond. Blijf jij lekker zitten, ik doe het wel.’

Ze zakte terug in de kussens en wriemelde aan de beha in een poging hem comfortabeler te laten zitten. Hoe wennen andere vrouwen hieraan? Zelf had ze kleine, stevige borsten waarvoor een strak hemdje volstond. Speciaal voor vanavond kocht ze dit kanten setje bestaande uit een beugelbeha en string. Rood, een kleur die Karel haar altijd fantastisch vond staan: ‘veel sexyer dan zwart.’ Als haar vader niet had gebeld, had ze haar bloes een knoopje losser gedaan, had ze de kaasplank, de Chablis en twee glazen op de salontafel gezet waarna ze zich naast hem op de bank had gevlijd. Een hapje, een slokje, wat kletsen over hun afgelopen week. Zeven jaar alweer, had ze bij hun tweede glas willen fluisteren. Dicht tegen hem aan, zou ze in zijn nek zoenen en zachte beetjes in zijn oorlelletje geven. Met haar vingers kriebelend op de grens van zijn nek en haar had ze hem vervolgens verder opgewonden. Hij zou zich

naar haar hebben toegedraaid, zijn hand omhoog kruipend van haar middenrif naar haar borsten. Dat was het moment waarop ze van plan was tijd voor de volgende fase te zeggen. Een baby, van jou en mij. Hoe zou hij reageren? Ze had trek in een sigaret om haar zenuwen te bedaren. Sinds ze met Karel samenwoonde rookte ze nauwelijks meer omdat hij er met zijn astma slecht tegen kon. Het was nu niet het moment om met een peuk op het balkon te gaan staan. Ze schoof naar voren op de bank en griste haar glas van tafel. In het begin van hun relatie schoven ze de optie van een kind van zich af. Karel had twee zonen uit zijn vorige relatie en zij had geen kinderwens. De moeizame relatie van haar zusje met haar pasgeboren dochtertje liet haar weleens denken dat zij en Brigida geen moedergenen hadden en op haar werk zag ze hoe makkelijk het mis kon gaan. Haar eerste relatie liep zelfs stuk op de kinderwens van haar toenmalige vriend. Tussen Karel en haar ging het goed, steeds beter eigenlijk. En als hun omgeving vroeg of het nog geen tijd werd voor een gezin, zeiden ze beiden hartgrondig nee. Tot ze onlangs zesendertig werd. De tweede helft van haar jaren als dertiger, nog een paar jaar tot ze veertig wordt. De gedachte werkte als een opwindsleuteltje op een biologische klok waarvan ze niet wist dat ze hem had. Met het tikken vervlogen de vraagtekens of ze het moederschap wel zou aankunnen. Ze bedacht dat het zo moest zijn dat bij haar laatste sollicitatie naar de functie van teamleider de keuze in de laatste ronde op een ander viel. Alleen de twijfel over wat Karel zou zeggen bleef; wat als hij nee zei? Afgelopen zondag kreeg ze onverwacht uitsluitel. Ze waren op kraamvisite bij Karels beste vriend en hij liet toe dat ze het kleine meisje in zijn armen legden. Ze kirde naar hem en hij smolt. Op de terugweg knipoogde hij naar haar: 'Toch leuk zo'n meisje, zo heel anders dan jongens.'

Karel kwam uit de keuken, achter haar rug begon hij de tafel te dekken. 'Hoe ging het verder met Noortje en Harry? Heb je ze nog wel eens gezien?'

'Dat werd me verboden.'

'Wat kleinzielig van Harry. Jij en je ouders konden er toch niets aan doen?'

Ze haalde haar schouders op. Ze wilde niet zeggen dat haar moeder en vader Noortje nog wel te zien kregen. Dat het om meer dan die laatste fatale week ging, dat ze haar sowieso Brigida's labiele toestand verweten. 'Je weet zelf hoe graag mensen een zondebok hebben,' zei ze in plaats daarvan. 'En Harry kreeg snel een nieuwe relatie. De dochter van een van de vriendinnen van zijn moeder. Ze was gescheiden en had twee zoontjes in de lagere schoolleeftijd. Brigida was amper een jaar dood toen hij met haar trouwde.'

Hij pakte de wijnfles, verdeelde het laatste beetje over hun glazen en kwam weer naast haar zitten. 'Dat klinkt harteloos.'

'Volgens Harry had Noortje een nieuwe moeder nodig. Een paar maanden na zijn nieuwe huwelijk verbrak hij ook de contacten met mijn ouders. Ze waren volledig van slag.'

'Dat is erger dan harteloos, dat is wreed.'

'Zijn nieuwe vrouw was nogal een kreng. Ik denk dat zij haar vangst veilig wilde stellen. De huwelijksmarkt is weinig florissant voor een gescheiden vrouw met twee kleine kinderen.'

'Nou klink jij als een kreng.'

Ze lachte.

'Als ik jouw kant van het telefoongesprek goed begreep, zit je nichtje nu in de opvang en zoekt ze contact met de familie aan haar moeders kant.'

'Het zit net anders. Volgens mijn vader stond ze een maand geleden ineens bij mijn ouders op de stoep met

vragen over haar moeder. Ik vermoed dat mijn ouders haar hebben weggestuurd. Ze weigert terug naar huis te gaan en nu zit Harry bij mijn ouders en vraagt of zij misschien met Noortje willen praten. En die wentelen dat natuurlijk af op mij.

‘Wat ga je doen?’

‘Niks. Ze is een maand geleden weggelopen en zit nu in de opvang. Ik kan geen reden bedenken waarom ik me ermee kan bemoeien.’

‘Je bent toch haar tante? Kijk eens naar wat jouw tante voor jou heeft betekend en nog steeds doet. Volgens mij is ze belangrijker voor je dan je moeder.’

Hij dronk zijn glas leeg. ‘Dit is trouwens een zalige wijn.’

‘Er staat nog een fles in de koelkast.’

‘Ik pak hem wel.’

Ze zette haar ellebogen op haar knieën om haar hoofd te ondersteunen. Zou ze net zo’n veilige haven voor haar nichtje kunnen zijn als haar tante voor haar? In de tijd dat Noortje net was geboren en Brigida het te veel was, was het een vage gedachte: misschien moest zij het meisje zodra het wat groter werd, meenemen naar tante Leonora om haar net zulke zorgeloze zomers te bezorgen als zij in haar jeugd kreeg. Na het overlijden van Brigida werd het sterker. Op een keer opperde ze het tijdens een redelijk ontspannen bezoek bij haar ouders. Het was goed voor een nieuwe stroom verwijten. Haar schuld dat Brigida overleden was en waar haalde ze het lef vandaan zich met haar dochtertje te bemoeien. Eenmaal thuis verweet haar toenmalige vriend haar egoïsme: hoe verzon ze het wel voor haar nichtje te willen zorgen en weigerde na te denken over een kind van hen samen. Na hun breuk kwamen de dromen over hoe het zou zijn met Noortje en haar bij tante Leonora. Weer later, nadat het serieus werd tussen haar en Karel losten de dromen zo goed als op. Nu is Noortje vijftien, een

opstandige puber. Zouden de Limburgse heuvels haar nog plezier doen? En een klein neefje of nichtje. Hoe zou ze daarop reageren?

Karel schonk hun glazen bij, ging naast haar zitten en vouwde zijn hand zacht om haar pols. 'Zit je te dromen?'

'Ik vroeg me af hoe Noortje zou omgaan met ons kind.' De woorden waren haar mond amper uit of het schaamrood vloog omhoog. Het scenario van deze avond was zo doordacht, haar zo eigen geworden dat fantasie en werkelijkheid ineen waren versmolten. Iets wat haar sinds de tijd dat ze als kind haar eigen sprookjeswereld creëerde niet meer was gebeurd. In die tijd vertederde het de volwassenen om haar heen, nu trok alle kleur uit Karels gezicht.

'Ben je zwanger? Hoe kan dat nou?'

'Nee, nee,' haastte ze zich te zeggen. 'Het ontglipte me.'

'Dat soort dingen komen nooit zonder reden omhoog.'

'Afgelopen zondag zag je er zo blij uit met die baby in je armen en op weg naar huis zei je hoe leuk je een meisje vond. Ik ben voorbij de vijfendertig, nog een paar jaar tot ik veertig ben. Dat is toch een grens.'

'Ik was blij voor Mark, met zijn eerste vrouw lukte het niet en Jolanda is echt een moedertje. Dacht je dat ik nog een kind wilde? Ik vind het lief dat je dat voor me over hebt, maar ik heb genoeg aan mijn twee jongens. Het is echt onnodig je op te offeren. Ik weet nog heel goed wat je zei voor we gingen samenwonen: "als je een tweede leg wil, ben je bij mij aan het verkeerde adres".'

'En als ik het nu graag wil?'

'Het is logisch dat die vraag op jouw leeftijd opkomt. Zeker met die zwangere collega's om je heen.'

'Ik ben geen cliënt van je, Karel.'

‘Wat ik zo leuk aan jou vind, is het totale gebrek aan moederlijkheid als mijn jongens bij mij zijn. Je gaat je eigen gang en bemoeit je niet met de opvoeding.’

‘Dat is anders. Zij hebben al een moeder. Het wordt een heel ander verhaal als het om ons kind gaat.’

‘Ik denk dat je praat in een opwelling. Je hoeveelste glas is dit eigenlijk? Zullen we eerst wat eten?’

Ze stond op, afwijzing, teleurstelling, een verdrietige kluwen nestelde zich rond het fotobeeld van Brigida met Noortje. ‘De oven zal nu wel warm genoeg zijn, ik ga de lasagne erin zetten.’

5

Haar collega plofte verhit in de stoel bij het bureau dat haaks op dat van haar stond. 'Pff, wees blij dat jij geen kleine kinderen hebt. Hoe was je weekend?'

Een ramp, dacht Cleo. 'Rustig,' zei ze. 'Karel was zaterdag met de jongens naar het voetbal en zondag waren we bij mijn ouders. Hoe was het jouwe?'

'Zo makkelijk kom je niet van me af. Hoe reageerde Karel op dat lingersetje? Volgens mij moet hij wild zijn geworden van jou als tot leven geworden Cleopatra.'

Sinds Cleo haar bijna-zwarte lokken had afgeknipt tot op schouderlengte met een pony verwierf ze op kantoor de bijnaam Cleopatra. Ze kleurde bij de gedachte aan het achter haar tampons en ontharingscrème weggemoffelde setje. Haar collega lachte. 'Zo wild. Ik geloof niet dat ik dat wil weten.'

Je moet eens weten hoever je ernaast zit, dacht ze. Om er vanaf te zijn, stond ze bruusk op en trok de dossierkast achter hun bureaus open. 'Ik wil voor de teamvergadering nog mijn gesprekken van vandaag voorbereiden.'

Ze zocht naar het juiste dossier, haalde het eruit en schoof ermee achter haar bureau. Demonstratief sloeg ze het open, haar gedachten dwaalden weg. Vrijdagavond na het eten, trok Karel een derde fles wijn open. Eindeloos herkauwden ze de vraag wat het beste voor Noortje zou zijn, uiteindelijk ging ze met een wazig hoofd als eerste naar bed. Tegen de tijd dat Karel bovenkwam, hield ze zich slapend. De zaterdag was als altijd en toch anders. Karel ging vroeg weg om zijn zoons op te halen voor hun wekelijkse voetbalwedstrijd, terwijl zij zich over de weekboodschappen en de was ontfermde. 's Avonds zakten ze onderuit op de bank bij een film. Net zo vertrouwd als

altijd en toch leek het of de glans was verdwenen. En dat kwam niet doordat Noortje opeens in het vizier van haar leven verscheen. Noortje. Waarom had ze zondag beloofd met haar maatschappelijk werkster te bellen? Was het de impliciete boodschap van haar ouders dat het haar schuld was dat Noortje geen moeder had, de zachte drang van Karel dat zij als tante een positieve rol voor het meisje kon vervullen, of was het om te ontkomen aan haar plotseling opgelaaide kindervens. De radeloosheid van Harry liet haar koud. Mijn god, Harry. Het is dat haar vader zei dat hij zou komen, anders had ze hem niet herkend in de rondbuikige middelbare man met kale schedel. Hij was van Karels leeftijd maar leek minstens tien jaar ouder. Met stijgende verbazing hoorde ze hoe hij voor Noortje het bestaan van Brigida had verzwegen. Het geduld waarmee Karel uitlegde hoe het voor Noortje moest zijn geweest om te ontdekken dat de vrouw van wie ze altijd dacht dat het haar moeder was, dat niet bleek te zijn. 'Daar heeft Noortje hulp bij nodig, ze heeft antwoorden nodig op de vragen over haar moeder. Pas daarna kun je gaan praten over wat ze verder wil. Eisen dat ze terug naar huis komt, gaat niet werken. Dat begrijp je toch wel?'

Harry begreep het niet, hij sputterde dat Elsemieke haar altijd als haar eigen kind had opgevoed en dat zij de enige moeder was die Noortje kende, waarop Cleo's moeder begon te krijsen dat zij nu recht had op het kind van Brigida en dat het allemaal zijn schuld was. De suspogingen van haar vader en Cleo ontaardden in een volgende uitbarsting van haar moeder: als zij beter op haar zusje had gelet, had zij nu nog geleefd. Haar vader knikte instemmend en met bonkend hart keek ze naar Karel: hij zou toch niet verder gaan uitrafelen wat ze daarmee bedoelde? Tot haar opluchting ging het aan hem voorbij en liet ze zich vermurwen om Noortjes maatschappelijk werkster te

bellen. Ze haalde het velletje met het telefoonnummer in Amsterdam uit haar tas. Als gezinsvoogd voor de regio Rotterdam had ze weinig contact met collega's uit de vrijwillige ambulante hulp in Amsterdam en de naam Ankie zei haar niks. Haar collega stond op. 'Kom je? Het overleg begint.'

De rest van de dag werd ze meegesleurd in een maalstroom vol schreeuwende moeders, dreigende vaders, dreinende kleuters, ratelende hulpverleners en opstandige pubers. Haar laatste afspraak van die dag was bij een begeleid wonen project voor een driesprek met een van haar pupillen. Het ineengedoken meisje dat onverschillig met haar benen zwaaide terwijl de groepsleidster haar beklag deed over haar vieze kamer, stapels wasgoed en haar onkunde met geld, raakte Cleo dit keer meer dan anders. Dat nooit voor Noortje. Tegen de tijd dat ze het pand verliet, hamerden die vier woorden als een mantra in haar hoofd. Ze keek op haar horloge, een paar minuten na half vijf; als ze hard doorfietste, was ze nog net op tijd terug op kantoor om te proberen Ankie te pakken te krijgen.

Met de telefoonhoorn tegen haar oor, trommelde ze met haar vingers op haar bureau. Bijna vijf uur, is ze toch te laat? Achter de gesloten deur naar de gang klonk het geroezemoes van vertrekkende collega's. Op het bureau tegenover haar stond een vuile koffiebeker naast een halfvolle asbak. Ze had nog een half pakje in haar tas. Op het moment dat ze verlangend naar haar tas reikte, klonk aan de ander kant van de telefoonlijn een enigszins hijgende stem.

'Met Ankie. Kan het morgen? Ik stond net op het punt weg te gaan.'

'Het duurt kort,' antwoordde Cleo. 'Je hebt onlangs een meisje in het Meidenhuis Den Haag geplaatst. Ze heet Noortje en ...'

‘Wat heeft de jeugdbescherming daarmee te maken?’

‘Niets. Ik ben haar tante en ...’

‘Noortje wil geen contact met haar familie.’

‘Alsjeblieft, laat me eerst zeggen wat ik te zeggen heb. Ik ben de zus van Noortjes overleden moeder. Het contact tussen ons is verbroken. Waarom doet er niet toe. Nu ze is weggelopen heeft haar vader me gevraagd ...’

‘Oh nee. Ik heb haar met een goede reden in een Meidenhuis geplaatst.’

‘Wat wil je daarmee zeggen?’

‘Ik kan niks zeggen. Dat weet u. Sorry. En ik moet nu echt mijn zoontje van de crèche gaan halen.’

‘Wacht! Je kan Noortje toch wel vragen of ze mij wil bellen? De zus van haar moeder, ik denk dat ze mij wel wil spreken. Heb je pen en papier, dan geef ik mijn privénummer.’

Een diepe zucht en het rommelige gegrabbel in een pennenbakje. ‘Zeg het maar.’

Zodra ze haar nummer cijfer voor cijfer had opgezegd, werd de verbinding verbroken. Cleo legde de hoorn behoedzaam terug op het toestel. In een Meidenhuis plaatste je niet zomaar. Gisteren ging ze eraan voorbij, Ankies woorden verplaatsten haar aandacht van Noortjes weglopen naar de reden daarachter. Was Harry gisteren wel helemaal eerlijk geweest en bedoelde Ankie soms dat ze Noortje in een Meidenhuis plaatste omdat Harry haar misbruikt had? Uit de tijd dat ze verkering met hem had, herinnerde ze hem zich als een zachtaardige jongen. Vrolijk en grappig. Als ze met zijn vieren uitgingen, kon ze vreselijk met hem lachen. Zijn zoenen en liefkozingen waren eerder voorzichtig dan opdringerig en deden haar weinig. Die keer dat hij vroeg of hij haar mocht vingeren, kostte het haar geen moeite om te weigeren en deed hij verder geen moeite. Net of hij het alleen probeerde omdat het hoorde, niet omdat ze hem opwond. Achteraf voelde ze

hooguit wat gekrenkte trots omdat hij het had uitgemaakt omdat hij verliefd was op Brigida. Brigida, met haar ranke zandloperfiguurtje, lange zwarte lokken en blauwe poppenogen was overduidelijk de mooiste van hen twee. En de jongste, zeventien toen ze verkering met Harry kreeg. Misselijkheid golfde omhoog. Zou de Noortje van nu op haar moeder lijken? De goedmoedige jonge Harry en de radeloze veertiger van nu. Het klopte niet, en toch zeurde het: vaak is het zo dat misbruikers degenen zijn van wie je dat het minst verwacht. Waarom had ze zich zo makkelijk uit het leven van haar kleine nichtje laten duwen? Noortje zou haar toch wel bellen? De zus van haar echte moeder, daar zal ze nieuwsgierig naar zijn. Dat kan niet anders.

6

‘Wat dacht je ervan om eerst eens met je tante te praten?’

Noortje boog zich verder over het bureau tegenover dat van de groepsleidster. Geconcentreerd tekende ze een patroon van kleine vierkanten en driehoeken aan de rand van de lijst waarop de groepsleiding de huishoudelijke taken van die dag afkruiste. Zij was vandaag aan de beurt voor de badkamer en met haar gedroedel sloot ze zich af voor het verwachte gezeur dat ze haar huishoudelijke taak over moest doen. Hoe vaak ze ook op haar kop kreeg, ze weigerde andermans haren uit het doucheputje en de wasbakafvoer te halen. Dat moest iedereen zelf doen na het douchen, zo was het haar vroeger thuis ingestampt. Vanuit de keuken klonk gejoel. ‘Je hebt ze echt gekocht!’ De gewoonlijk zo bescheiden Bouchra schreeuwde het uit. Gisteravond hadden de Marokkaanse meiden het erover dat ze zin hadden in schapenballen. Volgens haar huisgenoten een specialiteit, een ingrediënt dat vrouwen wel mochten klaarmaken, maar niet durfden – of zeiden ze hoorden? – te kopen. Behalve Zeynep, die blijkbaar haar stoere woorden van gisteren had waargemaakt. Noortje gruwelde. Ze zou vanavond wel een paar eieren voor haar en Carola bakken, ze konden moeilijk verwachten dat zij, Nederlandse meisjes, zoiets smerigs in hun mond stopten.

Ruw werd de pen uit haar handen getrokken.

‘Hou op met dat gekras op de takenlijst. Luister je wel?’

Ze schoof onderuit en haalde haar schouders op.

‘Je tante heeft contact opgenomen met Ankie. Zij wil met je praten. Zou dat geen goed alternatief zijn voor een gesprek met je vader?’

Tante? De enige die in haar opkwam was de zus van haar stiefmoeder. Een vreselijk mens met platina geblondeerd

haar, dure kleding, lange roze nagels en dito roze gestifte mond, wiebelige naaldhakken en eeuwig commentaar: je moet niet zo op je nagels bijten, Noortje, dat hoort niet bij een dame. Of: je moet je haar wat langer laten groeien, een jurkje aantrekken, een beetje lippenstift opdoen. De kriebels kreeg ze van het arrogante wijf. En daar zou zij mee moeten praten? Bruusk duwde ze de takenlijst opzij, bij het opstaan viel de stoel om.

‘Wat doe je weer raar en onbehouwen. Het lijkt mij een goed plan.’

‘Mij niet.’

‘Je zal toch met iemand moeten praten. Dit is geen plek waar je lang kan blijven.’

Ze rukte de deur van het groepsleidingkantoor open, smeed hem achter zich dicht en stormde de zoldertrap van het Meidenhuis op en duwde de slaapkamerdeur open. ‘Weet je wat ze hebben bedacht? Dat ik met de zus van de heks ga praten. Echt niet.’ De deur viel met een knal achter haar dicht en ze plofte op haar bed.

Op het andere bed vouwde Carola zwijgend een paars rokje op en legde het op het stapeltje kleding ernaast. Ze haalde haar broeken en haar enige jurkje uit de kast, bukte zich, trok een grote tas onder haar bed vandaan en stopte de kledingstukken erin. De storm in Noortje luwde, vrees kwam ervoor in de plaats.

‘Waarom ben je aan het pakken?’

‘Ik ga hier weg.’

‘Waar ga je heen?’ Noortjes stem sloeg over, ze hadden toch bedacht dat ze samen naar Begeleid Wonen zouden gaan? Carola pakte haar toilettas en scharrelde haar door de kamer verspreide make-upspullen bij elkaar om ze erin te stoppen.

‘Ik trek bij Kenny in.’

‘Wát? Waarom?’

‘De Raad heeft met mijn moeder gesproken.’

‘Dat moet toch als ze een ondertoezichtstelling willen aanvragen?’

‘Ze hadden gezegd dat dat in mijn geval niet hoefde. Ze hebben gelogen. De teringlijders. Ik had ze van tevoren wel kunnen vertellen dat zij de kant van de klootzakken zou kiezen. Volgens haar had ik altijd al een te grote fantasie. Ze willen dat ik precies vertel wat er is gebeurd. Dan kunnen ze dat vergelijken met haar verhaal.’ Ze zette haar met de toiletas gevulde hand in haar zij en zwaaide met de wijsvinger van de andere. ‘We hebben een reden nodig om aan de kinderrechtter te vragen een OTS uit te spreken. We moeten het onderbouwen met de feiten. Als je je mond houdt, kunnen we niks voor je doen, Carola.’

Ze smeedde de toiletas boven op de kleding in de tas. ‘Stelletje hufters. Ze zijn te dom om door te hebben dat die stomme trut bang is voor haar eigen hachje. Wie trouwt er nou met net zo’n viezerik als haar eigen vader was.’

Voor het eerst sinds de eerste nacht liet Carola iets over haar ouders los. Moest ze doorvragen? Weifelend speurde Noortje het bleke gezicht van haar vriendin af. Hard en ondoorgroendelijk. Angst dat haar vriendin in zou storten, zorgde ervoor dat ze het liet rusten. ‘Daarom hoef je toch niet in dat vieze kraakpand te gaan wonen?’ zei ze in plaats daarvan.

Een nepleren bank waar de schuimrubber vulling uitpuilde, vuilniszakken voor de ramen, vuile matrassen in de hoek, de schimmelige geur van etensresten in de keuken, de pislucht van een smerige wc-pot; bij de gedachte alleen moest Noortje bijna kokhalzen. Tot voor kort woonde Kenny in de reguliere crisisopvang voor jongeren. Om voor Noortje onduidelijke redenen was hij daar uitgezet,

waarna hij met een paar vrienden dit leegstaande pand kraakte. Het idee dat Carola daar moest wonen, maakte haar misselijk. Wanhopig zocht ze naar argumenten om de enige persoon die er nog voor haar was bij zich te houden. 'Waar moet je van leven? Je wegloupuitering stopt toch als je hier niet meer woont?'

'Kenny komt altijd wel aan geld. Dat heb je zelf gezien en anders ga ik in een club werken.'

'Wat voor club?'

'Wat ben je toch een dorpsmeisje. Een seksclub natuurlijk. Kijk niet zo, het is maar neuken.'

Rode gêne kroop naar Noortjes gezicht bij de herinnering aan het gemak waarmee Carola zich op een van de matrassen in het kraakpand door Kenny liet pakken, terwijl zijn vrienden en zij erbij waren. Ze deed gewoon haar benen wijd en staarde naar de muur terwijl hij als een konijn bovenop haar wipte. Ze probeerde weg te kijken en zich over te geven aan het tongen met Ricardo. Ze vond hem leuk en zijn zoenen zonden elektrische trillingen tot in haar slipje. Toch duwde ze zijn hand weg toen hij aan haar spijkerbroekrits begon te frunniken. Ze had het nog nooit gedaan en het idee om met iedereen erbij ontmaagd te worden, zorgde ervoor dat ze hem met meer felheid wegduwde dan zijn zachte aandrang rechtvaardigde. Verhit krabbelde ze van de muf ruikende matras omhoog. De andere jongens moesten lachen en noemden haar een ijskut. Om zich een houding te geven nam ze een hijs van de aangeboden joint die haar prompt een hoestbui opleverde.

'Heb jij mijn aansteker gezien?'

Noortje speurde samen met Carola door de kamer. Ze wees naar een plek onder Carola's bed. 'Daar. Je kunt ze toch iets vertellen? Dan kunnen we samen naar Begeleid Wonen gaan en onze school afmaken.'

Carola trapte tegen de beddenpoot. 'Niemand gelooft me.'

‘Ik wel.’

‘Je liegt. Ik probeerde het op je uit en zag het aan je gezicht. Niemand gaat me geloven. Ze verraden me alleen. Het is klaar, in mijn hoofd opgeborgen op een onvindbare plek. Potdicht op slot. Anders word ik gek.’ De tranen sprongen in haar ogen, ze zakte neer op de bedrand en verborg haar hoofd in haar handen. Noortje ging op haar knieën voor haar vriendin zitten, sloeg haar armen om haar heen en griende met haar mee. Carola duwde haar weg en stond op. ‘Godverdomme. Dit is de laatste keer dat ik jank. Die gore kloodzakken zijn het niet waard.’ Ze stak haar hand in de zak van het leren jasje dat ze van Kenny had gekregen en haalde er een verkreukeld pakje sigaretten uit. Ze opende het raam en hangend in de vensterbank stak ze er een op. Ze keek over haar schouder. ‘Wat ga jij nu doen?’

Noortje haalde haar neus op, wreef met haar mouw haar gezicht droog en wrong zich naast haar vriendin in de raamopening. ‘Ik wil naar Begeleid Wonen, al wil mijn vader daar nog steeds geen toestemming voor geven. En ze willen geen OTS aanvragen. Ik moet eerst met mijn vader praten, zeggen ze.’

Ze pakte Carola’s sigaret aan en nam een voorzichtig trekje. Inmiddels lukte het haar niet om in hoesten uit te barsten, lekker was anders.

‘Misschien moet je dat doen.’

‘Hoe kan je dat nou zeggen?’

‘Jouw vader is geen monster. De hulpverlening is geen ideale plek. Dat moet je nu toch wel doorhebben.’

‘Zal ik met jou meegaan?’

‘Dat overleef jij niet.’

‘Jij wel?’

‘Dat is anders. Ik ben in de hel geweest.’

Noortjes schouders zakten in. De kale plek in het vuilwitte kleed met de roze, azuurblauwe en zwarte strepen, het dof

geworden zeil eromheen en de wind die koud door een kier in de oude raamspanning floot; door de warmte van haar verbondenheid met Carola was het allemaal onbelangrijk. Het was of ze een zusje had gekregen, of zelfs meer dan dat. Voor het eerst in haar leven had ze het gevoel dat ze voor iemand belangrijk was. Vanuit de badkamer onder hun kamer drong gekrijs in de ongemakkelijke stilte die voor het eerst tussen hen hing. Iemand had vast weer ongevraagd de kleding of make-up van een ander gebruikt.

‘We zouden toch samen naar Begeleid Wonen gaan?’

‘Dat was toch maar een idee? Waar we wonen is onbelangrijk, jij blijft mijn zielszusje. Ik blijf in Den Haag, dus we kunnen elkaar gewoon blijven zien.’ Carola knipte de peuk tussen haar vingers weg, de straat op en trok haar dicht tegen zich aan. Zwijgend wiegden ze heen en weer. Hun kamerdeur knalde open.

‘Hebben jullie mijn paarse rokje gezien?’

Carola liet haar los en draaide zich naar Zeynep in de deuropening.

‘Nee. En je moet eerst aankloppen.’

‘Wat zit er in die tas?’

‘Afblijven en wegwezen. Wat moet ik met een rokje maat olifant?’ Carola pakte het meisje bij haar arm, duwde haar de kamer uit, knalde de deur dicht en draaide zich om.

‘Ik ga nu.’

‘Ik breng je wel weg.’

‘Kenny wacht op de hoek.’

‘Dat is verboden.’

Het geheim houden van het adres was de belangrijkste regel in het Meidenhuis en wie hem overtrad moest weg.

‘Dat maakt nu toch niet meer uit.’

Carola pakte haar tas. Noortje volgde haar de trap af. De deur van het groepsleidingkantoor ging open.

‘Ben je bedaard?’ zei de groepsleidster tegen Noortje. ‘Het geeft geen pas om weg te rennen als je het ergens mee oneens bent.’

Carola maakte zich klein door haar hoofd tussen haar schouders te trekken en glipte tussen de trap en Noortje door naar de voordeur en maakte die open.

‘Hé, waar ga jij met die tas heen? Kom eens hier.’

Omdat de aandacht van haar verdween, pakte Noortje haar kans en vloog achter haar vriendin aan. Voor ze bij de deur was, trok een ferme hand haar aan de zoom van haar shirt terug. ‘Hier blijven, jij.’

Carola propte de laatste hap van de door Noortje meegebrachte boterhammen in haar mond. Ze lagen op hun buik in een beschut duinpannetje bij Kijkduin, hun gebogen onderbenen zwaaiden naar de zon. Het voorjaar was zacht en sinds Carola met Kenny in het kraakpand woonde, was dit hun dagelijkse ontmoetingsplek aan het eind van Noortjes schooldag. Zoals iedere dag had Noortje 's ochtends extra brood gesmeerd voor haar vriendin. Carola trok de schooltas naar zich toe en speurde tevergeefs naar iets eetbaars tussen de schoolspullen. 'Hoe is het verder in het Mutsenhok?'

'Bouchra gaat terug naar huis. Ze mist haar moeder en kleine broertjes en zusjes.'

'Dat zat erin. Ik hoop dat ze een aardige man voor haar uitzoeken.'

'Ze hebben haar beloofd dat ze zelf mag weten met wie ze trouwt. Anders was ze niet teruggegaan.'

'Gelooft ze dat echt? Als ze eenmaal weer thuis is, zijn ze die belofte snel vergeten. Let op mijn woorden.'

'Dat zegt Zeynep ook. Die ging compleet uit haar dak. Zij hoopte dat Bouchra met haar naar Casa zou gaan.'

'Casa?'

'Het Begeleid Wonen voor moslimmeisjes, dat weet je toch wel.'

'Oh, ja. Weet je al waar jij heengaat?'

'Een fasehuis. Binnenkort word ik zestien, dan kunnen ze niet meer om mijn mening heen. Toch?'

'Ik hoop het voor je.' Carola haalde een pakje sigaretten uit de zak van haar spijkerjasje. Ze stak er een op en schoof het pakje naar haar vriendin. 'Ik ga morgen naar Amsterdam.'

'Ben je op tijd terug?'

‘Ik ga voorgoed. Je weet nooit wat die debielen van de Raad tegen mijn ouders hebben gezegd.’

De tranen sprongen in Noortjes ogen. Jaloezie richting Kenny en de oude pijn van het miskend worden vlamden fel in haar op. Carola sloeg haar arm om haar schouders. ‘We blijven zielszusjes en ik bel je iedere avond.’

‘Je hebt er eerder niets over gezegd.’

‘Ik bedacht het pas vandaag. Ik kwam buiten en een moment dacht ik dat ik de klootzakken zag. Het liefst was ik meteen gegaan, maar ik wilde het eerst jou vertellen.’

‘Waar gaan jullie wonen?’

‘Jullie? Kenny gaat niet mee.’ Carola trok haar arm terug en stak haar kin in de lucht. Een zilte wind blies haar lange witblonde lokken uit haar bleke gezicht. Hard en ongenaakbaar als een marmeren sirene. Ze keek weg, de minieme sproetjes op de zijkant van haar neus maakten haar jong en kwetsbaar.

‘Ga je een opvang zoeken?’

‘Ik had laatst van iemand het nummer van een club gekregen. Ik heb ze gebeld, als ik kom helpen ze met onderdak.’

‘Een club? Bedoel je?’

‘Hee. Het maakt mij niet uit. Ik ga sparen, volgend jaar word ik achttien en daarna verander ik mijn naam. Komt goed.’ Carola sloeg opnieuw haar arm om haar vriendin. Met hun hoofden leunden ze tegen elkaar. Zeewind liet hun ogen tranen. Krijsend vlogen zeemeeuwen omlaag naar iets wat op het strand lag.

De tramrit met Carola terug naar het centrum verliep zwijgend. Hun schouders en knieën duwden dicht tegen elkaar aan, alsof om te benadrukken dat ze onlosmakelijk verbonden zijn met een lijm waarin afstand geen rol speelt. Het kraakpand was verlaten en Carola’s tas was zo gepakt. Op het treinperron klemden ze zich nog een keer aan elkaar vast. De trein naar

Amsterdam kwam snel, te snel. In een waas keek Noortje hem na. Verdomme, verdomme, verdomme. De woorden in haar ondersteunden de cadans van de tram, van haar voetstappen op straat en van haar stampen op de trap omhoog van het Meidenhuis.

Verdomme. Ze duwde de deur van haar slaapkamer open. De deur knalde tegen de muur. Irma, het broodmagere meisje dat Carola's plaats had ingenomen, zat op haar knieën voor haar planken in de kast.

'Wat doe je tussen mijn spullen?' snauwde Noortje.

Haastig kwam het meisje omhoog. Ze kleurde rood, haar handen waren leeg. Dreigend stapte Noortje naar haar toe.

'Ik had wat laten vallen.'

'Wat dan?'

'De achterkant van mijn oorbel.'

'Ik geloof je niet.'

Met haar kin uitdagend omhoog keek Irma terug en haalde ze haar schouders op. 'Zijn ze terug met de boodschappen? Ze zouden nieuwe Benco meenemen.'

Noortje rilde. Ze snapte niet hoe anderen de in heet water opgeloste nep-cacaokorrels door hun keel kregen. 'Weet ik veel. Ik drink die troep niet.'

Beneden knalde de deur dicht.

Irma glipte langs haar heen en vloog juichend de trap af. Noortje sloot de deur. Eerst was ze blij dat er een Nederlands meisje in de plaats van Carola bij haar op de kamer kwam, inmiddels was ze horendol van het gezeur over koolhydraten en onzichtbare vetrollen. Voor zichzelf wenste ze dat ze wat meer rondingen had, in plaats van twee erwten op een plankje en smalle heupen als van een jongen. Ze kon zich niet voorstellen dat iemand dijen wilde hebben die amper breder waren dan haar knieën. Bestonden er geen normale Nederlandse meisjes zoals Carola en zij die een veilig plekje nodig hadden? Ze had inmiddels het idee dat

het Meidenhuis patent had op meiden die zich tot bloedens toe openkrasten, met hun hoofd tegen de muur bonkten of in één keer hun voorraad diazepam inslikten en zich door de groepsleiding naar de eerste hulp lieten brengen om hun maag leeg te laten pompen. Ze ging op haar knieën voor haar kast zitten om haar spullen te controleren. Haar stapeltje met shirtjes en broeken was net zo wanordelijk als altijd. Lag haar blauwe blouseje vanochtend ook bovenop? Ze wist het niet meer. Met klamme handen grabbelde ze achterin op de onderste plank en haalde haar in een wollen trui gewikkelde kostbaarste bezit tevoorschijn. Voorzichtig wikkelde ze de zachte stof van het fotolijstje. Met trillende vingers streelde ze het gezicht van haar moeder. Was ze echt zo'n vervelende baby? Waarom had haar vader het nooit over haar en liet hij haar denken dat Elsemieke haar moeder was? Ze had hem in haar macht, bij zijn ballen zou Carola zeggen. Met de foto dicht tegen haar borst ging ze op bed zitten. Ze moest denken aan het zwakbegaafde meisje dat hier een tijdje verbleef omdat ze was misbruikt door haar oudere broer. De andere meiden plaagden haar omdat ze nooit wat begreep. Inmiddels dacht Noortje dat ze misschien wel slimmer was dan de rest. Ze vond het vreselijk in de hulpverlening en bedacht dat ze weer thuis kon wonen als ze haar slaapkamer op slot kon doen en er afspraken gemaakt werden om haar broer op afstand te houden. De details was Noortje vergeten; die waren onbelangrijk, het ging om het principe. Zou zij voorwaarden kunnen stellen om weer thuis te wonen? De rest van de week hield het haar bezig. Het lukte Carola niet elke avond te bellen en kon haar geen telefoonnummer geven. Noortje voelde zich steeds meer alleen. Wat als haar vader weg zou gaan bij Elsemieke? Ze verloor zich in dagdromerij. Een huis, of desnoods een flat, met een kamer voor haar én voor Carola. En misschien was haar moeder niet dood, was dat

verzonnen door haar stiefmoeder, omdat ze haar vader wilde hebben om voor haar en die rotjongens te zorgen. Misschien zat haar moeder wel verstopt in een gekkenhuis en konden ze haar bevrijden. Haar fantasie sloeg op hol en aan het eind van de week was ze eruit. Haar favoriete groepsleidster had dienst. Met haar lange rode krullen, groenige ogen met gouden spikkeltjes en zachte glimlach was ze behalve mooi ook heel lief. Een goed voorteken, blij ging ze tegenover haar zitten.

‘Ik ben eruit. Ik wil wel met mijn vader praten. Alleen met hem, zonder mijn stiefmoeder. Met haar wil ik nooit meer wat te maken hebben en die zus van haar kan het heen en weer krijgen.’

Noortje sloeg haar armen om zich heen en wreef over het kippenvel op haar bovenarmen. Buiten was het een warme junidag, in de spreekkamer van haar nieuwe maatschappelijk werker Peter was het kil. De deur ging open en Peter kwam binnen. Hij gooide een dossier op de vergadertafel, ging schuin naast haar zitten en keek op zijn horloge. ‘We hebben nog vijf minuten. Ik ben goed op de hoogte van jouw zaak, dus dat moet lukken.’

‘Waar is Ankie?’ De afgelopen week had ze haar besluit met haar besproken en ze ging er vanzelfsprekend vanuit dat zij ook bij dit gesprek aanwezig zou zijn. Met Peter had ze pas net kennisgemaakt, bovendien riepen ze hem na vijf minuten weg voor een dringend telefoontje. Met Ankie sprak ze af dat ze in dit eerste gesprek zou vragen of haar vader meer over haar echte moeder kon vertellen. Doel was een band opbouwen en daarna zouden ze kunnen kijken hoe verder. Noortje begreep dat het te ver ging om te verwachten dat hij op stel en sprong bij Elsemieke zou weggaan, ze hoopte – nee, ging ervan uit – dat hij door de gesprekken met haar zou begrijpen wat een verschrikkelijke

heks zijn tweede vrouw was en hoe slecht ze zijn dochter behandelde. Als vanzelf zou hij dan voor haar kiezen, zijn vlees en bloed.

‘Een halve dag reizen voor een gesprek van een uurtje? Wij hulpverleners hebben meer te doen, hoor. Gisteren heeft Ankie mij alles verteld wat ik moet weten en ik heb je dossier gelezen. Jij en ik kunnen samen dit varkentje wel wassen.’

De telefoon in het midden van de tafel rinkelde. Peter nam op. ‘Oké, stuur je ze hierheen?’

Hij legde de hoorn neer en stond op om de deur open te doen.

‘Ze zijn er al.’

Ze? Voordat dit woord bij Noortje bezonken was, kwamen haar vader en stiefmoeder binnen. Paniek laaide in haar op en ze ging staan. Het liefst zou ze vluchten, een optie die werd belemmerd omdat Elsemieke de deurdoorgang blokkeerde. Haar vader bewoog zich om de tafel naar haar toe. ‘Noortje toch, wat ben ik blij om je eindelijk te zien.’

Hij klemde haar tegen zich aan. Roerloos bleef ze staan. Over zijn schouder keek ze recht in het gezicht van haar stiefmoeder. Haar opgetrokken wenkbrauwen en triomfantelijk glimlachje waren genoeg om de woede in Noortje te laten exploderen. Ze wurmde zich los en priemde fel naar haar. ‘Oprotten. Jij hebt niks over mij te zeggen.’

Peter greep haar bovenarm vast. ‘Rustig. Laten we eerst gaan zitten.’

Wild probeerde Noortje haar arm uit de ijzeren klem te rukken. ‘Niet met haar erbij!’

‘Mevrouw, ik denk dat het beter is als u in de wachtkamer bij de receptie wacht,’ zei Peter.

‘Ik peins er niet over. Ik heb haar opgevoed als mijn eigen dochter, dit alles gaat ook mij aan.’

‘Wat maakt het nou uit, lieverd?’ zei haar man. Sussend pakte hij Noortjes vrije hand. De tranen sprongen in haar ogen, de energie vloeide uit haar weg en het enige wat ze nog kon opbrengen was het schudden van haar hoofd.

Peter liet haar los en richtte zijn aandacht op Elsemieke. ‘Mevrouw, alstublieft. Het is voor even.’ Met zijn gedecideerde passen in haar richting liet Peter haar geen andere keus dan zich met een rood aangelopen gezicht door hem te laten begeleiden naar waar hij haar wilde laten wachten.

‘Gaat alles goed met je?’ Haar vader wreef over haar schouder. Nukkelig haalde Noortje die op. Het liefst wilde ze ervandoor gaan, de angst om haar stiefmoeder tegen te komen, weerhield haar en in plaats daarvan ging ze zo ver mogelijk van hem afzitten.

‘Ik ben zo blij je weer te zien.’

‘Waarom heb je háár meegenomen?’

‘Ze is je moeder en ze heeft altijd goed voor je gezorgd.’

‘Ze is mijn moeder niet! Het is een heks. En jij bent een lul! Je vindt die vreselijke zonen van haar belangrijker dan mij, je eigen dochter’

‘Wat een malligheid, natuurlijk ben je belangrijk. Ik hou van je.’ Smekend kwam hij naar haar toe. Woede vermengde zich met haat en een diep gemis naar een ongekende moeder. Ze stond op en haar stoel kletterde op het zeil. Voor de deuropening botste ze bijna tegen Peter op. Hij pakte haar bovenarmen vast. ‘Ho. Wat is er aan de hand?’

‘Laat los.’

‘Ik laat je los als je rustig gaat zitten. Je vader is hier niet voor niets naartoe gekomen.’

Het koele gezag in zijn stem had het effect van een brandblusser. Haar schouders zakten naar voren en ze liet haar hoofd hangen. Hij liet haar los, raapte haar stoel op en gebaarde haar plaats te nemen. ‘U ook, meneer. Gaat u alstublieft zitten.’

Gehoorzaam volgden Noortje en haar vader de opdracht op. Een ijzige stilte daalde tussen hen neer. Peter bleef onverstoorbaar. Hij sloot de deur en met een glimlach koos hij de stoel op de kopse kant tussen vader en dochter in.

‘Fijn dat u wilde komen, meneer, en dapper van jou, Noortje, dat je dit gesprek wil voeren. Zal ik beginnen?’

‘Graag,’ zei Harry.

Noortje haalde nauwelijks merkbaar haar schouders op.

‘De afgelopen tijd is voor jullie allebei zwaar geweest. Vandaag is een eerste gesprek. We gaan het niet hebben over wat er moet gebeuren of waarom Noortje is weggelopen. Vandaag is de bedoeling dat jullie weer met elkaar gaan praten, elkaar weer gaan begrijpen. Is dat een goede afspraak?’

Harry knikte, Noortje concentreerde zich op haar wijsvinger waarmee ze rondjes op de tafel maakte.

‘Mooi. Ik heb met jullie beiden apart gesproken. Noortje wil graag meer over haar echte moeder weten. Dat klopt toch, Noortje?’ Zonder haar antwoord af te wachten, ging hij door tegen haar vader. ‘En u wil haar vragen beantwoorden.’

Harry boog zich gretig naar zijn dochter. Hij stak zijn handen uit. ‘Vertel eens, lieverd, waar wil je dat ik begin?’

De vragen buitelden in haar rond. Lijk ik op mijn moeder? Waarom heb je nooit over haar verteld? Was ze blij toen ze van mij in verwachting was? En jij? Hoe zijn jullie verliefd geworden? Hield je wel echt van haar? Waarom doe je net of ze nooit heeft bestaan? De vragen bleven in haar keel hangen, de onverwachte komst van haar stiefmoeder bracht haar van haar stuk. Al was zij niet meer in de spreekkamer, toch belemmerde het haar ze te stellen. Waarom heeft hij haar meegenomen terwijl zij geëist had dat hij alleen kwam? Hoe kon hij met haar trouwen en doen of zij haar moeder was? Waarom, waarom, waarom? De agressieve boosheid van net laaide weer op. Gefrustreerd duwde ze

zich overeind en woest boog ze naar haar vader. Speeksel spetterde in zijn gezicht. 'Ik wil alleen praten als jij weggaat bij dat klotewijf.'

Peter trok haar weg. 'Alles op zijn tijd. Wie waar gaat wonen, is iets voor een volgend gesprek. En nu ga jij zitten en gedraag je je eindelijk eens als een bijna volwassene.'

Iets in zijn stem zorgde ervoor dat de woede in haar bedaarde en ze liet zich terugzakken op haar stoel. Peter knikte naar haar vader. 'Misschien wilt u beginnen en Noortje iets over haar moeder vertellen.'

'Ze was heel lief en zo blij met de ontdekking dat ze zwanger was van jou. En ...'

Hij staarde naar zijn wriemelende vingers op het tafelblad. Hij hield iets achter, Noortje wist het zeker. Een verborgen gedachte kwam omhoog. 'Mijn moeder is niet dood. Wat heb je met haar gedaan, waar is ze?' zei ze.

'Hoe kom je daar nu bij?'

'Er is geen graf of een urn. Wat heb je met haar gedaan?'

'Zeg jij het of moet ik het doen?'

Stomverbaasd keken ze alle drie naar Elsemieke in de deuropening. Er was iets in haar blik waardoor Noortjes protest verstomde: haar stiefmoeder popelde om haar vraag te beantwoorden. Ze kwam naar binnen en Peter kwam omhoog uit zijn stoel.

'Mevrouw, ik had u gevraagd te wachten.'

'Lieverd, verpest het nu niet.'

'Dachten jullie nou echt dat ik uren in dat benauwde hok ging zitten wachten?'

'Laat haar,' zei Noortje en ze duwde haar kin omhoog. 'Nou, wat heb jij met mijn moeder gedaan?'

'Ik? Helemaal niets. Ik heb het gekke mens nooit ontmoet. Na jouw geboorte ging het mis en heeft ze zichzelf onder de trein gegooid.'

Met een klap legde Cleo de hoorn terug op de telefoon. 'Je gelooft nooit wat mijn vader zei. Harry geeft toestemming voor een fasehuis. En weet je waarom? Omdat Elsemieke slecht slaapt van het gedoe en ze er ruzie over hebben. Zijn bloedeigen dochter de deur wijzen voor rust in zijn huwelijk. Ongelooflijk.'

In de weken dat ze tevergeefs wachtte op een telefoontje van haar nichtje, was Harry zonder dat zij het wist de relatie met zijn dochter verder aan het verpesten. Waarom had ze niet haar best gedaan contact met Harry te houden over Noortje? Dan had ze dat gesprek met hem kunnen voorbereiden en uitleggen dat als Noortje zo ageerde tegen haar stiefmoeder, hij zijn tweede vrouw buiten de gesprekken met de hulpverlening en zijn dochter moest houden. Met een rood hoofd van verontwaardiging en wroeging plofte ze naast Karel op de bank.

'Wat is er gebeurd?'

'Ik begrijp dat Noortje hem alleen wilde spreken bij Bureau Jeugdzorg. En wat deed die sukkel? Hij nam Elsemieke mee naar het gesprek.'

'Misschien juist heel verstandig. Wat kijk je nu verbaasd, je zei toch zelf dat ze in een Meidenhuis is geplaatst omdat er een vermoeden was van misbruik door Harry?'

'Als Ankie zich hierin nu vergist had? Ze klonk zo jong aan de telefoon, zo onervaren.'

'Het Meidenhuis heeft toch een intake gedaan?'

'Ik kan me er gewoon geen voorstelling bij maken.'

'Omdat Harry je vriendje was?'

Klonk er afgunst in zijn stem? Snel zei ze: 'Dat heeft er niets mee te maken, bovendien stelde het tussen Harry en

mij weinig voor. Hij is een zachtaardige man. Eerder een slappe hap dan iemand die een ander zijn wil oplegt.'

'Hij kreeg anders wel verkering met je zusje terwijl ze nog minderjarig was. Als ik goed reken moet hij minstens eenentwintig zijn geweest.'

'Ze was zeventien en kon makkelijk doorgaan voor twintig.'

'Dan nog.'

'Ik weet het niet. Hoe langer ik erover nadenk, hoe logischer het me voorkomt dat Noortje wegliep omdat ze meer over haar eigen moeder wilde weten. Als Elsemieke zich gewoon als stiefmoeder had gedragen, had dit drama zich nooit afgespeeld.'

'Stel dat je gelijk hebt. Dat maakt ze samen verantwoordelijk voor wat ze hun dochter wel en niet vertelden.'

'Het is haar dochter niet.'

'Ze heeft haar toch opgevoed. Waarom ben je zo kwaad?'

'Dat ben ik niet. Het is gewoon geen stijl. Eerst vragen of ik kan bemiddelen en vervolgens op eigen houtje zelf gaan praten.'

'Je voelt je gepasseerd.'

'Pardon?' Verbijsterd schoof ze van hem weg en draaide half opzij zodat ze hem en profil kon opnemen.

'Het lijkt me duidelijk. Je kon de suicide van je zusje niet voorkomen en dat wilde je goedmaken door de reddende engel voor haar dochter te zijn.'

'Zit je me nou te analyseren? Ik ben geen cliënt.'

Hij trok zijn schouders op en draaide zich naar haar toe. Zijn blik was ongenaakbaar, afstandelijk. Arrogant, het woord flitste als een brandende lucifer door haar heen. Ze kwam overeind. 'Hoe durf je. Behalve dat je er mijlenver naast zit, ben ik wel je partner.'

'En dat betekent dat ik mijn mening voor me moet houden?'

De zelfbeheersing die ze van jongs af aan had aangeleerd en de redelijkheid die haar studie daar later aan toevoegde,

ging in vlammen op. Kon ze de afgelopen weken zijn opmerkingen dat haar wens om moeder te worden een bevestiging was nog beargumenteerd weerleggen, nu hadden haar emoties vrij spel. 'Ik ben het zat hoe je mij al weken probeert te vertellen hoe ik me voel, wat ik wil. Dat jij aan de universiteit hebt gestudeerd en ik slechts een simpele maatschappelijk werker ben, betekent niet dat jij beter weet wat ik denk en voel dan ik. Je bent een betweterige zak, een arrogante lul.'

'Schelden verandert de feiten niet. Kijk eerst eens goed naar jezelf.'

'De feiten zijn dat ik nu wel moeder wil worden en dat geen enkel kind beter af is in de hulpverlening, zeker mijn nichtje niet.'

Haar stem trilde van woede, tranen stuwden omhoog. Ze pakte haar tas uit de hoek van de kamer en graaide naar het nieuwe pakje sigaretten in het zijvak.

'Weglopen en roken lost het niet op. Je kan je beter afvragen waarom je zo kwaad wordt.'

'Ach man. Donder op!'

Ze knalde de kamerdeur dicht. In de keuken opende ze de balkondeur.

Met haar rug tegen de deurpost trok ze driftig aan haar sigaret. Waar was de Karel gebleven die ze zo leuk vond? Ze leerde hem kennen toen ze een pupil van haar doorverwees voor aanvullende therapie. Zijn scherpe diagnose en praktische adviezen imponeerden haar en na afloop van zijn behandeling van haar pupil ging ze in op zijn uitnodiging iets met hem te drinken. Ook nadat ze een stel waren geworden, besprak ze graag complexe casuïstiek met hem. Het hielp haar verder, dit keer kon hij er niet meer naast zitten. De pedante kwal. Het waren zijn eigen woorden dat je nooit je eigen familie moest diagnosticeren. Totdat de kwestie van een kind op tafel kwam, had hij

dat nog nooit gedaan. Ze nam een diepe hijs, de nicotine bedaarde de razernij in haar. Ze drukte de peuk uit op de betonnen balkonvloer en legde hem voor de deur om zo weg te gooien. Ze haalde een nieuwe sigaret tevoorschijn. Ze nam zich voor om morgen zelf Harry op zijn werk te bellen. Noortje woonde immers nog niet in het fasehuis.

‘Zo simpel is het niet, Noortje wil niets meer met ons te maken hebben,’ zei Harry aan het einde van zijn relaas.

‘Vind je het gek als je Elsemieke plompverloren laat droppen dat haar moeder zelfmoord pleegde? Jezus, Harry. Hoe kon je dat nou toelaten?’

Het is dat Harry aan de andere kant van hun telefoonverbinding zat, anders had ze hem door elkaar geschud.

‘Wat kon ik eraan doen? Om verder escaleren te voorkomen, ga ik toestemming geven voor zo’n fasehuis.’

‘Het kan toch niet goed zijn als ze met dit beeld van haar moeder blijft rondlopen. Ik ga Ankie bellen, kijken of ze inmiddels wel met mij wil praten.’

‘Moet je doen. Alleen heeft ze de hulpverlening overgedragen naar Den Haag. De nieuwe maatschappelijk werker heet Peter.’

Ze draaide het nummer dat ze zojuist van Harry kreeg. Terwijl ze wachtte, dwaalden haar gedachten van het gesprek met haar voormalige zwager naar het telefoontje van haar vader gisteravond. Ongelooflijk dat hij zo onverschillig deed om het welbevinden van zijn kleindochter. Hij dumpte de mededeling over Noortje en vroeg vervolgens wanneer ze weer eens langskwam. Misschien het weekend, mompelde ze en hing op voordat hij kon beginnen aan de vertrouwde klaagzang dat ze haar zo weinig zagen. Hij leek niet te willen begrijpen dat het ruim een uur rijden was naar haar ouderlijk huis en dat Karel de auto in het weekend vaak gebruikte voor het

voetbal van zijn jongens. Karel. Net als in iedere relatie hadden ze weleens woorden. Meestal deed zij daarna als eerste een stap om het bij te leggen. Gisteren niet, ze vond dat hij dit keer te ver was gegaan en dat het nu zijn beurt was om als eerste sorry te zeggen. Dat gebeurde niet en in een ijzige stilte gingen ze naar bed. Vanochtend deed hij of er niks was gebeurd en hoewel ze van harmonie hield, zat haar dat nog het meest dwars.

‘Hallo?’

Een ongeduldige stem haalde haar terug. Snel stelde ze zichzelf voor als de tante van Noortje.

‘Tante? Ik meende iemand van de jeugdbescherming Rotterdam aan de lijn te krijgen.’

‘Daar werk ik, ik bel voor mijn nichtje.’ Ze verzweeg dat ze wist dat de kans groter was om hem direct te spreken te krijgen als ze zich uitgaf voor professional in plaats van als familie.

‘Ik denk dat je als geen ander weet dat ik niets over haar zaak tegen je kan zeggen,’ zei hij.

‘Een tijd terug heb ik contact gehad met jouw voorganger, Ankie. Zij zou mijn telefoonnummer aan Noortje geven. Ik heb niks gehoord. Dat bevreemdt me, want ik ben de zus van haar biologische moeder. Is mijn nummer wel aan haar doorgegeven?’

‘Heb je contact met haar ouders gehad?’

‘Natuurlijk. Ik begreep dat de relatie inmiddels zo verstoord is dat haar vader toestemming geeft voor een definitieve uithuisplaatsing. Verder begreep ik dat wat Elsemieke zei over de dood van haar moeder hard aankwam. Haar moeder was mijn zusje en ik wil haar helpen door een evenwichtig beeld van haar moeder te geven en de mooie herinneringen vertellen.’

‘Ze heeft je nummer gekregen, ze wil geen contact.’

‘Dat kan ik nauwelijks geloven.’

‘Ik begrijp je bedoeling. Het klinkt logisch, toch ligt het voor je nichtje anders,’ antwoordde hij. ‘Luister. Ik wil niet buiten mijn boekje gaan. Je snapt hoe het werkt. In het belang van Noortje wil ik wel kwijt dat ze kwaad is op de familie van haar biologische moeder. Jullie hebben haar jarenlang aan haar lot over gelaten en toen ze bij haar grootouders op de stoep stond, hebben zij haar de deur gewezen.’

Alsof een klap alle lucht uit haar sloeg.

‘Geef haar de tijd,’ ging hij verder. ‘Zodra ze eraan toe is, zal ze uit zichzelf contact met je opnemen.’

Met afgeknepen stem bedankte ze hem en beëindigde het gesprek.

’s Avonds knikte Karel na het aanhoren van haar verslag.

‘Dat klinkt logisch. Als ze eraan toe is, belt ze je wel. Je hebt gedaan wat je kon.’

‘Het is zo oneerlijk. Harry heeft ons bij haar weggehouden en nu hij er een zootje van heeft gemaakt, is de weg naar ons door hem geblokkeerd.’

Hij zette een glas wijn voor haar neer. ‘Je kan er nu niks meer aan veranderen. Zet het van je af. Ik heb voor vanavond pizza’s gehaald. Lekker makkelijk en hebben we de tijd om te kijken waar we de komende vakantie precies heen willen.’

Zijn opgewektheid na hun wrijving van gisteravond ergerde haar en plompverloren dropte ze de gedachte die gisteravond tijdens het tandenpoetsen in haar opkwam: ‘Ik ga stoppen met de pil.’ Ze vertelde er niet bij dat ze de daad gelijk bij het woord voegde en het pilletje van die avond met het tandenpoetsspoelwater door het afvoerputje spoelde.

‘Dat beslis je alleen? Denk je echt dat ik me erin laat luizen als jij plots in verwachting bent?’

‘Ik vertel het je toch. Het is mijn lichaam en ik heb geen zin meer het vol met hormonen te stoppen omdat jij geen kind met mij wil.’

Zwijgend dronk hij zijn wijn, om zich een houding te geven volgde ze zijn voorbeeld hoewel ze het liefst met een peuk naar het balkon wilde vluchten. Met een zachte tik zette hij zijn lege glas op de salontafel. ‘Het is nooit onze bedoeling geweest om samen een nieuw gezin te beginnen. Daar hebben we het voor we gingen samenwonen uitvoerig over gehad. Je wist dat ik genoeg had aan mijn twee zonen. En jij was heel overtuigd over je afwezige moeder-gen, zoals je het zelf noemde. Wist je dat ik er wel eens aan heb gedacht om me te laten steriliseren. De gedachte om daarin – hij wees naar zijn kruis – het mes te laten zetten, hield me tegen en jij had geen probleem met de pil. Achteraf gezien onhandig. Als we dit eerder hadden besproken was deze onverkwikkelijke situatie ons bespaard gebleven.’

‘Onverkwikkelijk? Jij vindt mijn kinderwens iets onverkwikkelijks?’

‘Zo bedoel ik het niet. Je verrast me en ik vind het niet kloppen met hoe ik je ken. Het enige wat ik vraag is om diep in jezelf te kijken. Je carrière kwam altijd op de eerste plaats. Je was amper over de teleurstelling van je laatste sollicitatie heen en opeens komt de situatie met je nichtje bij jou terecht waardoor de suïcide van je zusje wordt opgerakeld. En niet te vergeten de maatschappelijke druk op kinderloze vrouwen van jouw leeftijd. Ik snap best dat het vervelend voor je was dat laatst bij die kraamvisite botweg werd gevraagd of het voor jou geen tijd voor kinderen werd.’

‘Natuurlijk, meneer de psychotherapeut weet het beter dan de simpele maatschappelijk werkster zelf.’ Ze probeerde sarcasme in haar stem te leggen om te voorkomen dat ze explodeerde. Opnieuw wilde verlangen naar tante Leonora

op, van haar leerde ze dat kwaad worden meestal een averechts effect heeft. Ze reikte naar haar handtas en viste er haar pakje sigaretten en aansteker uit.

‘Kijk nog eens goed naar jezelf. Dat rookgedrag van jou is toch niet passend voor een vrouw met een kinderwens?’

Ze klemde haar lippen stijf op elkaar en stond op om op het keukenbalkon te gaan roken. Op de eettafel lagen de wegenkaarten van Frankrijk en de campinggids. Ieder jaar waren de zonen van Karel drie weken bij hen en gingen ze kamperen in Frankrijk. Zij en zijn jongens konden het prima met elkaar vinden. Badmintonnen en 's avonds riskeren op monopoly. Op dagen dat de jongens meededen met een camping-activiteit slenterden Karel en zij door de stadjes in de buurt en als Karel met ze ging klimmen of kanoën, lag zij met een boek voor de tent. Perfect, ze verheugde zich altijd op hun zomervakantie. Tot nu. Ze onderdrukte de impuls om straks de kaarten van tafel te zwiepen. Het roken temperde haar boosheid. Ze ordende haar gedachten en terug in de woonkamer was ze eruit: ze zei dat ze dit jaar niet meeging naar Frankrijk. Inwendig gniffelde ze bij de stomme verbazing op zijn gezicht. Een triomfantelijk ‘ik ken mezelf echt wel beter dan jij’, slikte ze in.

‘We gaan altijd naar Frankrijk. Wat moeten we anders doen met de jongens?’

‘Het zijn jouw kinderen, van mij mogen jullie naar Frankrijk. Ik ga deze vakantie naar Zuid-Limburg, naar mijn tante. Alleen.’

Naast haar was Karels blik strak op het verkeer gericht. Wat zou hij denken? Sinds ze na een moeizame discussie besloten apart op vakantie te gaan, leek het af en toe of hij een vreemde voor haar was. Die avond klampten ze zich aan elkaar vast alsof ze bang waren de ander te verliezen. Hartstocht laaide op met de felheid uit het begin van hun verkering. Op het moment dat ze bovenop hem kwam duwde hij haar van zich af en rolde haar op haar buik. Hard stootte hij tussen haar billen. Dat had hij nog nooit gedaan; haar kreet werd gesmoord door haar kussen, toch was hij luid genoeg. Hij trok zich terug. Zwijgend viel hij op zijn rug naast haar alsof hij net als zij niet goed begreep waarom dit gebeurde. De volgende dag zat er een pakje condooms bij de boodschappen die Karel had gehaald.

‘Na de vakantie maak ik een afspraak met de huisarts voor een vasectomie.’

Een achteloze mededeling alsof hij haar vertelde dat hij de volgende dag een late vergadering had. Niet wetend wat te zeggen, pakte ze de krop ijsbergsla die de aanleiding was voor zijn bezoek aan de supermarkt. Ze scheurde de bladeren er met felle rukken af. Hij ruimde de andere boodschappen op en nam het pakje condooms mee naar hun slaapkamer. Het open- en dichtklappen van het nachtkastlaasje voelde alsof haar wens enkel een irritante mug was die met een theedoek werd weg gemept. Na het eten belde ze met tante Leonora, die op haar opmerking dat ze dit jaar eens wat anders wilde dan een mannenkampeervakantie spontaan reageerde.

‘Heerlijk om je weer eens drie weken voor mezelf te hebben. Dat geeft ons alle tijd om eens lekker bij te praten. Je logeert natuurlijk bij mij.’

Geen vragen. Hoewel ze sinds haar relatie met Karel was niet meer alleen bij haar tante op bezoek was geweest. Af en toe ging ze samen met hem een lang weekend langs en sliepen ze in een hotel.

Ze richtte haar aandacht op de auto's voor hen. Het was druk in de stad en het stoplicht liet het verkeer mondjasmaat door. Gelukkig hadden ze ruim de tijd genomen om de trein te halen. Haar gedachten dwaalden naar de eerste keer dat ze naar haar tante ging. Ze was een jaar of vier, want ze kon nog niet lezen. Stom hoe dit soort details in het geheugen blijven hangen. Net als boosheid. De onrechtvaardige woede dat zij naar deze onbekende oudste zus van haar moeder was gestuurd. Het was immers haar kleine zusje Brigida dat de hele tijd blèrde, schreeuwde en van mama een snauwend monster maakte. Zelfs papa die haar meenam naar de speeltuin, met haar ging schaatsen of de eendjes voeren had het te druk gekregen door het kleine kreng. Het was aan het begin van de zomervakantie dat mama een koffer voor haar inpakte, want ze ging met haar vader op reis.

‘Je zal tante Leonora vast lief vinden, ze is mijn lievelingszus,’ zei mama.

‘Waarom ken ik haar dan niet? Waarom heet ze net als mij?’

‘Als ik. Hoe vaak moet ik dat nog zeggen,’ antwoordde mama. ‘Ze woont ver weg in Limburg, tegen België aan. Je zult het daar fijn vinden. Papa en ik zijn er vlak na ons trouwen samen op vakantie geweest. En alle oudste dochters in mijn familie heten Leonora.’

De buurman bracht haar met papa naar het treinstation in Amsterdam. Zelf hadden ze in die tijd nog geen auto en door de opwindning ontging haar dat haar vader geen koffer voor zichzelf in de kofferbak legde. Auto's zoefden op de

andere weghelft voorbij. Trams en op elkaar gestapelde huizen en gekrioel van mensen op het perron.

Een zachte por tegen haar schouder.

‘Hé slaapkop, we zijn er.’

Ze schrok op. Teder streelde Karel haar wang. ‘Weet je zeker dat ik je niet naar Limburg moet brengen?’

‘Heel zeker.’ Met moeite overtuigde ze hem ervan dat ze liever met de trein ging. Hij moest de volgende dag immers vroeg op om zijn kinderen op te halen voor hun vakantie. Dat de behoefte om tijdelijk afstand van hem te nemen steeds sterker werd, liet ze achterwege. De afgelopen periode beperkten ze hun gesprekken tot anekdotes over hun werk en de praktische zaken rond hun aankomende vakanties. Uit het pakje condooms hadden ze er geen gebruikt. Gisteravond bedachten ze dat een time-out hen beiden goed zou doen. Een frisse start, noemde Karel het.

Hij opende het portier, stapte uit en haalde haar kleine rolkoffer en rugzak uit de kofferbak. Ze stak haar handen uit, ze had niet voor niets net zo lang spullen in en uit haar vakantiestapel gehaald totdat het in een formaat paste dat ze zelf kon dragen.

‘Geen sprake van. Ik breng je in ieder geval naar de trein.’

Ze kocht een kaartje en liep naast hem het perron op. Hoe anders dan die eerste keer dat ze met rode wangen haar vuist klemde om de ceintuur van papa’s jas. Hij loodste haar langs het kaartjesloket, door de mensenmassa naar de relatieve rust op het perron. Het begin van een nieuwe fase. En nu? De trein kwam eraan. Karel zette de bagage neer en trok haar dicht tegen zich aan. Zijn kus was warm en vol verlangen. Ze maakte zich los. ‘Anders mis ik mijn trein nog.’

Op het moment dat ze haar koffertje en rugzak van hem overnam, ging er een golf van emoties door haar heen.

Liefde, spijt, gemis en verlangen. Snel drukte ze een kus op zijn wang en stapte in. Ze koos een plaats bij een raam dat niet uitkeek op het perron.

De monotone cadans van de trein op de rails haalde de scherpte af van haar gemengde gevoelens. Drie weken bij haar tante tussen de Zuid-Limburgse heuvels zouden zoals altijd klaarheid geven. De stedelijke bebouwing ging over in weilanden en ze sukkelde weg in een halfslaap. Net als die eerste keer. Ze voelde haast weer hoe haar vader haar wakker schudde.

Slaapdronken sukkelde ze aan vaders hand het station uit. Ze zette haar hand boven haar ogen tegen de felle zon. Papa trok haar dicht tegen zich aan.

‘Ik ga gelijk terug want ik moet morgen weer werken. Zal je lief zijn voor je tante? Geniet lekker van je vakantie. Over een paar weken kom ik je halen.’

Hij gaf haar koffertje aan een vrouw in een bemodderde tuinbroek. Die pakte haar hand. ‘Ik ben je tante Leonora. Ga je mee?’

Ze probeerde zich los te wurmen en draaide zich naar haar vader. Het enige wat ze zag was een massa mensen. In de auto kroop ze met opgetrokken benen tegen het portier. Boos weigerde ze te huilen, in plaats daarvan bedacht ze toverspreuken om haar kleine zusje te laten verdwijnen.

Bij haar tante thuis weigerde ze uit de auto te stappen.

‘Wat je wil,’ zei haar tante. ‘De deur van het huis is open, als je iets nodig hebt, hoor ik het wel.’

Verbijsterd bleef ze achter. Koppig bedacht ze in de auto te blijven tot het tijd zou zijn om haar terug te brengen naar de trein. Uiteindelijk won haar volle blaas het van haar halsstarrigheid. Ze klauterde uit de auto en bleef stokstijf staan bij de aanblik van haar tantes vakwerkhuisje naast een grote houten schuur. Het witte pleisterwerk,

het donkere hout, de lichtblauwe luiken, de borders vol bloemen betoverden haar. Aarzelend liep ze naar de deur. De muffe geur van oudheid verwelkomde haar. Ze had de illusie dat ze was overgebracht naar een tot leven gekomen sprookje uit het grote boek waaruit haar vader soms 's avonds voorlas. Tante Leonora kwam uit de keuken. Een hond met een warrige zwartbruine vacht en flaporen schoot blaffend achter haar vandaan. Geschrokken zette ze een stap naar achteren.

‘Af, Floris! Goed volk,’ zei haar tante tegen het beest en tegen de kleine Leonora: ‘Dat is zijn manier om je te begroeten. Laat hem even aan je ruiken, dan went hij aan je.’

Ze zakte op haar hurken. Kwispelend snuffelde de hond aan haar handen. Hij keek op, hield zijn kopje schuin en haar hart smolt door de blik in zijn glanzende donkere ogen. Ze bracht haar gezicht naar zijn snuitje en met kriebelende snorharen vervolgde hij zijn ontdekkingstocht. Het was het begin van één groot avontuur waarin tante haar samen met Floris meenam op ontdekkingstochten door het Zuid-Limburgse heuvelland. Ze klommen over hekken, doorkruisten weilanden, staken met hulp van krakkemikkige houten planken de rivier de Noor in het dal over en ploeterden via holle paden de heuvels weer op. De kleine Leonora leerde dat de uitgesleten wegen gemaakt werden door de duizenden voetstappen van elfen en kabouters zodat zij zonder gezien te worden door reuzen veilig op pad konden. Ze begreep dat steggelkes niet alleen draaihekjes waren om de koeien tegen te houden, maar ook dikke monsters in de wei gevangen hielden als tijdens de midzomernacht elfen feest vierden rond de oude waterput. Thuis raakte steeds verder weg in dit tot leven gekomen sprookjesland. Helemaal nadat ze van haar tante een passende naam kreeg.

‘Leonora is een veel te lange en ernstige naam voor zo’n leuk meisje,’ zei ze. ‘Ik noem je Cleo, want als ik Leo zeg, denkt iedereen dat je een jongetje bent.’

Iemand stootte tegen haar knieën. Verstoord keek ze op. Een jongen met een walkman ging zonder iets te zeggen naast haar zitten. Waar waren ze eigenlijk? Ze tuurde naar buiten. Eindhoven, las ze op het bord. Geschrokken stond ze op, trok haar rugzak onder haar stoel vandaan en haalde haar rolkoffer uit het bagagerek. Ze was amper de laatste treeplank af, of de deuren sloten zich achter haar. Door haar dagdromerij leek het laatste deel van haar treinreis eindeloos te duren en op het moment dat ze dacht dat er nooit een einde aan kwam, rolde de trein station Maastricht binnen. Voor het station stond tante Leonora in een bemodderde tuinbroek. De jaren vielen weg.

Bij haar tante thuis installeerde ze zich in het logeerkamertje. Voor haar pensioen had haar tante boven een tweede toilet met een wastafel laten aanleggen. Hiervoor was een deel van deze tweede slaapkamer gebruikt en waren de twee eenpersoonsbedden vervangen door een twijfelaar die voor twee volwassen personen te oncomfortabel was, het excuus waarom ze niet samen met Karel bij haar tante wilde logeren. Daarnaast was nog net plaats voor een petieterig tafeltje met een schemerlamp en een wekker en een stapel boeken op de plank onderop. Met haar rugzak en koffertje in de nis naast de deur was er precies een looppad open om van en naar bed te gaan. Ze haalde het cadeautje voor haar tante uit haar rugzak en spurtte de trap af. Ze vond haar tante op het plaatsje, zoals het kleine terras achter het huis werd aangeduid, waar ze net twee punten vlaai naast de theepot op de tuintafel zette. Ze ging zitten en haar tante schoof de grootste punt naar haar toe. ‘Abrikoos, je favoriet.’

‘Wat een feestje!’ Ze plofte neer en gaf haar het cadeautje.

Tante scheurde het papier weg en de laatste *Dalgliesh* van P.D. James kwam tevoorschijn. 'Hoe wist je dat ik die wilde hebben?'

'Dat was makkelijk.' Ze deelden een voorliefde voor Engelse detectives. 'Ik ben blij dat je hem nog niet hebt.'

Ze vielen aan op hun taart. Vlinders fladderden van bloem naar bloem en aan de overkant van de landweg schuilden koeien in de hoek van het weiland onder de schaduw van de bomen. Het rook naar de zomers uit haar jeugd. Slechts een ding ontbrak. Ze keek om zich heen. 'Waar is Floris eigenlijk?'

De hond uit haar jeugd was allang overleden en opgevolgd door een aantal andere honden van een onbestemd ras die door haar tante uit het asiel werden gehaald en Floris werden genoemd met als toevoeging de tweede, de derde. De laatste keer dat ze hier was, werd ze begroet door Floris de vierde.

'Hij is vorige maand overleden.'

'Zo oud was hij toch nog niet?'

'Zeven,' antwoordde haar tante. 'Er was niks aan de hand, op een ochtend werd hij gewoon niet wakker. Overleden in zijn slaap, de dierenarts had er geen verklaring voor.'

'Wat sneu. Gelukkig heeft hij geen lijdensweg gehad, dat is een troost. Toch? Wanneer komt de vijfde?'

'Ik zie wel. Waar heb je de komende weken zin in?' vroeg haar tante ten teken dat het onderwerp hond was afgesloten.

'Gewoon. Net als vroeger. Uitslapen, wandelen, lezen, jou helpen in de moestuin, misschien nog een dagje naar Maastricht. Oh, en ik wil wel weer eens naar de zondagsmarkt in Aubel.'

'Dan doen we dat.'

'Is het goed als ik eerst Karel bel om hem te laten weten dat ik ben aangekomen? Dat had ik beloofd.'

Haar tante knikte en pakte haar pakje shag.

‘Hij belt me morgenavond zodra ze op de camping in de Bourgogne zijn. Als het een leuke camping is en het weer goed is blijven ze daar. Nu hij alleen rijdt vindt hij het wel prettig om dichterbij de grens te blijven,’ zei ze nadat ze terugkwam.

Haar tante glimlachte. De vraag waarom ze besloot dit jaar apart van elkaar op vakantie te gaan, hing tussen hen in. Tenminste, zo voelde het voor Cleo. Ze wist dat haar tante te discreet was om hem uit zichzelf zou stellen. Ze ging zitten en haalde een sigaret uit haar pakje. Heerlijk, dacht ze, de komende weken kan ik onbekommerd roken.

‘Harry heeft contact opgenomen met pa en ma over Noortje.’

‘Wat zeg je nou. Hoe kwam hij daar ineens bij?’

‘Het was geëscaleerd tussen Noortje en haar stiefmoeder.’

Uitgebreid doet ze uit de doeken wat er sindsdien rond Noortje is gebeurd.

‘Goh, dat arme schaap.’

‘Ik vind het zo vreselijk dat ze in de hulpverlening is beland. Daar wordt ze alleen maar slechter van. Ik twijfel steeds meer of ik toch zelf het Meidenhuis zal bellen en naar haar vragen zodat ze ziet dat ik moeite voor haar doe. Afwachten tot ze zelf belt straalt weinig betrokkenheid uit. Wat denk jij?’

Bedachtzaam nam Leonora een laatste trek en drukte haar peuk uit op haar lege gebaksschoteltje. ‘Het kan zijn dat ze zich daardoor juist opgejaagd voelt. Haar hele leven was de familie van haar biologische moeder buiten beeld en opeens melden ze zich en willen ze contact.’

‘Dat kwam door Harry en later Elsemieke.’

‘Ik denk dat dat verschil Noortje ontgaat. Probeer je eens in haar in te leven. Zij ontdekt dat Elsemieke niet haar biologische moeder is en als ze op zoek gaat naar haar afkomst, sturen haar grootouders haar weg. Afwijzing op

afwijzing en opeens meldt zich een tante die wil dat ze belt. Zou jij dat willen als je in haar schoenen stond?’

Zwijgend stak Cleo een volgende sigaret op en blies een grote wolk rook uit om zich achter te verbergen.

‘Geef haar de tijd. Als ze eraan toe is, belt ze je wel.’

‘Denk je dat echt?’

‘Ik ben ervan overtuigd. Heb je zin in een wandeling? Ondertussen kun je bedenken wat je wil eten. Ik moest vanochtend zo terugdenken aan die allereerste keer dat ik je ophaalde. Uit pure nostalgie haalde ik alles in huis voor pannenkoeken. Als je daar geen zin in hebt, heb ik ook alles voor een aangeklede salade met gebakken aardappeltjes.’

Als vanzelf pikten ze het ritme van de vakanties uit Cleo haar jeugd weer op. Lange wandelingen met een picknick, naar Slenaken voor de boodschappen, met de bus naar Maastricht, onkruid wieden en groente oogsten in de moestuin naast de oude schuur, barbecueën en ’s avonds lezen totdat haar ogen dichtvielen. Net als vroeger, alleen was haar tante minder energiek. Ze moest vaker uitpuffen na een klim, kwam moeilijker omhoog uit haar geknielde houding in de moestuin en als Cleo begon over een nieuwe hond kapte ze het gesprek af. Ze nam zich voor om haar bezoeken niet meer te beperken tot af en toe een lang weekend met Karel. Misschien kwam het wel goed met Noortje en konden ze samen gaan. Hoe geweldig zou het zijn als haar nichtje hier zichzelf kon ontdekken. Tijdens de wandelingen fantaseerde ze dat ze hier met haar nichtje liep. Van haar ouders had ze begrepen dat ze op Brigida leek. Ze hoopte dat ze wat minder popperig was. Sterker, minder afhankelijk, meer met de kracht van hun tante. Noortjes volledige naam luidde immers ook Leonora. Iedere dag breidde de fantasie zich verder uit. Ze stelde zichzelf voor in een verbouwde carréboerderij, en een babymeisje kruipend in het gras voegde zich makkelijk in

haar droom. Alleen Karel liet zich moeilijk plaatsen. Want hoewel ze hem 's avonds miste, kon ze hem geen plaats geven in haar geromantiseerde toekomstplaatje.

10

Haar laatste vakantiezon­dag brak aan. Bij terugkomst van hun wandeling stond er een chique lage auto voor de witte blokken­doos, zoals haar tante het moderne vierkante huis altijd was blijven noemen. Ze herinnerde zich tantes woede uit de tijd dat het werd gebouwd als vakantie­huis voor een rijke zakenman en zijn ge­zin. Briesend fulmineerde ze over rijke stedelingen die het platteland kwamen bederven met hun geld. Nepotisme, riep ze. Voor de kleine Cleo werd haar tante van een lieve koningin een draak die geheime bezweringsformules spuwde. Iedere keer als tante van leer trok, verwachtte ze dat op een keer de toverwoorden ervoor zouden zorgen dat er vuur uit haar neus sproeide. Brigida werd er bang van en ze wist nog steeds hoe ze zich een sterke hoofdro­ver­vrouw voelde als haar zusje voor bescherming en troost tegen haar aankroop. Jaren later begreep ze dat de man die het huis liet bouwen hier was geboren en opgroeide totdat het ge­zin naar het westen trok omdat zijn vader daar een goede baan had gevonden, nog steeds had hij familie in de omgeving en als het erop aankwam, was hij een van hen. Sinds die laatste zomer van haar jeugd had ze er geen mensen meer gezien. Haar tante verhoogde hun tempo naar een marsritme.

‘Is het eindelijk verkocht?’ vroeg Cleo.

‘Spijtig genoeg niet. Alleen hij komt er nog.’

Haar tante had geen andere keus dan te accepteren dat de bouw van dit wangedrocht onvermijdelijk was, als laatste vorm van protest duidde ze de eigenaar consequent met hij aan.

‘En de rest van het ge­zin?’ Haar adem stokte. Het duurde jaren voordat ze de vrees om de zoons van het ge­zin hier tegen het lijf te lopen kon loslaten, nu was hij met een klap terug. Tante bleef hijgend staan. ‘Die hebben het fatsoen zich

hier weg te blijven. Ik vermoed dat hij het huis gebruikt voor zijn avontuurtjes. Iedere keer komt hij met een andere vrouw, ze lijken steeds jonger.' Terwijl ze sprak werd haar stem zachter en de stilte tussen haar woorden langer. Bezorgd nam Cleo haar op. Ze zag grauw en de lijnen in haar gezicht leken dieper dan aan het begin van de dag. Ze gaf haar een arm en ze slenterden de laatste meters naar huis. Tante maakte zich los en opende de voordeur.

'Ga lekker op het plaatsje zitten,' zei Cleo. 'Dan schenk ik een wijntje in.' In de keuken trok ze de koelkast open. Voor ze de wijn kon inschenken, rinkelde de telefoon in de woonkamer. Buiten bleef het stil, misschien was haar tante wel weggedommeld. Ze zette de wijnfles op het aanrecht en met een aarzelend 'hallo' nam ze op. Het was Karel. De klok op de schoorsteenmantel gaf kwart voor vijf aan. 'Je zou toch vanavond pas bellen?'

'Ik miste je en het was nu rustig bij de telefooncel. 's Avonds staat er altijd zo'n rij en ik dacht het gewoon te proberen. Ik zit alleen wat krap in mijn muntgeld, dus ik probeer het kort te houden. Oké?' Zonder haar antwoord af te wachten ratelde hij door. 'De jongens missen je net zo erg als ik. Nu hebben we bedacht dat we nog een paar dagen in de buurt bij je tante kunnen kamperen. Wat denk je? We zouden er woensdag kunnen zijn en dan kun je vrijdag gelijk met ons mee terug naar huis rijden.'

Ze zette een blad met glazen wijn, streekkazen en toastjes op de tuintafel. Tante geeuwde en pakte haar glas aan. Ze ging naast haar zitten en sneed twee stukjes kaas af. 'Karel belde net. Hij en de jongens komen woensdag naar hier. Ze gaan twee nachten op een camping staan.'

'Wat fijn. Je zal ze de afgelopen weken wel gemist hebben.'

'Mm.' Ze was blij dat haar volle mond een uitgebreid antwoord belette.

'Je hoeft er niet over te praten.'

Haar slimme tante wist als vanouds precies hoe ze haar nichtje aan het praten kon krijgen.

‘Heb jij nooit kinderen gewild? Je moet ongeveer van mijn leeftijd zijn geweest toen je trouwde.’

‘In mijn tijd was de vraag of je kinderen wilde niet aan de orde. Je trouwde en vervolgens kreeg je ze. Of niet, dat was dan een drama van een andere orde. Dus als meisje ging ik ervan uit dat ik zou trouwen en kinderen krijgen. Het liep anders omdat de Tweede Wereldoorlog uitbrak en mijn kleine wereldje op zijn kop zette. Je weet dat je oma stierf in de hongerwinter. Het was vanzelfsprekend dat ik als oudste dochter de zorg voor mijn broertjes en zusjes en het huishouden op me nam.’

‘Dat is toch vreselijk, je was nog zo jong en had vast zelf willen trouwen. Had je geen vriendje?’

‘Ik was tweeëntwintig en vond mezelf stokoud. Voor de oorlog had ik een vriendje. Samuel. Op onze vijftiende waren we smoorverliefd en voor mij stond het vast dat ik op een dag met hem zou trouwen. Maar hij was joods, en je weet hoe het met de meeste joden in de oorlog is afgelopen.’

‘Dat heb ik nooit geweten, wat vreselijk.’

‘Dat was het. Het kwam me goed uit om mijn handen vol te hebben aan het huishouden. Bovendien was ik het gewend, mijn moeder was een zwakke vrouw en een groot deel van de zorg voor de kleintjes kwam bij mij terecht.’

‘Net als mijn moeder, die schoof ons ook op jou af.’ De wijn maakte Cleo loslippig en de woorden floepten eruit voor ze er erg in had.

‘Zie je het echt zo? De werkelijkheid was genuanceerder. Weet je dat ik de eerste keer zelf voorstelde dat ze mij naar jou stuurde? Het leven viel mij zwaar in die eerste jaren na het overlijden van Sjeng, mijn man. Daarna vond ik het heerlijk jullie iedere zomer bij me te hebben. Zullen we nog een wijntje nemen? De soep is straks zo opgewarmd.’

Terwijl Cleo de pan met zelfgemaakte tomatensoep alvast klaarzette op het fornuis en de fles wijn uit de koelkast haalde, vroeg ze zich af of desinteresse voor kinderen van jezelf erfelijk was. Haar arme tante. Tot nu toe had ze altijd gedacht dat zij pas op latere leeftijd de liefde vond. Wat moet dat vreselijk zijn geweest om zo je eerste liefde te verliezen, logisch dat ze er nooit over sprak. En of dat niet genoeg was, was ze ook nog verplicht de zorg voor haar broertjes en zusjes op zich te nemen. Zouden zij zich ooit wel eens druk om hun oudste zus hebben gemaakt? Haar opa herinnert ze zich als een norse man met een dikke sigaar en as op zijn vest die ze het liefst ontweek. En dan haar jongste zusje, Cleo's moeder, die haar grote zus later in een herhaling van zetten de hele zomer opzadelde met haar kinderen. De kurk plopte uit de fles, buiten hoestte haar tante. Cleo schonk een karaf met water vol en nam die samen met de fles en twee limonadeglazen mee naar buiten.

‘Hoe heb je je man eigenlijk ontmoet?’

‘Doordat ik tijdens een wandeling meer op de omgeving lette dan op waar ik liep. Ik struikelde op een pad waar Sjeng net met zijn tractor opdraaide.’ Ze lachte om het vraagteken op haar nichtjes gezicht. ‘Vanaf het moment dat je moeder naar de huishoudschool ging, kreeg ik wat meer tijd voor mezelf. Er waren geen kleintjes meer na haar en ik had wel zin om op een kantoor te gaan werken. Ik haalde mijn typediploma en raakte bevriend met Tini en Geera. Dat was een leuke tijd. We vonden alle drie een baantje en op zaterdagavond gingen we dansen in Amsterdam. Zij kregen serieuze verkering en ik ging de dertig jaar grens over. God, wat voelde ik me oud en alle mannen die we tijdens het dansen tegenkwamen vond ik snotjongens.’ Grinnikend pakte ze haar shag. ‘Geera had hier in de buurt een oom en tante wonen waar ze een keer per jaar een week ging logeren. In de zomer voor ze ging

trouwen, mochten Tini en ik met haar mee voor een dolle vrijgezellinnenweek. Die dolheid viel wel mee hoor, ik viel wel als een blok voor de Limburgse heuvels en Noorbeek. En, tijdens een wandeling, dus voor de tractor van Sjeng. Ter verdediging voer ik aan dat ik in die tijd nog geen fatsoenlijke wandelschoenen had.'

'En verder?'

'De laatste zondag van onze week was de Bronk.'

Cleo knikte, ze kon zich de eerste keer dat ze deze jaarlijkse processie door Noorbeek en de omringende buurtschappen in het dorp voorbij zag komen, nog goed herinneren. Ze had het gevoel of ze van het ene op het andere moment in een Italiaans dorp was beland.

'Daar kwam ik hem weer tegen en hij vroeg hoe het met mijn enkel was. Wist je dat hij prachtige felblauwe ogen had in een door het buiten werken verweerd gezicht? Hij leek wel wat op Paul Newman. De acteur, die ken je toch wel?'

Opnieuw knikte ze.

'Waarover we het verder hadden, weet ik niet meer. Wel dat Tini en Geera mij daarna vreselijk plaagden met mijn boer. Zeker nadat ze erachter kwamen dat we adressen hadden uitgewisseld. Dat najaar stuurde ik hem een ansichtkaart en tot mijn verbazing stuurde hij een brief terug.' Dromerig staarde ze voor zich uit. Cleo betwijfelde of ze de koeien in de wei zag. Stilletjes stond ze op om de soep op te warmen. De feiten daarna waren haar wel bekend. Hoe haar tante op haar drieëndertigste trouwde met de acht jaar oudere Sjeng, een weduwnaar, en de zorg op zich nam voor zijn drie zoontjes die hun moeder verloren hadden bij de geboorte van de jongste. Dat ze zo verliefd was geweest, had ze zich nooit eerder gerealiseerd. Wat moet het vreselijk zijn geweest om haar man zo snel te verliezen door een ongeluk met een ploeg. Zijn oudste zoon

nam de boerderij over en hielp zijn stiefmoeder aan een goedkoop, verwaarloosd vakwerkhuisje dat ze opknapte tot het pareltje waarin ze nu woont. Vervolgens hielp de vader van zijn verloofde haar aan een administratieve functie op de lagere school.

De avond was zwoel. De koeien trokken zich terug in een hoek en Cleo leunde voldaan van de soep en de wijn achterover in haar stoel. 'Wilde je zelf geen kinderen met Sjeng of had hij genoeg aan zijn zoons?'

'Is dat het probleem tussen jou en Karel?'

'Hij wil het niet. We zouden deze weken gebruiken om voor onszelf alles op een rijtje te zetten. Hoewel Karel volgens mij vooral bedoelde dat ik weer tot mezelf moest komen. Hij beweert dat ik in de war ben door de toestand met Noortje. Bovendien is hij van plan om na de vakantie een afspraak met de huisarts te maken om zich te laten steriliseren.'

'Die afspraak is er nog niet en hij komt eerder terug om bij jou te zijn. Zei hij verder nog iets?'

'Dat hij en de jongens me missen.'

'Zie je, misschien heeft hij zich wel bedacht.'

'Denk je?'

'Je klinkt weinig enthousiast. Heb jij je soms bedacht?'

'Dat niet zozeer. Alleen lijkt alles zo anders hier. Een gevoel van dat het goed is zoals het is. Dat klinkt vast raar.'

'Ik snap het helemaal. En in antwoord op je vraag: ik wilde na mijn trouwen geen kinderen. Door het zorgen voor mijn broertjes en zusjes wist ik dat het een grote verantwoordelijkheid is en dat er geen garantie is dat het altijd goed gaat. Sjeng had het wel gewild, gelukkig was hij praktisch. Ieder kind was een extra mond om te voeden.'

Cleo zweeg. Haar broedse verlangen had haar er blind vanuit laten gaan dat met haar kind alles wel goed zou zijn.

Zouden alle vrouwen met een kinderwens dat hebben? 'Weet je wat me misschien nog het meeste dwarszit? Het gemak waarmee Karel mijn kinderwens van tafel veegde alsof ik mezelf kwijt was door Noortjes weglopen.'

'En wat nu?'

Ze trok haar schouders omhoog. Haar eerdere fantasie laaide weer op, zij die altijd zo goed wist wat ze wilde leek verder weg dan ooit. Als over een paar dagen Karel hier was, wist ze het vast weer. Het luchtige vakantiegevoel van eerder kwam terug.

'Eerst zien wat Karel heeft te melden. Heb je die fles Baileys nog?'

De vallende schemering en een beginnend roesje van de romige likeur omhulde haar als een beschermende cocon.

'Karel denkt dat ik de zelfmoord van Brigida slecht heb verwerkt.'

'Heeft hij gelijk?'

'We hebben het er nooit over gehad totdat Noortje was weggelopen.'

'Wij ook niet.'

'Jij was erbij. Weet je dat ze de dag voordat ik haar naar de trein bracht, helemaal doordraaide?'

Haar voorlaatste ochtend met haar zusje. Hun vrolijke ontbijt na tantes vertrek naar haar werk en de ontspannen wandeling.

'Ze wilde per se langs de put en opeens begon ze wild te krijsen en probeerde ze de haren uit haar hoofd te trekken. Ik pakte haar bij haar polsen, ze schopte me zo hard tegen mijn schenen dat ik haar wel los moest laten. Ze holde zo hard naar huis dat ik haar niet bij kon houden. Thuis vond ik haar als een huilend hoopje op bed. Ik ben naast haar gaan liggen en heb haar vastgehouden totdat ze weer rustig was. We spraken over Noortje en hoe ze verder moest. Ze gaf me een knuffel en zei dat dit precies was wat ze

nodig had. "Alles van vroeger is nu opgeruimd, ik voel me als herboren," zei ze. Het klonk zo beheerst. Logisch en gezond, alsof ze alles wat kapot was gemaakt bij het oud vuil had gedumpt. Ze babbelde zo ontspannen en vroeg me te zweren om jou niets te vertellen. Ik was zo opgelucht, natuurlijk zweerde ik dat. En je weet hoe gezellig het die avond was. Ik geloofde echt dat het weer goed was met haar en bedacht dat de scène bij de put een soort catharsis was, een emotioneel reinigingsritueel en dat ze alle spoken van het verleden had verjaagd. Stom, hè? Je vindt me vast dom en naïef.'

'Ik vind het een hele logische gedachte.'

'Echt? Dan vind je het misschien begrijpelijk dat ik er niks achter zocht dat ze me de volgende morgen pas na jouw vertrek vroeg om haar naar de trein te brengen. Het klonk zo redelijk dat ze haar baby miste en Harry wilde verrassen. Voor ze in de trein stapte, omhelsde ze me. Ze bedankte me zelfs en beloofde me te bellen zodra ze thuis was.' Haar knieën bewogen van links naar rechts, vleermuisjes fladderden onrustig langs, geroezemoes van late wandelaars doorbrak de stille onrust. 'Ik heb echt een fout gemaakt, had beter op de kleine signalen moeten letten, beter moeten luisteren naar wat ze tussen de regels zei. Ik was te gefocust op wat er goed ging, waar ze blij van werd. Niet alleen die laatste dag, ook jaren eerder. Als ik die keer beter op haar had gelet.'

Haar tante legde haar hand op haar heen en weer gaande bovenbenen. 'Stop! Je moet jezelf geen verwijten maken. De enige die wat te verwijten valt, ben ik. Jullie waren nog kinderen en waren aan mijn zorgen toevertrouwd. En wat vind ik het erg dat jij hiermee zo lang hebt rondgelopen.'

Tranen welden op en ze duwde zich omhoog uit haar stoel. Het duizelde en in plaats van rustig op haar hurken naast haar tante te gaan zitten, kwam ze stuntelig op haar

knieën terecht. Ze legde haar hoofd in tantes schoot. Die streelde haar haren net zo lang tot ze was uitgehuild.

‘Weet je,’ zei tante nadat ze weer was gaan zitten en ze beiden bibberig een sigaret hadden opgestoken. ‘Het is goed om hierover te praten. Je kan natuurlijk altijd bij mij terecht. Bespreek het vooral met Karel. Wat jullie onenigheid ook is, hij kan goed luisteren.’

Ze zweeg. Het laatste waar ze zin in had, was om dit met haar vriend te bespreken. Zijn betweterige houding waarmee hij na hun laatste ruzie haar gemoedstoestand analyseerde, zat haar nog steeds dwars.

‘Of als je dat niet wil, schrijf het dan op,’ zei haar tante alsof de gedachte van Cleo uitgeschreven op een briefje voor haar lagen. ‘Dan krijgt het lucht en alles wat lucht krijgt wordt lichter.’

‘Ik voel me nu al lichter.’ Ze boog zich naar haar tante en smakte dankbaar een natte zoen op haar wang.

11

Cleo sorteerde de vakantiewas en propde de eerste lading in de machine. Karel bracht zijn zonen terug naar hun moeder. Tot haar verrassing waren de paar dagen samen in Noorbeek onverwacht gezellig. De jongens bleken moe van alle activiteiten op de Franse camping en namen genoeg met het lezen van stripboeken in het gras, terwijl hun vader de barbecue opstookte en zij met haar tante een wandeling maakte. Er was weinig gelegenheid om met zijn tweeën te zijn, zij deed er ook geen moeite voor. Ze zag op tegen Karels thuiskomst. Wat moest ze zeggen over hun rustpauze? Ze had zich nauwelijks beziggehouden met de vraag hoe ze hun toekomst samen zag, ze had vooral genoten van het gezelschap van haar tante en de omgeving. Ze zette de wasmachine aan.

In de voordeur draaide een sleutel om. Ze keek op haar horloge. Had ze echt een uur doezelend op de bank verdaan?

‘Daar ben je. Het was zo stil in huis dat ik dacht dat je weg was.’ Karel beende naar haar toe en trok haar omhoog. Hij grijnsde. ‘Ik ben precies op tijd om je wakker te zoenen.’

Ze beantwoordde zijn tongzoen, werktuigelijk. Hij liet haar mond los.

‘Godsamme, wat heb ik je gemist. Je moest eens weten wat een inspanning het me kostte om je niet aan je haren de tent in te sleuren. Maar, ja, de jongens en je tante.’ Met zijn vingers kamde hij haar lokken naar achteren. ‘Zullen we nu naar bed gaan?’

Ze duwde zich af tegen zijn borst. ‘Zullen we eerst wat eten? Ik bedacht dat we wel pizza’s konden bestellen of wil jij gelijk boodschappen doen?’

‘Zit je iets dwars?’

Ze knikte.

‘Wat dan?’

Jouw houding alsof er voor de vakantie niks speelde, dacht ze. ‘Wat vond jij van tante Leonora?’

Zijn armen vielen doods naast zijn lijf. ‘Moet dat nu?’

‘Ik maak me zorgen om haar. Viel jou ook op hoeveel ouder ze is geworden, minder energiek?’

‘Misschien wordt het tijd dat ze stopt met roken.’

‘Wat flauw.’

Hij haalde zijn schouders op. ‘Ik heb voor ik op vakantie ging een fles van die lekkere witte wijn in de koelkast gezet. Wil je ook een glas?’

‘Doe maar. Wil jij de folder van de pizzabezorger meeneemen? Hij ligt in het rommellaatje.’

‘Nog even over mijn tante,’ zei ze na het bestellen van de pizza’s. ‘Ik wil vaker het weekend naar haar toe.’

‘Ik denk dat ik daar weinig voor voel.’

‘Je hoeft niet mee, ik wil alleen gaan, af en toe in een weekend als jij toch druk met de jongens bent.’

‘Dat klinkt niet echt als een vraag.’

Ze zweeg.

‘Het is oké. Ze betekent veel voor je, ze is misschien nog wel belangrijker voor je dan je moeder.’

‘Precies, je snapt het helemaal.’

‘Dan moet je dat doen. Anders krijg je daar later spijt van. Ook al ga ik je die weekenden natuurlijk vreselijk missen.’ Hij spreidde zijn armen, geraakt door zijn begrip kroop ze tegen hem aan. Warm en vertrouwd, behaaglijk en liefdevol. Net als altijd. Alleen bij het naar bed gaan waren daar het doosje condooms op het nachtkastje aan zijn kant van het bed en de door haar onuitgesproken woorden tussen hen in.

Ze pakten hun gewone ritme weer op. Werk, huishouden, eten bij vrienden, naar het strand op een mooie nazomerdag.

Als vanouds, alleen pakte Cleo 's avonds net iets vaker een boek en zette Karel de tv aan voor een documentaire.

Ze kocht haar eerste mobiele telefoon. Handig voor als ze bij tante was én voor als Noortje contact wilde opnemen. Ze belde met alweer een nieuwe hulpverlener. Keetie – “niet op zijn Engels. Gewoon zoals je het zegt, met drie e's”. Ze klonk zo mogelijk nog jonger dan Ankie, onervaren, alsof ze nog geen laagje eelt op haar ziel had ontwikkeld om zich te beschermen tegen het leed dat in de jeugdzorg zo gul over tafel klotste.

‘Wat fijn dat er nog een tante van moederskant is die zich om Noortje bekommert. Ze is best beschermd opgevoed en ze kan iedere steun goed gebruiken,’ zei ze. Ze babbelde door. Haar nichtje woonde inmiddels in een fasehuis voor meisjes. Cleo begreep dat ze voor Begeleid Wonen nog te onzelfstandig was. Ze moest eerst stapje voor stapje voor zichzelf leren zorgen, daarna zou ze kunnen doorstromen. Keetie beloofde haar nieuwe nummer gelijk door te geven aan Noortje, ze zou erop aandringen haar tante te bellen. Na het gesprek vroeg Cleo zich af of ze nou opgelucht of bezorgd moest zijn. Voorheen zou ze dit besproken hebben met Karel, dit keer verlangde ze ernaar haar bedenkingen met tante Leonora te delen.

Ze nam de eerstvolgende vrijdag vrij om naar haar tante gaan en regelde met haar baas dat ze met ingang van de volgende maand een halve dag minder ging werken zodat ze om het weekend op vrijdag vrij was.

Karel zette haar voordat hij naar zijn werk ging af bij het station. Hij boog zich over de pook naar haar toe en ze meende iets van opluchting, bevrijding in hun kus te proeven. De trein was druk en vertraagd. In Maastricht nam ze de bus, ze had geen tijd doorgegeven en ze wilde haar tante zo min mogelijk tot last zijn. In Noorbeek hees ze haar rugzak over haar schouders. Ze liep het dorp uit, nam

het holle pad door de velden naar Zwingel en verraste haar tante net op het moment dat ze met een boterham en een beker melk naar buitenkwam om te lunchen.

‘Ik zou me minder zorgen maken over Noortje,’ zei tante Leonora in reactie op haar antwoord op de vraag wat haar dwars zat. ‘Het klinkt of ze weten wat ze doen. Ze woont tussen de meisjes in een huis waarbij ze haar helpen zelfstandig te worden.’

‘Het is vaak zo’n zootje in die huizen. En dan bedoel ik niet alleen letterlijk. Steeds andere groepsleiding, vaak nog jong met weinig ervaring.’

‘Ze zeiden toch dat ze beschermd was opgevoed? Dan heeft ze vanuit huis genoeg meegekregen en bovendien woont ze tussen meisjes. Dat lijkt me in ieder geval een hele geruststelling.’

Haar tante keek omhoog. ‘Volgens mij gaat het regenen.’

Donkere wolken pakten zich samen. Cleo stapelde de lege borden en bekertjes op elkaar. Precies op tijd droeg ze alles de keuken binnen.

‘Wat wil je het weekend eigenlijk doen? Het ziet er naar uit dat het blijft regenen.’

‘Ik heb geen plannen. Wat doe jij normaal?’

‘Gewoon thuis. Misschien tussen de buien door nog naar buiten. Ik moet nog wel boodschappen doen. Dat was ik vanmiddag van plan. Eerlijk gezegd had ik je pas vanavond verwacht.’

‘Zal ik dat doen? Ik heb zin om dit weekend uitgebreid te koken.’

‘Weet je dat zeker?’

Ze ontwaarde opluchting in haar tantes blik en haar viel op hoe oud ze eruitzag, hoe bleek.

‘Heel zeker. Waar heb je trek in?’

Ze wachtte totdat de bui was overgetrokken voor ze de boodschappentas en tantes autosleutels pakte. Net voor ze weg wilde rijden, bedacht ze dat ze haar mobiele telefoon was vergeten. Ze stapte uit om hem uit haar rugzak te halen. Je zou net zien dat Noortje belde.

12

Keetie scheurde een vel papier uit het schrift voor haar en schoof het naar Noortje toe. 'Je tante van je moeders kant, Cleo, heeft gebeld. Ze heeft sinds kort een mobiele telefoon en je mag haar altijd bellen.'

'Dat mag je houden.' Noortje duwde het terug. Ze wendde haar blik naar het raam van de kleine spreekkamer. Het keek uit op een steeg, haar gedachten dwaalden naar het afgelopen weekend. Jimmy. Ze had hem afgelopen zaterdag ontmoet bij Carola die sinds kort samenwoonde met Rein in de Bijlmer. Noortje vond Rein met zijn naar voren gestoken kaak, spitse neus en kille uitstraling net een reptiel. Al te slecht kon hij niet zijn, want hij deed lief tegen Carola en ze leek er geen moeite mee te hebben om aan zijn wensen tegemoet te komen. Bovendien bleek hij een vriend te hebben die de vleesgeworden zachtaardigheid was: Jimmy, met warme bijna-zwarte ogen en een mokkakleurige huid. Hij kwam binnen, zag haar en zijn gezicht spleet open in een grijns waar ze het warm van kreeg. Hij kwam naar haar toe, vouwde zijn handen om haar gezicht en kuste haar vol op de mond.

'Hé!'

Ze schrok op van de harde gebiedende klank in de stem van haar nieuwe maatschappelijk werkster, dat was ze niet gewend van de hulpverleners die ze tot nu toe had gehad.

'Als je denkt dat ik hier voor de kat zijn viool zit, vergis je je. Als je geen zin hebt om te luisteren, ga je maar weg. Begrepen?'

Ze knikte beduusd.

'Ik zei dus dat mij ontgaat waarom je weigert deze tante Cleo te bellen.'

'Dat staat allemaal in mijn dossier.'

‘Denk je soms dat ik dat niet heb gelezen?’

Een warme gloed kroop omhoog en Noortje boog haar hoofd om die te verbergen. Keetie zag er nauwelijks ouder uit dan zijzelf en tot nu deed ze geen moeite om haar serieus te nemen.

‘Vertel,’ zei Keetie, ‘Waarom heb je haar nog steeds niet gebeld?’

‘Gewoon. Ze hebben allemaal tegen me gelogen en ik ga onder geen voorwaarde terug naar mijn vader en dat stomme wijf van hem.’ Ze zette zich schrap voor een preek, dat het geen pas gaf om zo over haar stiefmoeder te praten, dat zij haar best had gedaan om haar op te voeden als haar eigen dochter, dat haar vader in haar belang meewerkt aan de hulpverlening.

‘Daar heeft je tante Cleo toch geen rol in gespeeld? Je hoeft het contact met haar niet leuk te vinden. Weet je, met dat verbolgen prima-donnagedrag van jou red je het niet in deze wereld. Dit is wel iemand die er voor je wil zijn.’ Keetie schoof het vel weer naar haar toe. ‘Denk daar eens goed over na.’

Noortje had geen andere keus dan het bij zich te steken, hoewel ze niet van plan was het te gebruiken.

Tijdens de tramrit naar het fasehuis nam haar koppigheid af en voordat ze uitstapte, viste ze het verkreukelde vel papier van de grond waar ze het eerst zo nijdig had neergesmeten. Op haar kamer streek ze het glad op de tafel die dienstdeed als haar bureau en legde het naast de foto met haar moeder. Had Keetie een punt, had ze niemand om op terug te vallen om het te redden? Ze pakte het op en legde het weer terug. Misschien na het weekend. Ze opende de kledingkast bij het voeteneind van haar bed, pakte haar make-uptasje van de bovenste plank en haalde de pilstrip eruit. Wat een mazzel dat ze een paar maanden geleden de morning-afterpil moest halen en dat ze naast

de waarschuwing condoms te gebruiken als bescherming tegen soa's gelijk een recept voor de pil meekreeg. Nou ja, mazzel. Op dat moment zag ze dat natuurlijk anders. Ze had het voor de eerste keer gedaan. Meer omdat het zo hoorde dan omdat ze de jongen zo leuk vond. Het deed vreselijk zeer en weer thuis zag ze dat het kruis van haar spijkerbroek besmeurd was met bloed. Ze schaamde zich dood en hoopte dat hij niets had gemerkt. Hoe zou het met Jimmy zijn? De herinnering aan zijn stoppels, zijn gefluisterde *dushi*, zijn handen door haar kleren, verwarmden de hele week haar buik. Iedere avond sliep ze in met de fantasie dat het zijn hand was die haar liet exploderen. Ze trok haar rugzak onder het bed vandaan, morgen was het eindelijk vrijdag en na school zou ze de trein naar Amsterdam pakken om bij Carola te gaan logeren. In tegenstelling tot het Meidenhuis was het een makkie om in het fasehuis toestemming te krijgen om in het weekend ergens te blijven slapen. Als je je aan de regels hield, braaf naar school ging en je taken deed, vond de groepsleiding veel goed. Bovendien moedigden ze op zaterdag logeren aan, zodat ze dan geen dienst hoefden te draaien.

Carola opende de deur en omhelsde haar. Ze bleek alleen thuis te zijn en hoe blij Noortje ook was om bij haar vriendin te zijn, nam een gevoel van teleurstelling de plaats in van de opgewonden verwachting waarmee ze zojuist aanbelde. Carola zette thee, sneed een paar plakken hotelcake af en samen nestelden ze zich op de grote nepleren hoekbank die met een grote tv de verder kale kamer domineerde.

'Heb je geen zin om het hier wat gezelliger te maken?' vroeg Noortje. 'We kunnen morgen gaan winkelen, bij de Xenos hebben ze vaak leuke spullen die redelijk betaalbaar zijn, bij de Hema soms ook.'

‘We zien wel.’ Carola stak een sigaret op. Ze nam een diepe hijs en gaf hem door aan Noortje. Die pakte hem aan en in het felle daglicht dat door de plek waarop ze zat over haar vriendins gezicht stroomde, viel haar op hoe moe ze eruitzag.

‘Had je een zware week?’

‘Ach. Gewoon. Hoe was het op school?’

‘Ach, gewoon.’

Giechelend vielen ze met hun schouders tegen elkaar. Carola pakte de peuk terug en Noortje dwong zich geen voorstelling te maken van wat een gewone week voor haar zielszusje inhield. Hun zusterlijke rust werd verstoord door mannenstemmen in de gang. Een verleidelijke etensgeur dreef de woonkamer binnen. Rein kwam er achteraan. ‘We hebben shoarma meegenomen.’

Achter hem doemde Jimmy op. En, hoewel ze zich had voorgenomen zich cool te gedragen, veerde Noortje grijnzend op van de bank. Met uitgestoken armen kwam hij op haar af. ‘Dushi!’ Hij tilde haar op en zwierde haar rond.

Noortje stond op om Carola te helpen met het opruimen van de resten van hun junkmaal. Jimmy greep naar haar heen. ‘Hé, blijf naast me zitten, anders krijg ik het koud.’

Ze sprong net op tijd weg en wierp hem een luchtkus toe. ‘Je bent echt verliefd op hem, hè,’ zei Carola terwijl ze de lege verpakkingen in de vuilnisbak propte.

Noortje spoot afwasmiddel in een teiltje en zette de warmwaterkraan aan. Onwetend hoe te reageren, concentreerde ze zich op de vuile borden die ze een voor een in het sop liet glijden.

‘Pas je op met hem. Hij is een echte vrouwenversierder.’

Noortje humde wat, Carola was de blik waarmee hij haar aankeek vast ontgaan. Hoe moet ze haar uitleggen dat daarin liefde was te lezen? Ware liefde op het eerste gezicht, het bestond echt.

Ze gingen terug naar de woonkamer. Jimmy kwam hen met uitgestoken armen tegemoet. 'Laten we vanavond gaan dansen.'

Onder zijn arm door zag Noortje dat Rein nauwelijks zichtbaar nee schudde tegen Carola. Zij glipte onder Jimmy's arm door. 'Nee, dank je, ik wil vanavond vroeg naar bed.'

'Je bent toch geen oud wijf? Het is weekend. Kom op, Rein, por eens wat leven in dat chickie van je.' Hij heupwiegde, zwaaide met zijn armen in de lucht en zong: 'Ooh, la la la, let's go dancin'. Ooh, la la la, reggae dancin'.' Hij draaide om Noortje heen en bumpste tegen haar kont. 'Kom op, Dushi.'

De beat van een haar onbekend dancenummer pompte haar hartritme omhoog. Tegenover haar zwiepten Carola's lange helblonde lokken om haar hoofd. Het was lang geleden dat ze samen hadden gedanst en Noortje genoot. Haar blik dwaalde naar de rand van de dansvloer, door de felle discolichten kon ze niet zien of hun mannen nog op de plek stonden waar ze hen hadden achtergelaten. De muziek ging over in een slow en twee vreemde mannen wrongen zich tussen hen in. De man tegenover haar legde zijn handen op haar heupen en trok haar tegen zich aan. Voor ze kon protesteren, werd hij van haar afgetrokken. Naast haar zag ze hoe Rein haar vriendin met zich meetrok. Jimmy stond voor haar, hij trok haar abrupt tegen zich aan. 'Au' ontsnapte haar. Zijn adem kriebelde in haar oor. 'Dushi. Nooit vergeten dat je met mij bent.'

Zijn lijf was hard, sensueel. Ze verborg haar handen in zijn krullen, huiverend. Dansende vingers over haar ruggengraat, dwingend. Hij boog zich naar haar oor. 'Ga je met me mee? Rein is met zijn wijffie naar huis.'

Hemels en aards, instinctief en bijna dierlijk. Zijn tong glibberde over haar lijf, onbeschaamd nam ze hem in haar mond. Schreeuwend ontving ze hem in haar. Nog nooit

had ze zich zo levend gevoeld, alsof het meisje van haar afgleed.

Behaaglijk rolde ze zich op haar buik en hield een tel haar adem in wanneer haar tepels gevoelig tegen de lakens schuurden. Ze stak haar arm uit, de plek naast haar was leeg. Ze duwde zich overeind. 'Jimmy?!'

Aangekleed en met zijn vochtige krullen in een staart, stapte hij de slaapkamer binnen en ging naast haar op de matras zitten. 'Ik ga zo weg.'

'Waarheen? Ik kan zo toch niet mee. Mijn spullen, die liggen nog bij Carola.' Haar pil, verschrikt sloeg ze haar hand tegen haar mond. Hij kustte haar tietjes. 'Relax, dushi, ik ben zo terug.'

Na zijn vertrek glipte ze uit bed en ging naar de wc. De badkamer zat ernaast en nieuwsgierig loerde ze rond in de kleine wit betegelde ruimte met een standaard witte wastafel, de douche werd afgescheiden door een stang waaraan het douchegordijn ontbrak. Op het planchet boven de wastafel lagen scheerspullen en stonden naast een fles antiroosshampoo twee flacons doucheschuim. Een zwarte waar groot *FOR MEN* opstond en een witte bedrukt met lila bloemen. Die pakte ze op, ze klikte de dop open en snoof de vrouwelijke bloemengeur op. Jaloezie schoot door haar heen. In een smalle kast naast de wastafel lag een kleine stapel handdoeken. Ze zocht de grootste uit, wikkelde die als een sarong om haar naakte lijf en vervolgde de tocht door het huis. Dat bleek vrij klein, tegenover de badkamer was een kleine keuken met aan een kant een kookplaat op een tafelmanier koelkast naast een keukenblok en aan de andere kant een raam dat uitkeek op het balkon dat aan de slaapkamer grensde. De woonkamer aan de voorkant was nauwelijks gemeubileerd en ongezellig met een stapel reclamefolders op een eettafel waar twee stoelen naast

stonden en een versleten bruine bank van ribfluweel met daarnaast een verdorde varen. In de vensterbank stond een ouderwets grijs telefoontoestel met een draaischijf. Ze pakte de hoorn op om Carola te bellen, het toestel bleek afgesloten. Ze gluurde door de vitrage naar de smalle straat met oude portiekwoningen aan de overkant, vergelijkbaar met het pand waar ze vannacht met Jimmy de trappen naar de bovenste verdieping nam. Haar maag knorde en ze ging naar de keuken. De keukenkastjes en koelkast waren nagenoeg leeg. Ze vond een ongeopend pak gevulde koeken. Staand aan het aanrecht schrokte ze er twee weg en schonk een glas cola in. Ze klokte het leeg en besloot te gaan douchen.

Ze kneep schuim in haar hand en verspreidde het over haar lichaam. Wie zou hiermee eerder hebben gedoucht? De fles stond er vast heel lang, voor de rest was er niks vrouwelijks in het huis te bekennen en hij had de flacon in het zicht laten staan. Zo raar was het niet dat hij voor haar een vriendin had, het zou meer te denken geven als er geen vrouwen in zijn leven waren geweest. Bovendien had hij geen condoom gebruikt, dat betekende toch dat zij de enige was, zijn dushi? Gedecideerd draaide ze de kraan dicht en depte zich droog. Omdat haar kleding naar zweet en rook stonk, kroop ze naakt tussen de lakens. De beelden van hoe ze afgelopen nacht samen in dit bed belandden, lieten haar gelukzalig in slaap vallen.

Jimmy porde tegen haar billen. Ze werd wakker en wilde zich op haar rug draaien.

‘Hoe laat is het?’

‘Sst.’ Hij duwde haar op de buik, trok haar armen boven haar hoofd en omklemde haar polsen met een hand. Met zijn andere hand gleed via haar buik tussen haar benen. Ze kreunde en hij gleed bij haar naar binnen. Voor haar te

snel rolde hij van haar af en sprong uit bed. 'Ik heb ontbijt gehaald.'

Ze hoorde hem rommelen in de woonkamer, hij kwam terug en legde een papieren zak van de warme bakker en haar rugzak op het voeteneind.

'Hoe kom je daaraan?'

'Ik heb hem voor je opgehaald.'

'Ik had gedacht we straks samen langs zouden gaan. Ik heb mijn vriendin gisteren nauwelijks gesproken.'

'Ze moet werken vandaag.'

'Op zaterdag?'

'Niet iedereen is een schoolmeisje. Ik dacht dat je wel blij zou zijn. Wil je thee?'

'Ja,' antwoordde ze. Hij ging naar de keuken. Ze trok haar rugzak naar zich toe en haalde haar make-uptasje eruit. Ze nam hem mee de badkamer in om haar pil van de vorige avond te slikken en haar gezicht te fatsoeneren.

De rest van de zaterdag ging in een roes voorbij. Ze dronken zoete thee en kruimelden croissants in bed, vreeën, reden naar het strand voor een patatje mèt aan zee, gingen slow dansen in een club waar alleen zachte soul werd gedraaid, vreeën, sliepen uit en vreeën. Op zondagmiddag bracht hij haar terug naar huis.

'Ik wil liever bij jou blijven,' zei ze.

Hij kneep in haar wang. 'Eerst je school afmaken, dushi. Wil je eerst nog langs je vriendin.'

'Wat lief dat je daaraan denkt, ik heb haar schandalig verwaarloosd. Graag.' Ze straalde.

Het bezoek verliep stroef, met de twee mannen erbij zag Noortje geen kans om aan Carola te vertellen hoe geweldig haar weekend en, vooral, hoe fantastisch Jimmy was.

Bij het afscheid hielden ze elkaar stevig vast.

'Ik bel je,' fluisterde Carola.

Jimmy stopte voor de deur van het fasehuis, klikte haar gordel los en trok haar naar zich toe voor een eindeloze tongzoen.

‘Zo dat was het dan,’ zei hij en liet haar los.

‘Ik zie je toch wel weer?’

‘Wat dacht jij dan, een lekkere dushi als jij wil ik niet kwijt.’

‘Komend weekend?’

‘Eerst kijken hoe het loopt met de zaken. Ik bel je.’

Hij reikte voor haar langs en opende haar portier. Bij het uitstappen voelde ze hoe de meisjes in het fasehuis naar haar keken.

Ze had half en half verwacht dat hij dezelfde avond zou bellen en toen ze op donderdag nog niks van hem had gehoord, voelde zich verloren en in de steek gelaten. Na het avondeten probeerde ze zich te concentreren op haar huiswerk, de Duitse naamvallen waren zo saai dat haar blik af en toe afdwaalde naar het van Keetie gekregen telefoonnummer dat nog steeds bovenaan op haar bureau lag. Moest ze bellen? Ze had weliswaar Carola, hoewel het wel anders was nu ze met die creepy Rein samenwoonde.

Gegil galmde van beneden omhoog.

‘Noortje, Noortje, kom kijken!’

Ze vloog haar kamer uit, denderde de trap af en ging bij de meisjes voor het raam in de woonkamer staan. Jimmy’s auto stond voor het raam en hij leunde er tegenaan, terwijl hij het statige pand waarin het fasehuis was gevestigd in zich opnam. Ze gilte en spurte naar de deur. Voor ze hem kon openen hield een groepsleidster haar tegen.

‘Wie is dat?’

‘Mijn vriend.’ Ze worstelde zich langs haar heen en rukte de deur open. Een grijns spleet zijn gezicht in tweeën en hij spreidde zijn armen. Ze snelde het tuinpad op.

‘Je kan er niet zonder te vragen vandoor gaan.’

‘Het is hier toch geen gevangenis.’

‘Tien uur thuis,’ riep de groepsleidster haar na.

‘Laten we meteen weggaan,’ zei ze voor hij haar kon zoenen.
‘Anders krijgen ze hier nog een hartverzakking.’

‘Heb je zin om met me mee te gaan?’

‘Naar je huis? Dan wordt het zo laat. Ik moet om tien uur thuis zijn en morgen heb ik het eerste uur les.’

Hij startte de auto. ‘Waar wil je dan heen, schoolmeisje?’

Wat een stomme trut was ze toch, in gedachten sloeg ze zichzelf voor haar kop.

‘Ik kan best een dagje spijbelen’

‘Nee, nee. Je moet je school afmaken. Een diploma is belangrijk. Waar gaan we heen?’

‘Het strand?’

In Scheveningen liepen ze de boulevard op. Jimmy trok haar tegen zich aan. ‘Jezus, wat een drukte hier. Had je geen zin om te neuken?’

Hitte steeg op en ze wist dat ze een kop als een boei kreeg. Ze boog haar hoofd, ze baalde zoals ze nog nooit had gebaald. Onnozel en stom alsof ze nog een klein kind was. Ze had hem mee moeten nemen naar Kijkduin. In een van de duinpannetjes die ze vroeger met Carola opzocht, zou geen mens hen zien. ‘We kunnen ergens anders heen rijden, ik weet nog wel een rustig plekje in de duinen.’

‘Zoveel tijd heb ik niet. Laten we ergens een ijsje eten.’

Met de armen om elkaar heen en een ijsje in hun vrije hand liepen ze de pier op.

‘Zal ik morgen naar je toekomen?’

‘Ik moet werken.’

‘Dan kan ik toch op je wachten tot je klaar bent.’

‘Ik blijf wat langer weg. Ik heb een vracht naar het buitenland.’

‘Ben je soms vrachtwagenchauffeur?’

‘Wat ben je toch slim.’

‘Wanneer kom je terug?’

‘Dat ligt eraan, ik bel je wel.’

‘Echt waar?’

‘Luister. Je bent mijn dushi, je moet me alleen niet op mijn huid zitten. Ik vind je lief en lekker, zodra het kan, kom ik je halen. Begrijp je dat?’

Ze knikte. Hij likte aan het puntje van haar neus. ‘Smeerpoets. Ik moet me vrij voelen; als je dat snapt, heb je mijn hart.’

Voor tien uur zette hij haar af op de hoek van de straat zodat ze ongestoord konden zoenen en voelen. ‘Hou je taai, dushi. Doe je best op school. Bel je als ik terug ben.’

Licht, alsof ze over wolken danste, ging ze het fasehuis in. De preek van de groepsleidster dat het gevaarlijk was om met een man die stukken ouder was dan zij mee te gaan, gleed van haar af. De ‘wat een stuk’, ‘een spetter’, ‘heeft hij een broer?’ van haar huisgenoten droegen haar de trap op. Rozig van geluk plofte ze op haar bed.

De volgende ochtend werd ze wakker met zijn gezicht op haar netvlies. Onder de douche stelde ze zich voor dat het zijn handen waren die haar inzeepden. Ze pakte haar schooltas in. Het briefje met het mobiele nummer van haar tante verfrommelde ze en mikte het in de prullenmand. Ze pakte de foto van haar moeder en gaf haar een kus. Keetie had het helemaal mis.

13

In de keuken wachtte Cleo tot de koffie was doorgelopen. Het was maandag, ze hadden net gegeten en het afgelopen weekend bij haar tante zat haar nog steeds dwars. Door de regen waren ze aan huis gekluisterd. Naast samen koken, spelletjes en lezen deden ze weinig. Toch ging haar tante net als twee weken geleden 's avonds vroeg naar bed en weigerde ze nog steeds om naar de huisarts te gaan. Daarnaast raakte ze steeds meer teleurgesteld door het uitblijven van een telefoontje van Noortje, diep in haar hart had de reactie van Keetie bij haar de verwachting gezaaid dat haar nichtje eindelijk contact met haar zou opnemen. En dan was er nog het onuitgesproken conflict tussen Karel en haar, als een wolf die wacht tot het donker om toe te slaan. Ze was er zo kribbig van dat Karel onder het eten herhaaldelijk vroeg of er iets mis was. Ze wimpelde hem af met 'gedoe op het werk'. Het apparaat pruttelde een laatste keer. Ze schonk twee bekers koffie in en nam ze mee naar binnen. Sikkeneurig zette ze er een op het bijzettafeltje naast Karel neer. Hij zette de tv uit. 'Ik denk erover om morgen eindelijk een afspraak te maken voor die vasectomie,' zei hij.

Of de wolf uit de duisternis tevoorschijn kwam, zwaar viel ze neer op de bank. 'Hoe kom je daar ineens bij?'

'Dat hadden we voor de vakantie toch afgesproken.'

'Jij dropte dat als mededeling.'

'Ik heb geen protest gehoord en je hebt het niet meer over je bevlieging voor het moederschap gehad.'

'Zeg je nou echt dat mijn verlangens slechts bevliegingen zijn?'

'Doe niet zo hysterisch.'

'Ach man, vlieg op!'

Om te voorkomen dat ze hem ging schoppen, stormde ze woest de kamer uit naar de keuken. Hij kwam achter haar aan en pakte haar bovenarm.

‘Met wegllopen los je niks op.’

Ze rukte zich los, opende de deur naar het balkon, stapte naar buiten en sloeg de deur met een klap dicht. Ze leunde ertegenaan en negeerde zijn gemorrel aan de deurklink.

‘Denk je nou echt dat je met dit soort kinderachtige gedrag je zin kan doordrijven?’ schreeuwde hij aan de andere kant.

Ze zweeg en hoorde hem weggaan. Ze wenste dat ze eraan had gedacht haar sigaretten mee te nemen. De avondkilte drong door haar dunne trui. Na een eeuwigheid die volgens haar horloge slechts een half uur had geduurd, ging ze verkleumd het huis in. Uit de woonkamer klonk het geroezemoes van de tv. Stilletjes ging ze naar bed en hilde zich in slaap.

De volgende dag draaiden ze behoedzaam om elkaar heen. Alsof hun samenleven tot dan een tocht door een lieflijk landschap was geweest, slechts verstoord door een enkele bui waarvoor ze konden schuilen en heuvels waar ze licht puffend overheen gingen. Het was of ze achteloos een pad hadden genomen dat tegen hun verwachting in uitkwam in een dal met een wild kolkende rivier: verraderlijk en met stapstenen waarop ze geen voet durfde te zetten, bang als ze waren voor de verwoestende werking van het water. De dagen daarna verkenden ze met frases als wat zullen we eten en welterusten of er ergens nog een brug was waar ze veilig konden oversteken. Over zijn afspraak bij de uroloog had hij het niet meer en zij weigerde ernaar te vragen. Op donderdagavond vloog het idee om zo samen het weekend door te moeten haar aan.

‘Ik wil het weekend de auto,’ zei ze. ‘Morgen na mijn werk ga ik naar mijn tante.’

Hij keek op van zijn vaktijdschrift. 'Blijf je weglopen?'

In stilte telde ze tot tien en hij verdiepte zich weer in wat hij aan het lezen was.

'Jij zegt geen boe of bah. Ik wil rustig nadenken en dat doe ik liever in Zwingel dan in deze grafstemming.'

Hij legde het tijdschrift weg. 'Kijk nou eens naar jezelf. Maanden doe je alsof alles als vanouds is. Totdat ik over die vasectomie begin, dan gedraag je je ineens als een hysterisch wijf en loop je weg.'

'Dat is goedkoop. Heb je eerder wel goed naar me geluisterd? Misschien ben je helemaal niet zo'n goede psychotherapeut als je denkt.

'Dat is kinderachtig.'

Ze genoot van zijn gepikeerde blik. Eindelijk. Tevreden stond ze op. 'Ik ga mijn spullen voor het weekend pakken, morgen na mijn werk rijd ik gelijk door naar Limburg.'

'Je doet maar.'

Cleo was onrustig, of in haar een leger marcheerde dat voortdurend riep: een baby of Karel, een baby of Karel. Gisteravond kwam ze na een lange rit vol files laat aan bij haar tante. Na het eten, praatten ze tot na middernacht over het conflict tussen haar en Karel. Ze had steun verwacht, in plaats daarvan zei haar tante dat ze iemand zoiets belangrijks als een kind niet kon opdringen. 'Bekijk het eens andersom,' zei zij, 'zou je zwanger worden als hij graag een kind wilde en jij niet?' Volgens haarzelf was dat anders, als vrouw zou zij het moeten dragen en baren. Uiteindelijk lieten ze het rusten.

'Het belangrijkste is dat jij en Karel het eens worden, niet wij,' zei Leonora voor ze de trap naar boven namen om te gaan slapen.

Cleo wachtte tot het theewater kookte en zette de net afgewassen borden in de kast.

'Ik hoop dat je het me vergeeft dat ik vroeg naar bed ga.'

Cleo draaide zich om naar haar tante aan de keukentafel. Voor het eerst viel haar op hoe bleek ze zag. En met de donkere kringen onder haar ogen zag ze ineens de vrouw van dik in de zeventig die ze inmiddels was, in plaats van de leeftijdsloze vrouw die Cleo gewoon was. 'Ben je ziek?'

'Gewoon moe, ik ben het ontwend om pas midden in de nacht naar bed te gaan.' Ze hoestte en drukte haar halfopgerookte shagje uit. Bezorgdheid vlamde op, haar tante rookte haar peuken altijd helemaal op en lagen er normaalgesproken aan het einde van de dag niet meer shageindjes in de asbak?

'Weet je het zeker?'

'Heel zeker. Ik drink nog een kop met je mee en dan kruip ik erin.'

In stilte dronken ze hun thee, het gespannen gevoel in Cleo breidde zich uit en de avond gaapte haar als een zwart gat aan. Als ze thuis was gebleven zou ze vanavond met Karel meegegaan zijn naar een verjaardagsfeestje van een van zijn vrienden. Hoe zou hij haar afwezigheid uitleggen? Ze had geen zin om hier de hele avond over te piekeren. 'Zou je het erg vinden als ik vanavond een biertje ga drinken in het dorp?' In haar studententijd deed ze dat regelmatig als ze in het weekend kwam logeren.

'Moet je doen. Dan hoeft ik me niet schuldig te voelen dat jij hier gaat zitten kniezen.'

In het café was het minder druk dan in haar herinnering. Ze wachtte aan de bar op haar biertje en speurde de kroeg door naar een tafeltje waar ze ongestoord kon zitten. Haar oog viel op een plekje naast de deur bij een ouder echtpaar. Een man kwam naast haar staan. 'Hai. Helemaal alleen?'

Ze wendde zich tot hem. Kwam het door de twinkeling in zijn ogen, zijn half-flirtende glimlach of door het feit dat hij nauwelijks boven haar bescheiden een meter vierenzestig

uitstak? Wat het ook was, het nee voor in haar mond bevroor en ze glimlachte terug.

‘Ben je van hier?’ vroeg hij.

Haar biertje werd voor haar neergezet en ze nam een ferme slok. ‘Ja.’

‘Dat dacht ik al, je staat hier zo vertrouwd.’

‘En jij?’

‘We zijn op vrijgezellenweekend.’ Hij wapperde naar een groep luidruchtige mannen achterin. Haar blik viel op zijn trouwring.

‘Jij bent niet de vrijgezel.’

‘Helaas. Ik ben vorig jaar gestrikt. Over een maand wordt mijn zoon geboren.’

Ze trok haar wenkbrauwen op, hij zijn schouders. Hij zette zijn lege glas neer, gebaarde naar de barvrouw en wees naar haar bijna lege glas.

‘Wil je er nog een?’

Ze aarzelde. Een gebonden man en zijn vruchtbaarheid bewezen. Roekeloosheid nam bezit van haar, ze maakte een rekensommetje: haar laatste menstruatie was iets meer dan twee weken geleden en ze was altijd regelmatig geweest.

‘Liever een Baileys. Met ijs.’

Duf schoof ze de volgende dag aan de keukentafel. Het was na tien en haar tante zag er zonder de donkere kringen vanochtend iets beter uit. Ze zette een mok koffie voor haar neer.

‘Was het leuk?’

Ze humde en boog zich over de mok. Met een hand streek ze over haar buik. Wat had ze gedaan? De herinneringen waren fragmentarisch. De Baileys – hoeveel glazen had ze eigenlijk op? –, hun gesprek over films dat steeds suggestiever werd, de wandeling met de armen om elkaar heen naar zijn kamer in de groepsaccommodatie, het onbevredigende vluggertje

voordat zijn maten terugkwamen en de struikelende tocht terug naar Zwingel waarbij ze zich gelukkig prees dat het volle maan was. Ze kon zich nauwelijks voorstellen dat het kabaal waarmee ze vannacht de trap op stommelde, haar tante was ontgaan.

‘Ik heb geslapen als een os, van mijn plan er bij je thuiskomst uit te komen, kwam niks terecht,’ zei haar tante.

‘Dat geeft niks, ik ben meteen mijn bed ingerold en in slaap gestort.’ Om haar ongemak te verbergen, pakte ze haar telefoon. Tot haar schrik ontdekte ze een sms’je van Karel: wanneer kom je thuis? Ik mis je. Oh, mijn god, hoe moest ze hem onder ogen komen? Ze zocht het tijdstip: half één vannacht, dan kon ze in ieder geval doen of ze sliep. ‘Heb jij nog plannen voor vandaag?’ vroeg ze aan haar tante. ‘Karel vraagt wanneer ik thuiskom.’ Onder tafel duimde ze voor een lange wandeling met een vroege avondmaaltijd.

‘Jullie hebben veel te bespreken. Wat dacht je van een uitgebreid ontbijt voor je gaat?’

De warme broodjes, het krentenbrood en het zachtgekookte eitje, tot haar verbazing smaakten ze haar uitstekend.

‘Er is nog iets waarover ik het met je wilde hebben voor je weggaat. Ik denk er al wat langer over de schuur te verbouwen tot een klein appartement. Nu jij van plan bent vaker te komen, wat ik overigens fantastisch vind, is het misschien wel het juiste moment. Het geeft jou wat meer privacy en ruimte als je hier bent. En het maakt het makkelijker Karel mee te nemen, als je dat zou willen natuurlijk. Lijkt het je wat?’

‘Dat is toch hartstikke duur? Ik vind het helemaal geen probleem om bij je in huis te logeren. Het is toch altijd gezellig?’

‘Natuurlijk is het dat en we kunnen dan nog steeds samen eten en dingen doen. Over het geld hoeft je je geen zorgen te maken. Dit huis is afbetaald en ik heb wel wat financiële ruimte. En als je het opeens niet meer wil gebruiken, kan ik

het altijd verhuren als vakantiehuisje. Denk er eens rustig over na. Wat anders: nu je van plan bent vaker te komen, wordt het tijd om me gewoon Leonora te noemen.'

Hoe dichter ze bij huis kwam, hoe meer het geweldige voorstel van Leonora overstemd werd door de vraag hoe ze Karel moest begroeten. Zou hij het aan haar kunnen zien? Zo goed en kwaad als dat ging met hulp van de kleine spiegel boven de wastafel in de badkamer, had ze zich van alle kanten bekeken. Ze kon geen vlek of kras ontdekken en haar gezicht staarde haar vertrouwd aan. Alleen had Karel soms zo'n priemende blik alsof hij zo tot op de bodem van andermans ziel kon kijken. Wat had haar bezielde? Wat als ze echt zwanger was? Een kind van iemand waarvan ze geen naam had, een man die zonder schroom zijn zwangere vrouw bedroog. Hoe kwam het in haar dronken kop op om te denken dat het een goed idee was om zich te laten bevruchten door de eerste de beste die ze tegenkwam? Hoe groot was de kans eigenlijk dat het raak was? Precies tussen twee menstruaties in, was die vast hoog. Zou ze kunnen liegen dat het condoom waarschijnlijk lek was? En dan? Haar hele leven in de rats zitten dat het kind totaal niet op Karel of haar leek of, erger, dat het een erfelijke ziekte kreeg die in zijn of haar familie niet voorkwam. Mijn lieve god, laat ik niet zwanger zijn! Het was lang geleden dat ze een schietgebedje afstak en tegen de tijd dat ze thuis de sleutel in het slot stak, klopte het hart in haar keel. Karel stormde de trap van hun bovenhuis af en sloot haar in zijn armen. Zijn blijdschap vroeg enkel een kus en een glimlach. Hij droeg haar spullen de trap op en installeerde haar op de bank. 'Moment.' Hij kwam terug met twee glazen wijn en zette er een voor haar neer. 'De Chablis die jij zo lekker vindt.' Hij kwam in een schuine hoek naast haar zitten en ze tikten hun glazen tegen elkaar. Ze namen een slok en zij zocht wanhopig naar iets aardigs en neutraals om te zeggen.

‘Voordat je me vertelt hoe je weekend was, wil ik eerst iets kwijt,’ redde hij haar. ‘Ik hou van je en wil je niet kwijt. Als een kind echt zo belangrijk voor je is, moet het maar.’

‘Wat?’

‘Ik heb alleen geen zin meer in het gedoe met kleine kinderen. Het ’s nachts opstaan, vieze luiers verschonen, flesjes geven. Ook ga ik het niet naar de opvang brengen en later naar school en hobby’s. En vergeet het dat ik thuisblijf als het ziek is. Je moet heel goed beseffen dat dat allemaal voor de volle honderd procent jouw zorg en verantwoordelijkheid is. Als je het dan nog steeds wil, wil ik samen aan een kind beginnen.’ Hij trok haar tegen zich aan. ‘Ik verwacht nu geen antwoord, denk er komende tijd eerst heel goed over na. Dan hebben we het er weer over als jij eruit bent. Zo, en vertel nu hoe het in het verre zuiden was.’

Wilde ze dat? Een kind met Karel voor wie zij als een ouderwetse huismoeder moest zorgen? De voorwaarden van Karel veegden in een klap haar zorgen om een mogelijke zwangerschap van een ander weg. Die keer dat ze hem met de baby van zijn vriend zag was hij zorgzaam en koesterend. Het kon toch niet anders dan dat hij een kind van hen samen liefdevol zou verzorgen? Terwijl ze zich op haar werk over haar dossiers boog, zag ze hem moeiteloos voor zich met een baby en een flesje in zijn armen, met een vuile luier boven de pedaalemmers, voor de crèche als zij druk zou zijn met een zaak. Gezinsvoogd was immers geen standaard negen tot vijf baan. En wat, als zij eens een keer ziek was? Of zou hij verwachten dat ze haar baan zou opzeggen? Ze huiverde bij het idee een ouderwets gezin te vormen, waarbij zij als moeder thuiszat en over niks anders kon praten dan de prijs van wegwerpluiers en doorkomende tandjes. Voor Karel was de discussie gesloten, zijn standpunt was duidelijk, ze moest zelf bedenken wat

ze voor een kind overhad. Haar irritatie over zijn voorstel groeide. Ook de vrees dat haar impulsieve ingeving van het weekend gevolgen zou hebben, stak steeds meer de kop op. Misschien moest ze pas een beslissing nemen als dat duidelijk was. Ze bleef malen en was dankbaar dat Karel dit weekend zijn jongens had zodat ze zonder bezwaar naar Leonora kon.

Vrijdagochtend zette hij haar voordat hij naar zijn werk ging bij het station af. Lauw beantwoordde ze zijn kus.

‘Bespreek het met je tante,’ zei hij. ‘Ik hoor het zondag wel.’

Naarmate de afstand tot thuis groter werd, trokken de wolken waarmee ze van huis vertrok aan de andere kant van het coupéraam weg. De zon kwam tevoorschijn en ze legde haar vrije hand op haar buik. Zou er een kind in groeien? Ze kon het zich niet indenken. Net zomin dat ze zichzelf als een thuisblijvende moeder zag. Tot nu was haar werk altijd belangrijk. Wel of geen kind?

Tegen de tijd dat ze uit de trein stapte, stond de zon hoog aan de hemel. Leonora wachtte haar op. Jaren vielen weg, een vrijheid die ze sinds haar kindertijd niet meer had gevoeld, haalde het gewicht van haar zorgen. Zo goed en kwaad als dat met haar weekendkoffer ging, holde ze naar haar tante en vloog haar om de nek.

De volgende ochtend lag er een heilige waas over het hemelsblauw. Spinnen hadden hun web gewoven voor het raam, in de hoek van de deursponning en tussen de struiken. Het rook naar naderende herfst en met een doekje veegde Cleo de ochtendnevel van de stoelen en tafel zodat ze buiten hun ochtendkoffie konden drinken. Leonora ging zitten en sloot haar ogen. Ze zag nog steeds bleek en gisteren was het

opgefallen dat ze een stuk minder rookte. Een hardnekkig koutje, zei ze. Cleo werd er ongerust van. Ze zette hun koffiebekers op tafel.

‘Ben je bij de huisarts geweest?’ vroeg ze. Gisteren sloeg ze de vraag over, druk als ze waren met het bespreken van Karels voorwaarden en Cleo’s dilemma tussen haar kinderwens en carrière. Over haar slippertje zei ze niks.

Haar tante wapperde haar bezorgdheid weg. ‘Weet je wat ineens in mijn hoofd schoot? Karel weet hoe belangrijk jouw werk voor je is.’

Cleo zweeg, haar tante ook. Langzaam daalden haar woorden in. Teleurstelling en iets van verdriet verhinderden haar de gedachte uit te spreken die de opmerking bij haar opriep.

‘Het was een gedachte, jij kent hem beter dan ik. Laat het bezinken, misschien moet je het hem gewoon vragen.’

Zwijgend dronk ze haar koffie. Zou Karel zo doortrapt zijn? Dacht hij dat ze van haar kinderwens zou afzien als het te veel moeite zou zijn, of was het een test of ze dit echt wilde? Meneer de psychotherapeut, de manipulator, de lul. Met een klap zette ze haar beker neer.

Leonora duwde zich overeind en ging naar binnen. Ze kwam terug met grote vellen papier, die ze over de tafel uitspreidde. ‘Ik wil je de plannen voor de verbouwing van de schuur laten zien.’

Cleo boog zich over de tekeningen. De achtergevel van de schuur werd gedomineerd door een groot raam met daarboven een dakkapel, de plattegrond was een grote ruimte met aan de korte kant een extra wand waar een keuken tegen aan was geschetst met daarachter een badkamer. ‘Hoe heb je die zo snel laten maken?’ vroeg ze verbaasd.

‘In de tijd dat ik de wc boven liet plaatsen, speelde ik met de gedachte van de schuur een vakantiehuisje te maken.

Tot nu bleef het bij een plan. Wat vind je ervan, is het wat als weekendverblijf?’

‘Het is nog best ruim en vanuit die grote ramen moet je een fantastisch uitzicht hebben.’ Cleo’s blik dwaalde over de schetsen. De bovenverdieping was een lege ruimte. ‘Wat was je daarmee van plan?’

‘Wat je wil. Omdat het dak erg schuin is, is de badkamer beneden. Het kan een grote slaapzolder worden of er kunnen twee kleine slaapkamers worden gemaakt.’

Twee slaapkamers, haar hand gleed over haar buik. Iedere ochtend wakker worden zonder stadse herrie, ontbijten met uitzicht op glooiend groen. ‘Wat zou je ervan vinden als ik het na de verbouwing van je zou huren en hier kom wonen?’

‘Wat zeg je nou?’

‘Of zou je dat vervelend vinden?’

‘Hoe moet het met je werk, met Karel?’

‘In de jeugdzorg zijn altijd genoeg vacatures, ik kan vast een leuke baan in Maastricht vinden. En Karel, tja, ik krijg steeds meer het gevoel dat hij een vreemde voor me is. Wat afstand zal ons goed doen, dat merk ik nu al. Hij probeert me te manipuleren en door wat jij zei, besef ik dat ik absoluut geen kind met hem op zijn voorwaarden wil.’

‘Als je het echt alleen voor jezelf doet, lijkt het me gezellig. Want ik heb geen oppas nodig, ik zorg al meer dan dertig jaar voor mezelf en dat bevalt me uitstekend.’

Beduusd knikte ze.

‘Denk er de komende tijd goed over na en bespreek het met Karel. En bedenk wat je met Noortje wil, wat als zij je belt?’

‘Ze heeft m’n mobiele nummer van haar maatschappelijk werkster gekregen. Ik kan altijd met de trein naar haar toe. En bovendien denk ik dat ze het hier heerlijk zal vinden.’

Ze zag het voor zich. Alles komt goed, voor het eerst geloofde ze het echt.

Verdomme! Nijdig trapte Noortje tegen de koelkast. Alweer had iemand haar yoghurt opgemaakt en het lege pak teruggezet. Ook het pakje gesneden kaas dat ze gisteren op haar koelkastplank legde, was verdwenen. Ze woonde alweer een half jaar in een huis van Begeleid Wonen en nog steeds was ze niet gewend aan de verschrikkelijke zooi die in het pand overheerste. De douche was altijd vies, net als de keuken waaruit regelmatig haar eten werd gestolen. Aan de groepsleiding had ze niets, die ontging het zelfs dat er drugs werden verhandeld, ze maakten zich alleen druk om de stank van het blowen op de gang. Nog vier maanden tot haar achttiende verjaardag, dan kon ze gaan samenwonen met Jimmy. Zijn portiekwoning in Amsterdam was perfect voor hen tweeën. In gedachten had ze hem ontelbare malen ingericht, het kale bijna lege interieur opgefleurd met gekleurde kleedjes, varens en bloeiende planten. Hoe zou hij reageren op haar voorstel? Inmiddels was ze geen schoolmeisje meer, afgelopen voorjaar stond ze er in aanloop tot de eindexamens van de havo zo slecht voor dat ze besloot van school af te gaan. Sindsdien had ze een baan en ze was bijna volwassen. Dat eerste weekend dat ze met hem doorbracht, door de herinnering stroomde haar bloed warm naar haar buik. Het eindeloze vrijen en het liefkozende kneepje in haar wang – eerst je school afmaken, dushi – vlak voor hij haar wegbracht. Zou hij het nog weten? De warme gloed van verwachting werd een zenuwachtige kluw. Nog een dag achter de kassa, dan begon het weekend en kon ze weer naar hem toe. Snel schudde ze een paar klauwtjes cruesli uit het pak dat ze uit haar kamer had meegenomen. De droge happen spoelde ze weg met lauwe thee.

Een slungelige man met sluik blond haar, een bril en een rood jack boven een wijde ribcord broek schoof aan bij haar kassa. Hij deed een paar keer per week aan het eind van de dag zijn boodschappen en altijd stond hij bij haar in de rij, zelfs als een andere kassa vrij was. Haar collega naast haar wierp haar een grote grijns toe, het was inmiddels voor de kassières een uitgemaakte zaak dat hij een oogje op haar had. Inwendig huiverend boog ze haar hoofd en concentreerde zich op zijn boodschappen. Ze gaf hem zijn wisselgeld en wenste hem een fijn weekend. Ze weerstond de neiging om te zeggen dat ze een vriend had, en wat voor een. De gedachte deed haar glimlachen. Het leverde haar een blijde lach en een enthousiast 'jij ook' op.

Tijdens haar reis met het openbaar vervoer van Den Haag naar Amsterdam bedacht ze om in aanloop naar hun samenwonen Jimmy te vragen naar zijn rooster, of hoe ze dat als vrachtwagenchauffeurs ook noemden, zodat ze een keer doordeweeks naar hem toe kon. Als kassajuffrouw kon ze best eens een doordeweekse werkdag inruilen tegen een zaterdag. De kluwen zenuwen die zich sinds vanochtend schuilhield in haar buik viel uiteen in dansende engeltjes en duiveltjes die afwisselend een opgetogen en afwerende Jimmy vertolkten.

Ze liep de trap van het portiek naar zijn voordeur op en belde aan. Dit weekend zou ze wat meer aandringen op het bijmaken van een eigen sleutel. Ze is immers veel minder slordig geworden en zijn sleutel zou ze nooit kwijtraken, ze zou er een ketting voor kunnen kopen en hem dan op haar hart dragen. Aan de andere kant van de deur hoorde ze niets en ze drukte nogmaals op de bel. Op de schrille toon na bleef het stil in huis. Zou hij soms naar Rein en Carola zijn? Langzaam liep ze de trap weer af om de tram naar haar vriendin te pakken. Zie je wel, riep het duiveltje in haar, hij wil je niet.

Rein deed open en trok zijn wenkbrauwen zo op dat ze zich onwelkom voelde.

‘Is Jimmy hier?’

‘Die zit op een booreiland.’

‘Heeft hij een andere baan? Daar heeft hij niks van gezegd. Je liegt.’

‘Wat ben je toch een stomme boerentrien.’ Hij kletste op zijn dijen van pret en draaide zich om. Ze liep achter hem aan naar binnen. Vanaf de bank keek Carola op. Ze zag wit en had donkere kringen onder haar ogen.

‘Weet jij waar Jimmy is? Rein zegt dat hij op een booreiland is.’

‘Dat is hun grapje, met een booreiland bedoelen ze de gevangenis.’

‘Jimmy? Hoe dan, wat heeft hij gedaan? Heeft iemand hem erin geluisd?’ Ze had vaak genoeg gehoord dat er drugs in de bagage van goedgebouwde toeristen werd gestopt en kon zich voorstellen dat zoiets in de transportsector ook gebeurde. Zou haar Jimmy daar echt het slachtoffer van zijn geworden?

Carola haalde haar schouders op en Rein ging voor zijn vriendin staan. ‘Wat zit jij daar als een ouwe trut op je luie reet. Ik heb honger.’ Hij griste de tv-afstandsbediening naast haar weg en zette het toestel uit. Noortje keek verbaasd toe, zou hij altijd zo doen als Jimmy er niet bij was? Haar vriendin stond gedwee op en slofte met gebogen hoofd slaafs naar de keuken. Noortje wilde haar volgen. Rein pakte haar pols.

‘Nu je bijna achttien bent, kun je wel voor mij komen werken.’

‘Au!’ Geschrokken probeerde ze zich los te rukken. Hij verstevigde zijn greep en trok haar naar zich toe. ‘Volgens Jimmy lust je er wel pap van en heb je nog een lekker strak kutje. Ik heb wel zin om te voelen of dat echt zo is.’

In paniek schudde ze haar hoofd. Zijn telefoon ging. Hij liet haar los om het toestel te pakken. 'Na het eten zal ik je eens een echte pik laten voelen. Beloofd,' zei hij voor hij opnam. Ze vluchtte naar de keuken waar Carola in een wok met bami roerde.

'Je kan beter gelijk weggaan,' zei ze zacht zonder op te kijken. 'Rein doet altijd wat hij belooft.'

'En jij dan? Ga je mee?'

Vanuit de woonkamer kwam het geluid van een geagiteerd pratende Rein in een voor haar onverstanebare taal. Carola draaide het vuur laag en draaide zich naar haar toe. Voor het eerst viel Noortje op dat er een deel van een vervagende blauwe plek boven de hals van haar shirt uit piepte. 'Ik ben hier veilig voor die klotefamilie van mij. Ga nu en kom nooit meer hiernaartoe. Ik bel je.' Ze duwde Noortje tegen haar schouder, zacht en dwingend tegelijk. In de woonkamer werd het stil. Overlevingsangst nestelde zich in haar benen. Ze vloog de voordeur uit, het trappenhuis in. Pas in de trein naar Den Haag nam de vluchtadrenaline af. Ze kroop weg in een hoekje en probeerde het te bevatten. Kwam het doordat Jimmy was opgepakt, had hij alle goedheid meegenomen? Waarom zat hij eigenlijk in de gevangenis? Ze had zich nog nooit afgevraagd wat voor 'zaken' hij bedoelde terwijl zij in Den Haag haar leventje leidde. Ze had zich sowieso weinig vragen gesteld. Opeens voelde ze zich dom en naïef, of zoals Rein zei: een stomme boerentrien. Jimmy die nooit wat over zijn werk vertelde of kwijt wilde wat hij deed als zij in Den Haag was. Het zette zijn weigering om haar zijn sleutel te geven in een ander licht. En dan die opmerking over haar kutje tegen Rein. Ze wilde het niet geloven, toch voelde ze dat het waar was. Dushi! Het zal wat, wat was ze een domme, stomme, verblinde trut geweest om zo op Jimmy te vertrouwen. Tegen de tijd dat ze op het perron

aankwam voor de trein naar huis stroomden de tranen over haar wangen. Een oudere vrouw stak haar een papieren zakdoek toe.

‘Gaaf het wel kindje?’

Nee, wilde ze brullen in plaats daarvan knikte ze ja. Tegen de tijd dat ze thuiskwam had ze een hoofd vol watten en lag haar hart in gruzelementen. Ze sloot zich op in haar kamer en herkauwde alle momenten met Jimmy. Aan de ene kant zocht ze aanwijzingen dat hij echt van haar hield, aan de andere kant naar signalen dat hij misbruik van haar verliefdheid maakte. Zou hij echt zo denigrerend over haar met Rein hebben gesproken? De afgelopen jaren zag ze haar vriendin nooit meer alleen en dacht dat hij Rein ook nooit zonder haar erbij sprak. Wat zou Jimmy nog meer hebben gedaan als hij zonder haar was? Het liefst wilde ze het met Carola bespreken, alleen durfde ze haar niet te bellen. Rein nam altijd de telefoon op en inmiddels was ze zelfs bang voor zijn stem, alsof hij haar daarmee door de hoorn naar zich toe kon trekken. Voor het eerst vroeg ze zich af hoe het leven van Carola er precies uitzag. Natuurlijk wist ze wat haar werk was. Ze stond alleen nooit zo stil bij de details, ze ging ervan uit dat Rein het meeste geld verdiende en dat Carola verder in de eerste plaats huisvrouw was met een baantje erbij. Eigenlijk net zoals dat ging in de nieuwbouwwijk waar ze opgroeide. De visites die ze in haar weekenden met Jimmy samen aflegden, sloten naadloos bij dit plaatje aan. Waarom heeft ze niet vastgehouden aan haar eerste indruk? Hoe had ze ooit kunnen bedenken dat een griezel als hij een leuke vriend zou hebben als de Jimmy waar ze anderhalf jaar zo verliefd op was geweest? Hoe was Jimmy zonder haar? Met de vragen bleven de tranen stromen. De gebeurtenissen bezonken en de dreiging van Reins woorden drong dieper in haar door: als Carola haar niet had weggestuurd, had

hij haar verkracht. Het inzicht beukte als een ijzeren vuist in haar maag, gal vulde haar mond. Hoe behandelde hij Carola eigenlijk? Ze hadden het er nooit over met Rein en Jimmy altijd in de buurt, de zweem van de blauwe plek die ze vrijdagavond zag, beloofde weinig goeds. Wie weet wat ze onder haar kleren had verborgen? Hoe kon ze haar zielszusje zo in de steek laten? Moest ze wat doen om haar uit de klauwen van Rein te redden? Ja, riep haar hart, haar verstand had geen idee wat. De hulpverlening en politie waren uitgesloten, gezien Carola's angst voor ontdekking en de jongens op Begeleid Wonen waren meer geïnteresseerd in hasj en seks dan dat ze geneigd waren iets voor een ander te doen. Uiteindelijk maakte ze zichzelf wijs dat Carola wist wat ze deed, dat ze zelf voor dit leven koos en dat het haar altijd was gelukt weg te komen als het haar ergens tegenstond. Het hele weekend bleef ze thuis in de hoop dat Carola belde. Of Jimmy, want misschien was het allemaal een boze droom.

Noortje kieperde de schoenendoos vol prullaria en briefjes die ze sinds haar tijd in het fasehuis had bewaard, leeg op haar bed. Ze had de afgelopen maand niks gehoord van Carola of Jimmy en ze had nog steeds geen benul waar ze na haar achttiende wilde wonen. De dromen over haar moeder kwamen terug. Elsemieke had tegen haar geschreeuwd dat haar moeder zich onder de trein had gegooid, haar onderbewuste maakte er 's nachts angstaanjagende beelden van waarin ze als baby tevergeefs achter haar moeder aankroop. Ze verdwenen in de tijd dat ze houvast vond in de gefantaseerde zekerheid dat ze een toekomst met Jimmy had. Hierdoor deed ze geen moeite om een vervolgplek te regelen waardoor haar nabije toekomst als een beangstigend zwart gat voor haar lag. Het enige dat ze zeker wist, was dat ze hier geen dag langer wilde blijven dan strikt noodzakelijk. Ze had de afgelopen tijd alle advertenties

in de krant gelezen. Dat leverde niks op: alles wat enigszins acceptabel leek, was al verhuurd als ze belde of ze vroegen een borg die met haar kassièreloon onbetaalbaar was. Vanochtend schoot haar de tante van moeders kant in het hoofd. Ze had weliswaar tot nu toe niet gebeld, maar ze was gezinsvoogd en zou dat vast wel begrijpen. Eindeloos had ze het gerepeteerd: ik ben Noortje, je nichtje. Sorry dat ik nu pas bel, ik had tijd nodig om alles te verwerken. Verwerken was immers een woord waar hulpverleners dol op waren. Een voor een pakte ze de spullen op en stopte ze terug in de doos. Het laatste vodje dat ze hoopvol oppakte, was een telefoonaantekening uit haar tijd in het fasehuis: Jimmy heeft gebeld. Ik moest zeggen dat hij het overmorgen weer probeert en dat hij je in gedachten duizend zoenen stuurt. Met een zwaar gevoel legde ze het bij de prullen, het papier met het telefoonnummer van haar tante zat er niet bij. Toch wist ze zeker dat ze het verkreukelde vodje in het fasehuis uit de prullenbak had gevist. Ze haalde het moment van weggooien weer voor de geest, een paar dagen later was het kameropruimdag. Voordat ze de inhoud van de prullenbak in de vuilnisemmer kieperde, pikte ze het eruit en stopte het in haar broekzak. Daarna legde ze het op haar bureau, het kon niet anders dan dat ze het in deze doos had gemikt. In de hoop dat het ongemerkt op de grond was gedwarreld, ging ze met de doos naast zich op de grond zitten en loerde onder haar bed, nachtkastje en tafel. Op wat plukken stof na lag er niks. Ze bonkte met haar vuist op de grond: ‘verdomme, verdomme, verdomme!’ Moedeloos liet ze haar hoofd hangen, misschien moest ze morgen in haar lunchpauze Keetie bellen om het nummer aan haar te vragen. Bij het idee alleen al kromp ze ineen. Haar maatschappelijk werkster reageerde anderhalf jaar terug nogal pissig dat ze geen contact met haar tante had gezocht, omdat ze Jimmy had ontmoet. Hele preken kreeg ze van haar en de groepsleiding over loverboys en dat het zijn bedoeling was om haar in de

prostitutie te krijgen. Pas nadat Jimmy een paar keer thee had gedronken in het fasehuis, bonden ze in. Toch werd Keetie's mond vorige maand een zure streep als reactie op Noortjes mededeling dat ze op haar achttiende verjaardag met hem ging samenwonen.

In het krappe kantoor van haar chef leunde ze met de telefoonhoorn aan haar oor tegen de muur die het verst van de deur aflag, het ging niemand aan wat zij met Keetie besprak.

'Waarom wil je dat hebben?'

'Gewoon.' Wat voor reactie ze op haar verzoek aan Keetie op het telefoonnummer van haar tante ook had verwacht het was in ieder geval niet deze tegenvraag.

'Bij jou is nooit iets gewoon.'

'Ik wil haar bellen, dat is alles.'

'Is het soms uit met Jimmy?'

'Je kan me toch wel haar nummer geven?'

'Weet je, ik heb jou dat nummer gegeven en blijkbaar vond je het tot nu onnodig het te bellen of te bewaren. In plaats daarvan stippelde je zelf een pad uit voor je toekomst. Prima, verwacht dan niet dat ik als je bediende alles voor je bewaar.'

'Je hebt het kwijt gemaakt!'

'Nee, Noortje. Ik heb dat nummer aan jou gegeven en jij hebt het blijkbaar ergens achteloos rond laten slingeren.'

'Ik heb het nu nodig.'

'Laten we voor volgende week een afspraak maken voor een driehoeksgesprek op Begeleid Wonen. Ik zal je mentor bellen en dan kunnen we samen een plan maken voor je toekomst. Is dat wat?'

'Ik werk vijf dagen.'

'Hartstikke goed. Ik kom gewoon 's avonds. Dan ben je toch vrij?'

'Godverdomme, shitzooi,' mompelde ze.

‘Wat zei je?’

‘Okay dan.’

‘Dan zie ik je volgende week. En tussen haakjes: je kan je vader bellen voor het nummer van je tante, misschien heeft hij het wel.’

Echt niet, dacht ze en na een gemurmeld ‘dag’ smeed ze de hoorn op de haak. Boos slofte ze terug naar haar kassa. Tijdens haar werk dwaalden haar gedachten steeds af. Door het telefoongesprek met Keetie voelde ze zich in het nauw gedreven. Ook al liet ze het ongezegd, ze wist dat haar maatschappelijk werkster zou aansturen op een verlengd verblijf bij Begeleid Wonen, net zo lang tot ze een miezerige kamer had waar ze ook keuken en sanitair moest delen. Haar loon liet de huur van een eigen flatje niet toe, ze was de troep en herrie van anderen zo zat. Zou ze het wagen Carola op te zoeken? Sinds ze gisteravond de schoenendoos terugzette in de kast dubde ze erover. Vandaag overwoog ze om morgen op haar vrije dag de eerste trein naar Amsterdam te nemen, dan zou ze net zolang voor de deur van de flat posten tot Rein naar buitenkwam. Het probleem was om een goede plek te bedenken waar ze zowel beschut stond als onopvallend kon wegduiken. Zijn dreigement haar te verkrachten, stond haar nog helder voor de geest. Ze rilde bij de mogelijkheid dat zijn kille ogen haar opnieuw in het vizier kregen.

Ze sloot haar kassa af. De hoofdkassière kwam met grote stappen op haar af. ‘Waar zat jij met je hoofd vandaag? Ik had zojuist twee mensen aan de balie omdat je de aanbiedingen verkeerd had aangeslagen.’

Ze boog haar hoofd en staaarde naar de modderstrepen op de vuilwitte tegelvloer.

‘Luister je wel?’

‘Het zal nooit meer gebeuren.’

‘Het is je geraden. Rust morgen goed uit en zorg dat je er daarna weer met je hoofd bij bent. Meisjes genoeg die zich gelukkig prijzen met jouw baan.’

Ze pakte haar tas met de boodschappen die ze in haar pauze deed. Ineengedoken verliet ze de supermarkt.

‘Gaaf het wel goed met je?’

Geschrokken keek ze op. De slungelige man die ook vandaag haar laatste klant was, keek vriendelijk vanachter zijn brillenglazen op haar neer.

‘Je was net zo afwezig, dat ben ik anders gewend van je.’

‘Sorry,’ mompelde ze. Zou hij over haar hebben geklaagd?

‘Geeft niks. Ik zag je bazin op hoge poten naar je toe komen en hoop dat ze je niet heel erg op je kop zat.’

Ze schokschouderde. Hij gebaarde naar het cafetaria een stukje verderop. ‘Heb je misschien zin om iets te drinken, samen de drukte van onze werkdag wegspoelen?’

Ze staarde naar de teen van haar laars, tilde haar hak op en bewoog hem van links naar rechts: wel, niet, wel, niet, wel, niet, wel ...

‘Ik beloof je dat ik geen bijbedoelingen heb. Als je wil, kan ik je over mijn rampzalige dag vertellen om je af te leiden.’

Ze hield haar been stil. Waarom zou ze geen ja zeggen? Ze had toch niks beters te doen dan piekeren of het nu wel of geen goed idee was om morgen voor de flat van Carola te posten. Alleen een drankje,’ antwoordde ze. ‘Als je je vervelend doet, ga ik weg.’

Ze nestelden zich met een cola aan een tafeltje bij het raam.

‘Zal ik beginnen?’ vroeg hij en stak van wal. ‘Ik heet Arnold, ben zesentwintig en geschiedenisleraar op een scholengemeenschap in Voorburg. Ik wilde wat verder van mijn huis af werken en dit is nog te fietsen.’

Mijn hemel, een leraar en nog sportief ook, dacht ze. Gelukkig werkte hij niet op haar oude school. Ze nam hem

nog eens goed op: hij zag er toch echt ouder uit dan de leeftijd die hij noemde. Hij grijsde en ze dwong zich te luisteren naar zijn verhaal over twee meiden die dachten de leerkrachten te snel af te zijn door vlug van plaats te wisselen als hij of zij zich naar het bord omdraaide. Zijn collega's probeerden hen te overtroeven door steeds sneller om te draaien. Dat gaf een hoop hilariteit in de klas. 'Weet je, mijn collega's laten zich veel te makkelijk gek maken. Het ontgaat het dat ze zo hun gezag verspelen. En het is zo simpel. Iedere keer als het ze bij mij lukte, ging ik klappen. "Applaus voor de inwisselbare dames," zei ik erbij. Ik heb nooit meer problemen met deze klas gehad.' Zijn ogen twinkelden vrolijk achter zijn brillenglazen. Ze moest lachen, opeens was hij niet meer zo duf en grijs en ze kon zich helemaal voorstellen dat zijn leerlingen hem een toffe leraar vonden.

'Zal ik nog een colaatje halen voor jij over jezelf vertelt?'

Ze knikte.

'Ik neem er patat met een broodje hamburger bij. Wil je ook?'

Ineens merkte ze dat ze honger had, door het telefoontje met Keetie had ze geen tijd gehad om voor de lunch wat te kopen en waren haar boodschappen voor het avondeten erbij ingeschoten. 'Lekker, mag het met een frikandel speciaal?'

Ze nam hem op zoals hij voor de toonbank stond. Onder zijn duffe kleren had hij best een goede houding, zou niemand hem hebben verteld dat hij er met een leuke spijkerbroek en gympen een stuk minder als een ouwe lul zou uitzien?

Hij kwam terug met hun drankjes. 'Ons eten komen ze zo brengen. Heb je bedacht wat je aan me kwijt wil?'

Of het door zijn vriendelijke vraag kwam of door de sympathie die hij uitstraalde, met een gemak dat haarzelf verbaasde, legde ze haar problemen op tafel. Niet alles

natuurlijk, over Jimmy en Carola hield ze haar mond, wel vertelde ze hem over haar ruzies met haar stiefmoeder en haar wens om zo snel mogelijk van Begeleid Wonen te vertrekken. 'Het was de reden waarom ik besloot om van de havo af te gaan, voor het eindexamen begon waren mijn cijfers zo slecht dat ik toch zou zakken. Ik dacht dat ik met een baan en een inkomen meer kans zou hebben om een eigen etage ofzo te vinden.'

'Slim van je. Een diploma kan je altijd nog wel halen, er bestaat niet voor niets een avondhavo.'

'Er is niks mis met kassawerk hoor.'

'Sorry, vergeef me mijn onhandige woorden. Kassière is een prima beroep.'

Hun borden werden neergezet, zwijgend aten ze hun patat. Hij schoof zijn lege bord weg.

'Zal ik anders kijken of ik je kan helpen bij het vinden van een huis?'

Het laatste stuk frikandel bleef steken tussen haar bord en mond. 'Hoe dan?'

'Ik kan eens informeren bij de mensen die ik ken.'

'Waarom zou je dat doen?'

'Ik vind jou wel leuk. Rustig maar, ik heb geen bijbedoelingen. Ik vind dat je na die tegenslagen verdient dat iemand je eens helpt.'

'Echt waar?'

'Wat zeg je ervan. Hebben we een deal?' Hij legde zijn handen met de handpalmen omhoog tussen hen in. Ze legde de hare erop. Opeens was het of ze een grote broer had die het leuk vond om een zusje te hebben.

II

TUSSENTIJD

De bel van de intercom snerppte. Noortje negeerde hem en sneed een appel in vieren. Ze verwachtte niemand, waarschijnlijk bellentrekkers. Ze draaide de radio harder voor *Walking on Sunshine*. Vals meezingend verdeelde ze de stukken appel in smalle partjes. Sinds ze zeven en een half jaar geleden bij Arnold was ingetrokken, had ze ontdekt hoe leuk ze koken vond. Iedere maand trakteerde ze zichzelf op een kooktijdschrift en deze snelle appeltaart van partjes appel in een soort cakebeslag, was een van de eerste recepten die ze maakte en een favoriet van Arnold. Altijd als zijn moeder langskwam, vroeg hij haar deze te maken. Alsof hij daarmee wilde zeggen: kijk eens wat een lot uit de loterij ze is. Want ook al zei ze nooit wat onaardigs tegen haar, ze voelde dat haar schoonmoeder haar eigenlijk te min vond voor haar oogappel. Arnold had nog drie oudere zussen en de eerste keer dat hij haar meenam naar zijn ouderlijk huis om haar voor te stellen aan zijn moeder, zussen en zwagers – zijn vader was jaren geleden verongelukt – was een ongemakkelijke ervaring. Ze had het voorstelrondje achter de rug en wilde gaan zitten, net iets te hard hoorde ze zijn moeder ‘wat een meisje nog’ tegen haar oudste dochter fluisteren. Een gevoel van tekortschieten beklifde in haar emotionele geheugen, elke keer als er een bezoek van of aan zijn moeder op de agenda stond, werd het wakker.

Met meer kracht dan nodig duwde ze het laatste partje in het deeg en schoof de taart in de voorverwarmde oven. De voordeurbel ging. Verbaasd keek ze op de keukenklok, nog geen vier uur. De enigen die rechtstreeks bij hun appartement aanbelden, waren de bovenburen en tevens vrienden, alleen waren zij rond deze tijd nog op hun werk.

Ze sloop naar de voordeur en spiedde door het kijkgaatje. Vettige blonde pieken boven een achter een sjaal verborgen gezicht. Buiten was het vijftien graden, wantrouwig stapte ze naar achteren. De vrouw bonkte op de deur. 'Noortje, ben je thuis?'

De stem raakte iets in haar binnenste en behoedzaam opende ze de deur op een kier.

'Gelukkig, je bent er toch. Mag ik binnenkomen?'

Ze opende de deur en stortte zich in de armen van haar verloren gewaande zielszusje. Zodra het tot haar doordrong dat het de echte Carola was en geen droom, maakten ze zich voorzichtig van elkaar los. Ze wikkelde haar sjaal af. Een blauw-gele wang duwde een oog half dicht, in haar onderlip zat een snee en vanuit een T-shirt kropen blauwe plekken op tot haar kaak. 'Wat is er gebeurd?' riep Noortje uit.

'Mag ik eerst naar de wc?' Licht hinkend liep ze in de door Noortje aangewezen richting met in haar kielzog een geur van oud zweet en iets wat Noortje niet kon thuisbrengen. Angst? In een roes zette ze theewater op. Carola voegde zich bij haar in de keuken.

'Misschien wil je eerst douchen en schone kleren?'

Met een pot thee en een zak mini-Marsen installeerden ze zich aan de eettafel. Voor ze ging zitten draaide Carola de stoel om. Behoedzaam liet ze haar billen over de rand steken.

'Heeft Rein je zo toegetakeld?' vroeg Noortje.

Carola scheurde een wikkel van een reep, brak een stukje af, stak het voorzichtig in haar mond en dwaalde met haar blik de woonkamer rond. De grijze bank met felblauw gekleurde kussens stond voor de met groene planten gevulde vensterbank en naast de deur naar het kleine balkon aan de voorkant. Voor de bank stond een salontafel met een bos tulpen en kaarsen op een kleed in dezelfde

tint als de kussentjes. Een witte buffetkast markeerde de scheiding tussen het zit- en eetgedeelte. 'Wat een geweldig leuke flat heb je, dat heb je goed gedaan.'

'Toe nou Carola. Je kan niet na jaren stilte binnenvallen en doen of we vorige week nog samen naar de duinen gingen.'

Zwijgend brak haar vriendin nog een stukje chocola af, sabbelend staarde ze de kamer in.

'Ik begrijp het,' zei ze en tikte tegen haar slaap. 'Je weet hoe ik alles hier in een afgesloten kast duw om voor altijd te verbergen.'

'Ik heb zo lang niks van je gehoord, ik dacht dat je me was vergeten.'

'Dat nooit, denk dat alsjeblieft nooit ofte nimmer. Het ging gewoon niet. Ik zal het je vertellen als je belooft dat we het er daarna nooit mee over hebben en dat je het nooit aan iemand vertelt.'

'Ik zweer het. Dat spreekt toch vanzelf.'

'Heb je eerst een peuk voor me?'

'Ik ben gestopt.'

'Wat goed van je. Vind je het erg als ik rook? Ik heb nog een halfvol pakje in mijn jaszak.'

Noortje aarzelde. Arnold had sinds ze gestopt waren een bloedhekel aan sigarettenrook, aan de andere kant vond hij het wel goed als zijn moeder een sigaret opstak.'

'Ik pak een asbak uit de keuken. Zal ik gelijk jouw sigaretten uit je jaszak halen?'

Noortje legde het rookgerei op de eettafel en zette de deur van het balkon op een kier. Carola stak de sigaret in haar ongevende mondhoek en nam een diepe hijs. Noortje snoof de rook hunkerend op. Als Arnold niet zo'n fanatiek stopper was geworden, was zij allang weer begonnen.

'Rein werd steeds harder. Er waren problemen met de politie. Het oppakken van Jimmy was het begin.'

Jimmy, alleen al het na lange tijd hardop horen van zijn naam bracht de oude hunkering, het verlangen en de opwinding in een klap terug.

‘Jij was echt verliefd op hem, hè?’

Ze boog haar hoofd om de warme blos te verbergen.

‘Hij was een klootzak.’

‘Wat weet jij daar nou van?’

‘Op zijn manier gaf hij om je. Als Rein zijn zin had gekregen, had hij je achter de ramen gezet. Jimmy hield dat tegen, “dat lieve strakke wijfie met die lekkere kut is exclusief voor mij,” zei hij dan. Sorry dat ik het zo bot zeg, dat was nu eenmaal hun taal. Je weet toch wel wat hij deed?’

‘Vrachtwagenchauffeur. Daar is niks mis mee.’

‘Hij hield zich wel met heel speciale vracht bezig. Hij was opgepakt voor vrouwenhandel uit Oost-Europa.’

Met een schok kwam haar hoofd omhoog. ‘Dat meen je niet.’

‘Helaas wel. Toen hij was veroordeeld kreeg Rein het op zijn heupen en ontvluchtte hij de realiteit graag met drugs. In combinatie met de stress werd hij er opgefokt van.’

‘Gebruikte hij dan?’

‘Je was zo lief en onschuldig en dat bedoel ik positief. Ik heb het weleens geprobeerd, het leek me heerlijk om in een roes te ontsnappen. Alleen, alles van vroeger kwam zo heftig terug dat zelfs Rein zich lam schrok. Hij heeft me nooit meer wat gegeven en ik heb er nooit meer om gevraagd.’

‘Werd hij agressief door de drugs?’

‘Hij kon er wel goed tegen, wel had hij steeds meer geld nodig en mijn werkomgeving werd steeds extremer.’

‘Bedoel je ...’

‘SM, ja. En ik ben een goede meesteres, kan ik je verklappen.’ Ze grijnsde. ‘Au. Verdomme.’ Haar hand ging naar de snee in haar lip. ‘Vorig jaar ging het mis. Een

klant sloeg me in elkaar en de volgende zag de blauwe plekken als een uitnodiging om er nog een slag overheen te meppen. Na de eerste keer deed Rein heel erg geschrokken en zorgzaam, ik geloofde hem dat hij verrast was door het gedrag van deze klanten en dat het nooit meer zou gebeuren. Na de derde keer wist ik dat het opzet was. Iedere keer overdreef ik mijn verwondingen om zoveel mogelijk hersteltijd te krijgen. Mijn redding was een oude klant die stiekem verliefd op mij was. Hij was nog uit mijn begintijd. Vorige maand had hij mij besteld. De tranen sprongen in zijn ogen bij het zien van mijn lichaam. Gisteren boekte hij me weer en smokkelde hij me via de noodtrap het hotel uit. Hij bracht me naar Utrecht, vlak bij het station. Hij gaf me een paar honderd euro in ruil voor de belofte dat ik hem zou bellen als ik weer aan de slag ging. Het eerste wat ik deed was een treinkaartje naar Den Haag kopen.'

Alle toon en kleur waren gaandeweg uit haar stem gekropen. Verlegen om woorden pakte Noortje een sigaret uit Carola's pakje. Na jaren van ontwenning prikte de rook zo in haar keel, dat ze in hoesten uitbarstte. De tranen stroomden over haar wangen. Opeens voelde ze de armen van haar zielszusje om zich heen en haar wang bovenop haar hoofd. De hoestbui ebde weg.

'Gaaf het weer?'

Ze knikte en Carola nam haar plaats tegenover haar weer in.

'Hoe wist je dat ik hier was?'

'Je stuurde me een kaart. Dat weet je toch nog wel? Gelukkig woon je nog steeds hier.'

'Omdat ik niks hoorde, dacht ik dat je hem niet had gekregen.'

'Ik heb hem bewaard tussen mijn tampons en gemakkelijke onderbroeken, net zolang tot ik het adres uit mijn hoofd kende. Daarna heb ik hem verscheurd en verbrand. Gelukkig

ben je nooit verhuisd. Je schreef dat je ging samenwonen met ene Arnold. Ik was gelijk benieuwd wat voor man dat is. Hoe heb je hem ontmoet, ben je nog met hem? Ik wil alles weten.'

'Hij kwam bij me aan de kassa en we zijn op een keer wat gaan drinken. Hij bood me aan te helpen zoeken naar een kamer. Daar was ik echt heel blij mee en van het een kwam het ander.'

'Was het liefde op het eerste gezicht, zoent hij lekker?'

Ze herinnerde zich dat hij vlak voor haar achttiende verjaardag een kamer met een eigen badkamer in een woongroep voor haar had gevonden. Ze moest hospiteren en werd afgewezen. Hoewel ze vond dat de hoogopgeleide vegetariërs niet bij haar pasten, was ze toch teleurgesteld. Hij praatte haar moed in door te zeggen dat er een nog mooiere kamer op haar wachtte.

Zijn gezicht kwam dichterbij en gewillig verwelkomde ze zijn mond. Geen sterren en blikseminslag zoals met Jimmy, in plaats daarvan een warm bad, behaaglijk en veilig. Misschien was het belangrijkste dat ze zich door hem de moeite waard voelde, bemind en geborgen. De nare dromen over haar moeder werden minder en de eerstvolgende keer dat hij haar kuste, bleef ze bij hem slapen. 'Het kwam er gewoon van,' antwoordde ze haar vriendin.

'Niet je grote liefde dus,' concludeerde die. 'Wat maakt het uit. Als hij maar goed voor je is. Is hij dat?'

'Hij is heel lief en zorgzaam. Weet je nog hoe pissig je reageerde dat ik van school ging om te werken? Hij heeft me geholpen met de avondhavo zodat ik toch nog mijn diploma heb.'

'Goed van hem. En jullie hebben samen dit huis.

'Deze flat is eigenlijk van hem, ik ben bij hem ingetrokken.'

'Hoe bedoel je, van hem? Jij woont hier toch ook?'

‘Hij had dit huis gekocht voordat ik kwam. Hij betaalt de hypotheek, en ik betaal de boodschappen.’

‘Is dat wel verstandig? Boodschappen gaan op en een flat blijft.’

‘De meubels hebben we samen gekocht, die zijn ook van mij. Verder sparen we voor een huis met een tuin waar we samen eigenaar van worden. De bedoeling is dat ik volgend jaar naar de pabo ga. Als ik een baan in het onderwijs heb, kunnen we samen een hogere hypotheek krijgen dan nu mogelijk is met mijn baan als kassajuf.’

Een brandlucht trok de kamer in. Noortje vloog naar de keuken. Bij het zien van de zwartgeblakerde appeltaart vervloog haar hoop dat ze de zwarte puntjes eraf zou kunnen schrapen om vervolgens de gehavende bovenkant te bedekken met een laagje poedersuiker en kaneel. Carola kwam naast haar staan.

‘Hoe moet dat nou? Arnolds moeder komt vanavond op de koffie.’

‘Je kan toch nog iets halen?’

‘Zo simpel is het niet. Het is bijna een ongeschreven regel dat mijn schoonmoeder hier altijd zelfgebakken appeltaart krijgt.’

‘Wat is hier aan de hand?’

Ze schrokken op van Arnolds stem.

Noortje keek naar hem op in de keukendeuropening. ‘Ik hoorde je niet thuiskomen,’ zei ze.

Hij bleef stil, keek langs haar heen. Zijn blik dwaalde van Carola’s gehavende gezicht omlaag en bleef steken ten hoogte van haar boezem waar het van Noortje geleende truitje strak overheen spande; ze was weliswaar kleiner, maar voller van borsten en ronder van heupen dan Noortje met haar ranke jongensachtige figuurtje. Hij wendde zich tot zijn vriendin. ‘Nou?’

‘Carola kwam onverwachts langs. We hadden zoveel bij te praten dat ik vergat dat de taart voor je moeder in de oven stond. Kijk dan, helemaal verruïneerd.’

‘Hoe krijg je dat in vredesnaam voor elkaar? Je kan toch klokkijken.’

‘Ik denk dat je je moeder beter kan afbellen.’

Hij klemde zijn lippen op elkaar en liep rood aan. Carola stak haar hand achter Noortjes rug langs uit. Hij pakte hem aan.

‘Sorry, allemaal mijn schuld. Ik ben Carola. Een vriendin van Noortje.’

‘Vergeef me mijn slechte manieren. Ze heeft het nooit over jou gehad en ik was wat overrompeld door de puinhoop die ze heeft aangericht. Misschien wil je het keukenraam openzetten? Ik kan er moeilijk langs.’

In de langwerpige keuken kon je elkaar alleen passeren door langs elkaar te schuren en ze deed wat hij vroeg.

‘Ga lekker op de bank zitten,’ zei Noortje. ‘Ik pak een biertje voor je en leg het allemaal uit.’

Arnold belde met tegenzin zijn moeder af met de smoes dat Noortje zich onwel voelde en op bed lag, ze wilden het risico vermijden zijn moeder te besmetten. Hij had een hekel aan liegen en was al chagrijnig voordat Noortje uitlegde dat zij en Carola kamergenoten waren in het Meidenhuis. Dat daardoor een band sterker dan vriendschap kon ontstaan, vond hij moeilijk te geloven: waarom had ze het nooit over haar zogenaamde zusje gehad? Verder vond hij dat als Carola zo mishandeld was door haar man, ze thuishoorde in een Blijf-van-mijn-lijfhuis. Wat als haar man opeens voor zijn deur stond om haar op te halen? Carola zweeg zoals ze haar hele leven al zweeg en boog haar hoofd steeds dieper. Op het moment dat ze opstond, knapte er iets in Noortje. Het boze kind waarvan ze dacht dat het vertrokken was door de rust

die ze bij Arnold vond, sprong woest naar buiten. Ze kleurde rood, haar ogen fonkelden. 'Blijf zitten, Carola,' schreeuwde ze en richtte zich tot Arnold: 'Ik had nooit gedacht dat jij zo'n lul kon zijn. Ik woon hier ook en als ik vind dat mijn vriendin hier moet logeren, doet ze dat!'

Buiten reden auto's voorbij, kinderen schreeuwden. Carola ging voorzichtig zitten en Arnold stond op om de balkondeur te sluiten. 'Wat eten we eigenlijk?' vroeg hij.

Zwijgend aten ze een kliekje spaghetti dat als noodmaaltijd in de vriezer lag. Arnold leende een stretcher bij de bovenburen. Samen met Carola maakte Noortje een hoek vrij in hun kleine, tweede slaapkamer die ze als rommelkamer gebruikten. 'Ik ga morgen met je mee naar het spreekuur van mijn huisarts,' zei Noortje.

'Dat hoeft niet, het gaat vanzelf over. Als ik hier een of twee nachties mag blijven, gaat het wel weer.'

'En dan?'

'Zoek ik iets voor mezelf. Ik red me wèl.'

'No way. Je blijft hier tot je hersteld bent en een fatsoenlijke woonplek hebt. En morgen gaan we naar de dokter. Het is een vrouw en ze is heel aardig.'

'Ik ga niet naar de dokter. En jij moet rekening houden met Arnold. Bekijk het eens van zijn kant. Iemand uit jouw weglooptijd van wie hij nog nooit gehoord heeft, staat ineens op zijn stoep. Het is toch voorstelbaar dat hij daarop wantrouwig reageert? Dat zou ik ook doen.'

Noortje legde een slaapzak op de stretcher en propte een kussen in een sloop. 'Ik praat wel met hem. Nu je eindelijk weer in mijn leven bent, laat ik je niet meer weggaan.' Ze smeet het kussen op de stretcher en klampte zich aan Carola vast.

In de woonkamer draaide Arnold zich om van het raam. 'Wat haal jij ... Je hebt gehuild.' Hij liep naar haar toe en trok haar

dicht tegen zich aan. Ze maakte zich los, haalde een papieren zakdoekje uit de buffetkastlade en snoot haar neus. 'Carola blijft zolang dat nodig is.'

'Denk na, we hebben daar geen ruimte voor.'

'We hebben een grote bank, vier stoelen rond de eettafel en een stretcher past prima in het kleine kamertje.'

'Ze is een vreemde. Het is een eeuwigheid geleden dat je in dat Meidenhuis woonde en jaren heb je niks van haar gehoord.'

'Dat is omdat het onmogelijk ging. Je hebt gezien hoe ze eraan toe is. Jij zou je zus toch ook opvangen als ze zo door haar vent toegetakeld voor de deur staat.'

'Dat is anders, zij is familie.'

Opnieuw kolkte woede in haar rond, haar stem verhief zich. 'Jouw familie. Carola is mijn familie, ze is als een zusje voor mij.'

'Doordeweeks moeten we werken, waar moet ze dan heen?'

'Hier natuurlijk, ze is geen baby. Of ben je bang dat ze er met je portemonnee vandoor gaat?'

Hij kleurde en keek weg.

'Denk je dat echt?' De eerdere woorden van haar vriendin voorkwamen dat ze verder uitschoot. 'Laten we de komende dagen kijken hoe het gaat. Je vertrouwt me toch?'

Geradbraakt zat Noortje op de rand van haar bed. Omdat ze gespitst was op mogelijke bonkende geluiden in de kleine slaapkamer, schrok ze iedere keer wakker als ze dreigde weg te glijden in een diepe slaap. Ondertussen zaagde Arnold in zijn slaap een bos om en speelde haar onderbewustzijn de door het gesprek met Carola uit hun archief gewekte beelden uit de tijd dat ze met Jimmy ging af. De hartstocht, zou hij ooit wel echt van haar hebben gehouden? Ze pakte de foto van haar moeder en haarzelf als baby van het nachtkastje. 'Oh, mama,' fluisterde ze.

Arnold kwam uit de douche. Hij opende de kledingkast en legde zijn badjas op het bed. Ze stond op en ging naar de woonkamer om haar chef te bellen met de mededeling dat ze onverwachts vrij moest nemen in verband met een noodgeval in de familie. Die verzuchtte dat ze geen vervanging had en dat Noortje gisteren haar vrije dag had. Ze zweeg hoewel ze het liefst had gezegd dat ze wel vaker met een kassa minder draaiden, omdat iemand ziek was. Zij verzuimde nooit. 'Goed dan,' zei haar chef. 'Alleen voor vandaag, morgen verwacht ik je stipt om kwart over acht.'

Na het vertrek van Arnold naar school, kwam Carola tevoorschijn. 'Ik wilde jullie niet storen bij jullie ochtendprogramma.'

'Als je snel doucht, maak ik ontbijt. Dan zijn we nog op tijd voor het open spreekuur bij de dokter.'

'Nogmaals daar wil ik niet heen.'

'Jawel,' zei Noortje. 'Dat is het enige wat ik van je verlang.'

De huisarts stuurde Noortje naar de wachtkamer. Na een eeuwigheid kwam Carola uit de spreekkamer.

'En?'

‘Pijnstillers en zalf. Dat zei ik toch, het komt vanzelf weer goed.’

‘Verder niks?’

‘Nope.’ Ze haakte haar arm door die van Noortje. ‘Zullen we naar Kijkduin gaan?’

Met een vertrouwdheid alsof het pas een dag in plaats van een kleine eeuwigheid geleden was dat ze samen naar de zee gingen, namen ze het pad de duinen in. Naar Noortjes gevoel liepen ze precies dezelfde route en afstand als vroeger. Ze ploften in een duinpannetje waarvan ze geloofden dat het hetzelfde plekje was waar ze voor het laatst samen hadden gelegen. Ze rolde op haar buik. Naast haar zakte Carola op haar knieën en kwam voorzichtig naast haar liggen.

‘Wat ga je nu doen?’

‘Ik ga voor mezelf beginnen. Voor ik daarmee aan de slag ga, wil ik jullie vragen of ik nog een paar dagen mag blijven. In deze conditie is het allemaal wat lastig.’

‘Je mag blijven zolang je wil. Ik kan vast een baan bij de supermarkt voor je regelen. We hebben altijd wel iemand nodig.’

‘Dat is niks voor mij. Den Haag is me te klein. Ik ga naar Rotterdam en wil ooit een villa kopen met gouden kranen en een eigen zwembad. En een Porsche voor de deur, of nee op de oprijlaan. Ik ben goed in mijn vak, weet je.’

‘Bedoel je nou dat je weer, dat je ...’ Alleen het idee al, Noortje kreeg het woord niet over de lippen. ‘Kijk wat ze met je hebben gedaan. Meen je serieus dat je daarnaar teruggaat?’

‘Ik ga nooit meer voor een vent werken, ik word eigen baas. Weet je, nu ik hun zwakke plekken ken, ga ik die klootzakken allemaal een poot uitdraaien.’ Ze haalde een verkreukeld sigarettenpakje uit haar jaszak. Er zat er nog een in. Ze stak hem aan. ‘De allerlaatste. Als deze op is, stop

ik. Net als jij. Ik hoop dat ik je gisteren niet terug aan het roken heb gebracht.'

'Natuurlijk niet.' Noortje snoof de rook diep in en bedwong zich om de peuk tussen haar vriendins vingers vandaan te grissen. Niet alleen om de opnieuw tot leven gebrachte behoefte aan nicotine te voeden, ook om het door Carola's woorden opgeroepen ongemak te doven. Haar vriendin nam nog een diepe hijs en drukte de peuk diep in het zand. 'Bye, bye, nicotineverslaving.' Ze draaide zich op haar zij met haar gezicht richting Noortje. 'Heb je eigenlijk nog contact gezocht met je vader?'

'Een keer. Vlak voor we gingen samenwonen, stond Arnold erop om zich aan hem voor te stellen als zijn schoonzoon. Het was vreselijk. Elsemieke ratelde aan een stuk door en het enige dat mijn vader zei bij het weggaan was: "pas goed op mijn dochter."'

'Zo heet ze dus, je stiefmoeder. Of heeft je vader inmiddels een andere vrouw?'

'Helaas niet. Hoezo?'

'Je had het altijd over de heks.'

'Wat een kind was ik toch. Hoewel ze natuurlijk een heks is.' Ze grijnsde en Carola moest lachen. 'Het is in ieder geval een heerlijk truttige naam.'

'Dat is ze ook. Gelukkig zie ik ze weinig. Eigenlijk nooit meer sinds die ene keer. Wel sturen we ieder jaar een kerstkaart, omdat Arnold vindt dat dat zo hoort. Ook vraagt hij ieder jaar voor mijn verjaardag of ik ze wil uitnodigen om het te vieren. Het idee alleen al.'

'Je boft met Arnold. Hij is een goeie vent en aan hoe hij naar je kijkt, zie je dat hij echt van je houdt.'

'Denk je dat echt?'

'Ik weet het zeker.'

'Hij is wel saai en niet knap of zo.'

‘Er is niks mis met saai. En wat is knap? Echt, je mag je handjes dichtknijpen met zo’n vent. Heeft hij je al gevraagd om met je te trouwen?’

Ze grinnikte. ‘Zo romantisch is hij niet. Na de zomer ga ik naar de pabo en als ik die afheb, willen we een huis met een tuin kopen.’

‘Dat zei je al. Jij een schooljuf, dat had ik nooit achter je gezocht.’

‘Het is een goed beroep, hoor. En het is fijn dat we gelijk vrij hebben.’ Of ze Arnold hoorde praten.

‘Niet zo snel op je teentjes getrapt zijn. Ik vind het juist een leuk idee, jij als helft van een lerarenechtpaar. En natuurlijk handig als jullie kinderen krijgen.’

‘Alsjeblieft zeg. Daar ben ik ongeschikt voor.’ Wat als ze op haar moeder leek? De gedachte alleen al joeg de angst door haar lijf en nam alle leven uit haar stem. Een wolk schoof voor de zon en het voelde of de temperatuur een paar graden daalde.

‘Als jij het zegt. Zullen we gaan? Volgens mij komt er een bui aan.’

In de dagen daarna vlocht Carola zich geruisloos door hun leven. Als ze uit hun werk kwamen, was het huishouden gedaan, na het eten keek ze samen met Noortje een soap terwijl Arnold zijn lessen voor de volgende dag voorbereidde, liet hen alleen zodra hij daarmee klaar was en zodra er bezoek kwam, ging ze weg of trok ze zich terug op haar bed. De kneuzingen trokken uit haar gezicht en ze ging zich makkelijker bewegen, steeds vaker vonden ze een briefje op de eettafel wanneer ze uit hun werk kwamen en hoorden ze haar pas thuis komen als ze in bed lagen. Arnold trok het dekbed over hun hoofd. ‘Wat doet ze toch de hele dag?’ fluisterde hij.

‘Ze zoekt een huis en werk.’

‘Wat voor werk? Heb je haar ondergoed gezien?’

‘Zit jij aan het ondergoed van mijn vriendin?’

‘Het kan me moeilijk ontgaan wat er in de badkamer hangt te drogen. En jou heb ik nog nooit in van die kleine zwarte dingetjes gezien. Weet je wat ik denk? Dat ze tippelt.’

Ze zweeg. Hoewel ze het er na hun gesprek in de duinen niet meer over hebben gehad, weet ze dat hij gelijk heeft. Alleen hoopte ze dat hij te onopmerkzaam zou zijn om het door te hebben.

‘Waarom zeg je niks? Ik heb gelijk, hè. Ze moet weg, ik wil geen hoer in mijn huis.’

‘Ze is geen hoer. Hoe durf je dat te zeggen!’

‘Wat is ze dan? Ik meen het. Als jij haar niet wegstuurt, doe ik het.’

‘Dat laat je. Ik heb het je eerder gezegd: dit is ook mijn huis en Carola is mijn familie, mijn zielszusje. Ik wijs haar niet de deur omdat jij zo bekrompen bent. Bovendien heb je geen last van haar. Ze maakt zelfs het huis schoon en zit je nooit in de weg.’

‘Niet zo hard.’

Ze dempte haar stem. ‘Alleen als je begrijpt dat Carola hier blijft tot ze iets anders heeft. Geloof mij nu maar, ze gaat heus wel weg zodra ze een huis heeft gevonden.’ Boos draaide ze hem haar rug toe. Teleurstelling over Arnolds kleingeestige oordeel hield haar wakker. Hij was weliswaar niet de meest vlotte man, tot nu toe had ze hem onbevooroordeeld gevonden. En in alle eerlijkheid had ze gehoopt dat Carola zich nog zou bedenken en bij haar in de buurt zou blijven wonen. Naast haar begon haar vriend te snurken. Nijdig gaf ze een ruk aan het dekbed en trok het strak om zich heen.

Noortje stond haar plek achter de kassa af aan een collega voor haar lunchpauze. In gedachten slofte ze richting de personeelskantine. Zou ze voor vanavond wat flessen van

de aanbiedingsbubbels meenemen om het weekend in te luiden? Hun onenigheid over Carola hing nog steeds als een bedompte deken in huis en tinkelende belletjes in een flûte deden het altijd goed bij Arnold. Ze schrok op van een klap op haar schouder.

‘Hoorde je me niet?’

Verbaasd keek ze op naar Carola, zij had haar nog nooit op haar werk opgezocht. ‘Wat doe jij hier?’

‘Ik wilde je spreken. Ga je mee voor een colaatje?’

‘Ik heb slechts een half uur lunchpauze, kan het wachten tot na mijn werk?’

‘Een half uurtje is genoeg en dan neem je er een broodje bij. Ik trakteer.’

De mededeling dat Carola vertrok kwam hard aan, het was haar ontgaan dat haar vriendin zulke vergaande plannen had. ‘Heeft Arnold soms gezegd dat je weg moest? Daar ben ik het mee oneens, de afspraak is dat je blijft tot je iets hebt gevonden.’

‘Dat heb ik. En, nee, Arnold heeft niks gezegd. Ik zag wel hoe moeilijk het voor hem was. Begrijpelijk, het is nogal wat om ineens een vreemde in je huis te hebben.’

‘Je bent geen vreemde.’

‘Voor hem wel. En ik ben jullie heel dankbaar. Nu is het tijd om verder te gaan.’

‘Waarheen, ik raak je toch niet opnieuw kwijt?’ Ze schoot vol.

Carola pakte haar handen, haar ogen glinsterden verdacht. ‘Rotterdam is vlak bij Den Haag. We blijven elkaar gewoon zien, bovendien hebben we nu mobieltjes.’

‘Heb je een huis?’ Naar werk durfde ze niet te vragen.

‘Ik ga werken voor een escortbedrijf. Het wordt geleid door een vrouw en de klanten zijn rijk. Ze zijn hier meestal voor zaken en zoeken een vrouw voor de avond en meestal de nacht. Een soort gezelschapsdame, eentje met wat

pikante werkzaamheden erbij.’ Ze lachte. ‘Klinkt geweldig, toch? Ik heb een paar avonden voor haar gewerkt. Het was echt heel wat anders dan de wereld waar ik vandaan kom. Ik ben zelfs een keer sjiek uit eten geweest. Het betaalde prima en ze heeft me zelfs aan een etage geholpen. Daar ga ik nu naartoe en volgens mij is jouw pauze nu wel voorbij.’ Ze stond op en Noortje volgde haar voorbeeld. Ze omhelsden elkaar. ‘Ik bel je dit weekend,’ zei Carola. ‘Spreken we gelijk af wanneer je een keer bij me komt kijken. En neem gerust Arnold mee.’

Klonk het beeld dat Carola schetste niet te mooi om waar te zijn? Tegen beter weten in was ze blijven hopen dat haar vriendin een gewone baan zou zoeken, het liefst in Den Haag. Wat als het weer misging? Met moeite hield ze haar aandacht bij haar werk. Opgelucht sloot ze om zes uur haar kassa af. Zoals altijd op vrijdag was Arnold vroeg thuis. Hij kwam haar in de gang tegemoet. Hij wapperde opgetogen met een envelop. ‘Ze is weg en heeft een bedankje en geld achtergelaten. Heel fatsoenlijk van haar.’

‘Ze kwam langs in mijn pauze.’ Nors zette ze de boodschappen in de keuken. Gelukkig had ze zich bedacht wat de bubbels betrof. Ze besloot om als Carola belde, ze zou afspreken om alleen langs te gaan in haar nieuwe huis.

Houd je van Arnold? Noortje was bij Carola in haar nieuwe huis op bezoek geweest en op de terugweg weerklonk deze vraag in de cadans van de trein. Het was waar dat de afgelopen anderhalve week stroef verliep. De envelop die Carola had achtergelaten bevatte een bedankkaart en een paar honderd euro: om samen wat leuks te doen, stond op de kaart. Enthousiast stelde Arnold na het eten voor om een weekendje weg te gaan. Lekker bijkomen na deze vermoeiende weken, noemde hij het. Zijn zelfvoldane grijns streek Noortje tegen de haren. Pinnig antwoordde ze dat ze er geen zin in had en reageerde de dagen daarna nukkig op zijn pogingen het naar haar zin te maken. En toen hij vroeg of ze het leuk zou vinden om samen naar Carola te gaan, zei ze dat ze liever alleen ging. Carola had gelijk door dat er iets was. Noortje moest bekennen dat Arnolds houding tegenover haar aan de sfeer tussen hen schuurde. Haar vriendin stelde wederom voor het van een andere kant te bekijken: hoe zou zij het vinden als er opeens een oude vriend van Arnold waar hij het nooit over had gehad bont en blauw voor de deur stond, en dat die vriend vervolgens zou vertrekken om een carrière als gigolo te beginnen? Ze had er geen weerwoord op.

Hield ze nog van Arnold? In de trein kauwde ze op de vraag die Carola haar vervolgens stelde. Waardeerde ze het wel als hij thee voor haar inschonk, kort over haar hoofd streek of zei dat ze zo zalig had gekookt? Trok ze, zoals Carola suggereerde, te zwaar aan zijn opluchting over Carola's vertrek? Tegen Carola zei ze ja, natuurlijk hou ik van hem. Hield ze echt van hem? Een hartstochtelijk verlangen zoals bij Jimmy, had ze bij hem nooit gevoeld. Het enige dat ze zeker wist, was dat hij als een reddingsboei voelde op het moment dat het leven haar dreigde te verzwelgen. Haar

anker. Ze moest er niet aan denken hem te missen, dat was toch ook liefde?

Ze opende haar voordeur en een schemerige stilte kwam haar tegemoet. Levenloos en kil, vrees besprong haar.

‘Arnold?’ Klein en bibberig weerkaatsten haar woorden. Ze sloot de deur en sloop naar de woonkamer. Arnold keek op van de papieren op de eettafel.

‘Ben je daar? Ik dacht dat je weg was.’

Op zijn gemak legde hij de vellen om en om op elkaar. ‘Ik ben proefwerken aan het nakijken.’

‘Op zaterdag?’

‘Ik had het huis schoongemaakt, de boodschappen gedaan en mijn vriendin was nergens te bekennen.’

‘Sorry, sorry,’ zei ze. ‘We waren zo druk met het ophalen van herinneringen dat we de tijd vergaten.’

Hij leunde achterover, achter zijn brillenglazen was zijn blik wantrouwend.

‘Het kwam doordat Carola Zeynep was tegengekomen. Zij zat bij ons in het Meidenhuis. Ze was zo uitgesproken dat ze niks meer met moslims te maken wilde hebben en nu had Carola haar met een hoofddoek achter een buggy gezien. We hadden nooit meer aan haar gedacht, het is dat Carola nooit een gezicht vergeet en nu moesten we natuurlijk iedereen langslopen en gokken wat er van ze terecht was gekomen. Ze heeft trouwens een hele leuke etage. Met twee hele grote kamers in een oud herenhuis met in het midden twee schuifdeuren. In de ene kamer zit een keukentje en de andere kamer gebruikt ze als slaapkamer en daar zit een deur in naar een badkamer. Heel schattig. En weet je dat ze nu eindelijk een nieuwe achternaam kan aanvragen? Dat wilde ze al in het Meidenhuis.’ Ze ratelde door.

Langzaam gleed de achterdocht van zijn gezicht. ‘Waarom heb je niet gebeld?’

‘Ik dacht dat je wel naar je moeder zou gaan. Zal ik trouwens een biertje voor je pakken?’

In de keuken lagen twee diepvriespizza’s op het aanrecht. Het straalde zo’n vertrouwen uit: een rustige zaterdagavond thuis dat het laatste restje angst dat haar sinds haar thuiskomst in de greep had, vervloog. Ze haalde een pijpje bier uit de koelkast, schonk voor zichzelf een glas wijn in en pakte een zak borrelnootjes uit de voorraadkast.

In de woonkamer had Arnold zijn schoolwerk opgeruimd en zich op de bank geïnstalleerd. Ze zette alles op tafel, plofte naast hem neer en zoende hem. Hij klemde haar zo dicht tegen zich aan dat ze nauwelijks nog lucht kreeg. Lachend worstelde ze zich los en pakte haar glas. Haar oog viel op een rood boek met kleine foto’s op de voorkant: een krant lezende man aan een tuintafel, de ingang van een kasteelachtig gebouw, kussens op een bed, frambozen en een koffiekop.

Ze pakte het op. ‘Nederland & België. Bijzondere logeeradressen’ luidde de titel. ‘Wat is dit?’

‘Ik zag het liggen toen ik nieuwe vulpeninkt kocht. En omdat we nog een weekendje weg willen, nam ik het mee.’

Ze opende haar mond om tegen te sputteren en sloot hem gelijk. Ze sloeg het open op haar schoot en bladerde erdoorheen. Schiermonnikoog, Tubbergen, Schuddebeurs, Lutjegast. Foto’s van een bar, koeien, een hemelbed, een houtkachel, wijnglazen en een imposante trapopgang. Een landgoed-hotel, een Romantik Hotel, een hostellerie, een jachtslot en een herberg. Haar hart miste een slag en ze bracht de gids dicht naar haar gezicht. Herberg Sint Brigida in Noorbeek. *Nomen est omen*, begon de beschrijving.

‘Zit er iets leuks bij?’

‘Wat betekent *Nomen est omen* precies?’

‘Hoe kom je daar nu bij? Het is Latijn en er wordt mee bedoeld dat iemands naam een voorteken is.’

‘Dat meen je.’ Ze tikte op de foto van de herberg. ‘Kijk! Mijn echte moeder heet Brigida.’ Of een kaarsje in haar werd aangestoken.

Tot haar frustratie konden ze niet gelijk weg, door de schoolverplichtingen van Arnold moesten ze wachten tot de meivakantie. Ze hadden zelfs mazzel, door een afmelding was er een kamer vrij op donderdag en vrijdag, mits ze genoeg namen met een kamer zonder eigen badkamer. Arnold fronste bedenkelijk, Noortje vond het een futiliteit. Het kaarsje brandde door met een minuscuul vlammetje, nauwelijks merkbaar. Toch was het genoeg om een vergeten en verdoofd plekje in haar hart tot leven te brengen en te laten groeien. Het maakte haar vrolijk, opgewonden, vol blijde hoop op iets wat ze geen naam kon geven. Arnold werd er bezorgd van: ‘Stel je er nu niet te veel van voor, straks valt het vreselijk tegen.’

Stapvoets reden ze door een zonnig Maastricht, het laatste stuk autoweg voordat ze bij het Zuid-Limburgse heuvelland aankwamen. Hoe dichters ze bij hun einddoel kwamen, hoe langzamer de tijd leek te gaan. Onrustig draaide ze op haar stoel: wie bedacht nu dat een snelweg dwars door een stad moest lopen? Aan de gevel van een flat hing een man in spreidstand met zijn ene voet op de buitenrand van zijn balkon en met de andere op een richel in het metselwerk. Terwijl hij met een hand de balkonbalustrade omklemde, haalde hij een wissel over het raam naast het balkon. Ze stootte Arnold aan. ‘Moet je kijken wat een debiel.’

‘Laat dat. Ik moet op het verkeer letten.’ Hij trok op en ze hoopte dat de man zijn waaghalzerij tot een goed einde bracht. Ze verlieten de stad en een paar minuten later draaiden ze de provinciale weg op. Ze reden door dorpjes en de weg werd steeds bochtiger.

In een volgend dorp doemde een groot vliegerkruis met een gekruisigde Jezus voor hen op; ze bogen naar rechts en direct daarna weer naar links. Ze zoefden een heuvel af, langs een vakantiepark en een paar minuten later reden ze via een nauw straatje Noorbeek binnen. Aan de rechterkant verscheen een kerk, aan de linkerkant een plein waar mensen op het terras zaten. Het voelde alsof ze in het buitenland waren. Arnold boog linksaf langs het terras. 'Dit is de Dorpsstraat,' zei hij. 'Let jij op of je nummer zesendertig ziet?'

Gespannen tuurde ze naar de panden langs de weg, sommige heel oud. De witte gevel van Herberg Brigida met de geraniums voor de ramen op de eerste verdieping herkende ze pas van de foto op het moment dat ze er bijna voorbijreden. 'Stop, hier is het!' riep ze.

Tijdens het eten loerde Noortje naar Brigitte, de aardige herbergeigenaresse die een praatje maakte aan een tafeltje verderop. Blonde krullen, een volle mond, blauwe ogen en vrouwelijke vormen; het verschil met haar eigen steile, donkere korte plukjes en jongensachtige figuurtje kon haast niet groter. Ze schrok op van een por tegen haar arm. 'Luister je wel?'

'Natuurlijk.'

'Wat zei ik dan?'

Snel nam ze een hap aardappelgratin en gebaarde verontschuldiging naar haar mond.

'Ik vroeg of je het naar je zin hebt.'

Haar blik dwaalde langs de volle donkere houten tafels in verschillend formaat, de schrootjes aan de wanden, de bonte verzameling afbeeldingen aan de muur. Huiselijk en met een gemoedelijkheid alsof de tijd ergens in de vorige eeuw was blijven stilstaan. De herbergierster was uit haar zicht verdwenen. 'Ik vind het hier leuk en het eten is lekker. Hoezo?'

‘Je bent zo stil en je eet nauwelijks.’

‘Wat zullen we na het eten eigenlijk gaan doen? Hier is zelfs geen televisie en op onze kamer is verder niks.’ Hun kamer met de ouderwetse ruitjesramen, de bloembakken buiten met de bloeiende geraniums en het uitzicht op het terras met een grote boom en de bakker aan de overkant vond ze leuk, het gaf een echt vakantiegevoel. De inrichting was basaal, geen tv of luie stoelen en om nou om negen uur naar bed te gaan.

‘We kunnen een rondje door het dorp wandelen en wat drinken op het terras op het plein. Het is volgens mij nog best lekker buiten.’

Arnold zette een glas wijn voor haar neer en kwam met zijn biertje naast haar zitten.

‘Dat we vanochtend nog thuis zaten, onvoorstelbaar. Ik voel me helemaal op vakantie, alsof we ergens in Frankrijk zitten. Of Italië. Ze noemen het hier ook wel het Toscane van het Noorden, ik snap helemaal waarom.’

Zwijgend nipte ze van haar wijn.

‘Heb jij bedacht waar we een huis gaan zoeken?’

‘We hebben toch een huis?’

‘Ik bedoel als je wat verder bent met de opleiding. Als leerkracht ga je tenslotte meer verdienen dan als kassajuf. Stel je eens voor hoe heerlijk het is om een eigen tuin te hebben in plaats van een balkon waar we net aan met zijn tweeën op kunnen zitten. En misschien kan het wel eerder.’

‘Hoezo?’

‘We zouden eens naar de nieuwbouwprojecten rond de stad kunnen kijken. Mijn moeder wil ons daarbij financieel wel op weg helpen.’

‘Wat heeft zij hiermee te maken?’

‘Ik heb het er met haar over gehad.’

Verontwaardiging laaide op. 'Je praat met je moeder over verhuizen zonder dat ik daar wat van weet?'

'Jij zat de hele tijd bij die vriendin van je.'

'Ik ben twee keer op mijn vrije dag bij haar op bezoek geweest.'

'Plus wat avonden. Het is toch niet zo gek dat ik over onze toekomst praat als ik bij haar ga eten.'

'Dat is het wel.'

'Wat doe je weer hysterisch.'

'Dat doe ik niet! Wat als ik zo achter jouw rug liep te konkelen, je zou woest zijn. Ik ga me niet omdat jij dat wil in een nieuwbouwwijk opsluiten. Ik ben er in één opgegroeid en ik laat me nog liever levend begraven dan dat ik weer in zo'n vreselijke wijk ga wonen. En ik wil ook niet naar de pabo.'

Naast hen draaiden mensen zich nieuwsgierig om. Bruusk schoof hij zijn stoel naar achteren. 'Jij weet een gezellige avond wel te bederven, zeg. Ik ga nog een biertje halen.'

Met een troebel waas staarde ze naar het kapelletje voor de kerk. Ze had het zo goed voor elkaar: een leuke flat in een fijne buurt, een baan waarin ze het naar haar zin had, een lieve vriend en haar zielszusje weer terug in haar leven. De leegte, het ongewenst zijn, het gevoel dat zolang met haar meereisde en waarvan ze dacht dat het weggeëbd was, gonsde als een opgejaagde bij opnieuw in haar rond. Pijnlijk echode het gezoem tegen het onlangs ontdooide plekje in haar hart. Driftig wiste ze met haar vestmouw de onwelkome tranen weg.

Met een klap zette Arnold een ongevraagd nieuw glas wijn voor haar neer. 'Je bent anders sinds die Carola is opgedoken. Het is net alsof ons leven samen onbelangrijk voor je is geworden. Je moet je oren niet zo naar haar laten hangen, je bent heel wat meer waard dan die ordinaire meid.'

Ze veerde op. 'Ze is geen ...'

Hij hief zijn hand op in een stopgebaar. 'Laat me uitpraten. Je hebt je mond vol over hoe geweldig die vriendin van je woont, over hoe je haar gemist hebt en hoe blij je bent dat ze terug is. Alsof onze plannen in rook zijn opgegaan. Je hebt nog steeds niet geregeld hoe je het gaat doen als de pabo begint. Dan kan je echt geen vier dagen meer werken. Vind je het gek dat ik daar met mijn moeder over praat? En in plaats van dankbaar te zijn dat ze ons wil helpen met onze plannen, geef je een grote bek. We willen toch allebei een huis met een tuin, een gezin. Nu is het net of je die Carola achterna holt. Heb je er wel eens over nagedacht hoe die haar geld verdient? Ik heb het eerder gezegd: die prostitueert zichzelf. In zo'n milieu hoor jij niet thuis.'

'Hoe durf je zo over Carola te praten, ze is als een zus voor mij. Je hebt geen besef van wat haar allemaal is overkomen en hoe wij samen dat stomme Meidenhuis hebben overleefd. Jij bent gewoon een verwend moederskind, je weet niks van het echte leven. En als je denkt dat ik Carola laat vallen, ben jij degene die gek is. Niet ik.' Ze stond zo furieus op dat haar ontging dat ze het volle wijnglas met haar tas omver zwiepte. Ze haastte zich terug naar de herberg. Voor het trapje naar het terras haalde hij haar in en pakte haar bij haar schouder. 'Je kunt niet zomaar weglopen.'

Ze wurmde zich los, ging naar binnen en stormde de trap op. Het liefst was ze de kamer binnengegaan en had ze hem buitengesloten. In plaats daarvan moest ze wachten tot hij met de sleutel bij haar was om de deur te openen.

De volgende dag zat ze duf en net zo stil als ze naar bed ging aan het ontbijt. Arnold leek nergens last van te hebben; terwijl zij vannacht lag te draaien en te piekeren hoe het nu verder moest, ronkte hij gestaag door. Vanochtend smeerde hij de

ene boterham na de andere terwijl zij langzaam een potje vruchtenyoghurt leeg lepelde. Hij klopte op zijn buik.

‘Prima ontbijt. Durf je het zo aan?’

De ontdekking dat herberg Brigida midden in het Zuid-Limburgse heuvellandschap tegen de grens met België aanlag enthousiasmeerde Arnold; dat is een geweldig wandelgebied. Voordat Noortje bij hem introk, ging hij regelmatig met zijn moeder op wandelvakantie. Met haar had hij gewandeld rond Valkenburg, dit stukje Zuid-Limburg was hem nog onbekend. Hij haalde zijn wandelschoenen van de zolderberging, sleepte Noortje mee naar de winkel en nam haar mee voor een wandeling door Ockenburgh en de duinen.

Ze pakte een croissantje uit de broodschaal en concentreerde zich op de verschillende smaken jam.

‘Blijf je de hele dag mokken? We hebben gisteren beiden dingen gezegd die we niet menen.’ Hij schoof zijn bord opzij. Op internet ontdekte hij een site met wandelroutes, er bleken er genoeg rond Noorbeek te zijn. De prints die hij daarvan maakte spreidde hij uit. ‘Welke zullen we doen?’

Ze greep zijn uitvlucht om de spanning achter hen te laten aan en boog zich naar hem toe. ‘Deze? Daar staat halverwege horeca aangegeven, handig om tussen de middag wat te eten. Of wil jij liever broodjes bij de bakker halen?’

‘Ergens lunchen lijkt me leuk, ik wil wel wat krentenbol-len mee. Deze route kan trouwens ook.’

‘Wat is de kortste? Dan nemen we die.’

De route was prachtig: door eeuwenlang gebruik uitgesleten holle paden, uitkijkjes over het dorp, koeien, appel- en perenbomen langs de weg en wegkruizen met een lijdende Jezusfiguur. De stralende zon aan een smetteloos blauwe lucht wiste de laatste sporen van hun onenigheid weg. Misschien had ze wel te veel meebewogen met zijn plaatje van een

onderwijzersechtpaar in een huis met een tuintje. Over kinderen hadden ze het nooit gehad, zo gek was het niet dat hij uitging van de vanzelfsprekendheid van een gezin. Voor haar was het een mistige toekomst waar ze tot voor kort nooit over nadacht. Ze probeerde door de nevels te kijken. Wat als het haar net zo verging als haar moeder? Ze schudde haar hoofd om het spookbeeld te verdrijven. Ze naderden een driesprong.

‘Hoeveel van die kruizen hebben ze hier? Het lijkt of we in Italië zijn,’ riep ze en stopte opnieuw voor een kruis met daaraan een lijdende Jezus. Gisteren verbaasde ze zich er in het dorp al over en nu was ze verrast die ook langs de holle paden tussen de velden bij iedere afslag en kruising, hoe onbeduidend ook, tegen te komen. Ze raakte de plastic bloemen waarmee dit kruis was versierd, aan. ‘Deze is wel erg geliefd.’

Arnold kwam naast haar staan. ‘Heb je het naar je zin?’

Ze knikte. ‘Welke kant moeten we op?’

Hij pakte de routebeschrijving uit het zijvak van zijn rugzak en keek erop. Hij wees. ‘Die kant. Er staat dat we zo de heuvel af België ingaan. Kan je dat aan?’

De afdaling ging haar goed af. Pas op het moment dat ze het terras waar ze lunchten afliepen, voelde ze haar benen en het schuren van haar nieuwe wandelschoenen. Terug naar Nederland trok de klim op de steile heuvel het laatste restje energie uit haar weg. Hijgend en met brandende voeten plofte ze neer op een bankje naast het weiland. Arnold kwam naast haar zitten. ‘Gaat het?’

Ze leunde met gesloten ogen roerloos achterover; zelfs voor een simpel nee schudden had ze geen puf meer. Hij rommelde in de rugtas en haalde er een flesje water uit.

‘Drink anders wat.’

Met het kleine beetje net verworven kracht wuifde ze hem weg. Een koe loeide, fietsers zoefden voorbij en in de

verte klonk een tractor. Haar adem kwam tot bedaren en langzaam trok het brandende gevoel in haar borst weg. Ze stak haar hand uit en hij legde het flesje erin. Het lauwe water smaakte goddelijk.

‘Zullen we weer?’

‘Kunnen we hier blijven zitten?’

Haar benen en voeten deden nog zeer. En er was nog iets, een gevoel dat gisteravond tijdens het eten opkwam. Voorzichtig als het eerste groene puntje van onkruid dat naar het licht reikte, bijna onzichtbaar, genoeg om het door Noortje gecreëerde bed vol sprookjesbloemen te verstoren. Het liefst wilde ze haar schoenen en broeierige sokken uittrekken om met haar tenen te wiebelen in de open lucht om een fractie van de verwachting waarmee ze gisteren de heuvel afreden terug te brengen.

‘Nog een klein stukje, allemaal bergafwaarts.’ Hij stond op, hees de rugzak over zijn schouders en hield zijn arm op. ‘Kom, aan het einde worden we beloond met een koud biertje.’

Ook deze tweede avond bleven tijdens het eten haar ogen plakken aan de blonde herbergierster. Misschien haar mond? Een haarkleur kun je immers verven. Ze wilde dat ze de foto van haar moeder met haarzelf als baby had meegenomen om te zoeken naar een overeenkomst.

‘Ik geloof dat dit toch niet jouw soort vakantie is, hè?’

‘Hoezo?’

‘Je bent weer zo stil.’

‘Ik vond het een hele leuke dag, ik heb nu alleen last van zere voeten,’ zei ze, hoewel ze in haar teenslippers, die ze meenam voor de gezamenlijke douche, de blaren nauwelijks voelde.

‘Tot de klim terug had je nergens last van, misschien had je meer moeten trainen.’

‘Dat hebben we toch gedaan?’

‘Slechts één keer.’

Ze haalde haar schouders op en liet haar blik weer door de drukke herberg glijden, opnieuw bleven ze rusten op Brigitte.

Een jonge vrouw van Noortjes leeftijd kwam de borden weghalen. ‘Lusten jullie nog een dessertje?’

‘Heet de eigenaresse soms eigenlijk Brigida?’ Het flapte er pardoes uit.

De vrouw lachte. ‘Ze heet echt Brigitte. Brigida is een Ierse heilige, de beschermster van het vee. Ze is de patroonheilige van Noorbeek, onze herberg is naar haar vernoemd. Heeft u de den op het plein bij het café gezien?’

Arnold knikte. Het gesprek gleed langs haar heen, haar gedachten bleven als een pick-upnaald in een gekraste vinylplaat hangen bij de ontkennende woorden en de lach van de vrouw. Sinds lange tijd voelde ze zich weer net zo ongewenst als die keer dat ze hoorde dat haar moeder na haar geboorte zelfmoord pleegde. Dat vreselijke gesprek met Jeugdzorg in de tijd dat Peter haar maatschappelijk werker was. De botte triomf waarmee Elsemieke zei dat het na haar geboorte misging en ze zich onder de trein had gegooid. De weken erna spookten beelden van haar moeder voor een aanstormende trein door haar dromen, als ze opstond, was het enige wat helder overbleef de gedachte dat het haar schuld was. Een besef dat, hoe diep ze het ook verstopte, nooit uit haar was verdwenen en nog steeds schrijnde.

Na het eten liepen ze net als de vorige avond naar het café. Noortje schuifelde behoedzaam op haar slippers, Arnold sloeg zijn arm beschermend om haar heen. ‘Het lijkt me gaaf om dat Denhalen hier eens mee te maken,’ zei hij.

‘Waar heb je het over?’

‘Het jaarlijkse feest waarover Sophie vertelde.

‘Wie is Sophie?’

‘Het meisje dat ons net bediende. Ik dacht al dat je met je gedachten ergens anders was.’

‘Sorry.’

Hij wees naar de lange boomstam op het plein met bovenin een groene bol. ‘Let je nu op?’

‘Ja, meester.’

‘Dat is de Brigida-Den. In 1634 brak in het dorp de veepest uit. De boeren baden tot de heilige Brigida. Dat hielp, het vee werd verlost van de pest. Uit dank halen de boeren sindsdien ieder jaar een den om haar te bedanken. Dat is op de tweede zaterdag na Pasen. Denhalen noemen ze dat hier. Volgens Sophie is het een bijzonder feest. Er is hier een Jonkheid die bestaat uit vrijgezelle mannen die met versierde paarden een nieuwe den uit het bos halen. De getrouwde mannen halen ’s morgens vroeg de oude den neer, en trekken ’s avonds de nieuwe den omhoog. Echte folklore.’ Hij liep richting de deur van het café. ‘Zullen we binnen gaan zitten? Het is minder zacht dan gisteravond.’

‘Wacht even.’ De kleine Sint-Brigidakapel voor de kerk trok haar ineens aan als een magneet. Ze stak over en hij volgde. De deur was op slot. Ze legde haar handen langs de zijkant van haar ogen en tuurde naar binnen. Een houten beeld van de Heilige Brigida, daaronder een altaar en een tafel met een paar brandende kaarsen. Houten kerkbanken, net zo leeg als zijzelf. Een hand op haar schouder. Ze wrong zich los. Wat als zij net zo was als haar moeder? Ongeschikt om ...

‘Noortje.’ Bezorgd en dwingend, net als de druk op haar schouder.

‘Waarom doe je zo raar?’

Ze draaide zich naar hem om. ‘Ik ga niet naar de pabo.’

Cleo bleef staan in de deuropening van de bakker. Als bevroren keek ze naar de vrouw die zojuist uit de herberg aan de overkant kwam. Ze keek op naar de man naast haar. De lijn van haar voorhoofd naar haar kin, het kleine oor tussen korte donkere haarplukjes, haar goudbeige teint en de manier waarop haar mondhoek haar wang in een glimlach plooiden. ‘Brigida?’ fluisterde ze.

‘Pardon, mag ik erlangs?’ Een oudere dame probeerde langs haar heen de winkel in te gaan en Cleo stapte opzij.

Het stel stopte bij een auto. Hij opende de kofferbak en legde hun rolkoffers en een rugzak in de achterbak. Op de rug gezien was de gelijkenis verdwenen; deze vrouw was langer en rechter, minder gewelfd. Meer zoals zichzelf en minder Betty Boop zoals haar overleden zusje. En toch, er was iets vertrouwds aan haar, iets wat ze niet kon benoemen en vooral voelde. De man sloeg zijn arm om de schouders van de vrouw en zij legde haar arm om zijn middel, terwijl ze de Dorpsstraat inslenterden richting de kerk.

Geïntrigeerd doordat ze niet direct vertrokken, volgde ze hen. Ze gingen de Sint-Brigidakapel binnen. Cleo koos een bankje op het plein. Zou het Noortje zijn? Ze kon zich niet voorstellen dat er iemand anders zou zijn die zo op Brigida leek. Misschien had Harry haar wel verteld over Noorbeek, en gezegd dat zij en Brigida iedere zomer gingen logeren bij tante Leonora. Waarom had ze haar niet opgezocht? Misschien wist Harry niet dat zij nu hier in het huisje van haar tante woonde. Ze had hem de rouwkaart gestuurd, daarop kreeg ze geen reactie. Zelfs geen standaard “met oprechte deelneming” kaart. Hij moet Noortje wel verteld hebben over dit dorp, dat haar moeder is vernoemd naar deze hoedster van het vee: waarom zou ze anders hier zijn?

Ze weet nog dat ze ontdekte dat haar kleine zusje haar naam te danken had aan de heilige uit háár dorp. Haar ouders hadden bij wijze van huwelijksreis bij haar moeders oudste zus gelogeerd en haar moeder werd gegrepen door de naam Brigida. Cleo vond dat zij als oudste die bijzondere naam had moeten hebben, tante suste haar door te zeggen dat zij juist zo trots was dat zij naar haar was vernoemd.

De kapeldeur ging open. Het gezicht van de vrouw van wie ze inmiddels overtuigd was dat het Noortje was, was betraand. Ze boog haar hoofd en de man trok haar dicht tegen zich aan. Warm en liefdevol. Ze lieten elkaar los en kwamen dichterbij. Cleo boog haar hoofd en trok haar schouders in om zo klein en onopvallend mogelijk te zijn. Werktuigelijk greep ze naar de riem van Floris om hem dicht naar zich toe te trekken. Ze pakte mis. Afgelopen kerst ging de gezondheid van Leonora opeens met sprongen achteruit en kreeg ze het steeds benauwder. Zelf deed ze er laconiek over. 'Een mens moet ergens aan doodgaan en drieëntachtig is een gezegende leeftijd,' zei ze tussen twee zuurstofteugen in. Begin dit jaar overleed ze, de wetenschap dat het leven voor haar tante goed was geweest, gaf Cleo troost. Een maand later ging de hond haar favoriete baasje achterna. Nadat ze bij haar tante in Zwingel was komen wonen, leek het een goed idee om een hond uit het asiel te nemen, nu wilde Cleo dat ze een pup hadden gekozen zodat zij niet helemaal alleen was achtergebleven. Het stel verdween uit het zicht en ze duwde zich als een oude vrouw omhoog. Ze koos het pad langs het kerkhof. Met een omweg slenterde ze achter de huizen langs door de velden terug naar haar huis in Zwingel. In gedachten liep ze de beelden van de jonge vrouw na. Haar gezicht, haarkleur, postuur, houding, tred en de manier waarop ze haar hoofd boog lieten geen twijfel toe: het was Noortje. Was het juist dat ze haar niet had aangesproken of was ze stom geweest om een kans die ze nooit meer zou

krijgen aan zich voorbij te laten gaan? Leonora zou hebben gezegd dat gedane zaken geen keer nemen en dat ze moest leven met de consequenties van haar keuze: Kom op, Cleo, schouders eronder en dóór. Ze hoorde het haar zeggen en nieuwe energie stroomde door haar heen.

Thuis zette ze als eerste haar computer aan en vervolgens de waterkoker. Voor het eerst sinds het overlijden van Leonora had ze zin om iets op te pakken. Met een beker thee en verse boterhammen met kaas naast zich speurde ze het internet af naar uitgevers van kinderboeken, ondertussen dwaalden haar gedachten af naar de voorbije jaren en haar keuze om zich hier te settelen.

Ze besloot te verhuizen naar deze plek en een paar dagen later knalde haar relatie met Karel. Haar voorstel om te gaan latten maakte hem tot haar verbazing pijnlijk: 'waar ben jij in hemelsnaam mee bezig? We hebben alles, ik wil je zelfs een kind geven. Alleen moet je niet denken dat er een aan- en uitknop op mij zit voor als het jou uitkomt.'

Na het luwen van de eerste storm, huilde ze voor het eerst van haar leven van opluchting bij het doorbreken van haar menstruatie en dankte ze alle goden die ze kon bedenken dat haar slippertje niet tot een zwangerschap had geleid. De toorn van Karel als hij daarachter was gekomen, durfde ze zich niet voor te stellen. Een chaotisch jaar volgde.

Halsoverkop verhuisde ze naar de logeerkamer bij haar tante, doordeweeks kon ze tijdelijk terecht bij een collega. Tot haar opluchting was het bij haar eerste sollicitatie raak en kon ze snel aan de slag bij de Kinderbescherming in Maastricht. De verbouwing van de schuur tot haar huidige woning, duurde wat langer en hield haar na het werk bezig. Rusteloosheid stak de kop op en ze bekeek alle mannen die ze tegenkwam als potentiële verwekker van haar kind. Totdat op een dag haar tante het zo benauwd kreeg dat

ze de huisarts belde. Longemfyseem was de diagnose. Haar vage kinderwens zette ze om in zorg voor Leonora. Ze stopten samen met roken en vulden hun vrije avonden met lezen, scrabble en het ophalen van herinneringen. Tenminste, voor zover de kortademigheid dat toestond. De zomers dat zij en Brigida door de heuvels doolden kwamen in hun gesprekken voorbij. Ze moesten lachen om de avonturen die Cleo als kind bedacht voor zichzelf en haar kleine zusje en die ze nu vertelde aan haar tante.

‘Waarom schrijf je ze niet op?’ zei die op een gure winteravond. Het bleek niet alleen de perfecte afleiding om de winteravonden door te komen, het hielp ook om vrede te sluiten met haar jeugd en om de zelfmoord van haar zusje te verwerken. Ze tikte, las voor, en met de suggesties van Leonora schaafde zij de verhalen bij.

‘Ik zie er wel een reeks kinderboeken in: Brí en Loor, de elfjes van het Heuvelrijk’ zei Leonora.

Cleo legde het laatste verhaal uitgeprint op de stapel in de boekenkast.

‘Denk je dat echt? Het zou een mooi eerbetoon aan Brigida zijn.’

‘Probeer een uitgever te vinden, nee heb je al.’

Het kwam er niet van, de conditie van Leonora ging te veel achteruit en het manuscript verdween naar de rommelkast naast haar keukenblok. Tot nu.

Ze vond twee uitgevers die haar het proberen waard leken. Ze veegde haar vette vingers af aan haar spijkerbroek, scheurde een vel uit een schrijfblok en schreef de adressen op. Uit de rommelkast haalde ze de map met het manuscript. Ze blies het stof eraf. Als ze gelijk wegging kon ze nog terecht bij de printshop annex kaart- en cadeauwinkel, zodat het dit weekend nog op de bus kon. Ze viste haar autosleutels uit de schaal op de eettafel en zag dat ze een gemiste oproep op haar mobiele telefoon had. Noortje?

Het bleek van Thieu, de man die zich na het overlijden van Leonora ontpopte tot haar beste vriend. Ze luisterde haar voicemail af. 'Ik vertrek nu uit Frankrijk en rijd gelijk naar jou toe. Bel en spreek een bericht in als het je niet uitkomt, ik luister iedere stop mijn voicemail af. Zonder tegenbericht ben ik rond acht uur bij je. DV.'

DV, *deo volente*, als god het wil. En wat wilde zij? Sinds ze drie weken terug voor het laatst met hem in Maastricht had geluncht, schoof ze het antwoord op die vraag voor zich uit.

Ze griste haar boodschappentas van de haak naast de voordeur, stopte het manuscript erin, sloot af en stapte in de oude, trouwe Renault V die oorspronkelijk van Leonora was. Onderweg gaf ze haar gedachten over Thieu de vrije loop. Goedlachs, levensgenieter, wijnimporteur, ongecompliceerd, ongetrouwd, kinderloos, serieel monogaam en momenteel single. Ze ontmoette hem op een van de laatste wandelingen die zij en Leonora samen met Floris maakten.

Het was nog vroeg en ze gingen zitten op hun favoriete bankje dat ze voorheen pas namen als ze op de terugweg waren. Floris snuffelde bij hun voeten en naast haar kwam de ademhaling van Leonora tot rust. Ze staarden in een vertrouwd zwijgen over de velden naar Noorbeek. Hoe vaak hadden ze vanaf dit bankje samen een nieuwe dag zien ontwaken? Optrekkend rood als voorbode van een natte dag, een zomerzon die een korte nacht liet verbleken of grijze winterwolken die het daglicht verborgen, fruitbomen vol vruchten of sneeuwwitte heuvels. Ontelbare keren waren de seizoenen op deze plek aan hen voorbijgetrokken. Deze dag hing er een lichte nevel tussen de appelbomen, de zon drong zich ertussen om een blijde glans aan deze dag te geven. De geur van de vroege lente. Schoon en fris, als door zon en wind gedroogde was; wapperend van verlangen naar wat komen ging. Hoe vaak

zou ze zo'n ochtend nog samen met Leonora zien komen en gaan? Het enige dat ze zeker wist was dat ze het vaker samen hadden ervaren dan zouden meemaken. Een man slenterde de holle weg vanuit Noorbeek omhoog.

'Zullen we hem ons bankje gunnen?' Leonora stond op. Ze verstpapte zich en wankelde. Voordat Cleo haar kon tegenhouden lag ze op de grond. Geschrokken knielde ze neer. Floris likte het gezicht van haar baasje. Die duwde hem weg. 'Niks. Aan. De. Hand,' zei ze hijgend en probeerde zichzelf tevergeefs omhoog te duwen. Cleo pakte haar arm om haar te helpen.

'Gaaf het? Kom.' De man die zojuist nog het pad opliep, hurkte bij hen neer. Hij pakte Leonora onder haar oksels en voor ze kon protesteren stond ze weer rechtop.

'Au! Mijn enkel.' Ze zocht steun bij haar nichtje.

'Moeten jullie ver?'

'We wonen in Zwingel.' Cleo gebaarde naar het gehucht even verderop.

'Ik haal mijn auto en parkeer hem bij de boerderij bij het begin van dit holle pad. Samen kunnen wij je moeder daar naartoe helpen en breng ik jullie thuis. Ik heet trouwens Thieu.' Ze kregen amper de gelegenheid zich voor te stellen of hij was al weg.

Zijn auto was groot en comfortabel. Hij importeerde wijn uit Frankrijk en zat meer in de auto dan thuis in Maastricht, vertelde hij terwijl Leonora hem de weg wees. Bij hun huis tilde hij haar met een gemak alsof ze een stel nieuwe tuinstoelkussens was naar binnen. Hij had geen tijd voor een kop koffie; hij was aan de late kant voor zijn afspraak. Noorbeek was in opmars als wijngedebiet en hij ging na of het voor hem een interessante toevoeging aan zijn Franse assortiment kon zijn. Bij vertrek gaf hij Cleo een knipoog.

'Hij vindt je leuk,' zei Leonora.

Cleo trok haar neus op. Ze hield van lange, slanke blonde mannen en de gedrongen man met het beginnende bourgondische buikje, donkere ogen en grijzende krullen voldeed in de verste verte niet aan dit beeld. Bovendien schatte ze hem voorbij de vijftig. Het oude stemmetje dat fluisterde dat hij ondanks dat best een geschikte verwekker van haar kind kon zijn negeerde ze: inmiddels was ze dik over de veertig en die fase had ze inmiddels afgesloten. Een paar weken later kwam hij aan het eind van de middag onverwacht langs.

‘Even kijken hoe het met mijn patiënt is.’

‘Prima,’ antwoordde tante.

‘Mooi,’ zei hij. ‘Ik wilde jullie ook uitnodigen voor een etentje bij de herberg in het dorp. Mij is verteld dat het eten daar voortreffelijk is.’

‘Gaan jullie maar samen. Ik doe nog voorzichtig aan met mijn enkel en zo meteen begint mijn favoriete tv-programma.’

Leonora keek nooit tv en Cleo opende haar mond om te protesteren.

‘Vindt u het erg als ik uw dochter een avondje van u kaap?’

‘Absoluut niet. Mijn nichtje werkt te hard en is wel toe aan een verzetje.’ Ze lachte met de onschuld van een ongebooren baby.

Hij bleek aangenaam gezelschap. Zijn verhalen over het Franse platteland waren net zo smakelijk als het eten en hij was oprecht geïnteresseerd in haar werk bij de Kinderbescherming. Tot haar opluchting had hij een vriendin, een boetiekeigenaresse in Maastricht.

‘Je moet eens gaan kijken, als je naar Caroline vraagt en zegt dat ik je heb gestuurd, heeft ze vast iets leuks voor een scherp prijsje.’

Het was de start van een losse vriendschap waarin ze af en toe samen iets gingen eten bij de herberg als het hem na een afspraak uitkwam of in Maastricht aan het einde van

Cleo's werkdag. In de periode rond Leonora's overlijden had ze meer aan hem dan aan haar eigen ouders die zelfs niet op de begrafenis kwamen: 'Je moeder kan het niet aan en ik kan haar niet alleen laten,' zei haar vader toen hij een paar dagen voor de uitvaart belde waarna hij haar verweet dat ze zich meer inspande voor haar tante dan voor haar eigen moeder.

Een paar weken later maakte ze voor het eerst op zondagmiddag met Thieu een wandeling rond Noorbeek.

'Wat doen we, tillen we onze vriendschap naar een ander niveau? Ik ben jou steeds leuker gaan vinden,' zei hij. Ze zaten na een klim op een bankje met uitzicht over het Noordal. Zijn relatie met Caroline was een paar maanden voorbij en zijn hand kroop naar de hare. Ze legde de hare er losjes in. Sinds het overlijden van Leonora was er iets tussen hen gegroeid. Of was het er al eerder en gaf ze het nu ruimte? Ze keek hem nadenkend aan. Hij had een aantrekkelijke mond, smal en stoer, in zijn bruine ogen glinsterde zoals altijd iets vrolijks, de rimpels in zijn gelaat en het grijs dat langzaam steeds meer terrein won in zijn donkere krullen maakte hem mannelijk in plaats van oud. Jammer van zijn buik waarboven ze ook mannentietjes vermoedde.

Hij sloeg een arm om haar heen en kuste haar op haar hoofd. 'Denk er rustig over na,' zei hij. 'Morgen ga ik twee weken voor zaken naar de Bourgogne. Zodra ik terug ben, bel ik je.'

De twee weken waren korter dan gedacht: ze had hem pas na het weekend verwacht, niet op zaterdagavond. Ze was van plan zondagavond de knoop door te hakken. Maakte het uit? Sinds die zondagmiddag op het bankje had ze regelmatig na het douchen naakt voor de spiegel gestaan, haar lichaam was ook niet meer zo strak en

misschien was zo'n bourgondisch buikje wel heerlijk zacht. Bovendien rook hij lekker en was haar fantasie inmiddels wel opgedroogd. Opeens verlangde ze hevig naar een naakt, warm mannenlijf tegen het hare. Zijn lijf.

Halverwege de middag kwam ze terug met een volle tas boodschappen. Voordat ze hem uitpakte, belde ze Thieu terug en sprak een boodschap in: 'Ik vind het gezellig als je komt, niet te veel eten onderweg. Ik kook.' Nou ja, min of meer. Ze zette de bakjes van de traiteur in de koelkast en nam de trap naar haar slaapzolder om haar bed te verschonen.

Voor het eerst sinds Leonora's overlijden zat ze 's morgens vroeg op hun favoriete bankje met het uitzicht over het dal en het dorp in de verte. De gedachte aan Thieu stroomde warm door haar heen. In de basis was niets veranderd, ze hielden ieder hun eigen huis, werk en leven. Alleen de tijd die ze samen doorbrachten was frequenter, indringender en intiemer. Vooral dat. Thieu bleek een zalige minnaar. Attent, aandachtig en creatief. Het gaf niet alleen kleur aan de tijd die ze samen doorbrachten, het resoneerde ook door in haar werk, het huis en haar dromen. Zou er echt een uitgever geïnteresseerd zijn in een kinderboekenreeks over de Elfjes van het Heuvelrijk? Thieu had het gelezen en was ervan overtuigd dat de twee door haar aangeschreven uitgevers er om zouden vechten. Hij zou haar graag helpen met de onderhandelingen. Volgens hem zou ze kunnen leven van de royalty's en de inkomsten van Leonora's huis. Dat was nu helemaal van haar, net als de verbouwde schuur waarin ze zelf woonde. Aan Leonora had ze altijd een bescheiden huur betaald en de erfrechtbelasting kon ze makkelijk betalen van haar spaargeld. Thieu wist dat ze het werken in de jeugdzorg zat was. De functie van teamleider die ze anderhalf jaar geleden kreeg, had het gevoel dat opvoedingsellende zich eindeloos herhaalde en dat het werken in de jeugdhulp leek op het dempen van een bodemloze put, niet weggenomen. Voor hem was het simpel: verhuur het als vakantiehuis als je het niet wil verkopen. Zij sputterde tegen: ze wilde geen vreemden in het huis van haar tante en bovendien had het een kleine renovatie nodig. Het was immers meer dan tien jaar geleden dat Leonora de keuken en het sanitair had vernieuwd en bovendien was er voor het laatst gewit en behangen voordat ze was gestopt met roken.

Op één punt had hij gelijk: wat moest ze in hemelsnaam met twee huizen?

Het was vrijdagochtend, Thieu bleef dit weekend in Frankrijk en haar vrije dagen spreidde zich als een leeg vel papier voor haar uit. De Dolly Dot, zoals ze de slanke zwarte poes noemde die onbekommerd en vrij over de velden en paden rond het dorp en zijn buurtschappen struinde, sprong voor haar langs op een hekpaal. De wereld aan haar pootjes, nuffig stak ze haar snuitje in de lucht.

‘Goedemorgen, Dolly,’ zei Cleo. ‘wat zou jij doen als je twee huizen had?’

Als antwoord sprong het beestje van de paal en spurte door het veld richting de fruitbomen. Cleo stond op en keek haar na terwijl ze naar huis kuierde. Het puntje van de kattenstaart verdween als laatste uit het zicht. Ze was vast op weg naar de boerderij waar ze woonde, de plek waarvan ze wist dat het altijd veilig was. Net als Leonora’s huis dat altijd voor haar was. Opeens drong tot haar door dat wat ze moest doen zo vanzelfsprekend leek dat ze er tot dit moment aan voorbijging: zij ging zelf in Leonora’s huis wonen en haar eigen huis verhuren. Ze versnelde haar pas. Voor de witte blokkendoos stond tot haar verrassing een donkerblauwe stationwagen. Het was alweer een paar jaar geleden dat de eigenaar er met jonge vrouw nummer zoveel voor een paar dagen verbleef. De triomf waarmee Leonora tussen twee teugen zuurstof in een jaar geleden zei ‘zo, hij is in ieder geval eerder de pijp uit dan ik’ doemde op in haar geheugen. Leonora wist het zeker omdat hij meer dan een jaar niet was geweest. Cleo hield haar twijfels voor zich: waarom haar tante dit plezier ontnemen door te zeggen dat hij misschien ziek was, of dat hij wellicht op een leeftijd was dat seks met een jongere vrouw hem te veel energie kostte. Een vrouw met een rossig-blonde knot

op haar hoofd kwam het huis uit, achter haar sprintte een Labrador recht op Cleo af en sprong tegen haar op.

‘Boef, af, af!’ De vrouw pakte het beest bij de halsband en trok hem van haar weg. ‘Lig,’ commandeerde ze. Boef gehoorzaamde, met de kop op de voorpoten nam hij Cleo behoedzaam op. ‘Sorry, dat had niet gemogen,’ zei de vrouw tegen haar. ‘Ze is nog erg jong en maakt graag nieuwe vrienden. We hopen het hem nog af te leren.’

‘Het is niet erg. Ik hou van honden.’

Boef kwam overeind, zijn baasje helde naar rechts, greep hem bij zijn halsband en keek haar aan. ‘Cleo? Ik ben José.’

Ronde blauwe ogen, een met sproeten bezaaid gezicht en een warme glimlach. In één klap was Cleo terug in de zomer waarin ze ontdekte dat er in dit huis een gezin met kinderen was aangekomen. Vijftien was ze. Net als Ries, het middelste kind. Zijn broer Bas was een paar jaar ouder en José was met haar twaalf jaar een klein jaar jonger dan Brigida die net dertien was geworden. Van José herinnerde ze zich vooral twee lange rode vlechten en een beugel. ‘Dat je me nog herkent, ik moest twee keer goed kijken.’

José’s glimlach verbreedde zich. ‘Op wat grijze strepen in je haar na ben je nog steeds dezelfde Cleo. Wat leuk je hier te zien. Ben je op bezoek bij je tante?’

‘Ze is aan het begin van het jaar overleden. Ik woon hier.’

‘Dat spijt me oprecht, jullie waren zo hecht met elkaar. Gecondoleerd.’

‘Dankjewel. Wat onverwacht om jou hier ineens te zien.’

‘Mijn vader overleed vorig jaar en uiteindelijk erfde ik dit huis. We zijn van plan het te verbouwen en een deel van de tijd hier te wonen.’

Voordat ze kon vragen wie we waren, stapte een vrouw met een kort donkerblond kapsel naar buiten. Boef blafte en probeerde zich los te trekken. José draaide zich om en

liet de hond los. Die gebruikte zijn vrijheid om tegen de andere vrouw op te springen.

‘Dat is Dorien, mijn partner,’ zei José blij tegen Cleo en tegen haar vriendin: ‘Kom erbij, ik wil je fatsoenlijk voorstellen aan Cleo. Ik ken haar van de zomervakanties vroeger.’

‘Dat gaat een beetje lastig met mijn handen vol hond. Ik wilde koffiezetten en kwam vragen of José ook wilde. Misschien heb je zin een kop met ons mee te drinken?’

Cleo schudde haar hoofd. ‘Een andere keer graag.’

‘Natuurlijk,’ antwoordde José. ‘We zijn hier nog het hele weekend. Misschien heb je zin om vandaag of morgen te komen borrelen? Gezellig bijpraten, ik ben heel benieuwd hoe het met jou en Brigida is.’

Ze wist het niet, realiseerde Cleo zich terwijl ze naar huis slenterde. Hoe kon ze ook? Na die laatste zomer bleef het gezin hier weg. Hoe zou het met Ries zijn? De eerste keer dat ze hem zag was precies op de plek waar ze zojuist José terugzag.

Het was lunchtijd en met Brigida op haar hielen holde ze hongerig naar huis. Ze kwamen bij de witte blokkendoos op het moment dat een jongen van ongeveer haar leeftijd naar buiten kwam. Het zonlicht veranderde zijn haar in een koperen helm. De heuveltovenaar, dacht ze. Hij staarde haar aan met twee lichtbruine ogen. Haar voeten bevroren en haar hart sloeg op hol. Haar zusje knalde tegen haar aan op hetzelfde moment dat een meisje met lange rode vlechten naar buitenkwam. Vrijmoedig stapte ze op hen af. ‘Ik ben José, wie zijn jullie?’ Het was het begin van een eindeloze zomer. Ries en José gingen met hen mee en in het veld rond de oude waterput verzon ze samen met hen het verhaal van de heuveltovenaar en de betoverde heksenprinsessen. Zijzelf was heksenkoningin Hoetepetoet en de heuveltovenaar de wreedaard die haar dochters omgetoverd had tot konijnen.

Het lukte de heksenkoningin niet om de juiste spreuk te vinden en achtereenvolgens werden Brigida en José olifanten, geiten, slangen en flamingo's. Tot de meisjes het zat waren en naar Barbieland getoverd wilden worden.

‘Voor een zoen van Hoetepetoet tover ik jullie naar waar jullie heen willen,’ zei Ries.

Haar protest was voor de vorm en onder luid gejoel van haar zusje en haar nieuwe vriendinnetje gaf ze Ries een zoen op zijn wang. Hij schudde zijn hoofd en tikte op zijn mond, het gejoel zwol aan. Met een kleur kuste ze op zijn mond en hij trok haar tegen zich aan. Ze had eerder getongd. Speeksel, tikkende tanden en handen die niet wisten waar ze naartoe moesten. Met Ries was het anders. Fluweelzachte tintels door haar hele mond waaierden uit in ragfijne lijnen die door haar borsten tot aan haar tepels sidderden.

‘Oh,’ zuchtten de heksenprinsessen in koor.

De dag erna ging ze met Ries op pad en installeerde hun zusjes zich in de tuin bij het huis van Ries en José. In haar herinnering was de rest van de zomervakantie in een mum van tijd voorbij. In die tijd was er nog geen internet, laat staan sociale media. Ze hadden geen adressen uitgewisseld en het jaar daarop begon ze ergens tussen hoop en vrees aan de zomervakantie. Hij was er en het jaar daarna besloot ze dat het tijd voor ‘het’ werd. Ze was immers al zeventien; op school waren genoeg meisjes verder gegaan dan voelen en strelen. Zonder iets tegen haar ouders te zeggen ging ze naar het Rutgershuis voor de pil, het waren de dagen van onbekommerde liefde en weinig zorgen om geslachtsziektes. In tegenstelling tot haar ouders was haar tante niet zo overbezorgd, ze liet hun vrij in hun omgang met Ries en José. ‘Het is goed om jullie blik te verruimen en met leeftijdsgenoten om te gaan.’ Het scheelde dat ze Ries en José graag mocht en dat hun vader er alleen in

de weekenden was en dat zijn vrouw een zwak had voor Brigida als vriendinnetje van haar dochter. Het enige wat dat jaar anders was, was dat hun oudere broer Bas opeens met zijn beste vriend nadrukkelijk aanwezig was.

Bruusk duwde ze haar voordeur open en sloeg hem met een klap dicht om de spoken uit het verleden buiten te sluiten. De kans dat er vannacht heksen een tovenaars in de put hingen was groter dan dat zij ging borrelen bij hun oude vakantie vriendin en haar partner. Haar blik dwaalde door haar huis. Het was groot genoeg voor een stel zonder kinderen, voor een vakantiehuis was het zelfs ruim. Hoeveel zou ze er per week voor kunnen vragen? Driehonderd, driehonderdvijftig euro, afhankelijk van het seizoen? Ze maakte snel een rekensommetje: twaalf tot veertienhonderd per maand. Haar adem stakte. Hoeveel zou ze daar maandelijks aan overhouden? Hoog tijd dat ze een afspraak maakte met een belasting specialist. Misschien viel dat mee, en kon ze inderdaad onder de streep een bedrag overhouden waarvan ze in de basis kon leven. Adrenaline stroomde door haar heen en de gedachten buitelden als acrobaten in een circus door haar heen. Hoeveel geld had ze nu eigenlijk echt nodig per maand, wat moest er in ieder geval gebeuren aan Leonora's huis, zou Thieu een goede financieel specialist kennen, wat werd er door anderen gevraagd voor een vergelijkbaar huis? Vragen, vragen. Ze pakte een kladblok om ze op een rij te zetten.

Aan het eind van de ochtend had ze een plan en een afspraak met een belastingconsulent voor volgende week. Ze belde Thieu om haar euforie te delen en kreeg zijn voicemail. Teleurgesteld legde ze haar telefoon weg. Eerst wat eten, boodschappen doen en daarna in Leonora's huis aan de slag.

Peinzend nam ze het plaatsje achter het huis in zich op. Ze had het altijd jammer gevonden dat er alleen een achterdeur tussen de badkamer en de wc naar deze rustige plek leidde. Wat zou het kosten om de huidige badkamer naar boven te verplaatsen en de badkamer bij de keuken te trekken zodat het een grote leefkeuken met een deur naar het plaatsje zou worden? Boven zou ze de muur tussen de wc en de petieterige logeerkamer kunnen laten wegbreken zodat er ruimte kwam voor een fatsoenlijke badkamer. Bruisend van nieuwe energie installeerde ze zich met haar kladblok aan de keukentafel. De afgelopen jaren gaf ze spaarzaam uit, inmiddels stond er een slordige twintigduizend euro op haar spaarrekening en met haar loon verwachtte ze dat een bescheiden hypotheek op dit afbetaalde huis geen probleem was. Ze voegde de vragen toe aan de lijst voor de financieel adviseur. Een offerte van een aannemer voor zo'n verbouwing zou ook handig zijn. Ze schreef het erbij en probeerde nogmaals Thieu te bellen. Opnieuw tevergeefs. Rusteloos stond ze op. Ze trok een keukenkastje open. Een stapel ongebruikte borden en verstofte keukenhulpmiddelen starden haar aan. Ze besloot te beginnen met het uitmesten van de kastjes en alles wat onbruikbaar was geworden, weg te gooien.

Ze grabbelde achterin het laatste kastje en haalde twee plastic kinderontbijtbordjes met bijpassende kop-en-schotels tevoorschijn. De tranen sprongen in haar ogen, ze kregen ze het tweede jaar dat ze samen kwamen. Zij kreeg de set met het hondje en Brigida die met de kikker. Haar mobiele telefoon ging. Thieu. Ze nam op.

‘Huil je nou?’

‘Het is niks, ik ben Leonora’s keukenkastjes aan het opruimen.’

‘Gaat het wel goed?’

‘Ik heb bedacht wat ik met het huis wil.’

‘Vertel.’

Ze legde hem haar plannen uit. Naar verwachting reageerde hij enthousiast en ze beloofde de afspraak met de belastingconsulent af te zeggen en te wachten met het opnemen van contact met financieel adviseurs en aannemers tot hij volgende week terug was zodat hij haar via zijn netwerk aan de beste mensen kon helpen. Ze hing op en eenzaamheid bekreep haar, voor het eerst sinds ze hier was komen wonen had ze spijt dat ze niet meer moeite had gedaan om een sociaal netwerk op te bouwen. Ze had wat collega's met wie ze soms na het werk wat ging eten, verder was ze druk met Leonora en had ze nooit moeite gedaan om te integreren in de dorpsgemeenschap. Net als haar tante was ze meer van het buitenleven dan het dorpsleven. Ze pakte de kop waaruit ze als kind 's ochtends thee dronk. Weemoedig zette ze hem op de keukentafel bij de bescheiden verzameling servies en keukengerei die ze wilde bewaren. Haar blik rustte op de verzameling vuilniszakken met afgedankte keukenspullen, morgen zou ze uitzoeken wanneer het grofvuil kwam.

Buiten werd ze verrast door de zachte achternamiddag. Een ommetje door de velden en terug door het dorp voor een glas wijn op een terras. In haar eigen huis stopte ze haar portemonnee en een boek in haar kleine rugzak. Vlak voor de blokkendoos bleef ze staan. Als de twee vrouwen hier parttime kwamen wonen, kon zij ze moeilijk blijven ontlopen. Opeens voelde haar gedecideerdheid van deze middag om onder geen beding bij ze te borrelen kinderachtig en ze besloot de wijn op het terras in te ruilen voor een drankje bij José. En als ze eerlijk was, was ze ook nieuwsgierig hoe het nu met Ries, haar eerste echte verliefdheid, was. En met die Dorien erbij kon het gesprek nooit te diep worden. Dat José haar alles had verteld leek haar uitgesloten. Ze draaide zich om en ruilde haar

portemonnee en boek om voor een fles wijn uit Thieus collectie.

De deur ging open en Boef sprong tegen Cleo op. Dorien trok hem terug aan zijn halsband. 'Afl!'

Achter haar grijnsde José. 'Wat leuk dat je gelijk langskomt. Voordat we gaan borrelen willen we eerst Boef uitlaten.'

'Ik ben wellicht wat vroeg.' Cleo keek op haar horloge. 'Het is tenslotte nog geen vijf uur.'

'Welnee,' antwoordde Dorien. 'Ik kan de hond alleen uitlaten, beginnen jullie maar zonder mij.'

In de keuken aan de voorkant van het huis pakte José de fles wijn aan. 'Wat lief, dat had toch niet hoeven.'

'Mijn vriend is wijnhandelaar en dit is een van onze favoriete witte Bourgognewijnen. Ik hoop dat jullie van wit houden. Hij is koud.'

'Wij vinden alles lekker. Je hebt een vriend, vertel?' José zette de fles op het aanrecht, gaf de kurketrekker aan Cleo en legde een stokbrood op de snijplank.

'Hij heet Thieu en is dit weekend in Frankrijk voor zaken. En jij? Ben je allang samen met Dorien?' Ze had geen zin om het over zichzelf te hebben.

'Ja en nee, het is wat ingewikkeld. Het is alweer vijftien jaar geleden dat we verliefd werden. Ik was nog getrouwd en mijn kinderen waren nog klein. Zes en vier. Voor hen hield ik mijn huwelijk intact, jaren deden we of ze gewoon een vriendin van me was. Tot Mascha, mijn oudste, onverwacht vroeg uit school kwam en ons betrapte. Het werd een hele scène en ik maakte het uit met Dorien. Een slechte keus. Ons huwelijk was op zijn retour en dit werd de nekslag. Twee jaar geleden ben ik bij Dorien ingetrokken. Mascha heeft het me nog steeds niet vergeven en praat niet meer met me. Stijn, mijn jongste gelukkig wel, hij had wel door dat het slecht ging tussen zijn vader en mij. Hij is wat ruimdenkender dan zijn zus, een creatieve geest. Misschien

zie je hem dit weekend wel, hij is van plan zaterdag langs te komen.'

'Wat een verhaal, gelukkig dat het toch goed kwam tussen jou en Dorien. Het spijt me alleen van je dochter, misschien heeft ze wat meer tijd nodig.'

José haalde haar schouders op en concentreerde zich op het snijden van het brood. Op zoek naar een neutraal onderwerp liet Cleo haar blik door de keuken dwalen. 'Het ziet er hier nog net zo uit als ik me herinner.'

'Vreselijk, hè? De keuken is het eerste dat we hier aan gaan pakken.' Ze schoof het gesneden brood in een rietenmand en pakte hem samen met een schaal met kaasjes en druiven op. 'Als jij de wijn en glazen – ze wees met haar kin naar een plank met glaswerk – meeneemt, zal ik je laten zien wat we van plan zijn.'

Aan de achterkant liep de leefruimte over de breedte van het huis. Links was het eetgedeelte met een schuifpui en rechts leidden twee treden naar het zitgedeelte met een groot raam met zicht op de glooiende heuvels. Ze liepen door naar de eettafel op het terras. Ondertussen vertelde José dat het huis werd uitgebouwd en dat op de plek waar ze zaten een grote leefkeuken kwam met een glazen harmonicawand zodat ze het hele jaar door van het magnifieke uitzicht konden genieten.

'Wat vonden je moeder en je broers er eigenlijk van dat jij dit huis erfde?' Ze kon haar nieuwsgierigheid niet bedwingen.

'Mijn moeder is lang geleden overleden, eigenlijk een paar jaar nadat ... nadat we hier voor het laatst waren. En mijn broers hebben niks met deze plek. Bas wilde het verkopen aan een van zijn corpsvriendjes. Je kent hem misschien nog wel, Maxim.'

José zweeg en kreeg een kleur, pakte haar glas en sloeg het in één teug achterover. Ze zette haar glas met een klap

neer en schonk het opnieuw vol. 'Gelukkig steunde Ries me en uiteindelijk moest Bas zich erbij neerleggen dat ik dit huis kreeg.'

Cleo duwde de herinnering aan Bas en zijn vriend weg, met name de naam Maxim had ze nooit meer willen horen. 'Hoe is het met Ries?'

'Dat is waar, jullie waren toen zo klef. Plak en kleef noemden Brigida en ik jullie. Met Ries is het prima, hij heeft zijn eigen makelaarskantoor en is een brave huisvader met twee dochters. Hoe is het met Brigida?' Met een roze blos leunde ze naar voren.

'Brigida is er niet meer. Ze is al ruim twintig jaar dood.'

'Wat zeg je, hoe kan dat nou?'

'Ze pleegde zelfmoord.'

'Hoe dan, waarom?' José oogde geschokt.

'Dat blijft gissen. Het ging slecht met haar na de geboorte van haar dochtertje en ik nam haar mee naar hier, naar Leonora. Na een tijdje knapte ze op en wilde ze terug naar haar dochter. Op de weg naar huis is ze onder een trein gesprongen.'

'Ze had een kind en pleegde zelfmoord? Dat is toch raar? Misschien was het wel mijn schuld.'

'Jouw schuld? Waarom?'

José goot het laatste restje wijn in hun glazen. 'Weet je dat Brigida mijn eerste grote liefde was. Ze was zo mooi en lief en die avond ...'

'Wacht even, jij en Brigida? Dat kan niet. Ze was een echte jongensgek en ze trouwde met Harry omdat ze zwanger werd.'

'Ik ben ook getrouwd en heb twee kinderen gekregen. Hoewel het voor Brigida anders lag.' Ze werd onderbroken door geblaf. Boef spurte op José af en Dorien verscheen in de schuifpui-opening. 'Ha, wat zitten jullie hier diep in gesprek. Ik hoop niet dat we storen.'

José schudde nauwelijks merkbaar haar hoofd naar Cleo en graaide de lege fles van tafel. 'Ik haal nog wat meer wijn.' Ze stond op en liep met haar vriendin en de hond naar de keuken. Cleo bleef in verwarring achter. Ze had nooit een vermoeden gehad dat er meer was tussen José en haar zusje. Wat zou haar nog meer zijn ontgaan? Niet alleen die ene zomer, ook de laatste keer dat ze Brigida naar de trein bracht. Wat ging er schuil achter de glimlach waarmee ze in de deuropening van de trein voor het laatst naar haar zwaaide?

Brigida maakte zich los van de foto naast Noortjes bed, gooide haar baby van zich af en rende schreeuwend weg. Noortje krabbelde op haar handen en knieën en kroop achter haar moeder aan. Spoorrails strekten zich eindeloos voor haar uit. Een trein stootte op haar af.

Een koude luchtstroom wekte haar. Boven haar ontwaarde ze Arnold.

‘Je moet nu echt opstaan, anders kom je te laat op je werk.’

Ze rukte het dekbed dat hij net van haar aftrok uit zijn handen. Ze trok het op tot over haar hoofd en krulde zich in foetushouding. Hij kwam op de rand zitten. ‘Toe nou.’

‘Ik blijf in bed, ik ben ziek.’

Het dekbed smoorde haar schreeuwen. Hij stond op. ‘Ik heb hier nu geen tijd voor en meld je wel ziek. Als ik thuiskom moeten we praten. Dit wordt onhoudbaar.’

Ze luisterde naar het gemurmel van zijn stem aan de telefoon, de stommelende geluiden van zijn vertrek en het dichtvallen van de buitendeur. Ze wenste dat ze hem niet over haar moeder had verteld, dat ze nooit naar Noorbeek waren gegaan, dat ze Herberg Brigida niet had opgemerkt in de gids met bijzondere logeeradressen. Kortom, ze wilde haar leven terug zoals het was voor de komst van Carola het opschudde. Of, nee, dat niet: ze was veel te blij dat zij weer in haar leven kwam. Ze wilde het leven terug voordat Arnold bedacht dat zij ook leerkracht moest worden. Dat had de komst van Carola duidelijk gemaakt: ze voelde zich geborgen in deze buurt en het leven dat ze nu leidde. En, als de huizen met een tuin in hun wijk te duur waren, bleef ze liever in dit appartement wonen. Waarom drong dat niet tot Arnolds botte hersens door? Die laatste avond tijdens hun uitstapje naar Noorbeek had ze geen andere keus dan

hem te vertellen waarom ze in de herberg zo aansloeg op de naam Brigida. Hij reageerde heel lief op haar bekentenis dat ze zichzelf de schuld gaf van haar moeders zelfmoord: als zij niet was geboren, had ze vast nog geleefd. Ze snikte zich leeg tegen zijn borst. Hij wiegde haar en bleef herhalen dat haar moeder zelf voor haar gekozen had waardoor het nooit haar schuld kon zijn. Nadat ze zijn shirt had doorweekt, geloofde ze hem bijna. De volgende dag stelde hij voor nog een kaarsje voor haar moeder te branden in de Brigida-kapel en knikte begrijpend op haar opmerking dat ze niet naar de pabo wilde. Ze schreef zich uit voor de opleiding.

Zijn vork bleef steken tussen het bord en zijn mond. 'Wat heb je gedaan?'

'We hebben toch besproken dat ik niet ga?'

'Hoe kom je daarbij?'

'Die keer dat we in Limburg waren, nadat ik je verteld had over mijn moeder. Dat weet je toch nog wel?'

'Je was van streek. We zijn een stel. Dat betekent dat je eerst dingen bespreekt voordat je onze toekomstplannen overhoophaalt.'

Ze staaarde hem aan, bedoelde hij nu echt dat hij wat ze in Limburg vertelde niet serieus nam omdat ze eerst zijn toestemming had moeten vragen? Een onmacht, waarvan ze dacht dat die tot het verleden behoorde, laaide in tranen op. Om ze voor hem te verbergen draaide ze haar hoofd weg en duwde haar stoel wild naar achteren. Hij viel om en voordat hij wat kon zeggen, vloog ze de gang in.

'Het is mijn leven en als ik niet naar de pabo wil, ga ik niet!'

Ze trok haar geliefde spijkerjasje met zoveel kracht van de kapstok dat de kraag scheurde. Zonder portemonnee of telefoon stampte ze door de groenstrook tussen de

appartementengebouwen waarin ze woonde, naar de nabijgelegen straten met de jarendertighuizen die ze zo mooi vond. Kinderen speelden op straat, een man liet zijn hond uit en een vrouw trok dode bloemen uit de bloembakken die aan de reling van een klein balkon hingen. Een auto toeterde en de damp van uitlaatgassen mengde zich door de geur van de voorjaarsavond. Het contrast met het saaie baksteen van de nieuwbouwwijk waarin ze opgroeide en waar iedereen zich op avonden als deze verstopte in hun achtertuin, was groter dan ooit. De levendigheid omhulde haar als een warme cocon. Tegen de tijd dat de schemer viel, was haar woede getemperd. Ze liep terug naar haar huis en hoopte dat Arnold naar bed zou zijn, ze gingen er meestal vroeg in als ze de volgende dag vroeg moesten opstaan. Met de bedoeling zonder geluid te maken de slaapkamer in te gaan, sloot ze zo zacht mogelijk de voordeur.

Arnold verscheen in de gang. 'Gelukkig, daar ben je. Wil je nooit meer zo de deur uit stormen?'

Ze trok haar schouders op en boog haar hoofd.

Hij stapte naar haar toe en pakte haar handen. Als een slappe lappenpop liet ze het toe.

'Toe nou,' zei hij. 'Zo bedoelde ik het niet. Ik was ongerust. Je bent van slag sinds we terug zijn uit Noorbeek. Door de naam Brigida is alle gemis van je moeder weer opgerakeld. Terwijl je weg was, heb ik er verder over nagedacht. Je weet nauwelijks iets van haar en daardoor ga jij je schuldig voelen over haar dood. Je moet met je vader gaan praten, hij kan je meer over haar vertellen.'

Ze rukte zich los, oud zeer laaide op. 'Hoe kan je dat nou zeggen. Ben je soms vergeten hoe het ging die keer dat we samen bij hem en Elsemieke langsgingen? Hij kreeg amper de kans om iets te zeggen en knikte bij alles wat zij zei ja en amen.'

‘Je hoeft niet met haar te praten, we verzinnen wel wat zodat je alleen met hem kan praten.’

Ze schudde haar hoofd. Hoe kon ze hem vertellen over al die keren dat haar vader zijn mond hield als haar stiefmoeder haar op haar kop gaf voor pietluttigheden of zei dat haar buurmeisje er wel leuk uitzag. En dat ze haar de afdankertjes van haar nichtje liet dragen terwijl ze voor haar zoons dure spijkerbroeken kocht. Soms beklaagde ze zich bij haar vader, die zei slechts dat ze naar haar moeder moest luisteren. Haar moeder die haar moeder niet was.

Haar keel kneep samen door de herinnering.

Arnold streelde haar wang. ‘Het is laat. Als jij belooft hierover na te denken, zal ik de pabo laten rusten. Dat kan volgend jaar, als jij het allemaal hebt verwerkt. Goed?’ Hij trok haar in zijn armen, tilde haar kin op en legde zijn voorhoofd tegen het hare. Zijn aanraking was warm, vertrouwd en bovenal veilig.

‘Ik vind ons leven fijn zoals het is,’ zei ze.

‘Ik hou van je en wil alleen het beste voor jou. Voor ons. Dat weet je toch?’ Hij trok haar strakker tegen zich aan en ze beantwoordde zijn kus.

De rest van de week lieten ze het rusten. In plaats daarvan overheerste haar moeder steeds meer haar gedachten. Ze droomde over haar en werd ’s ochtends nat van het zweet wakker. Op haar werk vroegen ze of het wel goed met haar ging. Tussen Arnold en haar kroop iets behoedzaams, alsof hij bang was om de broosheid van hun net hervonden harmonie te verstoren. In de weken die volgden hervonden ze een nieuw stabiel evenwicht in het hier en nu van hun dagelijks leven. Tot ze gistermiddag terugkwamen van de verjaardag van het oudste kind van zijn jongste zus.

‘Je werd steeds stiller,’ zei hij.

‘Vind je het gek als jij en je moeder me behandelen als een klein kind.’ Juist op het moment dat ze haar mond vol

had met taart vroeg zijn moeder of ze zin had om na de zomer te beginnen op de pabo. Als reactie kon ze slechts haar hoofd schudden waarna Arnold het nodig vond om te zeggen dat ze het nog een jaartje uitstelde omdat ze eerst in het reine met zichzelf moest komen en dat ze binnenkort met haar vader gingen praten. Zijn moeder zei dat ze dat heel verstandig vond en gaf haar een klopje op haar knie – ‘goed zo, meisje.’ – en negeerde haar de rest van de avond.

‘Gedraag je dan ook niet als een klein kind.’

‘Ik had net een stuk taart in mijn mond.’

‘Hou toch eens op met die smoesjes. Je weet dat ik vind dat je nu echt een keer met je vader moet praten. Ik help je wel, we doen het samen. Laten we anders volgend weekend bij hem langsgaan voor een kop koffie.’

De betweterigheid en het gemak waarmee hij aan haar wensen voorbijging, verlamden haar tong. Ze draaide hen haar rug toe, zette de tv aan en het volume omhoog.

De avond gleed in stilte voorbij en Noortje ging vroeg naar bed. Tegen de tijd dat Arnold naast haar onder het dekbed gleed, hield ze zich slapend.

Na het vertrek van Arnold wachtte ze voor de zekerheid nog een paar minuten voor ze het dekbed van zich afsloeg. In de flat naast haar doorbrak een stofzuiger de diepe stilte die het vertrek van Arnold had achtergelaten. Moeizaam als een vrouw van minstens drie keer haar leeftijd hees ze zich overeind en ging op de rand van het bed zitten. Op haar nachtkastje stond een koud geworden beker thee naast een bord met twee beschuitjes met kaas voor de foto van haar moeder en haar. Verdomme! Driftig wreef ze de tranen met de mouw van haar nachtshirt weg. Ze verlangde naar de geruststellende aanwezigheid van Carola. De afgelopen weken lukte het niet om in het echt af te spreken, haar vriendin

was druk met het opbouwen van een klantenkring. Haar blaas dwong haar tot beweging.

Met een beker verse thee voor zich belde ze Carola. Net voor Noortje de verbinding wilde verbreken nam ze met een zacht 'hallo' op.

'Sliep je?' vroeg Noortje.

'Nu niet meer. Hoe laat is het?'

'Half tien geweest.'

'Het is maandag, moet je niet werken?'

'Ik ben ziek.'

'Wat heb je?'

'Dat is een lang verhaal.'

'Zal ik naar je toe komen? Ik heb vandaag geen afspraken.'

De klik van het verbreken van de verbinding verlichtte de somberte waarmee ze vanochtend wakker werd.

Noortje drukte op de sleutelknop in de intercom om de buitendeur van het slot en te halen en opende haar voordeur.

Carola verscheen bovenaan de trap. 'Dat heb je snel gedaan,' zei Noortje verbaasd.

'Ik ben met mijn nieuwe auto. Zullen we net als vroeger naar het strand gaan om te praten?'

'Hoe kom jij opeens aan een auto?'

'Gekocht.'

'Had je daar geld voor?'

'Jezus. Je lijkt net een hulpverlener. Ik werk toch, bovendien was het een tweedehands. Kom, pak je tas. We gaan naar het strand.' Het leek of ze zich moest beheersen om te voorkomen dat ze als een klein meisje van vreugde op en neer sprong. Het was voor het eerst dat Noortje haar zo blij zag en de somberte drukte opnieuw zwaar op haar. 'Beter van niet, ik ben ziekgemeld en stel dat iemand me ziet.'

Carola hield haar hoofd schuin en nam haar taxerend op. 'Je moet me zo vertellen wat er is gebeurd. Dat gaat beter als we bij de zee zijn, dat weet je toch nog wel?'

Noortje liet haar schouders hangen en richtte haar aandacht op de roodgelakte teennagels die uit Carola's hooggehakte sandalen piepten. 'We gaan naar Hoek van Holland,' zei die beslist. 'Geen mens die je daar kent en met de auto zijn we er zo. Pak je tas.' Haar stem was zo gebiedend dat Noortje geen andere keus voelde dan gehoorzamen.

Ze klikte haar gordel vast.

'Wanneer heb jij eigenlijk je rijbewijs gehaald?'

'In de tijd dat Rein dacht dat hij me kon gebruiken om meisjes uit Polen te halen. Wat vind je van mijn nieuwe schatje. Mooi, hè?'

'Prachtig,' antwoordde ze braaf.

Ze had niets met auto's. Een paar jaar geleden had ze op aandringen van Arnold haar rijbewijs gehaald. Met meer geluk dan vaardigheid slaagde ze bij het tweede examen. Sindsdien had ze nauwelijks gereden en aan deze kleine donkerblauwe Golf kon ze niets bijzonders ontdekken. Ze reden Den Haag uit en kwamen op de provinciale weg door het Westland. Carola zette de radio uit. 'Vertel nu eerst eens wat er aan de hand is, ik kan goed luisteren tijdens het rijden.'

'Arnold weigert te beseffen dat we het goed hebben zoals het nu is. Ik wil niet naar de pabo en hoef geen eengezinshuis als dat in onze buurt voor ons onbetaalbaar is. Hij denkt dat ik hier allemaal geen zin in heb door wat er met mijn echte moeder is gebeurd en vindt dat ik met mijn vader over haar moet praten.'

'Hoe dat zo ineens?'

Carola's stem, het gezoef van de autobanden op de weg en de zon achter het glas omhullen haar als een vertrouwde deken. Ze begint met de details van hun paar dagen weg in Herberg Brigida en houdt pas op met praten als Carola achteruit inparkeert.

Die trekt de handrem aan. 'Arnold heeft een punt. Jij bent onschuldig aan je moeders zelfmoord en als je zo over haar gaat dromen, wordt het tijd dat je er iets mee gaat doen.'

'Begin jij nou ook.' Kwaad slaat ze haar armen over elkaar en duikt ineen op haar stoel.

'Waarom doe je zo kinderachtig? Als je het zo erg vindt om met je vader te praten, kan je altijd nog in therapie gaan.'

Ze schoot overeind. 'Doe normaal, je hebt zelf meegemaakt wat voor sukkels het zijn in de hulpverlening.'

Carola grijnsde. 'Zo ken ik je weer. Alleen ontgaat me waarom je zo afwerend over een gesprek met je vader blijft doen.'

'Ik heb je vaak genoeg verteld over hoe het er bij mij thuis aan toe ging.'

'Hallo, hé. Ik zeg toch niet dat je bij ze moet wonen. Het gaat om één gesprek. Bovendien valt jouw vader best mee, hij heeft je nooit wat aangedaan of je tegengewerkt. Je kunt je niet blijven gedragen als een klein kind.'

De tranen sprongen in haar ogen. 'Ik dacht dat je aan mijn kant stond.'

'Dat sta ik. Daarom zeg ik dit. Je zit jezelf in de weg met die oude vooroordelen. Denk er gewoon eens over na en dan laten we het nu los. Kom.' Ze stapte uit en ietwat verongelijkt volgde Noortje haar voorbeeld. Zilte lucht waaide hun tegemoet en de zon prikte warm op hun blote armen. 'Het weer aan zee is nog mooier dan ik dacht. Laten we bikini's en handdoeken kopen en gaan zwemmen,' zei Carola.

'Ik heb geen geld bij me.'

'Ik wel.'

Ze schudde haar hoofd, ze zou niet weten hoe ze Arnold uit moest leggen dat ze vandaag met Carola eropuit was gegaan en een nieuwe bikini had gekocht.

'Kom op, je krijgt hem van mij cadeau.'

‘Dat is toch veel te gek.’

‘Sinds wanneer ben jij zo zeurderig geworden? Ik verdien genoeg, dus waarom zou ik jou geen leuke bikini kunnen geven.’ Ze pakte Noortje bij haar hand en trok haar mee. ‘We gaan er een heerlijke dag van maken zodat alle zorgen uit je kop waaien.’

De zee in combinatie met het gezelschap van haar beste vriendin gaf haar het zorgeloze gevoel uit de tijd dat ze samen in het Meidenhuis woonden. Ze lieten de golven keer op keer tot aan hun borst komen, wierpen zich erin en lieten zich meevoeren in de richting van het strand. Ze holden de zee uit en ploften neer op hun handdoeken. Een paar mannen floten. Ze zagen er goed uit, een man met een bos donkere krullen leek op Jimmy. Voorzichtig loerde ze over haar schouder. Hij ving haar blik en knipoogde. Vlug draaide ze zich om. Ze had nu Arnold, betrouwbaar en solide. Toch raakte de knipoog haar in haar onderbuik en een flitsseconde vroeg ze zich af hoe het zou zijn als ze hier met Jimmy was. Ze ging naast Carola liggen met haar gezicht naar de zee en was blij dat het zicht op de mannen haar zo werd ontnomen.

‘Zou jij eigenlijk geen leuke man willen en een gezin stichten?’ vroeg Noortje, nadat ze een tijdje in de zon hebben gesoesd.

‘Je weet van mijn verleden, ik kan me niet voorstellen dat je deze vraag serieus meent.’

‘Nee, nee natuurlijk niet,’ zei ze snel, hoewel ze het zich moeilijk kon voorstellen dat callgirl zijn minder erg is dan één vaste man.

‘Bij de mannen die ik nu ontmoet, ben ik de baas.’ Het was of Carola haar gedachten had gelezen. ‘Er gebeurt niks tegen mijn wil. Het zijn succesvolle mannen die in Rotterdam voor zaken zijn en in de eerste plaats graag een mooie vrouw aan hun zij willen, als ze ’s avonds gaan dineren. De meesten nemen het pluspakket. Ze boeken via

het escortbureau, omdat ze weten dat ze daar kwaliteit krijgen. En ik weet dat het bureau geen wausen accepteert, de madam zorgt goed voor ons meisjes. Het betaalt geweldig en ik voel er toch niks van. Behalve de genoegdoening dat ik nu de macht heb als ze daar hulpeloos door hun geilheid wachten tot ik ze laat klaarkomen. Snap je?’

Noortje knikte, hoewel ze er weinig van begreep. Wat deed dat ertoe als haar vriendin op deze manier gelukkig was? De behoedzaamheid was uit haar blik verdwenen en op haar lijf was geen spoor van geweld meer te bekennen. Ze strekten zich op hun buik uit in de zon en Noortje legde haar hoofd op haar armen.

‘Wat denk je van Crystal?’

Soezerig keek Noortje op van haar armen. ‘Wat?’

‘Crystal. Ik zoek naar een zakelijke naam en ik dacht aan deze.’

‘O, nou, prima.’ Ze gaapte. ‘Hoe laat is het eigenlijk?’

‘Bijna vier uur.’

‘Echt waar? Oh hemel. Arnold is op maandag altijd rond vijf uur thuis. Hij gaat vast uit zijn dak als ik er niet ben en later hoort dat ik met jou op het strand lag.’

Haar vriendin kwam overeind. ‘We rijden het in een half uurtje. Als we onze kleren over onze bikini’s aandoen, ben je voor half vijf thuis.’

Een paar minuten na half vijf stopte Carola’s auto voor Noortjes huis. ‘Ben je eruit?’ vroeg ze.

‘Waaruit?’

‘Of je een afspraak met je vader gaat maken, suffie.’

Noortje keek van haar vriendin weg naar de straat. Het plezier van de dag werd overschaduwd door de wolk triestheid die ze dacht vanochtend achter zich te hebben gelaten. Vanaf de andere kant kwam Arnold aanfietsen.

‘Shit,’ vloekte Noortje. ‘Waarom is hij nou juist vandaag wat vroeger thuisgekomen?’

‘Moet ik mee naar binnengaan?’

‘Beter van niet. Ik bel je.’ Ze draaide zich naar Carola voor een onhandige omhelzing en stapte uit. Arnold stopte met een uitdrukking op zijn gezicht alsof er opeens een kwade geest op hem afkwam.

‘Wat krijgen we nou?’ Zijn blik ging van haar naar Carola. Die wuifde vriendelijk naar hem, toeterde en reed weg.

‘Heb jij vanochtend dat hele toneelstuk opgevoerd om er stiekem een dag vandoor te gaan met die vriendin van je? Wat hebben jullie uitgevoerd wat ik niet mag weten? Heb je soms een ander?’ Zijn ogen waren net twee fonkelende kolen in een lijkwade.

‘Hoe kan je dat nu denken?’

‘Dat lijkt me voor de hand liggend als je ’s ochtends je vriendin ziek thuis laat, tussen de middag voor niks naar huis belt en als je vervolgens uit bezorgdheid vroeger thuiskomt, haar verfromfaaid uit de auto van die losgeslagen tuthola ziet stappen.’

‘Praat niet zo over Carola,’ schreeuwde ze.

‘Dat maak ik zelf wel uit.’

‘Dag jongelui.’ Hun oude benedenbuurvrouw vertraagde haar pas, haar blik ging nieuwsgierig van Noortje naar Arnold.

‘Goedemiddag,’ antwoordde hij en ze liep langzaam door, haar boodschappentas op wieltjes achter zich aantrekkend.

‘Kom, we praten binnen verder,’ zei hij zacht tegen Noortje. ‘Ik heb geen zin om hier op de stoep de burens te laten meegenieten.’

Binnen sloot Noortje zich op in de badkamer. Ze mikte haar kleren in de wasmand, draaide de douche zo heet mogelijk en negeerde het rammelen aan de deurklink. Met het restje strand spoelde ook haar verbolgenheid weg. Zij zou flink pissig zijn als ze hem voor ziek had thuisgelaten en bij thuiskomst zou ontdekken dat hij er met een vriend

een leuke dag van had gemaakt. Ze draaide de kraan dicht. In huis was het stil. Ze wikkelde zich in een douchelaken en vond hem starend voor het raam in de woonkamer. 'Sorry.'

Hij draaide zich om. 'Denk jij ooit wel eens na hoe jouw gedrag op anderen overkomt? Sinds jij hebt verteld over je moeder lijkt je wel iemand anders. Je bent somber, vernielt onze toekomstplannen, hebt nergens zin in en als ik dan vraag wat er is, doe je of er niks aan de hand is. Ik maak me zorgen, misschien word je wel net zo depressief als je moeder.'

Met open mond staarde ze hem aan.

'Kan je je voorstellen wat ik dacht toen je vanmiddag de telefoon niet opnam? Ik zag je in gedachten onder een trein liggen of op het dak van dit gebouw staan.'

Verbijsterd schudde ze haar hoofd.

'En als ik vroeg thuiskom, zie ik je uit de auto van die oversekste vriendin van je stappen. Wat denk je dat er door me heen ging?'

'Hoe kon ik weten dat je vroeger thuiskwam? Ik moest er gewoon even uit, weg van de druk die je op mij legt. Carola snapt mij, en ze is trouwens niet oversekst. Als je op de gewone tijd was thuisgekomen, had je me gewoon in de keuken gevonden. Niets aan de hand.'

'Er is juist van alles aan de hand. Als alles gewoon was, was jij nu ingeschreven bij de pabo en hadden we plannen gemaakt voor een huis met een tuin buiten de stad. Weet je wat ik denk? Dat je de dood van je moeder nooit hebt verwerkt, misschien moet je een afspraak met de huisarts maken voor een verwijzing naar een psycholoog.'

'Dat nooit! Ik heb genoeg van de hulpverlening gezien om te weten dat je daar geen zak aan hebt.'

Hij kwam naar haar toen, pakte haar schouders vast en schudde haar heen en weer. 'Wat wil je dan? Dit is geen leven samen, dat zie jij hopelijk ook in.'

Ze wurmde zich los. 'Ik wil dat je ophoudt met zeiken over de pabo en verhuizen. Ik vind het fijn hier.'

Hij opende zijn mond en ze legde haar hand erop. 'Beloof me dat je ophoudt met zeuren en dan zal ik mijn vader vragen om over mijn echte moeder te vertellen.'

21

Noortje schoof het ontbijtbord van zich af. De aanblik van de warme croissants en het zachtgekookte eitje, waarmee ze op zondagochtend meestal ontbeten, maakte haar misselijk. Het liefst zou ze terug naar bed gaan en het dekbed over haar hoofd trekken tot het maandagochtend was. En ondertussen droomloos slapen. Sinds ze met Arnold was overeengekomen dat zij met haar vader ging praten als hij de pabo en het verhuizen liet rusten, liet haar moeder haar 's nachts met rust. Tot afgelopen week. Waarom flapte ze er altijd zonder eerst na te denken van alles uit? Ze was inmiddels toch oud genoeg om door te hebben dat de opluchting van een impulsieve toezegging niet opwoog tegen de consequenties van de belofte? Alsof ze nog steeds niet begreep dat het leven zich afspeelt in het hier en nu, maar dat alles altijd een vervolg krijgt in de toekomst. Arnold schonk haar een verse kop thee in. 'Het gaat straks allemaal goed, vanavond ben je blij met wat je allemaal te weten bent gekomen.'

'Kunnen we anders in ieder geval je moeder afzeggen?' Haar schoonmoeder en haar stiefmoeder samen in haar huis, hoe had ze dat ooit goed kunnen vinden? Haar vriend schudde zijn hoofd. 'Geloof me, jouw stiefmoeder zal het uitstekend met mijn moeder kunnen vinden. Ik verwacht dat ze elkaar de oren van het hoofd gaan kletsen zodat jij ongestoord met je vader kan praten.'

'Hoe dan? Zo groot is het hier nou ook weer niet. Misschien moet je iedereen bellen en zeggen dat ik vannacht ziek ben geworden.'

'Kom op, even doorbijten. Het is een prachtige zondag, neem anders je vader mee voor een wandeling.'

'Denk je echt dat Elsemieke dat toelaat?'

‘Mijn moeder heeft beloofd haar aan de praat te houden. Ze kon zich goed voorstellen dat jij rustig met je vader wilde praten. Bovendien verheugt ze zich erop om eindelijk jouw ouders te ontmoeten. Dat zei ze toch toen we haar uitnodigden?’

Een paar weken terug kwam Arnold met het voorstel hun wederzijdse ouders en haar stiefmoeder uit te nodigen om kennis met elkaar te maken. Noortjes twijfel schoof hij terzijde en tijdens hun wekelijkse bezoek die avond aan zijn moeder nodigde hij haar hiervoor uit. Zij was meteen enthousiast. Op de terugweg sloeg Arnold van plezier op zijn stuur. Noortje staarde uit het raam, het licht van de lantaarnpalen was wazig, wat wist hij er nou van? Hij had Elsemieke slechts een keer ontmoet. Ze hoopte dat haar vader de uitnodiging zou afslaan. Ze stelde het telefoontje aan hem zo lang uit dat Arnold dreigde hem te bellen. Om dat te voorkomen belde ze hem terwijl Arnold onder de douche stond, zodat ze in ieder geval gevrijwaard was van zijn bemoedigende blik. Hij reageerde blij. ‘Noortje ben je dat echt? Wat fijn om je eindelijk weer te horen. Hoe is het met je?’

Ze negeerde zijn vraag en bracht de uitnodiging zo onaantrekkelijk mogelijk: je zit hier vast niet op te wachten, geen verplichting, het is een hele reis, geen probleem als jullie hier geen zin in hebben. Het baatte niet. Hij legde zijn hand op de hoorn en ze hoorde hem kort smoezen met Elsemieke. Ze waren er snel uit: ‘We komen heel graag.’

Noortje schoof haar billen heen en weer over de zitting van de eetkamerstoel. Ze probeerde het gesprek tussen haar schoon- en stiefmoeder op te vangen zonder naar ze te kijken. In de fauteuil naast haar zat haar vader met een kopje koffie in de hand. Arnold vond dat ze voor dit ouderlijke bezoek de porseleinen koffiekopjes met de rode roosjes, die Noortje

jaren geleden op een rommelmarkt kocht, moesten gebruiken. Haar vader slurpte zijn laatste slok koffie op en schoof naar voren, het kopje rinkelde op het schoteltje. Ze boog naar hem toe, pakte het van hem over en zette het op de salontafel. Elsemieke ving haar blik, een blos kleurde haar konen en ze boog zich dichterbij Noortjes schoonmoeder. Ze wist zeker dat ze het over haar hadden ook al spraken ze te zacht om te verstaan. Naast haar schraapte haar vader zijn keel. 'Hoe is het op je werk? Heb je het nog naar je zin achter de kassa of ben je inmiddels toe aan iets anders?'

Het was zijn derde poging. Eerder probeerde hij het met een opmerking over het mooie weer en een vraag naar hun vakantieplannen. Zij beperkte zich tot een nors ja en nee, Arnold op de eetkamerstoel naast haar hield het gesprek met haar vader op gang. 'We gaan dagjes uit, we sparen voor een huis met een tuin. Nietwaar, lieverd?'

Nukkig haalde ze haar schouders op. Ook het antwoord op deze nieuwe vraag beperkte ze tot een snauwerig nee. Arnold legde zijn hand op haar arm. 'Ze denkt erover om volgend jaar naar de pabo te gaan.'

Ze rukte haar arm weg, stond op, pakte het dienblad van de eettafel en zette de kopjes zonder de schotels op het blad. 'Ik zal nieuwe koffie halen.'

'Laat staan, dat doe ik wel.'

'Nee, klets jij lekker verder met mijn vader.'

In de keuken zette ze het blad met een klap neer, pakte de koffiekannetjes en goot het restje eruit om verse koffie te maken. In haar tierde het: takkenwijven en toringlijders. Het in zichzelf schelden, werkte als het losdraaien van het ventiel van een te hard opgepompte fietsband. Ze schrok op van een hand op haar schouder.

'Ga lekker met je vader naar buiten. Dat praat wat makkelijker. Ik zorg wel voor de dames.'

Ze keek over haar schouder, achter Arnold stond haar vader.

Hij knikte. 'Lijkt me fijn.'

Zwijgend liepen ze de straat uit. Eenmaal om de hoek haalde hij een pakje sigaretten uit zijn jaszak en stak er een op. Gulzig nam hij een diepe hijs. Ze stak haar hand uit naar het pakje. Hij gaf het haar samen met de aansteker.

'Ik wist niet dat je rookte.'

'Niet echt, ik ben gestopt.'

Genietend nam ze een trek, sinds die ene keer dat Carola onverwacht voor de deur stond, had ze geen peuk meer aangeraakt.

'Ik ook. Officieel.'

'Weet ze niet dat je rookt?'

'Nee.'

Ze lachte, het idee dat haar vader iets stiekem deed, slechtte haar weerstand.

'Arnold zei dat je meer over je moeder wilde weten.'

Noortje zweeg, de onverwachte opening overviel haar.

'Je moeder was het mooiste meisje dat ik ooit had gezien. Ik werd op slag verliefd op haar.'

'En zij op jou?'

'Toen we verkering kregen, dacht ik van wel. Later, nadat ze was overleden, twijfelde ik. Nu weet ik het niet meer. Weet je dat je heel erg op haar lijkt?'

Haar hart maakte een duikvlucht en bonkte neer in haar diepste angst; hoeveel lijkt ze vanbinnen op haar? Ze stopten voor een voetgangersstoplicht. Noortje gebaarde naar het park aan de overkant van de doorgaande weg. 'Laten we daar ergens gaan zitten.'

'Dat was het moeilijkste. Dat jij steeds meer op haar ging lijken.'

Het stoplicht sprong op groen. Met versnelde pas haastte ze zich over het zebrapad om aan zijn woorden te ontsnappen. Hijgend kwam hij haar achterna. Ze vertraagde tot een normaal wandeltempo en hij haalde opnieuw de sigaretten uit zijn jaszak. Zwijgend nam ze er een van hem aan.

‘Misschien had ik het anders moeten aanpakken. Het was moeilijk, je leek zo op haar en ik was geen meisjes gewend. Elsemieke kon dat beter.’

De wrok van jaren laaide op. ‘Elsemieke was vreselijk. Ze zette me altijd te kakken. Weet je dat ze expres de verkeerde kleren voor me kocht, als ik eindelijk ook eens wat nieuws mocht in plaats van afdankertjes? Truttige jurken in plaats van spijkerbroeken. Of ze gaf me verkeerde cadeautjes mee. Ik weet nog dat ik uitgenodigd werd voor de verjaardag bij het nieuwe buurmeisje. Ze vroeg Barbiekleertjes en ik kreeg een stom boek mee als cadeautje terwijl we een hekel hadden aan lezen. Meteen lag ik er weer uit.’

‘Dat wist ik niet.’

‘Dat snap ik, jij had het te druk met die zoontjes van haar.’

‘Het spijt me. Waarom heb je me dat nooit verteld?’

‘Wanneer dan? Je vroeg nooit hoe het met me ging.’

‘Ik wilde alleen dat je gelukkig was.’

‘Waarom heb je me dan nooit over mijn moeder verteld en liet je me denken dat die vreselijke vrouw mijn moeder was?’

‘Je was nog zo klein en iedereen zei dat het beter was je niet te belasten met wat je moeder had gedaan.’

‘Dat ze zelfmoord heeft gepleegd, bedoel je.’

Ze kwamen bij een bankje.

‘Laten we even gaan zitten.’ Het klonk hijgerig en braaf voldeed ze aan zijn verzoek. Hij plofte naast haar neer en leunde voorover met de ellebogen op de knieën.

‘Was het mijn schuld dat ze dat deed, wilde je daarom niks met mij te maken hebben?’

‘Dat moet je nooit denken. Ze was in de wolken met de ontdekking van haar zwangerschap. Het was ongepland. Ze had voor mij andere vriendjes gehad, ze deed zo wereldwijs dat ik dacht dat ze de pil gebruikte.’ Opnieuw zocht hij steun bij een peuk. ‘Weet je, ze had iedereen kunnen krijgen. Ze was zo mooi en jong. Het was net uit met haar toenmalige vriendje en ik was verguld dat ze met me wilde uitgaan. We gingen naar Amsterdam, stiekem. Tegen haar ouders zei ze dat ze bij haar zus, Cleo, logeerde. Je weet wel, de zus die wilde helpen nadat je was weggelopen. Heb je haar eigenlijk ooit gebeld?’

Noortje schudde haar hoofd.

‘Via haar leerde ik Brigida kennen. We hadden min of meer wat, het stelde nauwelijks iets voor en stopte als vanzelf. Brigida ging met me uit en we gingen disco na disco af. Wat kon ze dansen. Ach, Noortje, wat kan ik er tegen jou, onze dochter, verder over zeggen? Ze ging met me mee naar huis. Het was het begin van onze verkering. Ze raakte snel zwanger. Ik weet nog goed hoe ze straalde en zei dat dit het beste was wat haar ooit was overkomen. Dus trouwden we.’

‘Wat ging er mis, viel ik tegen?’

‘Je was de mooiste baby die bestond. Ze legde je in mijn armen en ik werd voor de tweede keer in mijn leven gegrepen door ware liefde.’

‘En mijn moeder? Je houdt iets achter, ik voel het.’

‘Ze is er niet meer, wat maakt het uit?’

‘Alles!’ schreeuwde ze. Ze timmerde met haar vuisten op zijn arm. Een oudere man met een hond hield zijn pas in en keek wantrouwend van haar naar haar vader.

Harry pakte haar polsen vast. ‘Houd je eens in, je lijkt wel een viswijf.’

De man liep door.

‘Weet je hoe het was om op straat te moeten horen dat Elsemieke niet mijn echte moeder was?’

‘Dat spijt me oprecht, dat was nooit de bedoeling. Ik wilde dat we een normaal gezin waren. Een vader en moeder met drie kinderen. Je was nog een baby, jong genoeg om je te kunnen hechten aan Elsemieke. Daarom trouwde ik met haar en deden we of jij onze dochter was. Nogmaals, op dat moment leek dat het beste. Ik hoop dat je dat wil geloven.’

In de verte zoefde het verkeer door, een stel jongens denderden op skates voorbij en een poedel hurkte op de smalle strook gras tegenover hen om zijn behoefte te doen. Haar vader drukte een ouderwetse katoenen zakdoek in haar handen. Ze snoot haar neus. ‘Ik begrijp er niets van. Als ze zo blij was dat ze zwanger was, waarom pleegde ze dan zelfmoord, terwijl ik nog zo klein was. Er moet iets mis met mij zijn geweest,’ zei ze.

‘Goed dan. In het begin zocht ik er weinig achter, eigenlijk realiseerde ik me pas na haar overlijden dat ze het vóór je geboorte altijd over “hij” had als we het over de baby hadden. Ze kocht blauwe babykleertjes en wilde dat ik de babykamer blauw verfde. Ik stelde nog geel voor als een vrolijke, neutrale kleur. Daar wilde ze niks van weten. Na je geboorte was het geen onderwerp meer. En misschien, later, heb ik weleens gedacht dat op het moment dat de arts zei “een meisje” er een donkere wolk over haar gezicht gleed.’

‘Dat hadden ze toch gezien op de echo?’

‘Je moeder was jong en gezond, in die tijd kreeg je die dan niet.’

‘Wacht even. Begrijp ik nu dat ze tijdens haar zwangerschap dacht dat ik een jongen was en dat ze een hekel aan me had omdat ik een meisje bleek te zijn?’

‘Geen hekel, ze hield van je. Het is slechts een vaag idee die in me opkwam na haar overlijden. Ik heb het er nooit

met iemand over gehad. Feit is dat ze na jouw geboorte steeds somberder werd. Ze had nog wel redelijk goed contact met haar zus. Ze hadden een ouwe tante die in Zuid-Limburg woonde; als kinderen logeerden ze daar altijd in de zomervakanties. Ik weet niet meer wie op het idee kwam en bedacht dat het een goed plan was als Brigida met Cleo daar samen voor een tijdje heengingen, zodat ze tot rust kon komen. Dat leek goed te werken, dus op een ochtend bracht Cleo haar naar de trein omdat ze jou zo miste, ze wilde graag naar huis en ons verrassen. Ik begreep van haar zus dat ze vrolijk was die ochtend, herboren had ze het zelf genoemd. Geen van ons kon bedenken wat haar bezielde om halverwege uit te stappen en haar leven te beëindigen.'

Al rokend liet ze de woorden indalen. 'Heette dat dorp van die oude tante soms Noorbeek?'

Eenzelfde hoopvolle gloed als de keer dat ze Herberg Brigida in de hotelgids zag, stroomde opgewonden door haar aderen. 'Hoezo?'

Ze vertelde over de ontdekking van de herberg met de naam van haar moeder.

'Ik heb als het goed is nog een overlijdenskaart van die tante liggen, ik kan het voor je nakijken. Ik weet wel dat je moeder haar naam te danken had aan de naam van een kerkje of zoiets in het dorp waar die tante vlakbij woonde. Je grootouders waren daar op huwelijksreis en je oma vond het zo'n prachtige naam.'

De ouwe tante was dood, de zojuist opgelaaide hoop op een connectie met haar moeders verleden verging net zo snel tot as als het laatste stukje van haar sigaret. 'Heb je nog wel contact met haar zus gehouden?'

'Nee, alleen in de periode dat jij was weggelopen. Je bent trouwens naar die tante vernoemd, net als Cleo. Alle oudste dochters in je moeders familie heten Leonora. Ik maakte er als roepnaam Noortje van.'

Boeie, dacht ze en plette haar peuk onder de hak van haar schoen. 'Zullen we teruggaan?'

Voor ze afsloegen naar haar straat hield hij haar tegen. 'Ik vond het fijn om zo met je te praten. Blijf je contact met me houden?'

'Zonder Elsemieke erbij?'

Zijn kaak verstrakte. Opeens snapte ze het. 'Je hebt er gewoon geen zin in. Ze is je excuus, net als in de tijd dat je me in de jeugdzorg liet stikken.'

'Geloof je dat echt? Bij jeugdzorg zeiden ze dat je geen contact wilde en dat het beter was om je de ruimte te geven totdat je er zelf aan toe was. Daarom gaf ik toestemming voor het fasehuis en betaalde ik de ouderbijdrage. Altijd heb ik gehoopt dat je uit jezelf iets zou laten horen.'

Ze liepen door en zij stak de sleutel in de benedendeur van het appartementencomplex. Hij legde zijn hand op haar rug. 'Geef me een kans. Laten we binnenkort samen gaan lunchen. Met zijn tweeën, ergens waar jij wil. Goed?'

Arnold legde de telefoonhoorn terug op het toestel en kwam weer naast haar zitten.

'Mijn moeder vond het vanmiddag zeer geslaagd en ze vond Elsemieke een gezellige vrouw. Ik ben blij dat we dit zo hebben aangepakt. Vertel, wat zei je vader verder.'

'Niets bijzonders. Je weet het meeste nu wel.' Voordat zijn moeder belde, vertelde ze hem over haar gesprek met haar vader. Ze was bij het punt aanbeland waarop ze wilde vertellen dat haar moeder alles blauw wilde voor zij werd geboren. Het telefoontje van zijn moeder verbrak de vertrouwelijke sfeer en ze had geen zin meer om met hem het gevoel te bespreken dat ze voor haar moeder niet goed genoeg was omdat ze een meisje was. Hij trok haar tegen zich aan. 'We hebben het er nog wel over. Je bent moe. Wil

je naar bed? Morgen moet je vroeg op en zo'n dag als vandaag vreet natuurlijk energie.'

'Laten we dat maar doen.'

Hij tilde haar kin op. Hij oogde blij. 'Niet zo somber. Je hebt het goed gedaan vandaag en ik ben vreselijk trots op je. Kop op, nog een weekje en dan ben je vrij en gaan we er samen een heerlijke vakantie van maken.'

Noortje beantwoordde de lach van de ober die twee cappuccino's voor haar en Carola neerzette. Het was de laatste vrijdag van de schoolzomervakantie en Arnold had vandaag een dag met zijn collega-leerkrachten als aftrap voor het nieuwe schooljaar. Zij was afgelopen maandag begonnen en had besloten haar vrije vrijdag niet te ruilen voor een dag dat Arnold vrij was. Ze wilde naar Rotterdam voor een dagje uit met haar vriendin die ze haar hele vakantie had gemist.

'Waarom ben je zo hard voor je vader?' vroeg Carola. 'Je kan hem moeilijk verwijten dat je moeder er moeite mee had dat je geen jongen was.'

'Hij koos altijd partij voor Elsemieke en heeft me nooit over mijn moeder verteld.'

'Dat weet ik nu wel. Mensen maken fouten en jouw vader is zo dapper om dat toe te geven.'

'Jij hebt makkelijk praten, het heeft wel mijn leven verpest.' Noortje keek weg. Het gevoel onbelangrijk te zijn dat hij haar gaf, de pijn dat haar zogenaamde broers zijn aandacht meer waard waren dan zij, zijn eigen dochter. De dochter wiens moeder het niet de moeite waard vond om voor te leven. De woorden van haar vriendin lieten de tranen prikken in haar ogen.

'Waarom maak je er zo'n drama van?'

'Jij hebt makkelijk praten.'

'Oh, ja? Jouw vader heeft nooit aan je gezeten. Wat heet, hij heeft je zelfs nooit geslagen.'

Beschaamd keek ze op.

'Ik wil je echt niet beledigen. Probeer het alleen in perspectief te zien en los te laten, anders kom je geen stap verder. Heb je het weleens van zijn kant bekeken?'

'Hoe bedoel je?'

‘Opeens was je vader een weduwnaar met een baby. Totaal onvoorbereid. Plotsklaps komt hij Elsemieke tegen, ongeveer net zo oud als hijzelf en alleenstaand met twee kleine kinderen. Ze helpt hem met de zorg voor zijn kindje. Ze maakt het leven wat makkelijker voor hem en troost hem. Zijn vrouw is hij voor altijd kwijt en de zorg voor zijn kind is hem in zijn eentje te veel. Hij is ook maar een man, dus kiest hij voor de makkelijke weg in de overtuiging dat een nieuwe moeder het beste voor zijn kind is. Want zij heeft haar echte moeder nooit gekend en hoe moet hij straks op haar vragen reageren als ze vraagt waar haar moeder is? Zou jij aan een klein kind vertellen dat haar moeder zelfmoord heeft gepleegd?’

Verlegen om een adequaat antwoord volgde Noortje met haar ogen het behendig tussen de tafeltjes manoeuvreren van de ober.

‘Hé, luister je wel?’

Ze kleurde. ‘Ik dacht na over wat je net zei over mijn vader.’ Dat het pleidooi van haar vriendin niets afdeed aan haar overtuiging dat ze het als kind makkelijker had gehad als haar vader de ballen had gehad om tegen Elsemieke in te gaan, hield ze voor zich.

‘Dat was alweer een tijdje terug, dromer. Ik vroeg wat Arnold ervan zei.’

‘Die vond het onzin.’ In hun vakantie deelde ze met Arnold haar gedachte dat haar moeder depressief werd omdat zij een meisje was. In tegenstelling tot Carola deed hij het af als een hersenspinsel. ‘Hij vond dat ik vooruit moest kijken en was vooral in zijn nopjes, omdat zijn moeder en Elsemieke het samen zo goed konden vinden.’

‘Dat is toch mooi meegenomen? Kunnen ze elkaar lekker bezighouden.’

‘Jezus, je klinkt bijna als Arnold. Hij zei het niet met zoveel woorden, toch voelde ik aan alles dat hij ons zag zitten in een

nieuwbouwrijtjeshuis en dat we daar steeds zijn moeder en mijn vader met de vreselijke Elsemieke op bezoek krijgen. Weet je dat hij me in onze vakantie een dag meenam naar een nieuwbouwwijk waar nog een stuk werd aangebouwd? Een verrassingsuitje noemde hij het.' Opnieuw voelde het alsof haar gesprek met haar vader slechts een horde was op het pad dat hij voor hen had uitgestippeld.

'Wat heb je toch tegen een nieuwbouwwijk? Heel veel mensen leven zo, dus zo erg kan het niet zijn.'

'Hou op. Het idee om in net zo'n wijk te wonen als waar ik ben opgegroeid, geeft me de rillingen.'

'Wat wil je dan? Ik kan me voorstellen dat Arnold wel wat meer wil dan blijven hangen in een flat. Meer gezamenlijk inkomen, een groter huis, een gezin. Weet je, je moet ophouden met zeggen wat je niet wil. Je moet uitgaan van wat je wel wil en daarvoor gaan, anders beslissen anderen dat voor je. Dus ik zou zeggen: bedenk wat je wil en vertel het aan Arnold.'

Ze zette een grote zonnebril met zwarte glazen op en zwaaide naar de ober om af te rekenen. 'En nu gaan we lekker shoppen.'

Noortje zong luid mee met de radio. Het was haar vrije vrijdag en eindelijk wist ze precies wat ze wilde. Vanavond ging ze het aan Arnold vertellen tijdens een feestelijk etentje: coq-au-vin, een van zijn favoriete gerechten. Met een tang pakte ze de kip uit de rode wijnmarinade en legde hem in de sissende olie. Terwijl ze haar keukenschort losknoopte, wierp ze een blik op de klok naast de koelkast. Tien minuten later dan zijn gebruikelijke tijd op vrijdag. Zou hij alweer worden opgehouden door Annette, zijn nieuwe collega die het mentoraat van Arnolds klas van vorig jaar had overgenomen? Volgens Arnold had ze wat ondersteuning nodig bij de begeleiding van een paar lastige leerlingen. Zou ze hem echt

daarmee lastigvallen op vrijdagmiddag? Ze haalde de borden en het bestek tevoorschijn om de eettafel in de woonkamer te dekken. Op het moment dat ze een fles rode wijn uit de keuken haalde, hoorde ze de sleutel in de voordeur omdraaien. Hij stapte de keuken in en snoof het kruidige aroma van de stoofpot op. 'Waar heb ik dit aan te danken?' zei hij.

Ze lachte ten antwoord en ging met opgeheven gezicht op haar tenen staan voor een zoen. Lauw kustte hij haar terug. 'Was het druk vandaag?'

Met de fles wijn en twee glazen heupwiegde ze voor hem uit naar de woonkamer. Ze zette de glazen op de salontafel, schonk ze vol en ging op de bank zitten.

'Hou op, schei uit.'

Hij plofte naast haar neer en nam een teug uit zijn glas. 'Daar knapt een mens van op. En waarom ben jij zo vrolijk?'

'Wat zou je ervan zeggen als ik hoofdkassière word? Er is een vacature en met mijn staat van dienst moet dat geen probleem zijn, nu de functie vrijkomt.' Ze was als een strak opgewonden speelgoedkonijn dat met een grote grijns op zijn trommel tamboereerde. Zonder op zijn toon of gezicht te letten liet ze alles wat ze vandaag had bedacht de vrije loop. 'Dat betekent dat ik snel meer verdien. Daarna kan ik via het werk cursussen volgen om door te groeien naar filiaalchef.'

'Hoe kom je daar ineens bij?'

'Ik wil geen schooljuf worden, en snap dat ik niet mijn hele leven achter de kassa kan blijven zitten. Als ik deze stap maak, hebben we straks genoeg om hier in de buurt een mooi jarendertig bovenhuis te kopen. Er staat een hele mooie te koop om de hoek bij de vijvers verderop. Ongeveer net zo duur als een suf rijtjeshuis in een nieuwbouwwijk, met als voordeel dat we gewoon hier in de buurt kunnen blijven wonen.'

'Ik weet niet wat ik moet zeggen.'

‘Misschien moeten we toch het aanbod van je moeder aannemen om ons op weg te helpen met de financiering. Zodra ik wat meer verdienen kunnen we haar vast versneld terugbetalen. En dit weekend bel ik mijn vader, ik ga een keer met hem lunchen en vind het goed als af en toe jouw moeder met mijn vader en Elsemieke op visite komen. Wat zeg je ervan?’

‘Ik wil geen bovenhuis met een krap balkon. Ik wil een tuin.’

‘We kunnen ook een benedenhuis zoeken.’

‘Ik heb geen zin in een krap benedenhuis met stampende bovenburen. Ik wil een nieuwbouwhuis met een tuin en genoeg slaapkamers voor als de kinderen komen.’

Alsof hij haar voorstelde om met een vuurproef te bewijzen dat ze geen heks of een ander vreemdsoortig wezen was; vanbinnen kreeg ze het koud aan de buitenkant was het alsof ze met vuur werd belaagd. ‘Kinderen?’

‘Dat is toch altijd onze bedoeling geweest?’

‘Je overvalt me.’

‘We zijn nu lang genoeg bij elkaar om eraan te beginnen. Ik ben nu halverwege de dertig en ik wil eindelijk wel eens met mijn zoon of dochter na mijn werk ravotten in mijn eigen tuin.’

‘Ik heb je verteld wat mijn vader over mijn moeder zei. Het kwam door mijn geboorte dat het mis ging met haar.’

Wat als ik op haar lijk? bleef steken in haar keel, in plaats daarvan zei ze: ‘we hebben het toch fijn zo, zonder kinderen.’

Hij schoof bij haar weg en pakte de wijnfles. ‘Er is geen voorzichtige manier om het te zeggen, dus zeg ik het direct: heb je weleens aan therapie gedacht?’

‘Waarvoor?’

‘Je hebt een trauma doordat je moeder na je geboorte ... dat ze je als baby in de steek heeft gelaten. En nu je vader van de zomer van alles heeft opgerakeld, ben je van slag.’

‘Hoe kom je daar in vredesnaam bij, heb je wat gesnoven of zo?’

‘Het spijt me dat ik het niet eerder doorhad. Na ons uitstapje naar Noorbeek waar de naam Brigida alle frustraties uit je kindertijd losmaakte, had ik niet moeten aandringen om met je vader over je moeder te praten. Je had het er eerst met een professional over moeten hebben, alleen was ik te veel bij je betrokken om dat in te zien. Dankzij Annette begrijp ik dat.’

‘Annette, Annette. Heb jij met die nieuwe collega van jou over mij zitten roddelen?’

‘Ik maak me zorgen om je. Je wil niks van ons leven samen maken en Annette kan goed luisteren.’

‘Hoe durf je met een onbekende vrouw zo over mij te praten alsof jullie mijn psycholoog zijn.’ Tot haar ontzetting stroomden de tranen over haar wangen en driftig wreef ze met de mouw van haar shirt over haar gezicht.

‘Ze bedoelt het goed. Ze wil ons helpen, mij helpen om samen met jou uit onze impasse te komen.’

Ze duwde zich moeizaam omhoog van de bank en haalde een pakje papieren zakdoekjes uit de buffetkast. ‘Laten we eerst gaan eten.’ De tijd van stampen en met deuren smijten had ze achter zich gelaten. Wie was hier nou gek?

De rest van het weekend zwegen ze erover. Hun relatie werd opgerekt als elastiek tot aan het punt dat het bijna knapte. Ze haalden de druk eraf door af te spreken dat Noortje niet naar de pabo ging. In plaats daarvan zou ze hoofdkassière worden en een afspraak maken met haar vader. Arnold beloofde dat hij zich zou verdiepen in betaalbare huizen bij hen in de buurt. Stapje voor stapje en daarna zouden ze wel zien.

Twee weken later vierden ze haar nieuwe baan als hoofdkassière met een etentje bij een pizzeria in de buurt van het strand. Ze spraken over haar nieuwe verantwoordelijkheden en hoe ze het aan ging pakken, nu haar positie ten opzichte van haar collega's zou veranderen. Volgens Arnold hoefde ze zich daar geen zorgen over te maken, ze werkte er het langst en de andere kassières waren een stuk jonger. Ze namen koffie toe en maakten een wandeling langs de zee. De dagen werden korter en op een paar mensen met een hond na was het rustig. De branding ruiste en de wind was fris.

Arnold bleef staan en trok haar in zijn armen. Zijn kus was warm en hartstochtelijk en sinds tijden voelde Noortje zich weer veilig en geborgen in zijn armen. Hij keek op haar neer. 'Zullen we naar huis gaan?'

'Graag.'

Met de armen om elkaar heen liepen ze naar de tram. Voor het eerst sinds hun aanvaring over Annette had Noortje het gevoel dat het wel goed zou komen. Alleen zei hij in de weken die volgden niets over de huizen die hij zag in de huis-aan-huis verspreide makelaarsfolders. Uit angst hun wankelende vrede te verstoren, vroeg ze er niet naar. In plaats daarvan stelde ze het telefoontje aan haar vader steeds uit: eerst wennen aan de nieuwe baan en dan de volgende stap, sprak ze met zichzelf af.

Een paar maanden later namen ze deze voorzichtig en besloten een huis te bezichtigen. Precies op het moment dat Arnold de telefoon wilde pakken om een afspraak met de makelaar te maken, belde Elsemieke.

III

ERFENIS

In de kleine gang tussen haar werkkamer en de keuken richt Cleo haar blik op de voordeur. Zou het echt Noortje kunnen zijn? De illusie die haar gepieker heeft gecreëerd, voelt zo levensecht dat ze zich niemand anders kan voorstellen om precies op dit moment op haar voordeur te kloppen. Voor ze open kan doen, wordt hij van buitenaf opengeduwde. José steekt haar hoofd om de hoek. De illusie vervliegt. Haar vriendin komt naar binnen en sluit de deur. Met haar rug gaat ze ertegenaan staan. 'Wat is er aan de hand?'

'Niets.'

'Je laat je de hele week niet zien en vanochtend holde je mijn huis voorbij alsof je werd achtervolgd door een kudde losgebroken koeien.'

'Stijn logeert bij jou. Jullie hebben vast veel te bespreken nu hij weg is bij zijn vriendin.'

'Hij is gisteravond terug naar huis gegaan, ze willen proberen er samen uit te komen. Als je vanochtend niet als een idioot voorbij was gestoven had je gezien dat zijn auto weg was.'

'Ik was laat voor mijn belafsprak met mijn uitgever.'

José zwijgt en Cleo dwingt zichzelf haar aan te blijven kijken. Het oude klokje in haar werkkamer tikt de seconden weg.

'Kom vanavond eten,' zegt José uiteindelijk.

'Ik wilde nog wat werken.'

'Je hoeft niet de hele avond te blijven. Eten moet je toch en je wint tijd omdat je niet hoeft te koken.'

Praktische José, Cleo weet dat zij pas opgeeft als ze haar zin heeft. 'Goed dan.'

‘Kom om vijf uur wat drinken voor Dorien komt.’ Het is donderdag en zoals altijd komt José’s geliefde, op donderdagavond over voor het weekend. ‘Krijg ik nog antwoord?’

‘Jij weet van geen ophouden, hè?’

José grijnst. Nadat haar vriendin is vertrokken, gaat ze naar de keuken om thee te zetten.

Opeens mist ze Thieu, zijn vrolijkheid en levenslust waarmee hij alles altijd een stuk lichter en luchtiger maakt, zijn precies wat ze nodig heeft. Haar hoofd op zijn schouder, zijn adem in haar haar, zijn stem met de overtuigingskracht die alleen hij bezit in haar oor: alles komt goed, ze vergissen zich en dit kan jij aan. Zal ze hem een appje sturen met de vraag wanneer hij weer hier is? Sinds hun relatie na zeven jaar van minnaars was overgegaan in die van beste vrienden vond hij een nieuwe liefde in de Franse Bourgogne bij Chantal, wijnboerin en weduwe. Ze pakt haar telefoon van de keukentafel, twijfelend laat ze haar hand op en neer gaan alsof ze zo kan voelen of hij beschikbaar is. Ze legt hem terug en schenkt de thee op. Met een grote mok keert ze terug naar haar bureau en maakt haar computer weer wakker. Misschien kan ze de werkelijkheid vergeten door zich onder te dompelen in de door haar gecreëerde sprookjeswereld van Brí en Loor, de kinderboekenserie die meer dan vijftien jaar terug enthousiast werd ontvangen door haar uitgever. ‘Een moderne Wipneus en Pim,’ riep zij de eerste keer dat Cleo haar sprak. ‘Dat is precies waar de kinderen van nu behoefte aan hebben.’ Ze kreeg gelijk.

In José’s keuken nipt Cleo van haar wijn. José legt twee handen vol net geplukte groene kruiden met een stuk citroenschil op een snijplank en schuift hem Cleo over de eetbar in de keuken toe. ‘Wil jij dit fijnhakken?’

Ze trekt een hakmes uit het messenblok. De verse tomatensaus pruttelt en geurt.

José begint aan de salade en neuriet op de maat van de zachte klassieke muziek. In de hoek ligt Boef, de inmiddels hoogbejaarde Labrador. Vredig. Iedere keer als Cleo's mes de houten plank raakt, verdwijnt er een muizenis uit haar hoofd. Ze schuift de gehakte kruiden in een kom. Een auto rijdt het grind voor het huis op. Blijdschap glijdt over José's gezicht, ze veegt haar handen af en snelt naar de gang. Boef komt uit zijn mand en sukkelt achter haar aan. Cleo negeert het geroezemoes in de gang en staart door het panoramaraam naar de glooiende heuvels. Hoe zou Noortje dit hebben ervaren? Sinds zij eerder vandaag in haar hoofd kroop, houdt de gedachte aan Brigida's dochter haar in haar greep. Opnieuw vraagt ze zich af of ze inmiddels getrouwd is met de man met wie ze haar ooit in Noorbeek zag en of ze kinderen hebben. Wie weet, misschien lezen die haar boeken wel. Wat zou het gaaf zijn als Noortje zou weten dat de verhalen gebaseerd zijn op de tijd die haar moeder hier in de heuvels rond Noorbeek rondbracht. Misschien is dat het enige wat ze haar nog zou moeten vertellen.

‘Wat zit jij blij te dromen?’

De diepe stem van Dorien doet Cleo opschrikken. Gegeneerd kleurt ze rood alsof haar gedachtenspinsels voor José en Dorien open en bloot op de eetbar liggen. ‘Ik hoorde jullie niet binnenkomen.’

De rest van de avond geeft Cleo zich over aan het verrukkelijke eten, de verdovende wijn en het tot geroezemoes afgezakte gesprek van haar vriendinnen, ze vormen een cocon die zich behaaglijk om haar heen spint. Alsof de onheilstijding aan het begin van deze week haar pas doet beseffen hoeveel ze boft dat juist deze twee vrouwen zich vlak bij haar settelden. Voor de tweede keer die avond schrikt ze op.

‘Ben je er nog?’ José wrijft zacht over haar onderarm.

‘Wat is er aan de hand?’ Dorien brengt haar gezicht dichtbij het hare.

‘Ik zat net te denken hoe blij ik met jullie ben.’

‘Je maakte op mij een andere indruk. Volgens mij is er wat aan de hand. Toen ik binnenkwam keek je zo gelukkig dat ik dacht dat je verliefd was. Is dat het soms, ben je gevallen voor een getrouwde man?’

Van het idee krijgt Cleo de slappe lach. Zo aanstekelijk dat ze haar vriendinnen geen andere keus laat dan mee schateren. ‘Hoe verzin je het,’ hikt Cleo, terwijl ze hun tranen wegvegen. ‘Hoe kan ik met mijn levensstijl nou een man tegenkomen?’

‘Wat was het dan? En oh wee als je niks zegt.’

‘Ik zat met mijn hoofd in het verleden. In de tijd dat ik hier als kind met mijn kleine zusje in de zomervakanties bij onze tante logeerde. Die vakanties waren heerlijk.’

Er kruipt iets behoedzaams in Jose’s houding. ‘Dat is lang geleden.’

‘Niet die tijd. Daarvoor,’ zegt ze snel. ‘Tante Leonora was er altijd voor mij. Ik had meer aan haar dan aan mijn eigen moeder.’

‘Wacht even,’ onderbreekt Dorien haar. Haar blik gaat van Cleo naar haar geliefde alsof ze wil zeggen waarom heb je dat niet verteld? ‘Heb jij een zusje?’

‘Had. Mijn zusje is dood.’

‘Dat spijt me te horen, was ze ziek of was het een ongeluk?’

‘Geen van beiden.’

Zakelijk en kort vertelt Cleo hoe Brigida na de geboorte van haar dochter Noortje instortte, dat ze na een tijdje hier weer de oude leek en totaal onvoorzien een einde maakte aan haar leven.

‘Wat een vreselijk drama. Het spijt me heel erg voor je.’ Dorien kijkt met licht samengeknepen ogen naar haar vriendin. ‘Jij moet haar vroeger hebben gekend. Gek dat je

haar nooit hebt genoemd in je verhalen over de vakanties in je jeugd hier. En nu vraag ik me natuurlijk af waarom.'

'Ach, ze was mijn eerste verliefdheid en liet me een blauwtje lopen. Dat wilde ik liever vergeten.'

'Weet je zeker dat dat alles is?' Als een roofdier dat ruikt dat ze iets op het spoor is, richt Dorien zich nu op Cleo. 'Wat bedoel jij eigenlijk met "niet die tijd"?''

'Zei ik dat?'

'Verdorie, jullie doen zo ontwijkend dat ik wel moet denken dat jullie iets voor me achterhouden,' roept Dorien.

'Waarom zouden we. Meestal vind ik het naar om aan mijn zusje te worden herinnerd. José is zo lief om daar rekening mee te houden.'

'Waarom begon jij dan over haar?'

Koppig bijt Dorien zich verder in de kwestie vast als de gehaaide adviseur die gewend is haar hooggeplaatste clientèle te confronteren met messcherpe analyses. Meestal amuseert Cleo zich om haar gave om door mensen heen te kijken en situaties haarfijn te fileren, nu baalt ze van haar scherpe blik. Zelfs Boef schiet overeind bij het horen van haar felle toon.

'Dat ging over de tijd voordat José haar kende. Als kinderen hadden we hier samen echt een gelukkige tijd. En ik vroeg me af of het voor Brigida's dochter Noortje fijn zou zijn om dit te weten.' Cleo worstelt zich onder het wantrouwen uit en achter de rug van haar geliefde legt José een kort moment haar handpalmen dankbaar onder haar kin tegen elkaar.

'Waarom juist nu?'

'Ik wil mijn testament laten opmaken en vastleggen dat alles voor Noortje is. Alleen moet ik eerst nog haar adres achterhalen. O, Dorien, misschien weet jij wel hoe ik dat aan moet pakken.'

‘En ga je ook contact opnemen om haar over de jonge jaren van haar moeder te vertellen?’

‘Dat niet. Ik heb het nodig voor het testament.’

‘Eerst zeg je dat je wil dat je nictje meer over de kindertijd van haar moeder weet en even later zeg je dat je haar adres wil voor je testament. Zo warrig ken ik je niet,’ reageert Dorien. ‘Ik krijg steeds meer het gevoel dat jullie van alles achterhouden.’

José kijkt Cleo smekend aan. Die krijgt het bloedheet. Het is alsof ze van de ene valstrik naar de andere is gelopen. Net als José wil ze het niet hebben over die ene zomer, ze weet ook dat alleen het uitspreken van iets dramatisch als de reden waarom ze nu eindelijk eens werk gaat maken van haar testament Dorien van het spoor halen waarop ze bloed ruikt. Alleen zal dat ook de woorden van de arts onherroepelijk maken.

‘Kom op, Cleo.’

‘Je vertrouwt ons toch wel?’

Cleo staart in haar glas alsof daar mooie woorden zijn om de vreselijke waarheid te verhullen. Die zijn er niet.

‘Ik heb kanker,’ fluistert ze.

Een nieuwe dag gonst door het openstaande raam Cleo’s slaapkamer binnen. Het licht dat onder de gordijnen door naar binnen piept, is intenser dan gebruikelijk bij het wakker worden. Ze draait zich naar haar wekker: tien uur geweest. Ze schiet overeind, vrijdag is de wisseldag voor haar vakantiehuis. Onder haar raam vraagt de vrouwelijke helft van het stel die momenteel haar gasten zijn of hij de flesjes water bij zich heeft. Ze zakt terug in het comfortabele besef dat deze twee nog een week blijven en het niet nodig is om aan de schoonmaak voor de volgende gasten te beginnen. Behaaglijk rekt ze zich uit en langzaam komen de indrukken van de vorige avond terug. Ze legt haar handen op haar buik. Hij voelt als altijd.

Zacht, net iets te rond als gevolg van haar zittende beroep en haar snoeplust. Als ze tien jaar na haar laatste menstruatie niet opnieuw was gaan bloeden, was ze nooit naar de dokter gegaan.

‘Waar zit het en kunnen ze het weghalen?’ vroeg Dorien na haar mededeling.

‘In de eierstokken. De verwachting is dat ik met een operatie en aanvullende chemo een goede kans maak. En natuurlijk is nietsdoen ook een optie.’

De stilte die volgde op het uitspreken van de gedachte die in haar sluimerde, was zo intens alsof een bom alle leven in de kamer had vernietigd. Het was José die de stilte doorbrak.

‘Dat is toch geen serieuze optie. Je bent nog jong. Wij zijn er om je te steunen.’ Oeverloos spraken ze over een mogelijke operatie en chemokuren. Uiteindelijk lieten ze haar gaan met de belofte dat ze er een nachtje over zou slapen. In één ding had Dorien gelijk: door het uit te spreken is de last waarmee ze rondliep sinds ze het bloed in haar slipje ontdekte, stukken lichter. En meer: de sombere mist in haar hoofd is verdwenen, misschien is dit wel het startschot voor wat ze nog te doen heeft in haar leven. Met hernieuwde energie gooit ze haar dekbed van zich af. De steek diep in haar onderbuik voelt ze dit keer nauwelijks.

Voordat ze bij José kan aankloppen, vliegt de deur open. Boef springt Cleo blaffend tegemoet. Zijn baasjes zien eruit of ze de hele nacht hebben liggen piekeren.

‘We waren net van plan om te komen kijken of alles goed was.’

‘We waren bang. We dachten, vreesden ...’ José klemt haar lippen tot een streep, haar ogen vol tranen. Cleo bukt naar de hond en kriebelt hem achter de oren.

De ochtend is zacht en ze installeren zich met koffie op het aan de keuken grenzende terras. In de verte rijdt een tractor, een vlinder fladdert en Boef nestelt zich beschermend over Cleo's voeten.

'Wat ga je nu doen?'

'Ik laat me behandelen.'

'Wat zijn we daar blij om.' Dorien omhelst haar en bij José biggelen de tranen over haar gezicht. 'Dit had ik niet durven dromen, je bent vaak zo koppig.' Ze snuift. 'Nu heb ik spijt dat ik vanochtend toch geen vlaai meenam bij de bakker.'

'Ik heb iets beters. Moment.' Dorien verdwijnt in het huis. José buigt zich naar Cleo toe. 'Ze weet het,' fluistert ze.

'Wat?'

'Van mij en Brigida, die laatste zomer.'

'Waarom? Dat zouden we onder ons houden.'

'Je kent Dorien. Ze bleef maar aandringen waarom ik het nooit over Brigida heb gehad, een eerste verliefdheid die ik had verzwegen. Ze bleef doorgaan met haar vragen, net zo lang tot ik alles had verteld.'

'Wat zitten jullie daar te smiespelen?' Dorien loopt het terras op met een fles champagne en drie flûtes. Met een elegante zachte plop ontkurkt ze hem, schenkt de glazen vol en reikt hen een glas aan. 'Weg met die sombere blikken, we hebben wat te vieren.'

'We kunnen toch halverwege de ochtend geen alcohol drinken?' protesteert Cleo.

'Natuurlijk wel. Champagne mag altijd. En dit is een Dom Pérignon, bewaard voor een speciale gelegenheid.' Ze tikt haar glas tegen dat van Cleo. 'Op het leven'.

'Wanneer heb je een afspraak in het ziekenhuis? Ik ga met je mee,' zegt José.

'Dat is lief, maar nergens voor nodig. Ik ben geen invalide.'

‘Het is enkel omdat je dit soort dingen niet alleen hoort te doen.’

‘Ik kan dat best, dat ben ik gewend.’ Haar protesten ketsen af tegen een muur die van geen wijken weet. Murw van de emoties van de afgelopen week, kan haar neiging alles alleen op te willen knappen er niet tegenop. De champagne op haar nuchtere maag helpt natuurlijk ook. ‘Goed dan,’ zegt ze.

‘En we helpen je natuurlijk met de zoektocht naar je nichtje,’ zegt Dorien.

‘Welke zoektocht?’

‘Gisteravond vertelde je toch dat je haar wilde zoeken om haar te vertellen over haar moeder, Brigida? Ik wil wel eens kijken hoe we aan haar huidige adres kunnen komen.’ Ze kijkt net zo opgetogen en vol verwachting als Boef wanneer hij een stok voor haar voeten legt.

‘Waarom zou ik dat willen?’

‘Dat heb je zelf gezegd.’

‘Dat waren gewoon wat losse gedachten. Ze heeft nooit de behoefte gehad om mij te bellen.’ Terug in je hok, Dorien, denkt ze er stilletjes achteraan. Gedachten die tot nu onsamenhangend waren, clusteren zich en kruipen gedecideerd naar haar tong. ‘Dat snap ik, ze wilde het verleden laten rusten. In mijn hart ben ik ervan overtuigd dat ze nu gelukkig is en een gezin heeft met de man waarmee ik haar jaren en jaren terug in Noorbeek zag.’

De onrechtvaardigheid van het ontslag bij het accountantskantoor drukt zwaar op Noortjes gevoel van mislukking. Een ongewenst kind. Ze stapt uit de tram en sleept zich ineengedoken en met schuifelende tred naar het hippe appartementencomplex langs de Maas waar Carola haar zaakjes heel wat beter op orde heeft dan zijzelf. In plaats van de lift neemt ze de trap naar de zesde verdieping en hoopt dat haar vriendin is vertrokken naar haar afspraak van deze avond. Zodra ze het appartement binnenkomt, loopt Carola haar in een dikke badjas en met een handdoek als tulband op haar hoofd tegemoet. 'Wat ben jij vroeg.'

Noortje sluit de voordeur achter zich. Ze vergat te bedenken wat ze wil vertellen over haar ontslag. Het liefst zou ze zeggen dat haar contract ophoudt omdat het bedrijf moet bezuinigen. Alleen heeft ze nog nooit tegen haar vriendin gelogen, dat geeft geen pas bij de bijzondere band die ze hebben. Zwijgend hangt ze haar jas op en volgt haar vriendin naar de keuken. 'Thee?' vraagt die en zonder een antwoord af te wachten houdt ze een theeglas onder de Quooker-kraan, hangt er een zakje in en schuift het over de eetbar naar haar toe. Noortje vouwt haar koude handen eromheen. Carola neemt haar glas mee naar de bank in het woongedeelte. Ze volgt haar en gaat in de fauteuil zitten die daar haaks op staat zodat ze makkelijk kan weggijken. 'Mijn contract wordt niet verlengd.'

'Wat is er gebeurd?'

'Ik hoef niet meer terug te komen, wel betalen ze me tot het eind van mijn tijdelijke aanstelling uit.'

'Lekker makkelijk. Volgende week loopt dat af. Wat gaven ze als reden?'

'Ze vinden dat ik geen gevoel voor verhoudingen heb.'

‘Ik begreep eerder dat ze tevreden waren. Er is iets anders, ik zie het aan je.’ Carola duwt door. Dat doet ze altijd. Ze is een terriër en de enige die Noortje beter kent dan zij zichzelf.

‘Misschien had ik die vrijdagmiddagborrel moeten overslaan,’ fluistert ze met gebogen hoofd. ‘Dan hadden ze vast mijn contract wel verlengd.’

‘Laat me raden. Hebben ze soms met hun gore poten aan je gezeten en danken ze je nu af?’ Carola glijdt van de bank af, gaat op haar knieën voor Noortje zitten en pakt haar stevig bij de schouders. ‘Ze verzinnen iets waarom ze jou de schuld kunnen geven voor hun gedrag. Trap er niet in. Nooit. Het is nóóit jouw schuld. Hoor je me?’ Carola kan het weten. Het seksisme waar Noortje mee te maken kreeg, verbleekt naast haar ervaringen. En moet je nu zien, Carola laat de mannen naar haar pijpen dansen terwijl zijzelf zich liet intimideren in plaats van te vertrouwen op haar kunnen. Gegeneerd krimpt ze nog meer ineen.

‘Hebben ze je verkracht? Als dat zo is, help ik je persoonlijk hun ballen eraf te snijden.’ De felheid waarmee ze de woorden uitspreekt, haalt de scherpe randen van Noortjes emoties.

‘Zo erg was het bij lange na niet,’ zegt ze en ze vertelt over het wanstaltige mannengedrag waarmee ze het afgelopen jaar te maken kreeg en over de vrijdagmiddagborrel van de week hiervoor. ‘In de auto werd ik misselijk. Ik moest overgeven en hij werd kwaad dat ik begon te kokhalzen voor ik het portier openkreeg.’

‘Heb je zijn auto ondergekotst? Oh, heerlijk! Ik ben benieuwd hoe hij dat aan zijn vrouw heeft verkocht.’ Met haar hoofd in haar nek schatert Carola het uit. Noortje heeft geen andere keus dan meedoen. Ze vegen de tranen van hun wangen. ‘Het kostte me wel een vast contract. Nu kan

ik maandag onmogelijk de huurovereenkomst tekenen. Sorry, zo kom je nooit van me af.'

'Ben je mal. Je vindt wel wat anders, werk genoeg. En je studeert, dat is een mooie troefkaart. Je moet het maandag gewoon bijdehand aanpakken. En als je dat liever wil, kan je gewoon hier blijven. Dat weet je.' Carola's blik glijdt naar de klok. 'Verdomme. Ik heb over een uur een afspraak met de Oesterman.'

De Oesterman. Noortje weet nooit wat ze zich bij de oorsprong van die bijnaam moet voorstellen. Meestal geeft Carola haar klanten een naam passend bij hun voorkeuren. Zo heeft ze het Stampertje, het Paard, de Slapjanus, Soixante-neuf, de Lebberaar en het Vluggertje. Daar staat tegenover dat ze ook een Kletsmajoor en een Spaghetтино in haar klantenbestand heeft. Wie weet waar dat in het woordenboek van haar vriendin voor staat.

Carola staat op om zich in haar slaapkamer te transformeren – zoals ze het zelf noemt – tot Crystal, haar zakelijke ik.

Sinds Noortje tijdelijk bij haar vriendin was ingetrokken, ging ze weleens bij haar op de rand van het bed zitten om te babbelen over de laatste mode en populaire series of plannen te maken voor hun vrije dagen. De hardheid die met iedere streek make-up en met ieder stuk lingerie laag voor laag over Carola heen werd gelegd, maakte haar zo verdrietig dat ze dit nooit meer doet. Carola haalt haar schouders erover op: 'Laat de sukkels lekker betalen voor wat de smeerlappen stuk hebben gemaakt.' Het is Noortje nog steeds onduidelijk welke smeerlappen ze precies bedoelde, die uit haar jeugd of uit de jaren dat ze het contact met elkaar hadden verloren. Een ding is wel duidelijk, financieel gezien vereffenen de sukkels de rekening goed. Dit appartement en de inrichting hebben haar een fortuin gekost en aan kleding, de kapper, de schoonheidsspecialist, personal trainer en masseur geeft ze een kapitaal uit.

Buiten trekt de avondschemering op. Noortje loopt naar het raam, beneden flitst een gele watertaxi over de Nieuwe Maas. Het water oogt kil. Ze heeft trek in een sigaret. Van Carola mag ze zelfs niet op het balkon roken omdat er altijd een kans is dat de rook naar binnen waait en ze bang is dat de geur van verschaalde rook tot in haar poriën dringt. Haar klanten hebben daar een hekel aan. Een jaar geleden bewonderde ze 's avonds in ditzelfde raam nog haar nieuwe coup. Ze had net te horen gekregen dat ze was aangenomen bij het accountantskantoor. Na alle schnabbelbaantjes in de horeca en winkels had zij voor het eerst een serieuze baan. Het leven begint bij veertig, op niemand was deze oubollige quote beter toepasbaar dan op haar. Zelfs een huis lukte met wat hulp van Carola haar zakelijke netwerk. Een nieuwbouwflat in een voorstad. Klein en goed bereikbaar met de metro. De aanbetsaling en geld voor de inrichting had ze rond, het enige wat nog ontbrak was de garantie van een vast inkomen. Vanochtend leek dat een verwaarloosbare kleine stap. Een radeloosheid die ze sinds haar breuk met Arnold niet meer heeft gevoeld, komt in volle vaart uit de verborgen hoeken van haar emoties opzetten.

Het begon met het telefoontje van Elsemieke. Ze belde precies op het moment dat Arnold en zij hadden besloten voor het eerst een afspraak te maken met een makelaar om een eengezinshuis te bezichtigen. Een compromis; het had de tuin die Arnold zo graag wilde en was met de tram slechts twee haltes ver van hun wijk waar Noortje zo graag wilde blijven wonen. Dat mens moet altijd alles verpesten, dacht Noortje en ze beantwoordde haar met een vijandig "wat is er?". De mededeling dat haar vader in het ziekenhuis lag en net was geopereerd omdat hij een hartaanval had gehad, drong nauwelijks tot haar door. Pas op het moment dat ze met Arnold

naast zijn bed op de intensive care stond, beseftte ze hoe ernstig het was. Hij had een bypassoperatie gehad, een ingreep waar hij als te zware en rokende man eigenlijk een te gebrekkige conditie voor had. Na twee weken overleed hij zonder bij bewustzijn te zijn geweest. Spijt dat ze hem niet had gebeld om, zoals hij had gevraagd, samen af te spreken woekerde door haar heen als een ondergronds onkruidwortelstelsel. Tijdens de condoleance gaf haar stiefmoeder haar schuldgevoel extra voeding door tegen Noortje te schreeuwen dat zijn dood haar schuld was, omdat ze alles had opgerakeld en hem weer aan het roken had gebracht. Noortje vloog haar stiefmoeder aan en het was dat Arnold haar wegtrok, anders had ze haar in het gezicht gekrabd. In plaats daarvan moest ze volstaan met schreeuwen dat hij altijd al stiekem rookte, omdat hij geen leven had bij haar.

Geef me een kans. Geef me een kans. Geef me een kans. Haar vaders stem hield haar 's nachts wakker en als ze uiteindelijk in slaap viel, kwam hij in haar dromen samen met haar echte moeder langs. Zij smeet haar weg en hij probeerde haar te vangen. Ze viel op het spoor en schrok wakker van een gillende trein. Arnold vond dat ze professionele hulp moest zoeken en Carola zei dat ze moest kijken naar het hier en nu. Noortje legde de adviezen naast zich neer en haalde slaappillen bij de huisarts. Haar herinneringen aan die tijd zijn wazig, dof. Het enige wat haar nog helder voor de geest staat is dat Arnold haar vertelde dat het zo voor hem geen leven was. Hij was verliefd geworden op Annette, de collega die na schooltijd steeds zijn hulp nodig had en met wie hij over haar kletste. Dat ze zo blind was geweest en niet doorhad dat die andere vrouw bezig was Arnold van haar af te pakken.

Het was Carola die haar uit het dal van de wanhoop trok. Ze nam Noortje in huis, spoelde haar slaappillen door de wc en nam haar mee op lange wandelingen langs het

strand. Langzaam kwam het leven in haar terug. Ze vond een baan in een bakkerswinkel en ontmoette Robert met zijn lachende donkere ogen. Meer haar type dan Arnold en ze werd bijna net zo verliefd op hem als op Jimmy. Ze trok bij hem in. Hij werkte 's avonds in de bediening in een restaurant en hield ervan om tot diep in de nacht te dansen. Zij vond dat net als hij heerlijk en ze zegde haar werk in de winkel op en vond een baan als serveerster. Ze hadden het goed samen tot corona met zijn lockdowns alles verpestte. Het wegvallen van hun nachtleven maakte hem chagrijnig en haar kribbig. Hij ging meer blowen en bij haar kwamen de nachtmerries terug. Met hun gebrek aan inkomsten bouwden ze een huurschuld op. Huisuitzetting dreigde. Gelukkig stond de etage op zijn naam en ze trok weer in bij Carola die een geweldig appartement aan de Maas had gekocht. Carola raadde haar aan een opleiding te zoeken op een terrein dat ze echt leuk vond. In de banen die ze had gehad sprak de financiële kant haar altijd het meest aan. Tijdens de lockdowns vond ze afleiding in een online cursus boekhouden en ze schreef zich vervolgens in voor de deeltijd opleiding accountancy. Haar leven zat in de lift. Tenminste dat dacht ze.

‘Wat zit jij hier in het donker.’

Ze knippert tegen het felle licht. De prachtige, elegante blonde vrouw oogt kil. Haar gedachten zijn nog in het verleden en het duurt enkel seconden tot het doordringt dat het Carola in haar Crystaluitdossing is.

Haar vriendin komt naast haar zitten. ‘Kijk niet zo zielig. Ik ben morgen op tijd thuis. De oesterman moet 's ochtends altijd vroeg weg. Ik zal warme croissantjes meenemen voor het ontbijt.’ Ze slaat behoedzaam haar armen om Noortje heen en kust in de lucht om haar make-up te sparen.

Na het vertrek van Carola, trekt ze haar knieën omhoog en laat haar kin erop rusten. De avond strekt zich leeg voor haar uit, net als de strakke witte muur met de grote eenzame sepiaposter van een verlaten stad bij nacht. Het beklemmt en verstikt haar. Om te voorkomen dat ze zich overgeeft aan een potje grienen vol zelfmedelijden staat ze op. Ze trekt haar jas aan en slingert haar tas over haar schouder om de stad in te gaan.

Met een zak patat nestelt ze zich op een vrij bankje. Ze doopt een kokendheet frietje in de pindasaus, zo vindt ze patat het lekkerst: als het nog zo heet is dat ze net haar mond niet brandt. Ze buigt zich over haar tas. Met haar vrije hand veegt ze een irritant in de weghangende haarpiek achter haar oren, morgenochtend gaat ze als eerste naar de kapper voor haar vertrouwde korte kapsel. Ze plukt het eerste wat ze in haar tas tegenkomt eruit. Het is het tijdschrift dat ze vandaag in haar lunchpauze las voordat haar baas een klap op haar bureau gaf. Ze leende het van een collega en het ontging haar dat ze het, in haar haast de situatie te ontvluchten, met haar andere spullen in haar tas liet verdwijnen. Ongelooflijk dat het pas een paar uur geleden is dat ze zo boos en vernederd het kantoor verliet, waar ze dacht dat ze er carrière zou maken. Ze legt het op haar schoot en nieuwsgierig kijkt ze of ze nog meer verrassingen heeft meegenomen. Ze vist nog een paar berekeningen op een kwartaaloverzicht van een klant uit haar tas. Met het gevoel dat ze zelf smeert op een schaafwond verfrommelt ze het papier en gooit het venijnig in de prullenbak naast haar. Ze zoeken het maar uit met die bekakte gasten van ze. Ze haalt een patatje door de saus en richt haar aandacht op het tijdschrift. Het ligt nog open op de pagina met de foto die haar vanochtend greep. Opnieuw raakt het paars-groene landschap met het in de verte schitterende blauw, aqua en turkoois haar daar

waar de behoefte aan moederliefde diep is weggeborgen. Zonder te proeven steekt ze het ene frietje na het andere in haar mond. Het enige wat er nog is, is het verhaal over de herontdekking van de zeewierbaden aan de Ierse westkust. Zal ze daar naartoe gaan, de shitzooi hier achterlaten en zich onderdompelen in de troostrijke kleuren? Ze heeft altijd van de zee gehouden en nu haar plannen onzeker zijn, kan ze net zo goed wat van haar spaargeld gebruiken voor een vakantie. Ze slaat de bladzijde om. Een foto van een meer met daaromheen wat verdwaalde bomen en geelbruine bergen op de achtergrond. “De Connemara, parel langs de Wild-Atlantic-Way” kopt de tekst ernaast. Het artikel dat ze vanochtend las, is onderdeel van een special over een route die van noord naar zuid langs de westkust van Ierland loopt. Ze bladert door en de naam Brigida springt eruit alsof het een neonreclame is op een effen bakstenenmuur. Haar ogen drinken de woorden eromheen in:

Iets lager langs de Atlantic Way ligt het eeuwenoude dorpje Bríd, genoemd naar een Keltische godin. De Ierse heilige Brigid (Brigida in het Nederlands) van Kildare is een van Ierlands bekendste heiligen. Wist je dat zij een afgeleide is van deze Keltische godin? Bríd is de godin van genezing, bescherming en het eeuwige vuur, een drievoudige godin en vertegenwoordigt zowel de jonge maagd, de liefdevolle moeder als de wijze vrouw.

Of ze een boodschap krijgt uit een andere wereld, in haar is het een wirwar van gevoelens. Een zenuwachtige hoop steekt zijn kop op. Ze verfrommelt de patatzak, legt hem naast zich op de bank, haalt haar telefoon tevoorschijn en toetst Bríd Ierland in het zoekscherm. Er verschijnt een link naar de website van Taigh Bríd, Brigid’s House. Ze tikt erop en komt op de website van een kleine Bed and Breakfast die garant

staat “voor een betoverend verblijf in het ruige westen van Ierland”. Ze scrollt door en blijft hangen bij “Open Hiring”. Ze zoeken een inwonende housekeeper en zonder na te denken, klikt ze op de chatfunctie. In haar beste Engels tikt ze dat ze ruime ervaring heeft in de horeca en per direct beschikbaar is. “You are looking for me”, typt ze er brutaal achteraan en sluit af met “Nora from Holland”.

De hoopvolle kluwen in haar verandert in een rusteloze energie. Ze staat op en zonder na te denken loopt ze een willekeurige richting op.

Genezing, bescherming, vuur, genezing, bescherming, vuur.

Haar hakken op de stoep stuwen de woorden door haar heen. Ierland, de kleuren van haar moeders foto, de weggestopte hunkering: heeft ze eindelijk gevonden wat ze zocht? Het geluid van de telefoon die ze nog steeds in haar hand klemt, doorbreekt de trance.

Ze opent haar WhatsApp:

HOE SNEL KAN JE HIER ZIJN VOOR EEN PROEFPERIODE? XX,
MAGGIE

Carola parkeert in voor de vertrekhal op Schiphol en trekt de handrem aan. 'Weet je het zeker?'

'Voor honderdtien procent.' Noortje klinkt zelfverzekerder dan ze zich voelt. Vrijdagavond na haar chat met Maggie, boekte ze direct een vlucht naar Dublin. Vanaf daar kan ze met de trein of bus naar Galway en daar de bus naar Clifden nemen. Als ze haar bij vertrek uit Galway zou appen hoe laat ze aankwam, zorgde Maggie dat ze met de auto klaar zou staan om haar op te pikken. Gisteren kocht ze samen met Carola een handzame rolkoffer en vonden ze via internet uit dat ze vanaf Dublin het best met de bus kon reizen. Vanochtend kwamen de zenuwen: wat als ze de bushaltes niet kan vinden of, erger nog, wat als Maggie het laat afweten?

'Kom op, anders mis je je vliegtuig nog.'

Ze stapt uit en haalt haar koffer achter uit de auto. Ze slaat haar armen om haar vriendin heen. Die klemt haar stevig tegen zich aan.

'Verdomme, ik ga je missen.' Ze klinkt hees en Noortje voelt de emoties in haar keel prikken. Carola laat haar los. 'Niet gaan huilen, hoor.'

De glinsterende ogen van haar nooit huilende hartszusje maken haar sterk. 'Misschien ben ik over een maand al terug. En anders kom je gewoon logeren, leg ik je lekker in de watten.'

'Reken maar dat ik een lastige gast zal zijn.' Ze lacht. 'Je weet, als het niks is, zoek je een hotel en boek je het eerste vliegtuig terug naar huis.'

In Dublin schijnt net als in Nederland de zon. Tijdens de busreis naar het westen trekken de wolken steeds meer samen

en zodra Noortje Galway achter zich heeft gelaten, kruipen ze zo dicht tegen elkaar dat ze een grijs pak worden boven een desolaat landschap. Bergen, stenen, schapen, wat auto's en enkele wandelaars in de kleine dorpjes waar ze doorheen rijden; tussen het paars-groen is geen spoor te bekennen van de blauwtinten die haar naar deze streek trokken.

In Clifden miezert het. Huiverend trekt ze de rolkoffer achter zich aan de bus uit. Ze laat hem los om haar jack dicht te ritsen en haar kraag omhoog te zetten, ze heeft spijt dat ze de afritsbare capuchon in haar koffer liet. De stad lijkt met zijn lage huizen eerder een dorp en zelfs de gekleurde gevels van de rij winkels doen in het druilerige weer ongezellig aan. Alsof ze tijdens haar busreis de zomer heeft overgeslagen en het van begin juni opeens eind oktober of november is geworden. Waar is ze in hemelsnaam aan begonnen? Misschien moet ze de eerste de beste bus terugnemen.

'Nora?' Een bos rode krullen boven een grote grijs fleurde haar uitzicht op.

'Hi, ik ben Maggie. Je bent net zo mooi als op je profielfoto. Zal ik je bagage nemen?' Voordat ze kan antwoorden heeft de jonge vrouw Noortjes koffer vastgepakt, haar geen andere keus gevend dan te volgen. Tijdens hun chat kreeg ze de op niets gebaseerde indruk dat Maggie van haar leeftijd was: een jaar of veertig, vijfenveertig. Deze vrouw ziet eruit of ze de twintig amper voorbij is, een meisje. Het meisje stopt bij een gebutste stationwagen. Ze opent de achterdeur en legt de koffer in de auto. 'Je hebt vast zin in thee,' zegt ze. 'Wil je eerst hier wat eten of hou je het nog een half uurtje uit?'

'Dat red ik wel,' antwoordt ze. Onderweg had ze sandwiches en heeft ze met opzet weinig gedronken, nu is ze nieuwsgierig naar Brigid's House. Daar zal de magie van de foto's toch wel aanwezig zijn? Ze gaat naar de kant

waar gewoonlijk de passagiersstoel zit. Maggie lacht. 'Wil je soms rijden?'

Gegeneerd schudt ze haar hoofd. 'Sorry.'

'Geen probleem, als je van het continent komt is het altijd wennen dat we hier links rijden en onze auto's andersom zijn ingericht.'

Ze verlaten de stad en Maggie draait een smalle weg in. 'We zitten de komende dagen niet vol, dat is meestal zo na het weekend. Op dit moment hebben we drie stellen, allemaal wandelaars. Als we zo arriveren, zijn ze allemaal op pad. Mrs. G komt vanavond koken. Dat had ik toch verteld, hè? Dat doordeweeks gasten de avond van tevoren op kunnen geven als ze 's avonds bij ons willen dineren met wat de pot van Mrs. G schaft. In het weekend koken we niet, dan is er genoeg open in de buurt en Mrs. G wil de weekenden vrij. In het weekend bieden we wel een borrelplank als simpel avondmaal. Sodabrood, lokale gerookte zalm, kazen. Dat soort dingen, je kent het wel. Jij kan koken, hè?' Zonder een antwoord af te wachten ratelt ze door. 'Als je wil mag je dat in de weekenden zelf gaan doen. Zie hoe het gaat de komende maand, daarna hebben we het er nog wel over.'

Een tegenligger komt recht op hen af. Noortje grijpt zich vast aan haar stoel, er is geen ruimte om elkaar te passeren. Maggie stuurt de auto behendig in een bermuitsparing en tilt haar hand van het stuur als groet voor haar tegenligger. Aan het eind staat een klein wit bord met in zwarte letters *passing place* dat Noortje nu voor het eerst opvalt. Maggie geeft gas. De weg slingert van links naar rechts. Aan haar linkerhand liggen de bergen en na nog een bocht naar rechts ontvouwt zich het blauw dat Noortjes ziel naar hier lokte. De wolken breken open en de kilte die haar bij de bushalte bekreep, lost op. Een vleug paars in de verte verspreidt in haar een warme gloed.

'Ik hoop dat je dat oké vindt.'

Verstoord kijkt Noortje opzij naar haar chauffeur. 'Sorry?'

Maggie lacht. 'Ik praat weer te veel. Dat komt later wel. Geniet nog van het uitzicht, we zijn er bijna.'

De zee wordt vervangen door een vlakke met varens en door rots doorschoten kleine groene heuvels onder een inmiddels nagenoeg wolkeloze hemel. Op de weg lopen schapen. Net voor Noortje "kijk uit" wil roepen, springen ze opzij. Ze slaan linksaf naar een smalle weg met een groene wal vol uitbundig bloeiende rode en fuchsiaroze rododendrons. Bij een meer gaat Maggie naar rechts, over een wildrooster en ze hobbelen door over een oprijlaan met aan weerszijden dezelfde felgekleurde bloemen als ze net zagen. Een donkergrijs landhuis doemt op. Een bordestrap met aan weerszijden twee grote ramen leidt naar een dubbele voordeur. Noortje herkent het van internet en nieuwsgierig kijkt ze om zich heen. Behalve natuur is er verder geen huis te bekennen. Omdat het huis dezelfde naam had als het dorp Bríd dat ze op intern intikte, had ze gedacht dat Taigh Bríd in het dorp zou liggen of in ieder geval aan de rand. Maggie rijdt om het huis heen en parkeert naast een kleine witte auto onder het afdak van een soort open schuur.

'Wij parkeren altijd hierachter en gebruiken de keuken-deur in het souterrain als in- en uitgang. De voordeur en parkeerplaatsen aan de voorkant zijn voor de gasten,' zegt haar nieuwe, tja, wat is ze eigenlijk: collega, baas, eigenaar? Op de website stond alleen dat het huis generaties lang eigendom is van dezelfde familie en omdat er bij de chat alleen een foto van het huis stond, was ze er klakkeloos vanuit gegaan dat Maggie samen met een echtgenoot de eigenaar was. Nu twijfelt ze aan haar aannames.

'Het huis is van Nana, mijn oma. Haar vader ging dood en zij erfde de boel. Ze begon een vrouwenwoongroep rond de godin Bríd. Het was de jaren zeventig, terug naar de

natuur en de oerkracht van vrouwen. Ze had zo'n kliekje feministische vriendinnen die met haar meekwamen uit Londen. Ze verbouwden de stallen voor de groep en met elkaar begonnen ze een Bed and Breakfast om in hun levensonderhoud te voorzien,' zegt Maggie als antwoord op Noortjes vraag naar de eigenaar. Ze neemt Noortje mee naar de keuken en stelt haar voor aan Mrs. G, een vrouw van middelbare leeftijd met schommelende heupen, een indrukwekkende voorgevel en een bezweet gezicht. Nog voor Noortje de kans krijgt om de kokkin een hand te geven, neemt Maggie haar mee een smalle trap op waarna ze via een onopvallende deur uitkomen in een brede gang naar de voordeur. Haar kamer ligt naast de trap omlaag en is ingericht met een ouderwets houten bed, een kast en een comfortabele stoel voor een raam met uitzicht op de schuur waar ze net parkeerden. Tot haar plezier hoort er een eigen kleine badkamer bij. Maggie laat haar alleen. Ze frist zich op en gaat, zoals opgedragen, naar de salon aan de voorkant. Ze begrijpt dat die eigenlijk voor de gasten is, zolang zij nog op pad zijn kunnen ze volgens Maggie net zo goed daar hun theedrinken, zodat Mrs. G ongestoord haar gang kan gaan.

Maggie pakt de theepot om hen nog eens bij te schenken. Noortje houdt afwerend haar hand boven haar beker. De thee is veel te sterk naar haar smaak.

'Je moet het met melk drinken,' zegt de andere vrouw alsof ze haar gedachten kan lezen en ze duwt Noortjes hand weg, schenkt de beker vol en giet er een plens melk in. 'Probeer maar,' zegt ze en nestelt zich met haar beker diep weg in haar hoek van de ietwat doorgezakte bank.

'Even voor mijn begrip,' zegt Noortje. 'Woonde je oma in Londen? Ik dacht dat ze hier opgroeide.'

'Ze ging op haar achttiende naar Londen. Ze kwam terug voor de begrafenis van haar vader. Haar moeder vond het

hier vreselijk zonder echtgenoot en ging bij haar familie in Engeland wonen. Mijn oma bleef hier, voor haar was het een kans om een leefgemeenschap rond haar eigen idealen te beginnen.' Maggie klinkt ongeduldig en Noortje slikt de vragen naar hoe het precies zit met haar ouders, opa, eventuele andere familieleden en de woongroep, in. In plaats daarvan vraagt ze waar haar oma nu is.

'Ze woont nu in de portierswoning aan het begin van de oprijlaan. Hij ligt verborgen achter de hoge struiken, Nana houdt van haar privacy. Ze waren met steeds minder vrouwen in de woongroep en nadat vorig jaar Maura overleed en Eileen naar een verzorgingshuis moest, is Nana naar dat huis gegaan. Het afgelopen jaar heb ik haar en Mrs. G af en toe een handje geholpen de boel draaiende te houden. Nana krijgt steeds meer last van haar gewrichten. Omdat ik mijn werk in Dublin heb, gingen we op zoek naar een housekeeper. Dat viel vies tegen. Het is dat jij je meldde, anders hadden we moeten overwegen de tent te sluiten.' Ze schuift naar voren en zet haar beker neer. 'Drink je thee op, ik wil je de gang van zaken uitleggen. De gasten zullen zo langzaam gaan binnendruppelen.'

De volgende ochtend wordt ze wakker van een smalle straal daglicht die door een kier in de gordijnen naar binnenstroomt. Het is stiller dan ze gewend is en het duurt een paar seconden voor haar geest landt op de plek waar ze nu is. Ierland, Bríd. Hoe laat zou het zijn? Ze draait zich naar het nachtkastje waarop ze gisteravond haar telefoon legde. De foto van haar moeder staat ernaast. 'Mama?' Ze pakt het fotolijstje op. Koud en stil. Tegen beter weten in ontwaakt er diep in haar een lichte teleurstelling. Ze zet de foto terug en pakt haar telefoon. Nog geen half zeven, een uur vroeger dan in Nederland. Als ze niet ontslagen was, zou ze nu aangekleed zijn om na een snel ontbijt de deur uit te sjezen om op tijd op haar werk

te zijn. De machosfeer, de druk om alles binnen te korte deadlines klaar te hebben, de drang om zichzelf te bewijzen, te laten zien dat zij een van hen kon zijn. Waarom wilde ze dat eigenlijk? Ze gaat eruit om te plassen en kruipt terug in bed, een behaaglijk vakantiegevoel verdrijft het onbehagen van zonet. De gasten willen pas om negen uur ontbijten en Maggie die 's nachts bij haar oma slaapt, was van plan om half negen te komen om haar te helpen met de voorbereidingen voor het ontbijt. Daar komt Mrs. G niet voor terug begreep ze gisteravond tijdens de afwas die ze samen met Maggie deed. De kokkin is er alleen om doordeweeks te koken, de afwas en het uitgebreide Ierse ontbijt horen bij haar takenpakket. Net als de slaapkamers van de gasten. Daarvoor zijn er een paar meisjes in het dorp die volgens afspraak om de beurt ingezet worden om te helpen. Op rustige dagen, zoals nu, is het de bedoeling dat zij het alleen afkan. Van een kantoorbaan naar een soort van schoonmaakbaan, dat was heel iets anders dan dat ze zich voorstelde bij het woord housekeeper. Die term gaf haar de indruk dat het de bedoeling was dat ze de boel regelde en niet zelf de poetsdoek en stofzuiger ter hand zou nemen. Ze draait zich op haar zij en trekt haar knieën op. Misschien valt het mee, het kan nooit zo erg zijn als de bende die ze ervan maakten in de opvanghuizen waar ze in haar puberteit woonde. Inwendig lacht zij bij de herinnering aan de eerste keer dat ze daar de taak kreeg om de badkamer schoon te maken. Ze schopte stennis omdat ze weigerde de viezigheid van anderen op te ruimen. Die kieskeurigheid heeft het wonen in tehuizen haar wel afgeleerd. Ze trekt het dekbed op, nog vijf minuutjes.

Ze schrikt wakker van het signaal van haar telefoon. Een berichtje van Carola: een kort "Fijn" met een duimpje in reactie op haar app van gisteravond. Ze zal wel weer aan het werk zijn, haar blik dwaalt naar de tijd: zelf mag ze ook

wel eens opschieten, nog een kwartier en dan wordt ze in de keuken verwacht.

Samen met Maggie zwaait ze een van de echtparen uit naar hun volgende bestemming op hun rondreis door Ierland. Er worden vandaag geen nieuwe gasten verwacht en het stel dat nog tot het weekend blijft, komt pas vanavond terug en hoeft dit keer geen diner. Dat kan Noortje zich voorstellen; de soep en stoofpot van Mrs. G was goed te eten alleen wat gewoon, zelf verwacht ze er meer van als ze uit eten gaat.

‘We hoeven alleen nog de kamer van de blijvers aan kant te maken, de rest van de dag hebben we vrij. Zal ik je iets van de omgeving laten zien?’

‘Leuk, moeten we eerst ook de andere kamer in orde maken voor nieuwe gasten?’

‘Daar hebben we de meisjes uit het dorp voor. Die komen donderdag, die middag krijgen we twee nieuwe echtparen, vrijdag vertrekt dit stel en daarna krijgen we de laatste nieuwe gasten voor het weekend. Je hoeft alleen de kamers van de blijvers een beetje te doen. Bed rechtekken, kijken of er schone handdoeken nodig zijn en een lapje door het sanitair. Zo gebeurd. De kamers krijgen een uitgebreide beurt als de gasten vertrokken zijn en er nieuwe komen. Ik cluster dat altijd, zodat er geen meisje voor één kamer moet komen.’ Ze lacht. ‘Dacht je nou echt dat je hier de cleaning lady moest uithangen? Kom, tijd om de kamer te doen en daarna mag jij kiezen of je eerst naar het dorp of het strand wil.’

Met iedere bocht die ze nemen wordt de weg smaller. Ze rijden door met stapelmuurtjes afgezette groene velden. Af en toe staat er een boom met een door de wind plat gegroeide kruin. Noortje hoopt dat er geen tegenligger aankomt, uitstulpingen met een passeerplekbord laten het al kilometerslang afweten. Op het punt dat de weg

ophoudt verbreedt hij zich langs de rand van een wei met koeien en schapen. Aan een kant loopt de weg over in een karrenspoor naar een gebouw waarvan ze vermoedt dat het stallen zijn, aan de andere kant loopt een stapelmuurtje door in het groen. Maggie parkeert in de hoek. Ze stappen uit en gaan door een klein hek in de heg die het weiland scheidt van de weg die ze net namen. Schapen dribbelen opzij en Noortje blijft staan. 'Weet je zeker dat we hier door mogen?'

'Je hoeft niet bang te zijn, die beesten doen niks. Natuurlijk mogen we hier lopen, dit is een *right of way*. Hoe komen we anders bij het strand?'

Zonder de dieren uit het oog te verliezen, loopt ze dicht tegen de rand van het stapelmuurtje achter Maggie aan. De grond gaat iets omhoog en op het moment dat ze op het hoogste punt zijn, strekt de wei zich uit naar het strand. Het bloed zakt naar haar benen en ze blijft staan; door het uitzicht op het strand en de zee komen de kleuren van haar moeders hanger en bloes op de foto opeens tot leven. Weids en uitgestrekt omgeven ze haar. Het paars als confetti in het groen, de aqua en turkooizen zee rustig kabbelend tegen een bijna wit zandstrand.

'Mooi, hè?' Lachend pakt Maggie haar hand. Koude wind blaast haar van de zon schitterende koperen krullen in haar gezicht. Ze veegt ze uit haar gezicht en trekt Noortje achter zich aan het strand op. Pas op het zand vallen haar de donkere rotsen op. Ze klauteren er overheen en een lange lijn strand die af en toe door bijna-zwarte rotsblokken doorsneden wordt, strekt zich voor hen uit. Op het vee en de vogels in de lucht na is naast hen geen levend wezen te bekennen. Maggie zoekt op de rotsen een plaatsje in de luwte uit en ze gaat naast haar zitten. De zon is warm en langzaam kijkt ze rond om de kleuren in zich op te zuigen,

net zo lang tot ze de diep in haar verborgen donkere, ijskoude plek beroeren.

‘Het landschap heeft je te pakken, hè?’

‘Het zijn de kleuren. Mijn moeder had hanger met een steen in precies die kleuren blauw.

‘Ben je daarom hier? Had je moeder iets met Ierland?’

‘Hoezo?’

‘Ik vroeg me af waarom je hals over kop hiernaartoe kwam, of je soms ergens voor op de vlucht was. Niet dat het me wat aangaat of dat het uitmaakt, ik ben allang blij dat je ons uit de brand helpt. Door je associatie denk ik nu dat je hier iets van je moeder hoopt te vinden.’ Haar woorden hameren de warmte van de kleuren nog dieper in de ijsklomp in haar. De randen worden vloeibaar. Afwijzing, eenzaamheid, het gevoel ongewenst te zijn, haar behoefte aan geborgenheid en koestering; ze tollen in haar rond en kruipen als tranen omhoog. Boos veegt ze langs haar ogen en haalt haar neus op. Maggie steekt haar een pakje papieren zakdoekjes toe. ‘Het is oké.’

Ze schudt haar hoofd. ‘Zover ik weet is ze nooit in Ierland geweest. Ik dacht misschien, omdat ...’ Ze zwijgt, hoe kan ze zonder gek te lijken, uitleggen dat het de kleurenovereenkomst met een tijdschriftfoto was die haar uiteindelijk hier bracht?’

‘Ja?’ Zacht, begripvol.

‘Ze overleed toen ik nog een baby was, ik heb haar nooit gekend.’

‘Dat doet pijn.’

Emotie trilt door de paar woorden heen en Noortje voelt de herkenning. ‘Is jouw moeder soms ook gestorven toen je jong was?’

‘Was het maar zo dramatisch. Mijn ouders vonden de wereldvrede belangrijker. Het is me een raadsel waarom ze mij kregen, zodra ik van de borst afkon hebben ze me bij mijn oma gedumpt en zich aangesloten bij een internationale

vredesbeweging. Daarmee zwerven ze nog steeds langs allerlei conflicthaarden in Afrika en het Midden-Oosten. Ik heb geen flauw idee waar ze nu uithangen.' Bitter.

Een wolk schuift voor de zon. Maggie staat op. 'Rijd jij terug? Mooie gelegenheid om te wennen aan de auto en het links rijden.'

'Op die smalle weggetjes? Ik heb sinds ik mijn rijbewijs heb gehaald nauwelijks gereden.'

'Het stelt niks voor, je kan nu nog oefenen met mij naast je. Als ik straks in Dublin zit, kan je anders geen kant op. Je hebt je rijbewijs toch wel bij je?'

Al haar passen en kaarten, van paspoort tot supermarktkortingskaart, stopt ze bij elkaar in een mapje. Haar rijbewijs zit daarbij. 'Dat wel, het zit alleen nog in mijn koffer.'

'Geen probleem. Kom, ervaar zelf maar hoe leuk het is om te manoeuvreren over onze wegen.'

‘Volgens mij kan je het hier prima alleen af,’ zegt Maggie terwijl ze op zondagochtend toekijkt hoe Noortje behendig twee gepocheerde eieren uit de pan met kokend water schept en op twee sneden beboterde bruine toast laat glijden. Ze is hier nu bijna een week en tot haar verbazing vindt ze het gedoe dat een Bed and Breakfast met zich meebrengt erg leuk. En dan is er nog Maggie. Sinds hun uitstapje naar het strand voelt ze een verbondenheid met haar nu ze weet dat ook zij voor haar moeder onvoldoende de moeite waard was om te blijven. Oké, de keuze van Maggie’s moeder was minder dramatisch dan die van haar moeder en al vreesde de jongere vrouw niet dat ze een zelfvernietigende eigenschap had geërfd, het effect was hetzelfde.

‘Vanmiddag vertrek ik naar Dublin voor de komende twee weken. Ik laat de stationwagen voor je achter en als er iets is, kan je me altijd bellen. Ik verwacht alleen dat je er zonder problemen uitkomt, het reilen en zeilen van een huis als dit zit gewoon in jouw bloed.’

Het compliment voelt als balsem op de vernedering van haar ontslag bij het accountantskantoor. Het idee dat ze nog geen twee weken geleden droomde van een vaste baan daar, lijkt nu iets uit het leven van iemand anders. Ze maakt het ontbijtblad voor de laat opgestane gasten verder in orde. ‘En Nana, je oma?’ Tot nu heeft ze nog geen glimp van de oude dame gezien en ze is nieuwsgierig naar waarom zij nog steeds geen kennis met haar heeft gemaakt.

‘Maak je over haar geen zorgen. Die redt zich wel.’

Noortje haalt de foto van haar moeder uit haar tas en zet hem op de zwarte rots voor zich. Sinds ze hier met Maggie was wilde ze dit doen. Tot nu hield de zeer smalle weg haar

tegen om de laatste kilometers af te leggen en om te vragen om hiernaartoe te worden gebracht, ging haar te ver. De kordate aanpak van Maggie had haar snel over haar rijangst heen geholpen, achter het stuur bleken de tegenliggers op de eenbaanswegen veel minder angstaanjagend. Gisteren reed ze voor de tweede keer succesvol achteruit om voor een tegenligger op een passeerplek te gaan staan, vandaag durft ze de rit naar dit afgelegen strand aan.

Haar blik gaat heen en weer tussen de foto en de omgeving. Niets. Net als thuis, net als in haar slaapkamer in Taigh Bríd, is de foto omgeven door een grote leegte en stilte. De hoop die zich sinds ze besloot naar Ierland te gaan in haar nestelde, was gegroeid tot een verlangen naar een teken van haar moeder. Iets dat duidelijk maakt dat ze het waard is, goed is zoals ze is, een meisje en dat het niet haar schuld is dat haar moeder geen zin meer zag in het leven. De wind trekt aan. Met gesloten ogen heft ze haar hoofd; is daarin een signaal dat ze er is? Een geur van verrotting in het zilt van de zee, zand dat in haar gezicht waait en verder een gapende zwarte leegte. Haar ogen prikken en ze opent ze.

‘Godverdomme! Klotewijf! Hoe kon je! Hoe durfde je!’ Ze pakt de foto op en smijt hem van zich af. Hij ketst tegen een rots en ploft vervolgens tegen de vloedlijn aan in het zand. Een golf rolt het strand op. Ze schiet overeind en spurt naar de zee. De zee strekt een schuimende vinger uit naar de foto. Ze valt op haar knieën en grist het lijstje net op tijd weg. Het glas is nog heel, alleen zit er een deuk in de lijst. Ze perst haar moeders afbeelding tegen haar borst. De zee wordt onstuimiger, de golven hoger. Zeewater gulpt over haar benen, spat tegen haar armen die de foto beschermen. Het water trekt terug en neemt haar laatste restje boosheid mee.

Het vlees staat in de oven, de aardappels zijn geschild, de boontjes gedopt en de wortels geschraapt. Met een diepe zucht zakt Mrs. G neer op een stoel aan de keukentafel. Noortje schenkt twee koppen thee in en gaat tegenover haar zitten. Sinds haar bezoek aan het strand heeft ze er een gewoonte van gemaakt om 's middags samen met de kokkin thee te drinken. Inmiddels weet ze alles van het decennialange conflict tussen de plaatselijke kruidenier en de garagehouder, waarvan niemand de oorsprong kent, de competitie tussen de vriendinnen van Mrs. G – die zelf vier zonen heeft – van wie de dochter het eerst zwanger is en de slopende ziekte van de tien jaar eerder overleden Mr. G. Zou ze nu naar Nana kunnen vragen of is het te snel en moet ze eerst verder een band opbouwen? Een paar ochtenden terug stond ze bij de achterdeur te roken. Een vrouw met een witte vlecht in een lange zwarte jurk kwam achter de parkeerschuur vandaan. Voor ze haar kon roepen, was ze verdwenen tussen de bomen achter de vijver. Later keek ze vanuit de achterste slaapkamers naar de open ruimte achter het bos en zag ze haar in de open vlakte waar ergens de verbouwde stallen moesten liggen. Ook de ochtenden daarna zag ze haar achter het bos. Was dat omdat ze er speciaal oplette of nam Nana haar kans waar nu haar kleindochter afwezig was? Tot nu had ze geen tijd gehad het land dat bij het huis hoorde te verkennen, nu weifelde ze of ze op zoek moest gaan naar de oude stallen. Ze had het gevoel dat dit niet zou worden gewaardeerd, Maggie had vast met een bedoeling gezegd dat er op het land bij het huis niets de moeite waard was om te bekijken.

Mrs. G slurpt van haar thee, zet haar kop neer en snijdt twee dikke plakken af van de cake die ze eerder bakte. Noortje breekt een hoekje van haar stuk af; ze moet opletten, anders knapt ze straks uit haar jeans en wordt ze net zo gezet als de vrouw tegenover haar. 'Mrs. G,' begint ze voorzichtig. 'Hoe zit het eigenlijk met Maggie's oma? Ik zie

haar iedere ochtend over het land achter het huis dwalen en vraag me af of ik naar haar toe moet gaan of dat het beter is haar te laten.'

'Laat die maar schuiven, ze heeft zich in haar hele leven nog nooit van iemand iets aangetrokken.' Mrs. G schuift haar lege theekop naar voren. Noortje staat op om de theepot te pakken en bij te schenken. Ondertussen trekt ze een nieuwsgierig gezicht in de hoop dat ze zo de tong van de Ierse vrouw verder losmaakt.

'Ik was een jaar of tien toen hij doodging. Het dorp gonsde van wat er zou gebeuren, hij had geen zoon en iedereen ging ervan uit dat we eindelijk van de familie werden verlost.'

Hij? Het duurt een paar tellen voordat Noortje begrijpt dat ze het over Nana's vader heeft. 'Wat hadden ze misdaan?'

'Engels,' antwoordt ze kortaf, alsof daarmee alles is gezegd. Noortje knikt, hoewel het haar een raadsel is wat daar zo erg aan is.

'Dus je kan wel begrijpen dat het dorp op zijn kop stond toen bleek dat zijn dochter, zij daar – ze gebaart in de richting van het poortwachtershuis – hier haar intrek nam met een groep soortgenoten.' Het volume van haar stem daalt. 'Heksen.'

'Neeee.' Noortje legt genoeg ongeloof in haar reactie om de kokkin tevreden te laten knikken.

'Ze dansten naakt bij de volle maan. Mijn neef, die er toen nog tuinman was, moest een stenen cirkel voor ze aanleggen met een vuurrooster in het midden. Ze beheksten de mannen in de omgeving. Zelfs de getrouwde.' Op haar konen verschijnen rode vlekken en haar onderkinnen trillen net zoals de jelly pudding gisteravond bij het dessert. 'Zelfs de dokter en de notaris kwamen in hun zondige ban. Het vuurfeest van *Beltana* was één orgie. De vlammen waren tot in Clifden te zien. En met *Sowèn* trilde de lucht van het

kwaad, een half jaar later verscheen ze opeens schaamteloos met een dikke buik in het dorp. Overduidelijk het resultaat van haar zondige betrekkingen met de duivel.'

In de verte knarst de voordeur; de gasten komen thuis. Mrs. G staat op om de aardappels en groenten op het vuur te zetten.

De afwas is gedaan, de gasten zijn naar hun kamers en Noortje zet in het kantoor tussen de lounge en haar slaapkamer de computer aan. Zoals altijd is de wifi traag en terwijl ze wacht tot de verbinding met internet tot stand komt, herkauwt ze de woorden van Mrs. G. Het verhaal over heksen en de duivel doet ze af als onzin; dat de moeder van Maggie een kind is van een getrouwde man, de dokter of de notaris, ligt voor de hand. Ze vraagt zich af wat er zo erg is aan Engels zijn en is nieuwsgierig naar de betekenis van *Beltana* en *Sowèn*. Ze tikt de woorden in de zoekmachine. Het levert niks bruikbaars op, ze vermoedt dat ze het verkeerd spelt; het oorspronkelijk Ierse Gaelic staat hier nog op de plaatsnaamborden, daar kan ze ook geen normaal uit te spreken woord maken met de combinatie van letters. Maggie kon enkel lachen om haar pogingen om Bríd uit te spreken als Briejts met een r in haar keel, een langgerekte i en nauwelijks hoorbare k. Ze geeft het op en richt zich op een zoekopdracht naar de geschiedenis van de Engelsen in Ierland. Deze levert een eindeloze rij aan hits op. Al lezende dringt tot haar door dat achter de vriendelijker houding van Mrs. G na het vertrek van Maggie meer schuilt dan de gebruikelijke afstand tussen baas en ondergeschikte; die heeft zijn wortels in een eeuwenlange Engelse overheersing die in Ierland zijn sporen heeft nagelaten. Ze weet dat Noord-Ierland afgescheiden is van de rest van Ierland en dat daar bij het invoeren van Brexit gedoe over was. Tot nu was haar ontgaan dat dit zijn oorsprong heeft in de vrijheidstrijd van de Ieren die meer dan honderd jaar geleden begon. Landhuizen

als Taigh Bríd waren bezit van Engelse machthebbers die de oorspronkelijk Ierse bevolking uitbuitten. Ze klikt een artikel open over de *Famine*, de door de mislukte aardappeloogst in de negentiende eeuw veroorzaakte hongersnood. De manier waarop de Engelsen de hongerige Ieren aan hun lot overlieten, schokt haar. Het geeft betekenis aan het afgebeten “Engels” van Mrs. G. Dat het verder onbespreekbaar is, is haar wel duidelijk. Zou dat eveneens gelden voor Beltana en Sowèn?

‘Hoe kom je daar ineens op?’ Maggie knijpt haar ogen tot spleetjes. Ongemakkelijk draait Noortje haar hoofd weg. Gisteravond kwam haar baas terug en nu Mrs. G naar huis is, besloot ze dat ze haar gewoon naar de twee onbekende woorden kon vragen. Ierse begrippen die los stonden van het belaste Iers-Engelse verleden. Tenminste, dat dacht ze. ‘Gewoon. Ik ving zoiets op,’ zegt ze.

‘Mrs. G heeft natuurlijk zitten roddelen. Wat ze je ook heeft wijsgemaakt, weet wel dat wij net zo bij dit land horen als zij. Misschien nog wel meer. Heeft ze erbij verteld dat dit huis honderd jaar geleden een schuilplaats was voor vrijheidsstrijders? Mijn voorouders hebben hun leven gewaagd voor kortzichtige types als zij.’ Ze geeft een klap op de keukentafel en staat op. Ze loopt naar het kantoor en komt terug met een fles gin. Zonder te vragen of Noortje zin heeft in een borrel pakt ze twee glazen, schenkt er een forse laag in en topt ze af met tonic. Ze neemt een flinke teug uit een van de glazen en zet het andere met een klap voor Noortje neer. ‘Vertel, wat heeft ze allemaal gezegd?’

‘Niks bijzonders,’ zegt Noortje en ze tilt haar kin op. ‘Wat er allemaal aan de hand is tussen jullie zijn mijn zaken niet. Ik vroeg me alleen af wat Beltana en Sowèn voor feesten zijn.’

‘Wat heeft de roddeltante daarover gezegd?’

‘Gewoon, ze vertelde dat dit feesten van hier zijn.’ Haar ogen gaan de strijd met het paar tegenover haar aan. Inwendig juicht ze als Maggie ze als eerste neerslaat.

Je uitspraak lijkt weer nergens op,’ zegt Maggie en plukt het kladblok waarop de kokkin haar boodschappenlijsten maakt uit de vensterbank naast de keukentafel.

Ze begint te schrijven en als ze klaar is draait ze het om en laat haar vier woorden zien: *Imbolc, Bealtaine, Lughnasa* en *Samhain*. Een voor een tikt ze de woorden aan terwijl ze die langzaam uitspreekt: ‘Im-ulk. Dit is de oude Keltische naam voor het lentefeest op één februari, het is de start van het seizoen van het nieuwe leven. Nu vieren we dit in Ierland als St. Brigid’s Day. Met Belt-an-a oftewel May-day, op de helft van het jaar, verwelkomen we de komst van de zomerse warmte. Ook staat dit symbool voor seksueel ontwaken en nieuwe huwelijken. Daarna komt begin augustus Loo-na-sa. Dit feest markeert het begin van de oogst en de overgang van zomer naar herfst. Tot slot Sow-en, dat valt op de eenendertigste oktober en dat ken je vast als Halloween. Voor de oude Keltische volken was dit het begin van het nieuwe jaar.’

Noortje buigt zich over de lijst en probeert de woorden in correct Gaelic uit te spreken.

De vrouw tegenover haar giechelt. ‘Die tongval van jou. Het is zo grappig.’ Haar ogen glinsteren van pret en Noortje lacht ongemakkelijk mee. De spanning die haar vraag eerder opriep, lost op.

Maggie veegt haar gezicht droog. ‘Toen ik nog klein was en Nana hier nog woonde met de andere vrouwen vierde ze de Keltische dagen altijd. Ik weet nog dat een van haar vriendinnen een jurk voor mij maakte. Oranje, rood, roze en geel. Net als de zon. Het moet zomer zijn geweest, want ze vlocht bloemen door mijn haar. Ze maakten muziek, zongen en dansten en de vlammen van het kampvuur

kwamen tot aan de sterren. Ik sprong tussen ze rond en voelde me een godin: Bríd, heerseres van de wereld.' Ze staat op om hun glazen bij te vullen.

'Viert je oma die dagen nog steeds?'

'Dat heeft ze achter zich gelaten. Er is nog iets anders dat ik je wil vragen,' zegt ze als ze weer gaat zitten. 'Blijf je?'

'Daar heb ik nog niet over nagedacht.' Haar dagen beperkten zich tot de Bed and Breakfast. In haar vrije uren zwierf ze door de heuvels rond het dorp. Het groen en paars dook overal op, net als het uitzicht op de zee in de verte. Het voedde onderhuids de ongedefinieerde hoop iets te voelen van haar moeders geest, waardoor ze haar dagen beperkte tot het hier en nu.

'Nog anderhalve week en dan ben je hier een maand. Je zou me een erg groot plezier doen als je tot aan het eind van het seizoen blijft. In november sluiten we voor de winter.'

'Dat wil ik wel,' antwoordt ze, in Nederland heeft ze momenteel weinig te zoeken.

Maggie's gezicht splijt open. 'Daar ben ik echt heel blij om, net als Nana. Als we morgenochtend het ontbijt en de kamers hebben gedaan, zal ik je naar haar meenemen. Ze wil graag kennis met je maken.'

De volgende ochtend gaan ze door de achterdeur naar buiten. Maggie loopt naar een vaalbruine deur in een lange muur. Noortje volgt haar een ommuurde tuin in. Ze sluit de deur en het voelt of ze in een andere wereld stapt. Een wereld waarin het gras groener is, de rododendrons dieper roze, de geur van de bloemen sterker en de stilte intenser. Ze lopen door naar de achterkant van een klein stenen huis, de portierswoning. Op een tuinbank zit een vrouw met lang grijs haar kaarsrecht overeind, haar hoofd is gebogen en haar handpalmen rusten tegen elkaar in een bidhouding. Over haar schouders hangt een parse sjaal. Om haar hals hangt een ketting met een

geaderde steen in aqua en turkoois. Ze herkent de kleuren en het patroon. Ze krijgt het koud, alsof alle warmte die ze heeft, samenbalt in haar borst.

‘Nana? Ik heb Nora meegenomen,’ zegt Maggie.

De oude vrouw kijkt op. Een glimlach kruipt langzaam over haar gezicht. Een verborgen draad, onzichtbare bliksem, als stroom die onmerkbaar onder de grond loopt, boomwortels die onhoorbaar met elkaar communiceren. In haar trilt iets, gekoesterde hoop en verlangen worden vloeibaar. Ze steekt haar handen uit en stapt naar voren. ‘Mama?’

Haar hoofd tegen een warme borst, koesterende armen die haar wiegen, een zacht 'sst'; langzaam komen haar snikken tot bedaren en glijdt de spanning uit haar weg.

'Gaaf het weer een beetje?' vraagt Thieu. Het is zondagavond en hij is voor zijn zaken over uit de Bourgogne waar hij tegenwoordig woont.

'Ik ben zo bang,' antwoordt Cleo. Ze gaat overeind zitten en snuit haar neus in het door hem aangereikte zakdoekje. Hij trekt haar opnieuw tegen zich aan en ze laat haar hoofd rusten in het holletje bij zijn oksel. Vanaf de bank in de aanbouw achter haar huis staart ze naar de openstaande tuindeuren. Een zachte zomeravondbries beroert de vitrage. Buiten drijven wolken voor de zon, een koe loeit in de verte.

'Wat gaat er nu gebeuren? Weten ze het eigenlijk wel zeker?'

'Zo'n twee weken geleden kreeg ik de uitslag van de testen. Er is geen twijfel mogelijk. Ze gaan opereren en daarna krijg ik chemo's.'

'En je hebt me daarover niets laten weten? Mon dieu, hoelang loop je hier stilletjes mee rond?'

Ze zwijgt. Hoe kan ze uitleggen dat ze door er geen woorden aan te geven nog kan doen alsof er niets aan de hand was, dat het onschuldig kan zijn, een rareit als gevolg van de overgang, iets waar niemand over praat zoals dat gaat met zaken die specifiek het vrouwelijk lichaam betreffen. Hij wrijft zacht over haar arm. 'Het is onnodig alles alleen te doen. Dat weet je. Of was je van plan mij erbuiten te houden?'

'Ik vond dit geen onderwerp voor een appje. Mijn bedoeling was het je te vertellen zodra ik je zag. Verder heb ik het José verteld. En Dorien natuurlijk.'

‘Heb je aan hen daadwerkelijk wat?’

‘José gaat mee naar de afspraken en ik kan haar voor alles wat nodig is vragen.’

‘En verder?’

Verrast kijkt ze schuin omhoog. Hij strijkt een haarpluk van haar voorhoofd naar achteren. Teder. ‘Ik ken je langer dan vandaag.’

‘Het is mijn nichtje. Ik heb je toch verteld van mijn zusje en haar dochtertje?’ Natuurlijk weet ze nog dat ze het hem vertelde, zijn vaste overtuiging dat zij Brigida’s zelfmoord niet had kunnen voorkomen en de vanzelfsprekendheid waarmee hij begreep dat ze Noortje die keer in Noorbeek liet gaan zonder haar aan te spreken, was troostrijk als een warm bad na een door regen en wind geteisterde wandeltocht. Ze twijfelt alleen of hij dat nog weet.

‘Die vreselijke tragedie, dat verhaal vergeet ik nooit meer. Heb je je nichtje soms opnieuw hier in de buurt gezien?’

Ze schudde haar hoofd. ‘Ik wil nu mijn testament opmaken en alles aan haar nalaten, alleen heb ik geen adres van haar. José en Dorien wuiven dat weg alsof het een futiliteit is. Ze zien mijn ziekte als een aanwijzing dat het tijd is om Noortje op te gaan zoeken. Volgens Dorien is het geen probleem om haar adres te achterhalen, ze wil me daarbij wel helpen.’

‘Oh ja, Dorien die het altijd zo goed weet. Geen wonder dat José hier is gaan wonen.’

Thieu en Dorien, twee sterke persoonlijkheden overtuigd van het eigen gelijk. Of het nu over het belang van de boeren, het natuurbehoud of de eeuwenoude traditie rond de Brigidaden gaat, altijd ontaarden normale gesprekken in een woordenstrijd tussen hen beiden. ‘Volgens mij was dat omdat Dorien tien uur per dag druk was met haar adviespraktijk en José liever alleen hier zat om te schilderen,’ zegt ze.

‘Het zal wel, het kan me eigenlijk niks schelen. Zou jij je nichtje willen opsporen?’

‘Nee. Ze heeft er lang geleden voor gekozen om geen contact met me op te nemen en dat ik opeens als doodzieke, vergeten tante op de stoep sta is toch vreselijk?’

‘Misschien is ze je nummer wel kwijtgeraakt.’

Ze schuift bij hem weg. Inmiddels hebben donkere wolken het laatste daglicht geabsorbeerd. De lucht die door de nog openstaande tuindeuren naar binnen kruipt, voelt zwaar. Klam en drukkend. Ze rilt.

‘Hé, wat is er? Dat zou toch kunnen.’

‘Jij bent de laatste van wie ik had gedacht dat die zou gaan zeuren over contact met mijn nichtje. Ze was met een aardige vent, aan alles zag je dat hij gek op haar was. Ze is vast heel gelukkig met haar eigen gezin.’

‘Ho, ho. Van mij hoeft je helemaal niets. Ik check enkel of je geen verkeerde redenen hebt om geen contact met je nichtje te willen.’

‘Het enige wat ik wil is haar mijn erfgenaam maken, zodat dit huis blijft overgaan van tante op nichtje, van de ene Leonora op de andere.’

‘Als dat het enige is, heb je volgens mij alleen een notaris nodig. Die heeft vast vaker te maken met onbekende adressen van erfgenamen.’

‘Dat klinkt logisch, dat ik dat niet zelf bedacht.’ En vooral dat dit niet in haar opkwam voor ze het als probleem bij José en Dorien op tafel legde, denkt ze erachteraan.

‘Heb je een notaris? Anders weet ik wel iemand, de dochter van een oude studievriend heeft een notariskantoor. Ik zal hem morgen voor je bellen.’

Ze zwijgt, wil ze dat?

Hij legt zijn hand op haar rug. ‘Ik wil je alleen helpen. Dat snap je toch wel, juffertje alles-zelf-doen.’ Zijn oude frustratie om haar neiging zonder zijn hulp alles zelf te

willen uitzoeken en regelen, slecht haar weerstand. Ze draait zich naar hem toe, zijn oogwit en tanden glinsteren in het bijna donker. Een lang vergeten hunkering naar de zachte hardheid van zijn lijf ontwaakt. Hij buigt naar haar toe. In de verte rommelt een naderend onweer.

Drift barst los, stormt door haar heen. Voelen dat ze nog functioneert als vrouw, de controle loslaten, zich overgeven aan hem. Omrollen, zijn heupen tussen haar knieën, zijn handen om haar borsten, vingers kneden haar tepels. Regen slaat tegen het raam, bliksem flitst, donder klappt. Ze zwiept haar hoofd naar achteren. Op en neer, verend, het tempo opvoerend, net zo lang totdat haar billen kletsen op zijn dijen, zijn onderbuik, zijn schaamstreek, zijn pik. De macht om het diep in haar te laten pulseren, op haar moment, wanneer zij bepaalt, wenst. Heerseres over haar lichaam, haar eierstokken, haar baarmoeder, haar vagina, haar kut. Weg met die kloteziekte, leven wil ze voelen, net zo lang totdat ze uiteenspat in gekleurde sterren. Naar de hemel en terug, haar cellen herschikt en gezond.

De volgende ochtend wordt ze wakker van de voordeur die opengaat en weer dicht. Ze gluurt naar de wekker op het nachtkastje. Nog geen zeven uur. Het geluid van zijn voetstappen ebt weg. Ze draait zich op haar andere zij en schuift naar de andere helft van het bed. Ze snuift zijn geur op in het kussen. Mannenzweet. Viriel, geen droom. De onverwachte explosie van lust en verlangen, gloeit na tussen haar benen, schrijnt, klopt in haar onderbuik. Ze vouwt haar handen eromheen. Koesterend en beschermend, het is lang geleden dat ze zich zo levend heeft gevoeld. Hoe zou hij het hebben ervaren en er achteraf over denken? Ze is blij dat hij haar niet wakker heeft gemaakt. Ze stelt hem voor op zijn wandeling terug naar het dorp, onder de douche in het hotel, ontbijten en vertrekken naar zijn zakelijke afspraken. Zouden

ze doorhebben dat hij vannacht bij haar was? Ze hoopt dat José vanochtend Boef niet vroeg uitliet. En wat te denken van Chantal. Voor zover ze weet is ze nog steeds zijn vriendin, ook al wonen ze gescheiden en heeft hij zijn eigen gîte bij haar in de buurt. Zijn eigen ruimte is hem heilig, dat weet ze nog uit de tijd dat zij een stel waren en hij regelmatig in zijn Maastrichtse appartement verbleef. Toch is ze het ontwend dat hij zo kort van tevoren vraagt of ze thuis is. Sinds hij in Frankrijk woont, plant hij zijn zakenreizen lang vooraf en maakt gelijk een afspraak met haar. De vragen buitelen over elkaar heen en vervagen.

Als ze haar ogen voor de tweede keer die ochtend opendoet schijnt de zon fel door een kier tussen de gordijnen. Volgens de wekker is het tien uur zeventien. Ze slaat het dekbed van zich af. Een veeg bloed op de plek waar ze vannacht sliep, herinnert haar aan haar nieuwe werkelijkheid.

In de keuken ligt een briefje op de tafel: Ik wilde je lekker laten slapen, moest op tijd weg voor mijn eerste afspraak. Wordt een lange dag. XX

Het wordt zes uur, zeven uur. Zijn briefje van vanochtend was er een zoals hij er in de tijd dat ze nog samen waren talloze keren had geschreven. Door de vertrouwdheid had ze verwacht dat ze hem aan het eind van de dag wel weer zou zien, of in ieder geval horen. Misschien zoekt ze er te veel achter, was gisteravond iets eenmaligs, een incident. Ingegeven door herinneringen aan wat er tussen hen was, vermengd met de emotie van het moment en de affectie die er nog steeds is. Hun vriendschap, nog steeds waardevol en belangrijk. Het is een schrikbeeld dat kwijt te raken. Het is beter om te doen of gisteravond een avond als altijd was, dat vannacht een droom was, een fantasie, geen realiteit. Dat doet

hij vast ook en verstandig als hij is, is hij na zijn afspraken vertrokken naar Frankrijk, zoals hij meestal doet.

Acht uur. Ze schuift de telefoon van zich af. Ze stuurt hem volgende week wel een berichtje als ze een datum voor de operatie heeft. Zo zou ze het immers hebben gedaan als ze afgelopen nacht niet opeens bevangen waren door lust. Dat was het, niets meer en niets minder. Libido en angst voor de dood; hebben psychiaters en psychologen daar geen boeken vol over geschreven? Of zoiets. Laat ze gewoon blij zijn dat ze zich nog een keer zo op en top vrouw voelde en de energie die het haar de hele dag gaf, vasthouden voor de tijd die komt. Zelfs José viel het op. Sinds ze weet van haar ziekte, komt ze tussen de middag met Boef langs om te vragen of ze zin heeft om met hen mee te lopen. Alleen leek haar blik vandaag indringender, onderzoekend in reactie op haar nee. Zou ze Thieu hebben zien weggaan of was het om te controleren of ze de moed om te leven had opgegeven? Haar "je ziet er goed uit" klonk verbaasd. Ze beperkte zich tot een neutraal 'ik voel me goed', eindelijk heb ik de vaart in het verwerken van de redactie. Alsof dat de oorzaak was voor haar welbevinden in plaats van het gevolg van een bijzondere nacht die zelfs hielp bij het verwerken van de correcties in haar laatste manuscript. Weken had ze ermee zitten knoeien, vandaag vloog ze erdoorheen tot aan de laatste punt en stuurde het terug naar de uitgever.

Ze staat op en gaat in de opening van de tuindeuren staan. De rest van de avond strekt zich leeg voor haar uit. Net als de komende dagen. Ze had nog met hem over de notaris willen praten, hem willen vragen daarbij te helpen. De frustratie die gisteravond doorklonk in zijn juffertje-alles-zelf-doen is in haar blijven hangen, het komt bovenop de talloze keren dat ze zijn hulp afsloeg. De discussies die ze voerden over deze aanbouw achter haar huis. Zij vond het te duur, boven haar budget. De kleine woonkamer

en keuken, die de benedenverdieping vormden van het vakwerkhuisje, waren voor haar groot genoeg, zei ze hem. Hij vond dat een aanbouw de waarde van het huis ten goede kwam en wilde hem haar cadeau doen. Uiteindelijk gingen de argumenten voor en tegen onder in hun strijd om het gelijk. Voordat hun relatie in hun verbale geweld zou sneuvelen, gaf ze toe onder de voorwaarde dat hij het geld als lening gaf. Rentevrij, bedong hij. Haar instemming voelde met deze afspraak als een overwinning voor hen beiden. Snel werd deze kamer haar favoriet en verplaatste ze haar bureau naar de muur achter de bank en werd haar woon-werkkamer aan de voorkant een bescheiden bibliotheek.

Negen uur. Ze loopt haar tuin in. Bijen zoemen rond de lavendel aan de rand van het terras, de avondzon geeft de glooiende heuvels een zachte gloed. Misschien moet ze nog een wandeling maken, of zal ze zelf op internet een notaris zoeken? Of zal ze dat morgen doen. En dan? De toekomst strekt zich beangstigend voor haar uit met de operatie en chemo's grijnzend als kwaadaardige monsters. Zelfs een mogelijke ontmoeting met Noortje licht niet meer op als iets wat het leven nog voor haar in petto heeft. Tot het moment dat Thieu zei dat ze de adreskwestie over kon laten aan een notaris, was er altijd iets van een rafeltje aan de horizon van haar toekomst: op een dag zou ze haar nichtje ontmoeten. Een vage gedachte, dat is alles en nu is hij weg als een luchtspiegeling in de woestijn die, als je haar nadert, verdwijnt. Zou Noortje zich nog steeds zo afgewezen voelen als in haar puberteit? Een vader en een stiefmoeder die tegen haar logen over haar afkomst en grootouders die haar de deur wezen. En zichzelf die meeding met wat iedereen zei: ze neemt wel contact op als ze eraan toe is. Nu voelt het of ze die raad te makkelijk aannam, te graag om zo zelf niet te hoeven toegeven dat, als zij zich

anders had gedragen dan als een puberale, verliefde koe, het met Brigida allemaal heel anders zou zijn gelopen. Ze moet denken aan een andere raad van haar tante: schrijf het op. Dat hielp haar om van haar jeugd hier met Brigida een warme herinnering te maken. Wat heet, ze leeft zelfs voor een groot deel van het succes van haar geromantiseerde kinderverhalen over hen. Wordt het geen tijd dat ze nu eindelijk eens het verhaal van hun puberteit oppakt? Jaren terug begon ze eraan: "Hoetepetoet en de roversbende". Het bleef hangen rond de climax van die ene zomer. Zal ze het nu doen en er het zwarte gat van haar toekomst mee opvullen? Noortje naast het huis en haar royalty's ook haar laatste verhaal nalaten of, belangrijker, vertellen waarom haar moeder waarschijnlijk deed wat ze deed? Bij haarzelf schrijnt ergens diep in haar nog altijd dat haar moeder haar als klein meisje wegstuurde, omdat ze haar aandacht voor haar kleine zusje nodig had en ondanks alles wat tante Leonora haar schonk is er onder alle zoete herinneringen nog altijd een kleine pit die op onverwachte momenten steekt. Hoeveel erger is het dat je moeder je als baby in de steek laat omdat het leven haar te veel is? Welk geluk het leven Noortje ook schonk, er moet ergens pijn zitten omdat ze tekortschoot en haar moeder geen kracht gaf om haar leven te leven.

Binnen pingelt haar telefoon. Ze schrikt op, opnieuw denkt ze een moment dat ze met haar gedachte Noortje heeft opgeroepen en ze snelt het huis in om haar telefoon te pakken.

Een appje van Thieu:

BEN JE NOG WAKKER?

JA.

GOED ALS IK LANGSKOM?

NATUURLIJK.

HALFUURTJE.

‘Dat was bijzonder vannacht,’ zegt hij als ze hem een glas wijn aangeeft en met dat van haar naast hem op de bank gaan zitten. Om zich een houding te geven neemt ze een slokje, zijn begroeting net was zo luchtig dat ze hoopte dat ze konden doen of vannacht niets uitzonderlijks was.

‘Of zie jij het anders?’

‘Ja. Nee. Nou, eh.’ Ze bloost, lacht.

Hij grijnst, een kater met een vogel in het vizier. ‘Het is er nog steeds.’

‘Wat?’

‘Het vuur, onze passie.’

‘Ik dacht dat je me niet langer aantrekkelijk vond.’

‘Hoe kom je daar nu bij?’

‘Jij ging steeds vaker naar Frankrijk en toen had je Chantal.’

‘Alleen omdat jij zei dat we in plaats van minnaars elkaars beste vrienden waren geworden.’

‘Oh.’ Had zij dat in die tijd echt zo nadrukkelijk gezegd? In haar herinnering was het iets geleidelijk, iets dat als vanzelf gebeurde en pas veranderde nadat hij een nieuwe vriendin had, een mooie jongere Française.

‘Is dat alles wat je daarop kan zeggen: oh.’

‘Uh.’ Een lach kriebelt in haar keel.

‘Sodeju. Kijk me eens aan.’

Ze draait zich naar hem toe en proest het uit.

‘Wat is er,’ zegt hij en ze moet zo hard lachen dat hij haar voorbeeld volgt.

‘Sorry,’ zegt ze en met de tranen veegt ze gelijk de spanning die zijn woorden opriepen weg.

‘Waar kwam dat ineens vandaan?’

‘Het kwam vanzelf.’

Hij drinkt zijn glas leeg en staat op om de fles uit de keuken te halen. Zo vertrouwd dat ze wenst dat hij voor altijd blijft. Hij heeft gelijk, achter de vriendschap is het

er nog steeds. Waarom heeft ze dat jaren terug eigenlijk weg laten ebben? Was het haar onafhankelijkheid of was het zijn behoefte aan wat nieuws, een andere vrouw? Hun seksleven was in die tijd zo goed als opgedroogd. Zij had er geen zin meer in, met haar rode kop van de opvliegers en uitdijende taille kon ze nauwelijks iets aantrekkelijks aan zichzelf ontdekken.

Hij komt terug met de wijnfles. 'Wat zou je ervan vinden als ik de komende tijd met je meega naar het ziekenhuis en zo. Dit is niet iets om alleen te doen en ik sta je graag bij.'

'En je werk dan, en Chantal?'

'Die redt zich wel.' Zijn kaaklijn verstrakt. 'Ik was toch van plan mijn zaak af te gaan bouwen en weer hier in de omgeving te komen wonen. Nou, wat vind je ervan? Of heb je me liever uit de buurt? Dat moet je eerlijk zeggen, het kan maar duidelijk zijn.'

'Dat zou ik heel fijn vinden. Alleen wil ik geen valse verwachtingen. Weet je, vannacht, dat was geweldig. Ik. Nou ja, mijn lijf.' Haar gezicht gloeit, hoe legt ze uit dat haar onderbuik de hele dag zeurt en dat ze af en toe wat bloed verliest? Ze veegt haar klamme handen af aan haar spijkerbroek. Hij pakt er een vast.

'Rustig maar. Voor mij was het ook onverwachts. Ik ben inmiddels zeventig, meestal houdt hij daarbeneden een winterslaap, wat ik ook doe.'

Ze lacht om de manier waarop hij in gespeelde wanhoop zijn mondhoeken omlaag trekt en zijn voorhoofd frons.

'Misschien wilden onze lichamen ons iets duidelijk maken.' Hij legt zijn handen rond haar gezicht. 'Wil je me weer vlakbij en me laten helpen je hier doorheen te sleuren?'

Het gebaar is warm en vertrouwd. De angst die sinds de diagnose onderhuids steeds aanwezig was, bedaart. Ze legt een hand tegen zijn wang en kust hem zacht.

Aqua en turkoois. Na dagen van wind en regen heeft de zee de kleuren die Noortje steeds opnieuw vullen met hoop. Wat Nana ook zegt. Haar gênante uitbarsting die eerste keer dat ze Maggies grootmoeder zag. Het kwam door haar sjaal in combinatie met de hanger aan haar ketting. Pas later zag ze dat in Nana's hanger de kleuren in elkaar overliefen, het was één steen terwijl in haar moeders hanger dunne lijntjes zilver tussen de verschillende blauwtinten liepen. Volgens Nana waren het waarschijnlijk stukjes email gezet in zilver. De troostende omhelzing en zachte onverstaanbare woordjes, al is het meer dan een jaar geleden, nog steeds voelt ze de opluchting van het kwijtraken van het opgekropte verdriet. Het was meer dan alleen de afwijzing van haar moeder. De afwachtende houding van haar vader, de afkeuring door haar stiefmoeder en het aan de kant gezet worden door Arnold; het kwam allemaal langs in de gesprekken die ze 's avonds voor het slapengaan met Nana voerde. Haar ontboezemingen werden opgevolgd door Nana's wijze woorden en raad. 'Het enige wat er is, is het nu en het enige wat je hebt, is jezelf,' zei ze. 'Onze oermoeder Bríd is een drievoudige godin waarin zowel de maagd, de moeder als de wijze vrouw zijn vertegenwoordigd. Ze staat zo symbool voor de drie levensfasen van kind tot oudere die iedereen doorloopt, in ieder geval fysiek. Veel mensen blijven emotioneel steken in de kindfase waarin ze hun welbevinden afhankelijk maken van wat anderen van hen vinden. Dat doe jij ook. Het is onbelangrijk of je moeder en vader liever wilden dat je een jongen was of dat je partner iemand anders leuker vond. Jij bent jij. Het gaat erom dat je focust op je eigen kracht, op wat jij te bieden hebt. Wat je zoekt zit diep in je, in de stilte zul je het vinden.' Ze leerde Noortje om te beginnen met de kleine

dagelijkse successen. Langzaamaan daalde het besef in dat een perfect gepocheerd ei, het eindeloos achteruitrijden omdat er nergens een passeerplek is en het overtuigen van Mrs. G om het lamsvlees een half uur eerder uit de oven te halen, zaken zijn om trots op te zijn. Vrijwel iedere avond maakt ze sindsdien een altaar klaar op de kleine tafel naast haar bed. Naast de foto van haar moeder steekt ze wierook en een kaars aan en gaat daarvoor in kleermakerszit op de grond zitten, vouwt haar handen in de bidhouding en concentreert zich op haar ademhaling. Zodra die diep en gelijkmatig via haar buik verloopt, haalt ze de pluspunten van de afgelopen dag omhoog in haar gedachten. Het maakt haar rustig en inmiddels voelt ze zich beter. Alleen komen er geen antwoorden, in plaats daarvan dringt zich de vraag op die ze eigenlijk wil vergeten: wat als ze een jongen was geweest?

Ze loopt met een zeil onder de arm en haar rugzak op de rug het weiland door en stopt vlak voor het strand begint. Gisteravond bedacht ze dat het misschien anders is als ze in het groen zit met het paars dichtbij en het blauw verder weg. Ze rolt het zeil uit en haalt haar spullen uit de rugzak. Ze zet ze neer, steekt de wierook en de kaars aan. Het vlammetje flikkert. Het wakkert haar hoop aan. Verwachtingsvol gaat ze in de vertrouwde houding zitten en ademt de rust door haar buik diep in. Het blijft stil als altijd. Ze ademt door om de teleurstelling dat er opnieuw niets in haar gebeurt te verdrijven en concentreert zich op de positieve punten. Allereerst was daar de review op de belangrijkste reissite. Een Amerikaans stel was lyrisch over de sfeervolle locatie, het verrukkelijke lokale lamsvlees en de meest fantastische gastvrouw ooit. Vijf sterren. En ze is al twee maanden, een week, vijf dagen, negen uur en veertien minuten gestopt met roken.

Overmorgen komt Carola. Noortje leest het appbericht nogmaals en nogmaals, het staat er toch echt. Ze neemt de ochtendvlucht naar Dublin en komt vanaf daar met een huurauto naar hier.

Ze stuurt een berichtje terug:

WAAROM ZEG JE DAT NU PAS?

VERRASSING! HEB IETS VOOR JE.

WAT?!

VERTEL IK ALS IK ER BEN. ☺ CIAO

Ze legt haar telefoon weg. Waar zal ze haar vriendin onderbrengen? In haar kamer is geen plaats, in het huis is de mooie grote kamer nog vrij. Zou ze die aan haar kunnen geven, hij is de komende dagen vrij. Het kan best, besluit ze en zet op de website de kamer als geboekt.

‘Wat kijk jij blij,’ zegt Nana als ze na de avondafwas bij haar langsgaat.

‘Mijn beste vriendin komt overmorgen.’

‘Wat heerlijk voor je. Hoelang blijft ze?’

‘Dat ben ik helemaal vergeten te vragen. Een paar dagen, denk ik.’ Carola is altijd zo in de weer met haar zaken dat ze nooit langer dan vier dagen vrij nam. En zelfs dat was alleen omdat ze een lang weekend naar Barcelona wilde om de beroemde Sagrada Familia van Gaudi in het echt te zien, omdat een van haar klanten daar zo lyrisch over was.

‘Je neemt toch wel vrij, hè? Bel Maggie om je taken een paar dagen over te nemen.’

‘Dat is nergens voor nodig.’ Sinds ze na de wintersluiting van de Bed and Breakfast terug kwam voor haar tweede jaar hier heeft de jonge vrouw zich amper meer met de dagelijkse gang van zaken bemoeid. Ze komt weliswaar regelmatig langs voor haar oma en om te kijken of Noortje

het redt. Prima dus en hoewel haar bezoekjes gezellig zijn, vindt ze het eerlijk gezegd fijn dat Maggie haar de ruimte geeft om het werk naar eigen inzicht aan te pakken.

‘Je maakt het die kleindochter van mij veel te makkelijk. Als ik er niet meer ben, is dit allemaal van haar. Wat kijk je geschrokken, dat is nergens voor nodig. Ik heb geen eeuwig leven. Het wordt tijd dat ze volwassen wordt en haar verantwoordelijkheid neemt. Als jij geen contact met haar opneemt, doe ik het.’ Het klinkt dreigend. Nana heeft een hekel aan telefoons en vermijdt het ze te gebruiken.

‘Ik stuur haar zo wel een berichtje.’ De schrik om ineens haar oma aan de lijn te krijgen, wil ze Maggie besparen. Ze aarzelt, misschien is dit wel het moment om het plan waar ze een tijdje mee rondloopt voor te leggen. ‘Je weet dat ik het hier naar mijn zin heb en eigenlijk zou ik de winter hier willen blijven. Sommige ramen kunnen wel een schilderbeurt gebruiken. Dat kan ik doen en met de feestdagen kunnen we gewoon open.’

Afgelopen winter logeerde ze bij Carola. Het was fijn om haar vriendin te zien, alleen kon ze haar draai niet vinden. Ze vond een baantje bij een brasserie in de bediening en dat vond ze slopend doordat iedereen alles tegelijk wilde hebben. Hier zijn de gasten relaxed en tussen het werk door heeft ze genoeg vrije tijd over om de dingen te doen die ze leuk vindt.

‘Wat een lief idee. Ik vrees alleen dat het huis meer nodig heeft dan een lik verf op de ramen.’

‘Dat zouden we ook aan kunnen pakken, ik houd er wel van om mijn handen uit de mouwen te steken.’

Nana schuift naar voren en steekt haar handen uit en draait de palmen omhoog. Noortje legde de hare erin. De greep van de oude vrouw is stevig. ‘Het is fijn dat je je hier zo thuis voelt en je doet het allemaal fantastisch. Alleen

denk ik dat het verkeerd is je daar zo aan vast te houden. Er wacht iets anders op je.'

Ze trekt haar handen terug en de greep van de oude vrouw verstevigt. 'Het is goed dat je dit ter sprake brengt. Als Maggie hier is zal ik het met haar over haar plannen en het huis hebben. Jouw bestemming ligt elders, geloof me.'

Mrs. G hangt haar schort aan een van de kapstokhaken naast de keukendeur en trekt haar jas aan. 'Tot morgen.'

Carola zet haar handpalmen tegen elkaar en kijkt omhoog. 'Halleluja. Wat een zuurpruim, moet jij dat elke dag verduren?'

'Ze moet aan je wennen. Meestal kletst ze honderduit over wat er allemaal in het dorp gebeurt.' Waarschijnlijk vond ze je met je perfect in laagjes geknipte haar en casual kleding waar het woord design vanaf schreeuwt te chic voor onze keuken, denkt Noortje er achteraan.

Carola's aandacht verschuift naar de vuile borden en pannen op het aanrecht. 'Laat ze altijd zo'n bende achter?'

'De afwas hoort bij mijn taak. Meestal helpt ze wel, ze vond dat vast onnodig nu jij er bent. Heb je zin in thee? We kunnen bijpraten terwijl ik de boel aan kant maak.' Ze staat op, zet de heetwaterkraan aan, spuit een straal afwasmiddel in de gootsteen en tikt op de aanknop van de altijd gevulde waterkoker.

'Hebben ze geen vaatwasser?'

'Nope.'

Carola wappert met haar lange roze nagels. 'Wacht nog even met die thee, ik kan best afdrogen. Waar vind ik de theedoeken?'

Ze zet het laatste bord in het afdruiptrek. 'Hoelang blijf je eigenlijk?'

'Een week, misschien tien dagen. Ik heb een open vliegticket.'

'Zo lang?'

‘Is dat een probleem?’

‘Integendeel, heerlijk juist. Alleen neem jij nooit zo lang vrij.’

‘Ik heb wat tijd voor mezelf nodig. En omdat jij zo lyrisch bent over deze plek leek het me perfect om hier alles op een rijtje te zetten en te overdenken.’

‘Wat is er, ben je ziek of zo?’

‘Ik voel me beter dan ooit. Het punt is dat ik inmiddels naar halverwege de veertig loop en in mijn werk mijn langste tijd wel heb gehad. Tenminste, in mijn segment. Bovendien heb ik dit nooit voor altijd willen doen. Ik heb inmiddels genoeg om over een jaar of twee met vervroegd pensioen te gaan, alleen die geraniums, hè. Dat is niet zo mijn ding.’

‘Wat wil je dan?’ Ze krijgt een visioen van haar en Carola hier als eigenaren van de Bed and Breakfast.

‘Vorige maand was er een superinteressante tv-uitzending met een mensenrechtenadvocate. Geweldig om te zien wat zij allemaal voor elkaar krijgt. Ik heb altijd een vaag idee gehad dat ik op een keer alle smeerlappen van mijn familie voor de rechter zou dagen. Ik droomde dat ze in een middeleeuwse kerker werden gesmeten, zonder licht en met stinkende strontemmers in de hoeken. Ze zouden net genoeg water en brood krijgen om te blijven leven zodat ze konden voelen hoe ratten aan ze knaagden en hun ballen van hun lijf vraten.’ Haar ogen fonkelen koud als diamanten, haar mond wordt een witte streep.

‘Oh,’ zegt Noortje, verbouwereerd door de felheid die de altijd zo beheerste Carola ineens laat zien. Die lacht. ‘In mijn dromen kan ik me soms heerlijk uitleven.’

‘Ga je dat nu doen, ze allemaal voor de rechter slepen? Wat goed.’

‘Dat nooit. Je weet: ik heb alles opgeborgen. Daar blijft het, die hel houd ik veilig achter slot en grendel. Die uitzending

met die geweldige advocate bracht me op een ander idee. Ik wil een stichting oprichten voor de gerechtigheid van misbruikte meisjes. Fantastisch idee toch?’

‘Jeetje.’

‘Vind je het niks?’

‘Ik vind het bijzonder. En als jij dat wil, wordt het een succes.’

Carola omhelst haar en ze wiegen heen en weer. Al die jaren lief en leed, Noortje voelt ze tot in haar hart. Ze slikt tranen van blijdschap weg, nog een paar jaar en dan stopt haar vriendin met dat werk dat zij altijd zo vreselijk vond. Carola laat haar los. ‘Ik heb nog wat voor jou, ik zou het bijna vergeten. Als jij nu die thee zet, haal ik het uit mijn koffer.’

Ze staart naar haar naam op de crèmekleurige envelop met in de linkerbovenhoek de naam van een notaris met een adres in Maastricht. ‘Wat moeten die nou van mij? Ik ken daar niemand.’

‘Maak nou open. Ik ben inmiddels zo benieuwd wat erin staat.’

‘Hoelang heb je dit al, waarom heb je niks gezegd? Je had hem van mij open mogen maken.’

‘Ben je gek, dat moet jezelf doen. Zodra ik hem zag, bedacht ik om hem te gaan brengen. De timing was perfect, ik was al van plan hiernaartoe te komen. Toe nou!’ ze roffelt ongeduldig op de keukentafel.

Noortje scheurt hem open en begint te lezen. Ze frons en begint opnieuw.

‘Wat staat erin? Jij weet wel hoe je iemand gek van nieuwsgierigheid moet maken.’

‘Mijn tante Leonora, Cleo, is overleden en ze heeft mij tot haar erfgenaam benoemd. Je weet wel die zus van mijn moeder.’

‘Oh ja, die je nooit hebt gebeld.’

‘Dat heb ik wel, alleen was het nummer van iemand anders.’

‘Omdat je zolang wachtte, natuurlijk.’

Haar puberale opstandigheid en later haar afwerende opstelling naar haar vader, ze branden als gloeiende kolen in het stille gat in haar, waar de antwoorden uitblijven. Wat als ze deze tante wel had gebeld, wat als ze niet zo getreuzeld had om een lunchafspraak met haar vader te maken, wat had ze dan nu geweten? Wie weet hoe anders haar leven zou zijn gelopen.

‘Hé, waarom kijk je zo gekwetst? Je hebt haar nooit gesproken, bedoelde ik. Zo gaat dat, *c’est la vie*.’ Carola haalt haar schouders op. ‘Wat heb je geërfd?’

‘Geen idee. Ze willen alleen weten of ik de erfenis aanvaard, als ik meer wil weten kan ik bellen met de executeur.’ Ze steekt haar de brief toe.

‘Wat raar dat er zo weinig in staat. Je moet die man bellen,’ zegt Carola, ze geeft de brief terug.

‘Dat doe ik morgen.’

‘Doe het anders gelijk.’

‘Het is half elf, in Nederland is het zelfs een uur later.’ Ze gaapt en haar laatste restje energie verdwijnt, alsof ze een ballon is die leegloopt. ‘Vind je het erg om te gaan slapen? Ik ben opeens bekaf.’

De stem aan de andere kant is warm en mannelijk diep, de g in ‘ach, Noortje, eindelijk. Met Thieu’ is zacht. Ze biedt haar excuses aan omdat ze nu pas reageert. ‘Het duurde een paar weken tot ik de brief kreeg, hij lag bij een vriendin.’

‘Pas de problème,’ antwoordt hij. ‘Wanneer kan je hier zijn? Dan kan ik je je erfenis laten zien en het uitleggen.’

‘Waar is hier? In de brief van de notaris staat niks. Ze vraagt alleen of ik de erfenis wil hebben en dat ik u kon bellen voor meer informatie.’

‘Is dat alles? Goed dan. Je hebt haar huis in Zwingel geërfd.’

‘Zwingel?’

Tegenover haar pakt Carola haar telefoon en typt iets in.

‘Dat ligt in Zuid-Limburg,’ zegt hij. ‘Vanuit het westen voorbij Maastricht, dicht bij de Belgische grens. Zullen we een afspraak maken zodat je het kan zien? Over de financiële kant hoef je je geen zorgen te maken, je erft ook de auteursrechten van haar kinderboeken.’

‘Kinderboeken?’ Opnieuw is papegaaien het beste wat ze als reactie kan bedenken.

‘Je tante is de schrijfster van de populaire reeks Elfjes van het Heuvelrijk. Die ken je vast wel.’

‘Nee. Sorry.’ Ze vindt lezen vreselijk, als kind pakte ze nooit een boek op en het verplicht lezen op de middelbare school vond ze een straf. Geef haar maar een goede tv-serie, lekker bingewatchen.

‘Het is een hele populaire serie, de royalty’s zijn alleraardigst. Maar goed, wat ik eigenlijk wil weten is hoe snel je hier kan zijn om de details verder te bespreken.’

‘Ik ben nu in Ierland, daar werk ik. In november kom ik pas weer in Nederland.’

‘Dat is jammer, heb je geen mogelijkheden om heen en weer te vliegen?’

Ze pingpongen wat heen en weer. Uiteindelijk belooft Thieu haar wat foto’s te appen zodat ze de notaris kan laten weten of ze de erfenis wil aanvaarden.

‘Ik zou het doen,’ adviseert hij. ‘Cleo had verder nog wat beleggingen voor haar oude dag, die komen vrij en zijn eveneens voor jou. Er is genoeg om de erfbelasting te betalen en het is hier een geweldig vakantiegebied, zeer de moeite om een tweede huisje met daarbij een vakantiewoning te hebben.’

Ietwat overdonderd verbreekt ze de verbinding met de belofte dat ze hem en de notaris deze week nog laat weten wat ze doet. Aan de overkant van de keukentafel kijkt Carola haar vragend aan.

‘Ik erf een huis, in Zuid-Limburg,’ zegt ze. Het vage opgewonden gevoel dat zich tijdens het bellen in haar nestelde, gaat af als een bel van herkenning. Het laatste gesprek met haar vader waarin hij bijna terloops meldde dat haar moeder een tante had die vlakbij Noorbeek woonde. Het dorp van de heilige Brigida, waar ze ooit met Arnold een weekendje weg was en waaraan haar moeder haar voornaam had te danken. Zat ze ernaast om naar antwoorden in Ierland te zoeken? ‘Waar ligt Zwingel?’ vraagt ze.

‘Hier,’ Carola laat haar de plek zien die ze op Maps in haar telefoon heeft opgezocht. Het bevestigt wat ze vanbinnen weet; haar erfenis ligt vlak bij Noorbeek. Haar telefoon pingelt en pingelt, appjes van een onbekend nummer stromen binnen. Thieu is snel. Nieuwsgierig tikt ze erop. Een tekstbericht met een cluster foto’s.

‘Kijk dan.’ Ze legt de telefoon tussen hen in en scrolt erdoorheen. Een klein wit huis met een laag dak en zwart vakwerk, een tuin vol bloemen en heuvels in de verte. Die laatste komen haar bekend voor, daar heeft ze ooit met Arnold gewandeld. Carola vergroot de foto van het vakwerkhuisje. ‘Och hemel, verzucht ze. ‘Het lijkt wel iets uit een sprookje. Is dat echt van jou?’

Nana’s gezicht splijt open in een brede glimlach. ‘Ik zei toch dat er iets anders op je wachtte? Jouw toekomst ligt daar.’ Ze tikt op de foto van het heuvellandschap die Noortje als laatste liet zien.

‘Ik moet natuurlijk eerst gaan kijken of het iets is.’

‘Daar heb je toch geen twijfels over?’ Je zegt net dat het huis door je tante was geërfd van haar tante. Een prachtige

vrouwelijke lijn van oudste dochters, natuurlijk hoor je daar thuis.'

'Denk je dat echt?' Het huis en de omgeving op de foto's trekken aan haar hart zoals vorig jaar de Ierse tijdschriftfoto deed. Misschien wel meer, Thieu bevestigde in reactie op haar vragen in hun appgesprek, dat dit huis inderdaad het huis van de tante was waar haar vader het in hun laatste gesprek over had. Alleen is er dit keer de angst voor teleurstelling die haar tegenhoudt om zich er net zo onbesuisd aan over te geven als ze tot op heden was gewend.

'Je moet er snel heen om het zelf te voelen. Wanneer ga je?'

De vanzelfsprekendheid van de oudere vrouw knabbelt aan haar angst dat ze het verkeerd aanvoelt, misschien heeft Nana gelijk en wacht in dat plaatsje bij Noorbeek dat wat ze zoekt.

'Als het seizoen voorbij is natuurlijk,' antwoordt ze. 'Ik maak gewoon mijn contract vol, daar hoeft je je geen zorgen om te maken. Alleen kan ik nu niet in de winter blijven.'

'Malle meid. Natuurlijk moet je er zo snel mogelijk heen. Morgenavond komt Maggie. Nogmaals, het wordt tijd dat ze haar verantwoordelijkheid voor haar erfgoed neemt, net zoals jij dat aan het jouwe verplicht bent.'

Maggie staat op van de keukentafel. 'Wat dacht je, nu ik Nana in mijn zak heb, kan ik wel lekker aan de boemel?' Het vroege avondlicht schijnt achter haar door het raam zodat haar gezicht in de schaduw blijft. Haar woorden zijn een domper op de vrolijke dag waarin Noortje samen met Carola een autotocht maakte langs de kust, winkelde in Clifden en at in een alom geroemde *seafoodpub*.

'Ik had je later verwacht,' antwoordt Noortje.

'Dat blijkt. Wat als de gasten je nodig hadden? Zelfs Mrs. G is nergens te bekennen'

‘Wat mankeert jou? De gasten eten buitenshuis, die blijven voorlopig nog wel weg.’

Carola stapt achter haar vandaan.

‘Oh, je bent met je vriendin. Sorry, ik zag je niet.’ Maggie steekt haar hand uit en Noortje stelt de twee vrouwen aan elkaar voor.

‘Waarom doe je zo zuur?’ zegt Carola als ze de hand loslaat. ‘Je mag in je handjes knijpen met een medewerker die zeven dagen per week wil werken. Waar vind je nog zo’n gek.’

Gek? Hoe durft ze, eerder leek ze te begrijpen dat Noortje zich nog nooit zo vrij had gevoeld. De door het gastvrouwschap aangegeven grenzen ervaart ze als een houvast waarbinnen ze eigen baas was. Klaar om terug te sneren, draait ze zich naar haar vriendin toe. Die houdt haar hoofd scheef en knipoogt naar haar om aan te geven dat de opmerking enkel voor Maggie was bedoeld. ‘Ik ga me opfrissen, ik heb wel zin om straks naar de live muziek in de pub te gaan. Jij toch ook?’ zegt ze tegen Noortje en richt zich vervolgens tot Maggie. ‘Ik neem aan dat het voor jou geen probleem is om hier op de gasten te wachten.’ Een vraag die klinkt als een mededeling.

‘Oh, nou ja. Ik ben er nu toch.’

Na het vertrek van Carola pakt Maggie de handen van haar werkneemster vast. ‘Het spijt me dat ik net zo bot deed. Ik ben hartstikke blij met je. Dat weet je toch wel? Ik had een drukke week, en opeens moet ik op stel en sprong hier blijven omdat jij vrije dagen nodig hebt.’

‘Dat was een idee van Nana. Zij stond erop dat ik dat aan je vroeg. Als het niet uitkwam, kon je toch nee zeggen? Dat had ik in het appje erbij gezet.’ Ze wurmt haar handen los. Om zich een houding te geven zet ze de waterkoker aan, uit het gedrag van Mrs. G heeft ze begrepen dat thee in Ierland dé oplossing is als je ergens een punt achter wil

zetten. Maggie gaat met haar rug tegen het aanrecht naast haar staan. 'Denk je dat Nana dat had geaccepteerd? Ik had het trouwens wel gewaardeerd als je zelf met mij had besproken dat je je contract eerder wilde beëindigen. Het was nogal ongemakkelijk om door Nana voor het blok te worden gezet.'

'Je hebt haar vast verkeerd begrepen, ik heb haar gezegd dat ik me aan mijn contract houd, ik kan blijven tot de winter-sluiting.'

'Leer mij mijn oma kennen. Ze lijkt zo lief en zweverig met haar raad en oude wijsheden, aan de andere kant weet ze precies wat ze wil en spaart ze moeite noch middelen om haar zin te krijgen. Als iemand het woord manipulator heeft uitgevonden is zij het.' Ze pakt schone theekoppen uit het afdruiptrek en Noortje volgt haar met de theepot naar de keukentafel.

'Waarom zou Nana willen dat ik eerder vertrek? Ze zegt dat ze heel tevreden over mij is of liegt ze dat?'

'Dat meent ze, ze is net zo blij met jou als ik. Ze gebruikt dit gewoon om mij te krijgen waar ze me wil hebben en dat is hier. Weet je, voordat jij hier kwam hadden we onenigheid over wat we met dit huis aan moesten. Nana wilde dat ik de verantwoordelijkheid voor mijn erfgoed nam en de Bed and Breakfast zou voortzetten. Ik was net klaar met mijn studie en kon aan de slag bij een gaaf reclamebureau. Bovendien kreeg ik in die tijd net wat met Liam, die zo zijn buik vol had van de boerderij waar hij opgroeide dat hij weigerde ooit nog een stap buiten Dublin te zetten. Nana en ik sloten een compromis. We zouden iemand zoeken om deze Bed and Breakfast te leiden en ik zou uitproberen of het stadse leven me echt zou bevallen. Mijn oma dacht dat ik er gauw genoeg van zou hebben, bovendien vond ze Liam, zonder hem te hebben gezien, een lapzwans en ze ging ervan uit dat onze relatie geen stand zou houden. Jij

was een geschenk uit de hemel en mijn baan is fantastisch, die wil ik onder geen beding verliezen. Stiekem hoopte ik dat jij het nog lang zou volhouden. Onrealistisch natuurlijk en ik begrijp heel goed dat je terug naar Nederland wil nu je zo'n fantastische erfenis hebt.' Ze steekt haar hand op aan te geven dat Noortjes reactie moet wachten. 'Tussen Liam en mij loopt het wat moeizaam, een time-out is best een goed idee. Geef me een paar weken de tijd, ik probeer in oktober een workation te regelen. Deze winter ben ik van plan eindelijk de confrontatie met Nana aan te gaan. Misschien kan ik haar wel overhalen het huis te verkopen.'

'Het is jullie familiehuis en het is hier zo mooi.'

'Het is ook heel beperkend. Blijven hangen in het verleden is voor geen mens goed. Weet je dat ik voor het eerst iets van begrip voor mijn moeder kan opbrengen? Op deze plek opgroeien was heerlijk, om de rest van mijn leven hier te slijten is heel wat anders.'

Haar glimlach kreukt de rimpels in Nana's gelaat, het geeft haar de warme en geborgen uitstraling van een net verlaten bed. Emotie golft in Noortje omhoog en nestelt zich als een schrale klont in haar keel. Het liefst zou ze in de omhelzing van de oude vrouw vluchten, dicht tegen haar aankruipen en het vliegtuig later vandaag zonder haarzelf laten vertrekken. Alsof ze haar stille wens heeft gehoord, spreidt Nana haar armen. Buiten klinkt een autoclaxon.

'Mijn kleindochter wordt ongeduldig.' Nana laat haar los en reikt naar de tafel naast haar. Ze pakt de ketting met daaraan de geaderde steen in aqua en turkoois die Noortje bij de eerste aanblik tot in haar ziel beroerde. Haar benige handen met de kromgegroeide vingers trillen.

'Geef maar,' zegt Noortje. 'Ik maak hem voor je vast.'

Nana legt de hanger in haar geopende hand en vouwt de vingers van de jongere vrouw eromheen. 'Hij is voor jou.'

Een symbool voor de weg die je hier hebt afgelegd. Je hebt het kind zijn achter je gelaten, het is nu tijd om te groeien als vrouw.'

Het klinkt als een afscheid. Buiten claxonneert Maggie drie keer achter elkaar. Iets wat lijkt op paniek grijpt Noortje vast, ze schudt haar hoofd om het te verdrijven. 'Ik kom weer terug. Die steen hoort hier, bij jou.'

'Nu niet meer. Het is tijd om door te gaan. Deze steen is om deze tijd en onze gesprekken te koesteren. Leg hem op een bijzondere plek en als je twijfelt, draag hem dan. Dat wat je zoekt is in je is verborgen en wacht tot het de juiste tijd is.'

Buiten klinkt de claxon als één langgerekte toon.

In het half jaar dat Noortje nu in Zwingel woont, belt Thieu altijd als hij in de buurt is met de vraag of hij kan langskomen. Het is voor het eerst dat hij een paar dagen van tevoren belt met de vraag of het uitkomt. Er is iets. Het huis of de financiën kunnen het niet zijn, die brachten ze eerder samen op orde. En hoewel de hoeveelheid belasting die ze over haar erfenis moet betalen misdadig hoog is, is de beleggingsportefeuille die haar tante voor haar oude dag op aanraden van Thieu had opgebouwd ruimschoots voldoende. Hij is handig met geld en kent haar onbekende wegen in de financiële wereld. Zijn aanbod afgelopen winter om haar op weg te helpen met de verhuur van het vakantiehuis aanvaardde ze gretig. In het jaar dat ze ziek was, stopte haar tante daarmee. Ze liet wel een adressenbestand achter dat Noortje gebruikte voor een mail waarin stond dat het huisje vanaf dit voorjaar weer beschikbaar is. De afgelopen periode deed ze de nodige onderhoudswerkzaamheden en volgende week komen haar eerste gasten.

Nog steeds vindt ze het bizar hoeveel huur ze per week kan vragen en hoe gretig de mensen reageren om hun vakantie hier door te brengen. Misschien hebben zij en Thieu zich verrekend en wil de fiscus toch meer geld ontvangen nu ze gaat verhuren? Hoewel het jammer zou zijn voor haar inkomen, heeft ze dat duizendmaal liever dan dat er iets is met Thieu. Contact met haar tante heeft ze zich door haar eigen slordigheid door de vingers laten glippen. Dat het lot zo wreed zou zijn om haar de man die in korte tijd voor haar een soort vader is geworden af te pakken, is iets wat ze weigert te geloven.

De eerste keer dat ze hem zag, wachtte hij haar en Carola op voor haar geërfde huis. Een kleine, brede man. Bonkig. Zijn gezicht vol diepe groeven en treurende ogen raakte haar onverwacht in haar hart: haar tante moet een bijzondere vrouw zijn geweest. Onverwacht nestelde zich een brok emoties in haar keel, haar begroeting klonk schor. In plaats dat hij haar hand aannam, omhelsde hij haar. 'Mon dieu,' zei hij hees en liet haar los. 'Wat lijkt je op haar.'

Hun kennismaking gaf zijn rondleiding door het huis een geladen randje. Bitterzoet en warm, alsof iemand na een leven lang ergens te hebben gewoond gedwongen werd te verhuizen. En misschien was dat wel zo.

In de achter het huis aangebouwde woonkamer glipte Carola via de half openstaande schuifdeur naar buiten: 'Jullie kunnen dit beter samen doen. Ik pik nog even het zonnetje mee.'

Noortje reageerde niet, ze werd in beslag genomen door het verhaal van Thieu over de strijd die Cleo met hem voerde over de bouw van deze kamer. Het geeft een beeld van een onafhankelijke vrouw. Niet eigenwijs, maar in staat tot een compromis als de situatie daarom vroeg.

Hij haalde diep adem. 'In deze kamer is ze gestorven. Ik hoop dat dat geen probleem voor je is.'

Ze klemde haar hand om de hanger die ze van Nana kreeg. De steen was koel, de kamer warm en verder bleef het stil.

'Ze heeft zelf het moment bepaald, voor ze te afhankelijk werd van zorg. Het klinkt gek, maar het was heel mooi. Het was pas zwaar na haar vertrek uit deze wereld, alsof ik de hele tijd wachtte op haar stem die zei dat het voor haar ook mooi was geweest, dat het zo goed was.'

Ze liep naar de schuifpui. Carola stond aan het einde van de tuin met haar rug naar het huis. Noortje draaide zich om en nam de kamer in zich op. Een naturelkleurige hoekbank met

zachte kussens, een lage tafel, een boekenkast, een modern zit-sta-bureau met een computer, een donkere houten vloer en een kleed in verschillende schakeringen groen. Een knusse kamer, warm en koesterend, een omhelzing. Een weerspiegeling van haar tantes persoonlijkheid? Ter plekke besloot ze de kamer zo te laten. In de week die volgde kocht ze een grote televisie en een nieuw bed. Om op dezelfde matras en onder hetzelfde beddengoed te slapen als waar haar tante en Thieu vermoedelijk ooit hadden geneukt, voelde net iets te intiem. Zelfs de kamer met de boeken liet ze intact, alsof ze door zo min mogelijk te veranderen de tante, die ze nooit in levenden lijve had ontmoet, alsnog een plek kon geven in haar dagelijkse bestaan.

Het is nog steeds vreemd om ineens een eigen huis te hebben. Met haar gedachten bij het aangekondigde bezoek van Thieu dwaalt ze door de kamers. Ze duwt de deur van de boekenkamer open. Nu het vakantiehuis verhuurd wordt, wil ze deze kamer inrichten als logeerkamer. Carola is weliswaar drukker dan ooit, nu ze met de voorbereidingen voor haar stichting is begonnen terwijl ze nog onverminderd doorwerkt. Als ze de tijd vindt om langs te komen, wil ze dat er een bed voor haar klaarstaat. Ze vraagt zich af of een smal tweepersoonsbed tussen het raam en de daartegenoverstaande boekenkast zou passen als ze de meubels voor het raam weghaalt. Het zit-sta-bureau in de woonkamer heeft ze op internet in de verkoop gezet. In de hoek die vrijkomt wil ze het antieke rolluikbureau dat nu hier voor het raam staat neerzetten. Omdat het kleiner is dan het moderne bureau kan de oude fauteuil die nu nog schuins in de hoek tussen het rolbureau en een van de boekenkasten staat, ernaast een plek krijgen. Ze rolt de rolmaat die ze in een keukenla vond uit. De breedte is geen probleem, tot een meter veertig kan de deur nog open. De lengte is lastiger: er blijft zo'n tien centimeter

over tussen het voeteneind en de boekenkast. Wel heel pontificaal, misschien is een slaapbank een gezelliger idee. Ze parkeert de gedachte om later aan Carola te appen. Het is rommelig in de kamer. De schoenendoos met oude foto's van haar moeder en tante staan op het bureau en de door haar tante geschreven kinderboeken liggen op de fauteuil. De foto's ontdekte ze bij toeval tijdens de feestdagen. Carola logeerde bij haar en zocht een boek om 's avonds mee te nemen naar het vakantiehuis.

Het was kerstavond en ze was in de keuken bezig met het toetje voor eerste kerstdag, ze waren uitgenodigd bij José en Dorien en ze had beloofd om voor het dessert te zorgen. Het was een verrassing om na de warme ontvangst door Thieu als een langverwacht familielid te worden onthaald door deze twee vrouwen. En later door Stijn, José's zoon die deze kerst bij zijn moeder logeerde. Zijn relatie was sinds een paar maanden uit en sindsdien kwam hij ieder weekend uit Den Haag naar zijn moeder. Regelmatig ging ze wat met hem drinken of een hapje eten en Carola plaagde haar met hem: 'Hij vindt je leuk.' Ze moest er om lachen en zei dat hij met zijn zesendertig jaar eerder een jongere broer of neefje was. Bovendien viel ze niet op mannen met rood haar of een baard en hij had beide. En eerlijk gezegd beviel het manloze leven haar uitstekend.

Ze kreeg een hekel aan de puber die ze ooit was. Haar tante lijkt haar een bijzondere vrouw en als ze minder stijfkoppig was geweest, had ze dit haar hele leven kunnen hebben in plaats van allerlei mislukte relaties en baantjes die haar nauwelijks verder brachten.

Carola kwam de keuken binnen met een schoenendoos. 'Kijk eens wat ik tussen de boeken vond. Oude foto's, een doos vol. Weliswaar verbleekt, maar ik herkende dit huis

en de meisjes die erop staan lijken wel wat op jou in de tijd van het Meidenhuis.'

Bam! Een hoop zoals ze in geen jaren had gevoeld, fladderde zo wild door haar maag dat ze de greep op de kom met de stijf opgeklopte eiwitten bijna verloor. Ze zette hem op het aanrecht en boog zich over de foto's die haar vriendin over de keukentafel uitspreidde. Sommige kwamen haar bekend voor: zou haar tante na het overlijden van haar ouders, Noortjes grootouders, de foto's die ze ooit op het dressoir zag, hebben meegenomen? Het is alweer meer dan vijftientig jaar geleden dat ze vol verwachting bij haar grootouders aanbelde, toch voelt de herinnering aan de botte manier waarop haar opa haar wegstuurde nog steeds als een slecht geheelde breuk die iedere keer als hij ergens tegenaan stoot een pijnscheut geeft.

'Volgens mij is dat je moeder.' Carola tikte op het kleinste meisje, ze had lang donker haar en een brede glimlach. 'Haar ogen staan blij, in die tijd was ze nog gelukkig. Zullen we de foto's morgen meenemen naar José? Zij kwam hier toch als kind? Misschien is dat haar wel.' Ze schoof een andere foto richting Noortje. Hierop stond haar vermeende moeder naast een meisje met licht haar. Of ze rood of blond was, was door de verbleekte kwaliteit van de oude foto's slecht te zien. Beide meisjes knepen hun ogen dicht tegen de zon, het donkerharige meisje hield haar hoofd schuin, haar linkerenkel had ze zo gebogen dat de buitenkant van haar voet op de grond rustte. Of ze gelukkig of ongelukkig was, kon zij er onmogelijk uit afleiden. Om hier morgen met José over te kunnen praten, gaf haar een boost.

De volgende dag schoof José de borden op de gedekte eettafel opzij en spreidde de foto's erop uit. 'Het duurt nog wel even voor we eten en we kunnen net zo goed hier borrelen.'

Stijn leunde naar voren, zijn arm streek langs die van Noortje. Carola trok een paar keer snel achter elkaar haar

wenkbrauwen op. Noortje lachte. De geur van stoofpeertjes en de smaak van glühwein, geluk stoomde door haar heen. Naast haar concentreerde Stijn zich nog steeds op de uitgestalde foto's en koos er uiteindelijk één waarop het blonde meisje op handen en knieën zat. Het donkerharige meisje stond met haar billen tegen die van haar aan, zij had haar handen naast haar hoofd met uitstekende wijsvingers als oren. 'Ben jij dat?' vroeg hij aan zijn moeder.

'Hemeltje,' antwoordde die. 'Die moet gemaakt zijn toen Cleo zich tot heks had uitgeroepen en ons steeds veranderde in een ander dier. Volgens mij beeldden we daar giraffen uit. Hoetepetoet noemde Cleo zich. Ze heeft het later gebruikt voor haar boeken. Net als de elfjes zelf, jullie weten toch dat ze hun avonturen baseerde op de kindertijd van haar en haar zusje?'

Waarom heeft niemand dat verteld? dacht Noortje. Ze was te gepikeerd om dat hardop te zeggen en nam zich voor om de boeken van haar tante te gaan lezen. Carola struinde door de foto's en hield een foto met de jonge José en twee jongens omhoog. 'Wie zijn dat?'

'Volgens mij zijn dat mijn omes Bas en Ries. Toch?' zei Stijn.

Zijn moeder knikte.

'Wat een knulletjes nog, dat het later zulke eikels zouden worden. Hoewel, geef eens.' Hij pakte de foto aan en bracht hem vlak voor zijn gezicht. 'Bas heeft zelfs daar al een valse grijns.'

'Een aardje naar zijn vaartje,' zei Dorien en ze richtte zich tot Noortje en Carola. 'Ze noemen José het zwarte schaap van de familie. Ze zitten er faliekant naast. Het is een familie van wolven in schaapskleren, het enige echte witte schaap was José.'

'Toe, nou. Laten we het gezellig houden, het is tenslotte kerst,' zei José.

‘Hoe was mijn moeder in die tijd?’ vroeg Noortje, enerzijds als een poging haar gastvrouw te helpen, anderzijds omdat ze inmiddels hunkerde naar verhalen over de jeugd van haar moeder.

‘Een heel zachtaardig en gevoelig meisje. Cleo en Ries werden verliefd in die tijd en Brigida en ik trokken naar elkaar toe. Ze was heel mooi en ze werd mijn beste vriendin.’ Haar stem werd zachter en de ogen van Dorien vernauwden. José kleurde en stond op. ‘Zullen we de tafel in orde maken voor het kerstdiner? Als jullie dat doen, gaan Dorien en ik aan de slag met het voorgerecht.’

Ze hield iets achter, Noortje wist het zeker. Het legde een schaduw over haar mooiste kerst ooit.

In de weken die volgden las ze de door haar tante geschreven kinderboekenreeks. Als José gelijk had over de basis van de verhalen, had haar moeder op deze plek een fijne jeugd gehad. Onbezorgd en vrij, net als op de foto’s uit de schoenendoos. In plaats van dat het haar blij maakte, werd ze er bedrukt van. Het bevestigde dat haar moeders onwil om te leven werd veroorzaakt door haar, het meisje dat een jongen moest zijn.

Na het uitlezen van de boeken, maakte ze haar gebruikelijke altaar in de badkamer, de ruimte die vroeger de slaapkamer van de kleine zusjes was. Ze legde er alle foto’s waarop haar moeder stond in een cirkel omheen. Met Nana’s steen in de hand ging ze met gesloten ogen zitten. ‘Mama,’ fluisterde ze. ‘Mama’. Het bleef stil, zo stil dat de leegte bijna zeer deed. Ze vroeg zich af of Nana het bij het verkeerde eind had. Of dat zij zelf verkeerd had gezocht, dat ze de oorsprong van Brigida dichterbij had moeten zoeken, in plaats van terug te gaan naar de oorspronkelijke Keltische godin. Haar moeder was immers vernoemd naar de beschermheilige van het vee, Brigida van Kildare. Misschien moest ze stoppen om het in zichzelf te

zoeken, moest ze het breder trekken. Het kon toch geen toeval zijn dat juist in de eerste winter dat ze hier woonde, een groep mensen het eeuwig brandende vuur van Brigida van Kildare uit het klooster in Ierland naar hier bracht?

De eerste februari is Brigid's Day. Voor het eerst werd dat in Noorbeek gevierd met het vuur dat door de zogenaamde Jonkheid van het dorp van Ierland naar hier werd gebracht. Die dag ging ze bruisend van verwachting met Stijn, José en Dorien mee naar de viering bij de bron en de kerk. Het was bijzonder en teleurstellend tegelijk. De optocht, de ceremonie, de erhaag en de kleine kinderen in de kleine kapel waar ze ooit met Arnold een kaarsje brandde; hoe feestelijker de stemming werd, hoe groter de kilte in haar groeide. Het eeuwige vuur van de heilige Brigida verlichtte niet het zwarte gat in haar zoals ze stilletjes had gehoopt.

‘Wat zie je bleek,’ zei Stijn bezorgd.

Haar glimlach bibberde. ‘Ik denk dat ik een koutje heb gevat.’ En in plaats dat ze mee uit eten ging, kroop ze thuis in bed en trok ze het dekbed over haar hoofd. Ze wenste dat ze nog in Ierland was, bij Nana, zodat ze het er met haar over kon hebben: want wat als ‘het’ zich nooit zou openbaren? Ze verlangde naar de geruststelling van de oude vrouw. Zou ze het nog redden in haar cottage na de hevige wind en regen? Van Maggie begreep ze dat de laatste storm een nekslag voor het landhuis was. Pannen waren van het dak gerukt, takken hadden ramen verwoest en er was geen geld om het te herstellen. Het landhuis staat inmiddels te koop, evenals de grond minus het lapje rond Nana's huis dat door de begroeiing beschermd was en op wat lekkage na het natuurgeweld had doorstaan. Verdomme, waarom had Nana zo'n hekel aan telefoons? Ze gooide het dekbed van zich af en ging naar de keuken voor een beker warme melk met honing.

Tot op de dag van vandaag heeft ze nog steeds geen antwoord op de vragen die in kringetjes in haar rondcirkelen. Misschien wordt het tijd om te accepteren dat ze 'het' onwaardig is. Of wordt het geblokkeerd door wat José met kerst achterhield? Wat eigenlijk en waarom? Misschien moet ze het loslaten, zich richten op wat er is. Hoelang is het geleden dat ze de pluspunten van de dag op een rij heeft gezet? Ze haalt diep adem en blaast uit. Loslaten. Vanavond gaat ze de zegeningen van deze dag op een rij zetten zoals ze van Nana heeft geleerd. Of misschien moet ze het dit keer voor de afgelopen tijd doen. De mensen koesteren die ze inmiddels om zich heen heeft. Thieu, José, Stijn: naast een zielszusje heeft ze ineens iets wat lijkt op een oom en tante en een jongere broer of neef erbij. Dorien vindt ze lastiger te plaatsen. Hoewel ze aardig is als altijd, is het net of er sinds kerst af en toe iets vijandigs kruipt in de blik waarmee zij haar opneemt. Ze moet zich gewoon minder druk maken om wat zij uitstraalt. Iedere familie heeft een zuurpruim, een zeurpiet die jaloers is op iets wat een ander heeft dat zij zelf willen hebben. Dorien is groot en een tikje aan de zware kant, misschien heeft ze last van afgunst om haar tengere figuur. Met een lichtheid die ze sinds kerstochtend niet meer heeft gevoeld, pakt ze de kinderboeken van de fauteuil om terug te zetten in de kast. De foto's neemt ze mee naar de keukentafel. Ze gaat de leukste, de vrolijkste eruit halen om in te lijsten voor een wand vol foto's langs de trap naar boven. Want wat ze ook voelt, wat er ook gebeurt, ze wil bovenal dat dit huis een blij huis is en blijft, een eigen huis waarin ze de rest van haar leven gelukkig kan zijn.

Thieu zet een tas naast de keukentafel. 'Zullen we buiten koffiedrinken? Het is heerlijk, het voorjaar begint echt,' zegt hij.

'Ik heb nog geen stoelen buitengezet.'

'Als jij de koffie inschenkt doe ik dat wel.'

Terwijl het koffieapparaat sputtert en Noortje twee punten snijdt uit de appeltaart die ze gisteravond bakte, probeert ze te raden wat er in de tas van Thieu zit. Behalve wijn, die hij meestal in een doos op tafel zet, neemt hij nooit wat voor haar mee. Zou het te maken hebben met de aanleiding van zijn bezoek? Ze zet de gevulde koffiebekers naast de taartpunten op het blad en neemt ze via de deur in de woonkamer mee naar de tuin waar Thieu net de kussens in de tuinstoelen legt.

'Sodeju,' zegt hij bij het zien van de taartpunten en klopt op zijn ronde buik.

'Zelfgemaakt met heel veel appels en weinig suiker. Dus eigenlijk heel gezond.'

Zijn glimlach is klein, eerder verdrietig dan opgetogen. 'Daarin verschil je in ieder geval van je tante. Zij bakte nooit, eigenlijk hield ze niet zo van koken. Ze kroop liever met een boek op de bank terwijl ik me uitleefde in de keuken.'

'Nog iets waarin we verschillen,' zegt ze. 'Ik lees nauwelijks.'

'Weet je, je tante dacht dat je een man en kinderen zou hebben. Jaren terug zag ze je in het dorp met een man. Hij legde zo liefdevol zijn arm om je heen dat ze dacht dat jullie wel een gezin zouden stichten. Ik was erg verrast dat je hier met een vriendin aan kwam zetten.'

Perplex kijkt ze op en vergeet te kauwen.

'Een moment dacht ik dat Cleo zich vergist had en dat je lesbisch was. Ik bedacht zelfs dat je gescheiden was en dat

je kinderen bij hun vader waren. Je tante was zo stellig over het gezin dat ze rond jou in haar hoofd had geschapen dat ik het helemaal voor me zag.'

Snel eet ze haar mond leeg. 'Meen je nou echt dat zij me hier heeft gezien zonder me aan te spreken? Waarom? Ik had haar zo graag ontmoet.'

'Ze twijfelde omdat je eerder zo duidelijk had gezegd dat je absoluut geen contact wilde met je familie.'

'Bedoelde ze de tijd dat ik was weggelopen?'

Hij knikt.

'Daar heb ik later zo'n spijt van gehad. Ik was in die tijd vooral boos dat niemand me over mijn echte moeder had verteld. Van mijn maatschappelijk werkster kreeg ik op een keer Cleo's telefoonnummer, jaren later wilde ik het gebruiken, maar kon het nergens meer vinden. Bij jeugdzorg ontdekten ze nog wel een oud nummer van een vaste telefoon. Dat was inmiddels van iemand anders. Weet je, bij de jeugdzorg hamerden ze erop dat je zelfstandig moest worden, verantwoordelijk moest zijn. Ze gingen er gewoon aan voorbij dat veel weglopers weinig van huis hebben meegekregen. Ze hebben juist meer hulp nodig van volwassenen die verantwoordelijkheid voor ze nemen in plaats van minder.'

'Dat klinkt bitter.'

'Zo is het nu eenmaal. Ik heb er in Ierland veel over nagedacht en dit is mijn conclusie.'

Hij staat op. 'Vind je het goed als ik nog een koffie voor ons inschenk?'

'Lekker.'

Haar gedachten dwalen naar de keer dat ze hier met Arnold was. Het lijkt een mensenleven geleden of, beter, een tijdperk waarin ze een heel andere vrouw was. Een meisje nog. Hoe zou ze gereageerd hebben als ze ineens was aangesproken door haar tante. Blij, vijandig? Verbaasd, besluit ze, blij verbaasd. Dat de kans om haar tante te leren

kennen haar nog een keer is ontglipt, stemt haar verdrietig. Waarom heeft ze tijdens dat uitstapje met Arnold niet wat beter om zich heen gekeken? Nu ze de foto's van haar tante heeft gezien, weet ze zeker dat ze haar had herkend. Een beker koffie verschijnt naast haar op de tuintafel en Thieu neemt zijn plaats in. 'Wie was die man eigenlijk waarmee je in Noorbeek was?'

'Dat was Arnold. We zijn al lang uit elkaar, hij wilde andere dingen dan ik en probeerde me zijn richting op te duwen. In die tijd had ik namelijk geen idee wat ik wilde.'

'Nu wel?'

'Ik denk het wel.'

'Dat klinkt weinig overtuigend.'

'Ik vind het fijn hier en ben van plan voorgoed te blijven. Ik twijfel alleen wat ik overdag wil gaan doen. Aan de verhuur van het vakantiehuis heb ik niet veel werk meer, nu alles weer up-to-date is en meer inkomen zou fijn zijn. Als mijn spaargeld op is, is de opbrengst van het vakantiehuis te weinig om echt rond te komen. Ik zou een baantje kunnen zoeken in de horeca of een winkel, of ik kan de financiële opleiding, waar ik een tijdje geleden aan begon, afmaken.'

'Je kan beide doen. Dit zomerseizoen kan je tijdelijk in de horeca werken en in september weer naar school gaan.'

'Dat is misschien wel een goed idee.'

'Cleo had het haar laatste jaar vaak over je. Ze had spijt dat ze in het verleden zo afwachtend was, totdat jij contact op zou nemen. Weet je dat ze in de hulpverlening werkte voor ze schrijfster werd? Dat was in dezelfde tijd dat jij was weggelopen, zeg maar.'

'In het begin zeiden ze alleen dat een tante contact met me zocht. Ik dacht dat ze een zus van mijn stiefmoeder bedoelden.'

'Raar dat ze zo weinig informatief waren. Cleo was in die tijd gezinsvoogd in Rotterdam, ze vroeg zich af wat je had

gedaan, als ze zo brutaal was geweest je onverwacht op te zoeken.'

'In die tijd had ik vast kwaad de deur in haar gezicht dichtgesmeten. Als ze me in Noorbeek had aangesproken, denk ik dat ik wel positief had gereageerd.'

'Het was jullie niet gegund. Haar ziekte activeerde het idee om je te gaan zoeken.'

'Wat hield haar tegen?'

'Aanvankelijk wilde ze je niet lastigvallen omdat ze ervan uitging dat ze niet lang meer te leven had. Na de start van de behandeling dachten we dat ze misschien wel beter zou worden. De mogelijkheid om je toch te ontmoeten, kwam weer voorzichtig om de hoek kijken. Helaas sloeg de behandeling niet aan. Er waren te veel uitzaaiingen om alle kanker weg te snijden bij de operatie. Van de chemokuur daarna werd ze zo misselijk dat ze nauwelijks van de bank afkwam. Zelfs lezen was haar te veel. Omdat de chemo's alleen levensverlengend waren, koos ze ervoor om ermee te stoppen. "Liever nog een korte tijd een goed leven met jou dan als een doodzieke kip mijn laatste jaren slijten," zei ze. Het ging daarna een tijdje goed, een paar maanden was ze gewoon weer de oude Cleo. Ik putte er moed uit en hoopte dat de kanker zich voor jaren in een soort winterslaap zou verstoppen. Dat was een ijdele droom.'

Zijn stem is dik van het verdriet en ze voelt de tranen bij zichzelf omhoogkomen. Ze steekt haar hand troostend naar hem uit en hij grijpt hem vast.

'Na het stoppen met de chemokuren was een van de laatste dingen die ze deed voor jou het verhaal over je moeder opschrijven. Na het overlijden van haar zusje verbrak Harry het contact met haar en eenmaal hertrouwd, verbrak hij het ook met jouw grootouders. Ze vond het vreselijk dat je er zelf achter moest komen dat je stiefmoeder niet je echte moeder was. Ze was bang dat je dacht dat jij debet

was aan haar zelfmoord. Dat is absoluut onwaar, namens haar moest ik je die boodschap geven. Ook vroeg ze mij het verhaal aan jou te geven als je eraan toe was. Ik vond het een onmogelijk verzoek. "Hoe kan ik nou weten wanneer dat kind eraan toe is," zei ik. Volgens haar zou ik het wel aanvoelen. Ik heb nog steeds geen idee wat ik moest voelen, maar ik besloot het je vandaag te geven omdat je laatst zei dat je wilde dat je meer wist van je moeder en ik weet dat je Cleo graag had leren kennen. Geen idee of ze dat bedoelde, maar dit lijkt mij het beste.' Hij laat haar los en staat op. Ze blijft roerloos zitten, zijn woorden dwarrelen in haar rond. Voordat Elsemieke in beeld was, verbrak haar vader het contact met haar tante. Waarom? Van een sul die onder de plak zat bij haar stiefmoeder wordt hij ineens een kwade geest die eerst haar tante en later haar opa en oma van haar heeft afgepakt. Haar levenslange haat voor Elsemieke verbleekt.

Thieu legt een hand op haar schouder en drukt haar een wijnglas in de hand. 'Drink op.'

Ze nipt en hij gaat met zijn glas naast haar zitten. Ze drinken in stilte. De slanke zwarte poes van de boerderij verderop rent achter in de tuin. Haar aandacht gaat naar iets wat in het gras zit. Een tor, een muis? Misschien moet ik een kat nemen, denkt ze onlogisch.

Thieu schraapt zijn keel. 'Ik hoop dat ik er goed aan doe, ik wil je niet van streek maken. Als je wil kan ik het weer mee naar huis nemen tot een later moment.'

'Ben je gek geworden? Mijn hele leven loop ik rond met de vraag waarom mijn moeder dit deed, geef ik er mezelf de schuld van. Weet je wel hoe zwaar dat is?'

'Zal ik in de buurt blijven terwijl jij leest?'

'Ik lees het liever met niemand in de buurt.'

Hij zet zijn glas neer en staat op. 'Bel je me als je het uithebt? Het kan heftig zijn en ik heb Cleo beloofd een

oogje op je te houden als je het hebt gelezen. Het is niet de bedoeling dat je in je eentje erover gaat zitten piekeren. Zullen we anders vanavond samen ergens gaan eten?’

‘Maak je geen zorgen, Stijn komt vanavond. Ik bel je morgen. Goed?’

‘De jonge aanbiddler. Daar kan deze oude man niet tegenop.’

Ze lacht. ‘Doe niet zo mal. Hij heeft een nieuwtje, zei hij. Ik vermoed dat hij een nieuwe liefde heeft.’

Ze staart naar de opbergdoos die Thieu voor hij wegging op de keukentafel zette. In haar hoofd is het licht, zweverig. Of het komt door het verhaal van Thieu of omdat ze zelden midden op de dag drinkt, is de vraag. Ze vouwt haar trillende handen om het deksel en tilt het eraf. Ze haalt diep adem en pakt de envelop bovenop. Eronder ligt een stapel papier in een plastic map. Daarboven op staan twee ronde gebloemde doosjes waarop een roze post-it is geplakt. “Eerst de brief lezen!” staat erop, hetzelfde wat Thieu zei bij zijn vertrek. Bibberig opent ze de envelop en snijdt zich aan het papier. Een minuscule druppel bloed valt op de brief die ze eruit haalt. Ze steekt haar vinger in haar mond om het bloeden te stelpen en strijkt met haar vrije hand de brief glad.

Lieve Noortje,

Het is vreemd deze woorden die ik zo vaak dacht, toe te vertrouwen aan dit papier. Nog vreemder is de gedachte dat, als jij dit leest, ik er niet meer ben. Het liefst had ik je dit persoonlijk verteld, het lot heeft anders beschikt.

Als het goed is, heeft Thieu je verteld dat ik denk dat je gelukkig bent met een liefhebbende man en, waarschijnlijk, kinderen. Misschien zit ik er helemaal

naast en koos je voor een carrière of wilde je helemaal geen kinderen, net als ik. Dat is natuurlijk ook goed, in deze tijd kan je als vrouw gelukkig kiezen. Het gaat erom dat je je hart hebt gevolgd en gelukkig bent.

Mijn dwaze idee is gevoed door de keer dat ik je in Noorbeek zag. Je kwam de herberg uit en de man die bij je was, legde zo liefhebbend zijn arm om je schouder. Later zag ik jullie uit het kapelletje komen. Je was aangedaan en de blik waarmee hij op je neerkeek, liep over van liefde. Hij straalde betrouwbaarheid uit en warmte. Op dat moment wist ik dat je bij hem de rest van je leven geborgen zou zijn. Dat was de reden waarom ik je niet aansprak: ik wilde je geluk niet verstoren met verhalen uit het verleden.

Terugkijkend op mijn leven, zijn er twee dingen waar ik spijt van heb. Of is het er een? Het zijn in ieder geval de keerzijdes van dezelfde medaille: de zelfmoord van mijn geliefde zusje, jouw moeder. Hoe ouder ik werd, hoe meer ik ervan overtuigd raakte dat ik onvoldoende heb gedaan om het te voorkomen. Brigida was niet zo sterk, ze was onzeker en aanhankelijk en ze vertrouwde op mij als haar grote zus. In de laatste zomer dat we hier samen waren, heb ik haar in de steek gelaten, omdat ik als verliefde puber opging in mijn eerste echte vriendje. Ik had niet door wat er die zomer met haar gebeurde en zocht er niks achter dat ze eerder naar huis wilde en het jaar daarop geen zin meer had om naar tante Leonora te gaan. Ik was zeventien, bijna achttien en ging naar het hbo en zij was nog een schoolmeisje van net vijftien. Op die leeftijd voelde dat als een kloof.

Na jouw geboorte gingen we terug en vertelde ze mij dat verhaal van de laatste zomer die we hier samen doorbrachten. Ik dacht dat het vertellen louterend voor haar was en liet haar onnadenkend met de trein alleen naar huis gaan. Hoe stom kon ik zijn. Dat jouw vader mij daarna uit jouw leven schrapte, was voor mij een groot verdriet. Het was omdat ik hem te veel aan jouw moeder herinnerde. Dat kon hij niet aan. Hij hield oprecht van je, ik vind het belangrijk dat je weet dat jij uit liefde bent geboren.

Jouw weglopen, was voor je vader aanleiding om contact met mijn ouders, jouw grootouders, op te nemen. Met hen had hij de relatie verbroken na zijn huwelijk met Elsemieke, ze wilden je een onbelaste start in het leven geven. Nu hoopte hij dat zij hem konden helpen omdat jouw weglopen alles te maken had met Brigida. Zij haalden mij erbij, omdat ik inmiddels als gezinsvoogd werkte en ze hoopten dat ik met mijn kennis jou terug kon halen. Ik sprak met je vader en begreep van hem dat je kwaad was, omdat niemand je over je echte moeder had verteld. Dat wilde ik goed maken door contact met je te zoeken. Ik wilde je vertellen dat ze heel veel van je hield, want dat had ze me nadrukkelijk verteld. Ze was bang dat ze je niet kon beschermen als meisje omdat ze zelf vrouw zijn zo moeilijk vond. Jij hield de boot af en ik ging daarin mee. Daar heb ik nu heel veel spijt van. Ik had wijzer moeten zijn, moeten doorpakken en had gewoon bij je op de stoep moeten gaan staan zodra je verhuisd was naar het fasehuis. In plaats daarvan liet ik mij te graag leiden door de adviezen die zeiden dat ik het initiatief bij jou moest laten. Waarom? Ik heb het me vaak afgevraagd. Met de wijsheid van nu denk ik dat ik me schaamde voor mijn rol rond het overlijden

van je moeder en de gebeurtenissen tijdens de laatste zomervakantie die we hier samen als tienermeisjes doorbrachten. Mijn enige excuus was dat ik nog jong was en amper wist hoe ik met mijn seksualiteit moest omgaan. Het is goed je te realiseren dat het andere tijden waren. Van huis uit hadden we alleen waarschuwingen meegekregen om op te passen, niet zwanger te raken en bij seksueel overschrijdend gedrag werd gedacht dat het meisje er zelf om had gevraagd door haar gedrag of te korte rok. Pas later, tijdens mijn studie en mijn werk in de jeugdzorg leerde ik dat het nooit de schuld van de meisjes, de vrouwen is. Iets wat ze ons nog steeds wijs proberen te maken.

En nu ben ik dus zo ziek dat mij alleen nog deze brief rest om iets tegen je te zeggen. Thieu heeft je, denk ik, verteld dat we het voorzichtige plan hadden om je adres te achterhalen als mijn behandeling achter de rug was en ik weer min of meer hersteld was. Hij ging ervan uit dat ik gewoon beter zou worden. Net als José en Dorien. Ik denk dat je ze inmiddels hebt ontmoet en dat zij je in mijn plaats, samen met Thieu warm in hun hart hebben gesloten.

Ik kijk terug op een goed leven en ik wil het op een juiste manier afsluiten. Eerst was ik nog van plan om een half geschreven manuscript af te maken. Ik zie daar vanaf. Net als het inplakken van de jeugdfoto's van Brigida en mij waarvan ik denk dat je ze inmiddels gevonden hebt in de boekenkast. Liever breng ik mijn tijd zoveel mogelijk door met Thieu, hij is van de mannen in mijn leven, degene van wie ik het meest houd. En naast dit is het enige wat ik nog wel graag wil, voor jou opschrijven waarom je moeder deed wat ze deed. Ik vind het

belangrijk dat je weet dat dit niets van doen had met de liefde die ze voor jou voelde. Omdat ik het verhaal van die ene zomer, zoals ik het in mijn hoofd ben gaan noemen, zo goed mogelijk op wil schrijven, heb ik hier onlangs eindelijk over gesproken met José. In al die jaren dat we burens waren, hadden we het onderwerp vermeden. We draaiden eromheen en deden of het spook dat hier door de velden rond de oude waterput dwaalde zo doorzichtig was dat het eigenlijk niet bestond. Heeft ze je verteld dat zij in die tijd de beste vriendin van Brigida was? Wat zij vertelde, legde voor mij het laatste puzzelstukje in het verhaal dat ik voor je opschreef. Het is geen fraai verhaal, realiseer dat goed. Ik hoop dat je het aanbod van Thieu aannam dat je het leest met hem in de buurt. Hoewel ik denk dat, als je maar een fractie op mij lijkt, je dat van de hand zou wijzen. Zelf doen is immers het motto van de Leonora's in onze familie. Realiseer je dat, als je het verhaal hebt gelezen. De oudste dochters in onze familie zijn altijd sterk en heten altijd Leonora, ongeacht welke draai ze aan onze naam geven.

Tot slot: je kan natuurlijk besluiten het verhaal ongelezen te laten. Nu grinnik ik: je bent een Leonora, natuurlijk lees je het.

Terwijl je dit leest, omhels ik je met alle liefde die ik een leven lang voor je heb opgespaard, want ik denk dat ik dat kan in de staat die ik binnen afzienbare tijd ga aannemen.

Liefs,

Je liefhebbende tante Leonora, Cleo.

PS Als je het verhaal hebt gelezen, begrijp je wat er in de doosjes zit.

Het trillen van haar handen bedaart en de lichtheid in haar hoofd is vervangen door hoop en een soort rust. Ze haalt de vinger uit haar mond, het bloeden is gestelpt. Ze probeert te bevatten wat Cleo haar heeft geschreven: zou het echt waar zijn dat zij geen schuld heeft aan de dood van haar moeder? Maar toch: ze vond het wel moeilijk dat ze een meisje was. Ze probeert het te rijmen, ondertussen gaat haar aandacht naar de doosjes. Wat zit erin en wat valt eraan te begrijpen?

Ze haalt ze uit de doos en maakt er willekeurig een open. Een gebroken dun zilveren kettinkje en een geloof-hoop-en-liefdehangertje. Ze vindt het weinig bijzonder en vraagt zich af wat eraan te begrijpen valt. Ze opent het volgende doosje en haar adem stukt. Haar hart slaat op hol. Ze haalt de hanger die ze zo goed kent van de foto waarop zij als baby met haar moeder staat. Wat doet die hier? Ze houdt hem tegen haar wang, haar mond, haar hart. Ze voelt niks. Misschien moet ze het eerst begrijpen. Ze legt de hanger binnen haar blikveld en haalt de plastic map eruit. Ze slaat de doorzichtige kaft open en begint te lezen.

31

DIE ENE ZOMER

Het was hartje zomer, hoewel het al weken aanvoelde als het begin van de herfst. Pas eind juli verdwenen de wolken als door een wonder en schoot het kwik in de thermometer naast de keukendeur van tante Leonora naar de dertig graden. Alsof liefdesgoden alle kou hadden verdreven en mij met het laatste zuchtje wind van die dag vandaag gaat het gebeuren, vandaag is de dag van jou en Ries toe bliezen. Die avond organiseerden we een feest op het veld bij de oude waterput. Waar het idee vandaan kwam, weet ik niet meer. Met mijn ogen dicht kan ik de opgewonden verwachting over die avond nog steeds voelen. Het was alsof ik wachtte op een wolk waaruit elfen en feeën tevoorschijn zouden komen om mijn gewone wereld te betoveren in een aards paradijs. Een paradijs waarin ik de koningin zou zijn en Ries de koning. Wat ik die avond aan zou trekken, wist ik al. Ik droeg altijd lange broeken, dit voorjaar had ik me voor het eerst door mijn moeder laten overhalen tot een jurk. Omdat papa en mama twintig jaar getrouwd zijn, zei ze, terwijl ik dacht: voor Ries. Over mijn haar en make-up maakte ik me nog druk. Dat jaar was er een nieuwe band: Blondie. Waar zij zong 'Denis', brulde ik Rie-ies als er niemand bij was en wenste ik dat ik net zo knap, zo sexy was als zij. Zou het me lukken om mijn eyeliner, lippenstift en kapsel net zo te krijgen als dat van Blondie? Qua styling dan, ik was zo donker als zij blond was.

Ries stootte me aan. 'Hé, komt er nog wat van met die slingers?' Ik gaf hem het uiteinde van de rij gekleurde vlaggetjes om aan het afdak van de waterput vast te maken en liep achter hem aan richting de hoek van het veld waar

hij een lange tentstok in de grond ramde op het punt waar het uiteinde van de vlaggetjesslinger kwam. Ik haalde de ladder, hij klom erop en ik gaf het uiteinde aan. Zo gingen we door tot er een ster van acht slingers vanaf het afdakje golfde. Hij kwam de ladder af en kuste me vol op de mond.

‘Vanavond pak ik je eindelijk eens echt,’ zei hij.

Snel keek ik om me heen of ik Brigida ergens zag. Tussen een paar jongens die met een krat bier kwamen aanlopen, zag ik haar in een hoekje met José. Ze zaten met hun hoofden dicht tegen elkaar, onmogelijk dat ze Ries gehoord had.

‘Wat?’ zei hij, kort en hard als een kanonskogel. ‘Ga je weer moeilijk doen?’

Hitte vloog als een brandend vuur naar mijn gezicht. Vorig jaar hield ik hem een paar keer tegen. De eerste keer omdat ik zogenaamd ongesteld was, een week later was ik dat echt en loog ik dat ik met mijn zusje naar huis moest. Weer thuis begreep ik niet zo goed waarom ik hem zo afhield. Ik hield van Ries. En inmiddels was ik de enige in mijn klas die het nog nooit had gedaan, tenminste, zo leek het. Dit jaar bereidde ik me voor en haalde stiekem de pil.

Ik schudde mijn hoofd en glimlachte naar hem.

Brigida pakte huppelend mijn hand. Floris II kwam blaffend achter ons aan en we zetten er de sokken in.

‘Veel plezier,’ riep tante Leonora ons na. Wat een verschil met thuis waar onze moeder ons het liefst uitrustte met een babyfoon als we ergens heen wilden. We boften met zo’n tante die ons het vertrouwen gaf dat we groot genoeg waren om op onszelf te passen.

De avond rook naar pas gemaaid gras, muziek kwam ons tegemoet. ‘Denis, Denis.’ Iemand had een radiocassetterecorder meegenomen en mijn hart pompte mee op de beat: Rie-ies, Rie-ies. Bij de rand van het veld bleven we staan. Tot mijn verbazing was het al druk.

‘Hallo, hallo. Kijk daar eens wat een lekkere mokkeltjes.’ Lang, breedgeschouderd, vierkante kaak, zijn smalle grijze ogen gaven zijn verder knappe uitstraling iets kils.

Brigida tilde haar kin op, haar borsten naar voren. Haar lange bijna-zwarte haar golfde over haar blote schouders boven de naar beneden geschoven brede gerimpelde ruche van de roze blouse. Haar geliefde geloof-hoop-liefde bedeltje glinsterde boven de aanzet van haar borsten. Opeens was ze geen schoolmeisje van veertien meer. Een vamp, een sirene. De knappe jongen, of eerder een man, kwam een stap dichterbij. Zijn aftershave kriebelde in mijn neus en ik onderdrukte een nies.

Bas, de oudere broer van Ries en José, ging naast hem staan en gaf hem een klap op de schouder. ‘Zo, kerel, je hebt onze plaatselijke schonen ontdekt.’

Ik ging dichterbij mijn zusje staan. ‘Wat doe jij hier ineens?’

‘Een feestje in dit gat op de mooiste dag van het jaar, dat wil ik natuurlijk meemaken. En we zijn hier om jullie een avond te bezorgen om nooit te vergeten.’ Met stijve heupen wiegde hij mee op de maat van de muziek.

‘Daar heb ik jou en je opgeblazen vriend niet voor nodig.’ Ik had Bas nooit gemogen, een brallerige bal die zichzelf als een geschenk voor deze wereld zag. Sinds hij studeerde zagen we hem hier nauwelijks en ik baalde dat hij juist nu kwam opdagen. Ik keek rond of ik Ries zag.

José kwam naar ons toe gehold en tot mijn opluchting trok ze mijn zusje bij haar oudste broer en zijn vriend vandaan. Eindelijk ontdekte ik Ries bij de oude watermolen. Hij lachte naar me en de rest van de omgeving verdween.

Fel zonlicht scheen in mijn gezicht, ik trok het dekbed over me heen.

‘Wakker worden, slaapkop. Het is dik na tienem.’ Tante Leonora trok het dekbed van me af. ‘Waar is Brigida?’

Ik geeuwde en wreef de slaap uit mijn ogen. ‘Bij José, denk ik.’

Mijn zusje bleef wel vaker bij haar slapen en gisteravond had ik haar na het begin van het feest niet meer gezien. Ik draaide me om naar de muur. Mijn lichaam voelde beurs en het schrijnde tussen mijn benen. Ries.

‘Kom je eruit? Als jij je zusje ophaalt, maak ik een uitgebreid ontbijt. En daarna wil ik alles horen over gisteravond.’

Ze liep de trap af en ik sloeg gehoorzaam het dekbed van me af. Ik inspecteerde mijn lichaam op sporen van afgelopen nacht, een zuigzoen op mijn tiet en vegen opgedroogd bloed tussen mijn dijen. Verstopt onder mijn nachtpon zou het tante ontgaan. Ik bracht mijn gezicht dicht bij de spiegel op de deur. Het zag eruit als altijd. Onder de douche mijmerde ik na over het feest, om precies te zijn: over Ries. Het dansen was zwoel en ons zoenen opwindend. Hij nam me mee het pad op naar een veld met daarop een boerenschuur. Hij had een rugzak bij zich met daarin een deken en bier. Hij spreidde de deken uit tussen een tractor en balen hooi. Ik had geen idee wat ik moest doen en om me een houding te geven klokke ik de inhoud van een flesje bier weg, hoewel ik dat eigenlijk vies vond. Ries nam het flesje van me af en trok mijn jurk over mijn hoofd. Ik had geen beha aan en de nacht voelde koel waardoor mijn tepels hard werden. Hij kustte ze en zei ‘wat ben je lekker geil’. Voor ik door had wat er gebeurde, lag hij bovenop me. Hij trok mijn tanga naar beneden, tongzoende me en opeens was er een doffe pijn tussen mijn benen. Ik slaakte een kreet van schrik. ‘Ja, ja, laat je maar lekker gaan,’ hijgde hij en versnelde het tempo van zijn stoten.

Ik poetste het bloed weg. Dat gênante moment waarop hij zei dat er bloed aan zijn pik zat. Snel zei ik dat ik wat

eerder ongesteld moest zijn geworden. Balen, vond hij. Ik knikte. Een tweede keer zou vast lekkerder zijn. Ik draaide de kraan dicht, droogde me af, kleedde me aan en ging op pad om mijn zusje op te halen. José's moeder deed open.

'José en Brigida zijn nog weg,' beantwoordde ze mijn vraag.

'Waar zijn ze naartoe?'

Ries verscheen naast zijn moeder en hij grijsde. 'Bas en Maxim hadden vannacht nog een feest in Maastricht, ze hebben de meisjes meegenomen.'

Maxim, heette die zelfingenomen gozer met de kille ogen zo? Ik kreeg het koud. 'Heb je een telefoonnummer? Mijn tante verwacht Brigida zo aan het ontbijt.'

'Ik heb geen idee waar dat feest was. Ze zullen wel uitslapen en daarna naar huis komen,' zei Ries.

Zijn moeder knikte. 'Zeg maar tegen je tante dat er geen reden tot ongerustheid is. Bas is gek op zijn zusje, hij zal goed voor haar en haar vriendinnetje zorgen.' Ze draaide zich om en Ries pakte mijn handen en trok me naar zich toe voor een zoen. 'Ga je mee op zoek naar een rustig plekje.'

Spijtig schudde ik nee. 'Mijn tante wacht op me, misschien als mijn zusje weer terug is.'

Brigida kwam halverwege de middag thuis. Pieken hingen futloos rond een kleurloos gezicht, alsof het feest als een vampier het bloed uit haar had weggezogen. In haar blouse zat een scheur en de knoop van haar spijkerbroek ontbrak. Floris II sprong tegen haar op. Ze trapte hem weg. Hij piepte en tante trok hem met een wit gezicht dicht tegen zich aan. 'Wat er ook is gebeurd, reageer het niet af op een onschuldig dier. Nooit! Begrepen?'

Mijn zusje negeerde haar en stampte de trap op. Ik ging haar achterna.

'Waar ben je geweest, wat is er gebeurd?'

Ze legde haar favoriete ketting met het geloof-hoop-liefde bedeltje op het nachtkastje tussen onze bedden, draaide haar rug naar me toe, kleedde zich uit, propte haar kleren in de prullenbak en trok schone aan. Zwijgend ging ze de trap af, waar onze tante stond te wachten. 'Lieve schat, wat is er gebeurd?'

Brigida duwde haar handen weg. 'Ik wil naar huis.'

Hoe tante ook aandrong, lief of boos. Brigida zweeg.

'Wat hebben ze met je gedaan? Hebben ze aan je gezeten, tegen je zin, je gedwongen?' Ongerust smeekte tante om informatie. 'Ik kan de politie bellen, de dokter. Zij helpen je, ik help je.'

'Ik wil naar huis,' was de enige reactie die mijn zusje keer op keer gaf.

Misschien was er wel niks tegen haar wil gebeurd, dacht ik na verloop van tijd, misschien wil ze daarom niks zeggen. De uitdagende manier waarop ze reageerde op die Maxim, misschien deed ze dat later ook en was te jong en naïef om door te hebben wat ze opriep. Tenslotte voelde zelfs ik me overrompeld door hoe het met Ries was gegaan en ik was het nog wel van plan. Waarschijnlijk schaamt ze zich, bedacht ik. De volgende dag kwam mijn vader haar halen. Mijn tante stuurde me met Floris II op pad. 'Denk erom dat je niet naar die lui in de blokkendoos gaat.'

Ik nam de hond mee op een lange wandeling door de heuvels naar het volgende dorp. Bij mijn terugkomst stonden haar ogen boos en was haar mond een kleurloos litteken in een bleek gezicht. We aten in stilte en na het eten verborgen we ons beiden achter een boek. Bij het naar bed gaan, lag Brigida's ketting nog op het nachtkastje. Ik pakte hem op, hij bleek gebroken. Ik borg hem weg in het nachtkastlaatje.

De volgende dag was mijn tante weer haar opgewekte zelf, alsof er niets was gebeurd. Na het ontbijt bood ik

aan de hond uit te laten en ging naar Ries om hem mee te vragen. In het witte huis was niemand, net als de dagen erna. Ik begreep er niets van en voelde me eenzaam en verlaten. De rest van de vakantie vond ik troost in lange wandelingen met Floris II en de lievelingsgerechten die mijn tante speciaal voor mij maakte.

Terug in ons ouderlijk huis was het alsof deze zomer nooit had bestaan. Brigida en ik gingen ieder onze eigen gang en zeiden nauwelijks nog iets tegen elkaar. Dat veranderde pas jaren later toen ze zwanger werd. Euforisch was ze, alsof ze de hoofdprijs in de loterij had gewonnen. Ze stopte er zelfs voor met roken. Sinds jaren gingen we samen op pad. Een dagje winkelen in Amsterdam. En hoewel ik zwangerschapskwaaltjes en babykleding totaal oninteressant vond, toverde haar blijde gebabbel toch een glimlach bij mij naar boven. Het was of ik mijn kleine zusje weer terug had. In een steegje liepen we langs een klein winkeltje met sieraden, vaasjes, vingerhoedjes en andere prullaria. Ze wees naar een hanger met stenen in verschillende aquatinten die door dunne smalle zilveren lijnen werden gescheiden. 'Kijk hoe mooi. Hoeveel kost die?' Ze zuchtte zo teleurgesteld bij het zien van de prijs dat ik de winkel binnenging en hem voor haar kocht van mijn kledinggeld. Ze omhelsde me en zei dat dit precies de kleuren blauw waren waarin ze de kamer voor haar zoon wilde schilderen. Ik moest lachen en merkte op dat ze ook een meisje kon krijgen en dat deze blauwgroene tinten seksloos waren. 'Nee, hoor,' zei ze fel. 'Ik voel het. Het wordt een jongen, dat kan niet anders.'

Na de bevalling was het gedaan met haar opgetogenheid. Brigida werd lusteloos en keek amper naar haar dochter om. Ze weigerde om borstvoeding te geven: 'ik ben geen koe.' Ze begon weer te roken. Tot mijn verrassing bloeide mijn

moeder op en nam de zorg voor de baby op zich als Harry moest werken. Ik had haar nog nooit zo energiek gezien, alsof de levenslust die uit mijn zusje was weggegleeden zijn weg naar haar had gevonden, een vampier die het bloed wegzoog uit haar favoriete dochter. Op een zondagmiddag zag ik het glashelder. 'Ga anders een week of zo weg. Even eruit, nieuwe energie op doen,' zei ik.

Brigida keek met opgetrokken wenkbrauwen op. Voor het eerst zag ik weer iets van het licht dat ze tijdens haar zwangerschap uitstraalde.

'We hebben een baby,' antwoordde Harry. 'Weet je wat dat allemaal kost? Bovendien moet ik werken.'

'Je kan naar tante Leonora, dat kost je niets. Ze vindt het vast leuk als jullie met Noortje komen.'

'Terug naar daar? Ben jij gek geworden,' zei mijn moeder. 'Mijn hemel, waar dat verstand van jou af en toe zit.'

Ik keek naar mijn vader voor steun, hij haalde zijn schouders op. Slappe zak, dacht ik. 'Het was maar een idee. Hoe jij de hele tijd op haar lip zit, is behoorlijk ongezond.'

Mijn moeder stond op en verzamelde de koffiebekers. Met een klap zette ze die op het dienblad.

Noortje begon te jengelen in de box.

'Ook dat nog,' zei mijn moeder. 'Jij weet ook altijd de boel te verzieken.'

'Misschien is het wel een heel goed idee.' Brigida's stem had nauwelijks meer kracht dan een fluistering en allemaal keken we haar kant op, alsof we verbaasd waren dat ze kon praten. 'Ja, dit is het beste wat ik sinds de geboorte van haar heb gehoord.'

'Ik kan niet zomaar vrij nemen,' zei Harry.

'Jij hoeft ook niet mee. Jij hebt de baby om op te passen. Ik ga met Cleo.' Ze glimlachte.

Brigida sloeg af naar het uitgesleten pad door de velden.

‘Wat doe je nou?’ riep ik. De afgelopen weken namen we op onze wandelingen de weg door Noorbeek die aan de andere kant van Zwingel uitkomt. De buitenlucht bracht de kleur terug in haar gezicht en de glans in haar haren. Iedere avond belde ze met Harry en de gesprekken werden steeds langer, gisteren klonk ze zelfs vrolijk toen ze hem voor het eerst verslag deed over haar dag. Waarom ze juist vandaag dit pad insloeg, was mij een raadsel. Ze wist heel goed dat dit langs de oude waterput voert. Ze lachte over haar schouder en trok Floris II achter zich aan. Hij bleef staan en keek naar mij alsof hij wilde vragen of dit wel klopte. Ik spreidde mijn armen en trok tegelijkertijd mijn schouders op.

‘Kom op, luiwammesen,’ zei mijn zusje. Ik volgde haar en de hond sjokte braaf mee.

Bij het veld met in het midden de oude waterput stopte ze. Ik ging naast haar staan en legde mijn arm om haar heen. Ze schudde hem af en schreed naar de put alsof het een heilige kerk was in plaats van de plaats waar mensen in vroegere tijden hun water haalde en waar we dat noodlottige midzomerfeest vierden. Op een meter afstand stopte ze abrupt. Ze opende haar mond. Het geluid dat uit haar kwam was zo snerpend en hard dat het was of een sirene loeide om het vergaan van de wereld aan te kondigen. Haar handen klauwden in haar lange lokken. Ik greep haar polsen beet. ‘Hou op,’ schreeuwde ik. Krijsend probeerde ze zich los te worstelen. Ik verstevigde mijn greep en ze trapte keihard tegen mijn schenen. Van de pijn verslapt mijn greep. Ze rukte zich los en holde naar huis in een moordend tempo alsof ze op de vlucht sloeg voor een horde kwade geesten. Nu denk ik dat dit in haar verbeelding ook zo was. Op het moment zelf strompelde ik haar vloekend achterna. Floris II draafde voor me uit

en stopte halverwege, uit het heen en weer gaan van zijn kop leidde ik af dat hij dubde tussen haar achterna gaan of wachten op mij. Voor het huis van mijn tante kwamen de gierende snikken mij tegemoet. De hond racete voor mij uit de trap op. Met haar hoofd in het kussen lag mijn zusje op bed. Ik ging naast haar liggen en Floris II bleef in de deuropening staan met zijn blik naar de trap. Op wacht, alsof hij iets zag wat mij ontging. Ik ging naast mijn zusje liggen, net zo lang tot ze was uitgehuild.

‘We dansten, José en ik,’ zei ze ineens. Ze klonk hees. ‘Vlak bij de put. Bas en zijn vriend kwamen naar ons toe. “We weten nog wel een leuk feestje,” zei hij. Ik keek om me heen. De meeste jongeren uit het dorp bleken al vertrokken en ik kon jou of Ries nergens ontdekken. Opeens kreeg ik het koud en ik kroop dichterbij José aan. Bas’ vriend, later hoorde ik dat hij Maxim heette, pakte mijn arm. Ik trok me los. Ik wilde naar huis, José ook en we liepen weg. Bij haar huis haalden ze ons in. “Doe niet zo flauw,” zei Maxim. En Bas zei tegen José dat ze het vast leuk zou vinden. Zij aarzelde en ze duwden ons min of meer een auto in. Voor ik er erg in had, reden ze weg. Het feest was nog best druk. Ik denk dat het ergens in Maastricht was, we reden eerst allemaal straten door en we moesten een trap op. We kregen pisang jus en we raakten aangeschoten, want we hadden ook het nodige bier op. Dus hingen we tegen elkaar aan toen we gingen dansen. José begon me te zoenen, vol op m’n bek. En opeens voelde ik overal handen. Ze knepen in mijn kont en tieten. “Daar moet een pik in,” joelden ze. Jose gilde, iemand duwde me op kussens in de hoek. Ze stonken naar bier en nog iets. De knoop vloog van m’n broek. En toen, en toen ... Ik denk dat ik flauwviel, want toen ik wakker werd, was ik alleen met José in een vreemd bed. Eerst dacht ik dat ik het had gedroomd, totdat ik de

pijn tussen mijn benen voelde en de scheur in mijn nieuwe bloes zag.' Ze begint weer te huilen.

'Sst, stst,' sus ik en ik trek haar dicht tegen me aan. Die lul van een Bas, haat golfde in mij omhoog en werd gevolgd door schaamte. Hoe durfde ik jaren geleden te denken dat mijn kleine zusje uitdagend deed omdat ze uit was op seks. Op dat moment voelde ik me dom, egoïstisch en vooral min.

De buitendeur ging open en Floris II vloog weg, zijn nagels tikten op de trap.

'Cleo, Brigida, ik ben thuis,' de stem van onze tante schalde omhoog. Op mijn zusje had dit het effect van een startschot. 'Shit.' Ze kwam overeind en duwde me weg. 'Wil jij zeggen dat ik slaap? Als ik mezelf heb opgeknapt, kom ik ook naar beneden.'

Ik hoorde haar de trap afkomen. Ze ging de badkamer in en verscheen fris gewassen aan tafel. Die avond was ze vrolijker dan ze afgelopen weken was geweest. We haalden herinneringen op aan onze kindertijd en speelden ganzenbord. Of er niets was gebeurd.

De volgende ochtend kwam ze uit bed nadat tante Leonora naar haar werk was vertrokken. Ze ging zitten aan de keukentafel en ik schonk thee voor haar in. 'Heb je lekker geslapen?' vroeg ik omdat ik niks beters kon verzinnen.

'Zalig, kon niet beter. Alles van vroeger is nu opgeruimd, ik voel me als herboren.' Ze stond op om eieren te bakken. 'Ik ga zo naar huis.'

'Je overvalt me. Ik wil nog wat blijven, bovendien hebben we niks tegen tante Leonora gezegd.'

'Ik ga alleen terug, met de bus en de trein. Jij kan het aan tante uitleggen en haar bedanken. Zeg dat het logeren hier precies was wat ik nodig had, maar dat ik Noortje te veel mis. En dat is echt zo.' Ze kreeg iets zachts, iets dromerigs

over haar heen bij het uitspreken van de naam van haar dochtertje. Moederliefde.

‘Hoe wil je het straks gaan doen?’ Met onze moeder in haar huis was ze in een mum van tijd terug bij af, hoeveel ze ook van haar kind hield. Ik zocht naar een tactische manier om het te zeggen.

Ze verdeelde de gebakken eieren over twee borden, zette ze voor ons op tafel en ging zitten. ‘Ik ga zelf voor mijn dochter zorgen. Nu ik mijn eigen rotzooi heb opgeruimd, gaat het vast makkelijker. Mama stuur ik morgen weg, Harry helpt me daar wel mee. Van het soort opvoeding dat wij als meisjes van mama kregen gaat Noortje niet wijzer worden. Want dat is wat ik wil: dat ze weerbaar wordt, sterk. Zodat ze nooit wat mij is gebeurd, hoeft te doorstaan.’ Haar stem trilde.

Ik legde mijn hand over de hare. ‘Het spijt me zo dat ik die avond met Ries ben meegegaan in plaats dat ik bij jou bleef.’

‘Ach, daarvoor was het leeftijdsverschil toen net te groot. En ik had José. Maar je moet me beloven dat je me helpt met Noortje om haar sterk en weerbaar te maken. Dat je net zo’n goede tante bent als tante Leonora voor ons was. Beloof je dat?’

Het vertrouwen dat ze uitstraalde, vloeide als een arceerstreep om mijn schuldgevoel. Al had ik de blokkendoos moeten platbranden, met het zwaard achter Bas en zijn vriend aan moeten gaan. Ik had alles voor haar willen doen, alles. ‘Met alle plezier en liefde, wat je maar wil.’

‘En nog wat: je houdt toch wel voor je wat ik gisteren verteld. Dat je het aan niemand vertelt, ook niet aan tante Leonora. Zweer je dat?’

Natuurlijk zwoor ik dat, het kwam uit de bodem van mijn hart. Op het station liep ik met haar mee het perron op.

Ze omhelsde me. 'Dankjewel voor alles. Gisteren met jou was precies wat ik nodig had.'

Ik klemde haar tegen me aan en voelde haar verstijven. Ze maakte zich los. Er was iets achter mijn schouder dat alle kleur die ze de afgelopen dagen had opgedaan wegnam. Ik draaide me om en zag behalve een leegstromende trein niets bijzonders.

'Wat is er?' vroeg ik.

Ze schudde haar hoofd en haar wangen kleurden weer roze. 'Niets. Ik dacht iemand te herkennen, ik vergiste me.'

Ik keek om en zag niets bijzonders in de mensenmassa. Haar trein reed het perron op. Nogmaals omhelsde ze me. Vluchtig nu. 'Ik hou van je zus. Kom snel langs voor Noortje.'

Mijn kus belandde in de lucht, ze was op weg om in te stappen. 'Ik van jou,' riep ik haar na.

In de deuropening draaide ze zich om. Ze glimlachte en zwaaide. Toen was ze weg.

Die avond vond ik de hanger met de blauwgroene steentjes die ik haar eerder cadeau gaf op het nachtkastje tussen onze bedden.

De woorden vervagen, worden troebel en Noortje legt het verhaal neer. Ze pakt de hanger waarnaar ze zo vaak op de foto keek. Hij is koud in haar hand en ze legt hem terug. Dat ze nu weet waarom haar moeder er zo'n moeite mee had dat ze een meisje was, vormt een verzachtende laag om de diep weggestopte boosheid. De pijn vermindert niet. Integendeel. De wetenschap dat haar moeder juist deze hanger, waarmee ze tijdens haar zwangerschap zo blij was, achterliet voordat ze haar leven beëindigde schrijnt. Op de tafel staat de door Thieu geopende fles wijn. Ze staat op om een glas te pakken. Flarden van haar leven dansen door haar hoofd. De eerste keer dat ze seks had met een jongen van wie ze de naam is vergeten, Jimmy met zijn dubbele agenda, Arnold die iets met een andere vrouw begon omdat ze weigerde zich te voegen naar zijn wensen. Ze schenkt haar glas opnieuw vol. Thieu is wel een aardige man en Cleo dacht dat Arnold dat ook was. En dat was hij natuurlijk ook, als ze op dezelfde golflengte met hem was gebleven, had ze nu misschien dat gelukkige gezinsleven uit Cleo's fantasie geleid. Cleo, zij had ook zo'n foute eerste verliefdheid, om over de afschuwelijke geschiedenis van haar moeder maar te zwijgen. Dat zag Carola dus altijd in de ogen. Carola, aan haar ervaringen met mannen wil ze helemaal niet denken. Klootzakken, stuk voor stuk. Nou, ja, de meeste dan. Eigenlijk hebben Cleo en zichzelf geluk gehad. Wat de mannen betreft dan, hun moeders zijn een ander verhaal. Zou haar moeder echt van haar hebben gehouden en het beter hebben willen doen dan haar eigen moeder? Waarom liet ze haar dan in de steek? Ergens klopt er iets niet. Ze droogt haar tranen, snuit haar neus en buigt zich weer over Cleo's verhaal.

Mijn hele leven heb ik me afgevraagd waarom Brigida de hanger waar ze zo gek op was, had achtergelaten. Iedere keer kwam ik tot de slotsom dat de aanleiding voor haar wanhoopsdaad op het perron lag, het moment dat ze verstijfde. Dat wist ik zeker. Hoewel de echte reden die ene avond was, gebeurde op dat moment net voor vertrek iets waardoor de knop bij haar omging. Ik had alleen geen idee wat en vervloekte mezelf dat ik op dat moment zo onachtzaam was en me liet afleiden door de mensenmassa en haar laatste glimlach. Uiteindelijk liet ik de vraag met rust. Voorgoed, dacht ik. Tot José er onverwacht antwoord op gaf.

We koesterden ons in de lentezon bij mij in de tuin. Boef sliep aan onze voeten, vogels tjlpten en in de verte trok een tractor over het land. Vredig, ik kon me niet voorstellen dat het volgend jaar opnieuw lente zou worden. Of misschien maakte ik het voorjaar nog vele jaren mee en hadden de artsen allemaal ongelijk. Sinds ik vorige maand stopte met de chemo's voelde ik me beter dan ooit.

‘Ik ga straks boodschappen doen. Kan ik iets voor je meenemen?’ vroeg José.

‘Thieu heeft het weekend alles in huis gehaald.’ Ik draaide me naar haar toe. ‘Er is iets anders wat ik je nu eindelijk eens wil vragen. Het gaat over die ene zomer dat jullie hier voor het laatst als gezin waren.’

Haar glimlach vervloog.

‘Jullie waren ineens verdwenen. Zonder afscheid en ik heb me altijd afgevraagd waarom jullie nooit meer als gezin terugkwamen.’

‘Heeft je tante daar niks over gezegd?’

‘Wat heeft zij ermee te maken?’

‘Alles. Brigida en ik hadden afgesproken er niets over te zeggen. We schaamden ons te veel. Aanvankelijk was ik kwaad dat zij dat wel had gedaan. Jaren later begreep ik wel dat het onmogelijk voor haar was om tegen jullie tante in te

gaan. Als zij iets wilde weten, was er geen ontkomen aan en moest je alles vertellen.'

'Je vergist je. Brigida heeft geen woord losgelaten. Het enige wat ze zei was: "Ik wil naar huis". Het was bijna een mantra. Pas jaren later, vlak voor ze zelfmoord pleegde, heeft ze het mij verteld.'

'Je tante wist het wel. De dag na het ...' Haar stem haperde. 'Na het feest bij de waterput kwam ze bij ons aan de deur. Mijn moeder deed open. Jullie tante eiste mijn vader te spreken. Wij zaten in de woonkamer en konden het allemaal horen. Hij riep dat ze binnen moest komen, dat hij zich door haar niet als een hond liet commanderen. Ik schrok toen ik zag hoe woest ze was. Ze had zelfs rode vlekken in haar hals. Ze zette haar handen in haar zij en beschuldigde Bas van verkrachting. Mijn moeder werd kwaad. Bas was haar lieveling en voor haar was hij een heilige. Mijn vader trok wit weg en vroeg aan mijn broer wat hij daarop te zeggen had. "Ze liegt," riep hij. "Ik heb alleen maar mijn zusje beschermd." Voor je tante stond dat zo goed als gelijk aan een bevestiging. Dat zei ze ook en mijn vader bracht er niets tegenin. Daarna ging het snel. Jouw tante eiste dat wij met zijn allen binnen vierentwintig uur vertrokken, anders zou ze naar de politie gaan en aangifte doen. Ze had haar hielen nog niet gelicht of mijn vader besloot dat we in moesten pakken en direct zouden vertrekken.' Ze zweeg.

Ik staarde voor me uit en flarden van de dagen na het feest schoten door mijn hoofd. Leonora's verbod om langs te gaan bij Ries, haar aandringen bij Brigida of er niets tegen haar zin was gebeurd; als mijn zusje wel iets had gezegd, wist ik zeker dat ze Bas en die vriend van hem had aangeklaagd. Deze zekerheid schrijnende in de diep weggestopte schaamte dat ik er als zeventienjarige vanuit ging dat mijn zusje door haar gedrag net iets meer kreeg dan ze vroeg.

‘Ik moet je nog iets vertellen.’ José verbrak de stilte tussen ons in. ‘Ik heb jullie later nog gezien. Op het station. Ik was in die tijd verloofd en ik twijfelde heel erg of ik wel moest trouwen. Ik voelde me niet tot hem aangetrokken. Seksueel, bedoel ik en ik was Brigida nooit vergeten. Ze was mijn eerste echte verliefdheid. Ik denk niet dat ze dat wist. We zoenden weleens. Voor haar was dat oefenen, spelerei. Voor mij betekende het meer, heel veel meer. Om mijn gevoelens op een rijtje te krijgen, ging ik stiekem naar Zwingel. Ik nam vrij op mijn werk. Zonder iemand iets te vertellen, ging ik op mijn gewone tijd de deur uit en nam de trein naar Maastricht en vanaf daar de bus. Ik bezocht de plekken waar ik met haar was geweest. Waar ze voor het eerst mijn hand pakte, waar we voor het eerst kusten. Het gaf geen antwoord op mijn twijfel, wel werd het een soort verslaving om de werkelijkheid te ontlopen. Ik zorgde altijd dat ik er onder schooltijd was, zodat er geen risico was dat ik jullie tante zou tegenkomen. Op een keer stapte ik uit de trein en keek recht in het gezicht van Brigida.’

Verbijstering nam bezit van me, haar woorden daalden in en opeens viel alles op zijn plaats. Ze bevestigden dat mijn zusje die ochtend bij tante Leonora nog van plan was om verder te gaan met haar leven. Het afdoen van de blauwe hanger was een symbool dat het goed was dat ze een dochter had; dat ze alles op alles zou zetten om Noortje gelukkig te maken en weerbaar. Naast me praatte José door over hoe ze schrok toen ik Brigida’s sterfdag noemde, haar schuldgevoel en hoe ze er alles voor over had om de tijd terug te draaien. Als ze de avond van het feest over kon doen zou ze zich niet over laten halen om met haar broer en zijn vriend mee te gaan naar dat vreselijke feest. Ik hoopte dat ik op de juiste momenten humde en knikte. Bij haar vertrek omhelsden we elkaar. Ze hilde en ik zei dat zij er niets aan kon doen, het allemaal niet had

kunnen voorkomen. Haar trof geen blaam; dat meende ik met alle ervaring en kennis die ik mijn tijd in de jeugdzorg had opgedaan. Uiteindelijk leek ze me te geloven en ging naar huis. Ik haalde de blauwgroene hanger tevoorschijn en drukte hem tegen mijn hart voordat ik hem terug in zijn doosje stopte. Ik vertrouwde erop dat Noortje de liefde waarmee haar moeder hem afdeed zou voelen, iedere keer als ze de hanger zou pakken of dragen.

Met hernieuwde hoop pakt Noortje de blauwgroene hanger op. Ze sluit haar ogen en wacht op, ja, waarop eigenlijk? Iets warm, een tinteling, een bliksemschicht, moederliefde? Haar tante bedoelde het vast goed, alleen was haar verwachting onterecht. Ook haar overtuiging dat José niets te verwijten valt, kan ze niet delen. Teleurstelling schraapt de vrede die ze de afgelopen tijd met haar verleden sloot, weg. De boosheid van vroeger komt tevoorschijn en vindt eindelijk een doel: José. Als zij was weggebleven van het station, had haar moeder nog geleefd. Ze smijt de hanger van zich af en staat zo onbehouden op dat de keukenstoel tegen de vloer klettert. Ze stormt naar buiten en knalt bijna tegen Stijn op.

Snel stapt hij opzij. 'Wat is er aan de hand?'

Ze negeert hem en rent door naar het huis van zijn moeder. Daar opent Dorien net de voordeur om Boef en zichzelf binnen te laten. Ze duwt haar opzij en treft José in de keuken. 'Jouw schuld!' schreeuwt Noortje. José wordt vuurrood, tranen springen in haar ogen. 'Je hebt het gelezen.' Een constatering, geen vraag.

Stijn komt hijgend achter haar staan. 'Wat is er aan de hand,' herhaalt hij.

Ook Dorien komt de keuken in en pakt haar bij de schouders. 'Wat bezielt jou in vredesnaam?'

Ze rukt zich los en wijst naar José. 'Door haar heeft mijn moeder zelfmoord gepleegd. Als zij het fatsoen had gehad om hier weg te blijven, had mijn moeder nog geleefd.'

De oudere vrouw steekt haar handen naar haar uit. 'Meisje toch. Dat heb ik nooit gewild. Je moet eens weten hoe erg ik vind wat er is gebeurd.'

'Je had weg moeten blijven. En met je poten van mijn moeder af moeten blijven. Als jij haar niet had meegenomen naar dat feest, als jij haar geen doodsangst had aangejaagd, was ze gewoon mijn mama geweest.'

'Zo was het niet,' zegt José.

'Gaat het over toen?' vraagt Dorien.

José knikt. 'Cleo heeft het opgeschreven en blijkbaar heeft Thieu het nu aan haar gegeven.'

'Zo te zien was dat niet zo'n slimme zet,' zegt haar geliefde.

'Wat heeft Cleo opgeschreven?' vraagt haar zoon.

'Voordat mijn moeder onder de trein sprong, was ze zich rot geschrokken omdat jouw moeder opeens bij de trein opdook. En weet je waarom ze zo schrok? Omdat jouw moeder er de schuld van was dat mijn moeder werd verkracht door haar broer.'

Lijkwit kijkt Stijn van Noortje naar zijn moeder. 'Is dat waar?'

'Natuurlijk is dat niet waar. Dat malle kind trekt alles uit zijn verband,' antwoordt Dorien in haar plaats en ze richt zich tot Noortje. Uit haar ogen sproeit zoveel haat dat ze automatisch naar achteren stapt. De oudere vrouw buigt zich naar haar toe. 'Jouw moeder was een geboren verleidster. Eerst bracht ze José zo het hoofd op hol dat ze verliefd op haar werd. Ze speelde met haar. En om haar te pesten flirtte ze met haar broer en zijn vriend. Ze zoende voor hun ogen met José omdat ze wist dat die jongens daar hitsig van werden. Logisch dat ze seks met haar wilden. En die arme José moest toekijken hoe die jongens seks

hadden met het meisje van wie zij dacht dat ze gek op haar was. Weet je wel hoe pijnlijk dat voor haar was, hoe vernederend?’

‘Hou op!’ schreeuwt José tegen haar. ‘Hoe durf je zo over Brigida te praten, over ons? Heb je helemaal niet naar me geluisterd? Het was vreselijker voor haar dan voor mij. Maxim trok haar van mij los en een van zijn vrienden greep mij vast. Bas kwam ertussen. “Dat is mijn zusje. Afblijven,” schreeuwde hij. Hij trok me bij Brigida en de jongens weg. Maxim sleurde Brigida mee en duwde haar op een stapel kussens in de hoek. Hij sjoerde haar broek naar beneden en andere jongens gingen er joelend omheen staan. Ik zag alleen nog de achterkant van de jongens die een voor een naar beneden doken. Ik krijste en probeerde ze weg te trekken. Bas trok me tegen zich aan en fluisterde: “Niet doen, anders pakken ze jou ook”. Het waren er zoveel, het hield niet op.’ Ze slaat haar handen voor haar gezicht.

Noortje voelt zich als versteend, het was nog erger dan Cleo opschreef.

Stijn ziet spierwit. Zijn vuisten ballen. ‘Als ik die klootzak van een oom nog een keer zie, trim ik zijn hele valse kop in elkaar.’

José kijkt op, haar gezicht is nat en verschrikt, alsof ze zich nu pas realiseert dat Stijn en Noortje er ook zijn. ‘Och hemel, vergeet wat ik net zei, dat was niet voor jullie bestemd.’

Dorien trekt haar tegen zich aan en streelt haar rug. ‘Sst.’

José worstelt zich los en duwt haar met kracht weg. ‘Hoe durf je aan me te zitten na wat je net hebt gezegd?’

‘Je bent in de war. Ik zal een borrel voor je inschenken om rustig tot jezelf te komen.’

‘Ben je doof,’ zegt José en draait zich naar haar zoon en buurmeisje. ‘Het spijt me heel erg. Als het met jullie gaat, kunnen jullie beter weggaan. Ik heb iets met Dorien te

bespreken.’ Ze trekt haar schouders naar achter en duwt haar kin omhoog alsof ze zich klaarmaakt voor de strijd.

In haar keuken ontkurkt Noortje een fles wijn en schenkt twee grote glazen tot de rand vol. Ze zet er een op de keukentafel neer voor Stijn en neemt een grote teug uit het hare alsof ze zo de door José opgeroepen beelden kan wegspoelen.

‘Wat een toestand,’ zegt hij. ‘Ik heb nooit geweten dat onze moeders slachtoffer waren van een verkrachting.’

‘Mijn moeder,’ bitst ze. ‘Jouw moeder kwam er nogal genadig af.’

‘Oh. Ja. Natuurlijk. Sorry.’ Hij drinkt zijn glas leeg en ze schenkt hun glazen opnieuw vol. Als de fles bijna leeg is, pakt ze een nieuwe.

‘Mijn oom is een seksistische klootzak en zijn vrienden deugen ook niet,’ zegt hij. ‘Ik vraag me af hoe vaak ze dit nog meer hebben geflikt. Daar moet je toch niet aan denken? En Dorien vond ik helemaal ongelooflijk. Ze is een vrouw, zij moet toch beter weten?’

Haar gedachten gaan naar de meiden vroeger in het Meidenhuis en de anekdotes die Carola mondjesmaat losliet. Ze haalt haar schouders op.

‘Hoe kwam je hier eigenlijk bij?’ vraagt Stijn.

Als antwoord geeft ze hem het verhaal van Cleo, er stond immers nergens dat ze het met niemand mocht delen. ‘Lees dat maar.’ Ze pakt de blauwgroene hanger en de gebroken ketting met het geloof-hoop-liefde bedeltje op. Samen met de brief en haar glas wijn neemt ze de sieraden mee naar de woonkamer en legt ze op de salontafel voor de bank. Ze haalt de hanger van Nana van haar slaapkamer. Drie op een rij. Dat wat je zoekt is in je is verborgen en wacht tot het de juiste tijd is. De woorden van Nana mengen zich met het vertrouwen van Cleo dat ze haar moeders liefde zou voelen iedere keer als ze haar hanger zou pakken of

dragen. Een juistere tijd is voor haar onvoorstelbaar, toch blijft het stil. Naast de stilte is er nu de bevestiging dat haar moeder wilde dat ze een jongen was, geen meisje. Dat ze nu weet waarom en dat haar moeder haar weerbaar wilde maken, voelt van geen kanten als dat wat ze zoekt. Als José niet was verschenen op de dag dat haar moeder terug naar haar ging, had ze haar een gelukkige jeugd kunnen geven.

‘Wat een vreselijk aangrijpende geschiedenis.’ Stijn komt naast haar zitten. Ze blijft met haar ellebogen op haar knieën voorovergebogen zitten.

‘Wil je liever dat ik wegga?’

Ze schudt nee.

‘Nog een wijntje?’

Ze knikt bevestigend.

Hij komt terug met de wijnfles en de keukenrol. ‘Ik zag geen tissues of zakdoekjes en het ging me wat ver om je kasten open te trekken.’

Ze scheurt een vel af, veegt haar ogen af, snuit haar neus en leunt achterover.

Hij slaat een arm om haar heen en ze kruipt tegen hem aan, of is het andersom en kruipt zij tegen hem aan en slaat hij daarom zijn arm om haar heen? Het is onbelangrijk. Het enige wat telt is dat hij warm is en zijn over haar schouder en bovenarm strijkende hand troostend. Ze kijkt omhoog en zijn mond komt dichterbij. Tot haar verrassing is zijn baard zacht, behaaglijk. Hij kust haar terug. Voorzichtig, aarzelend bijna. Misschien zou het anders gaan als hij stevig had gezoend, dwingend. Nu maakt zijn zachtheid iets wilds in haar los. Is het de behoefte om te overheersen, de rollen om te draaien en het machtsverhaal tussen mannen en vrouwen te herschrijven? Of is het simpel de behoefte aan troost, de wens om alles te vergeten? Wat het ook is, ze vindt het in die eerste kus. Ze staat op, trekt hem overeind en neemt hem mee naar haar slaapkamer.

Dankzij de twee paracetamols die ze bij het opstaan innam, is het bonken in haar hoofd bijna verdwenen. In de keuken tapt ze een groot glas water en klokt het met grote teugen weg. Met het afnemen van haar na-dorst komt de herinnering aan de vorige avond verder naar boven. Wat bezielde haar om met Stijn naar bed te gaan? De shock van Cleo's verhaal, de heftige reacties van José en Dorien? Ze bidt dat Stijn er niets achter zoekt, dat hij zich net zo geneert als zij. Anders heeft ze geen idee hoe ze hem weer onder ogen moet komen. Of José. Zou hij het zijn moeder hebben verteld? Nadat hij was klaargekomen, lagen ze onwennig naast elkaar in bed. Op zijn vraag of het voor haar ook fijn was, zei ze haastig ja. Ze heeft nog steeds geen idee of zij ook een hoogtepunt had. Het was vooral het ontladen van de spanning die de gebeurtenissen van die dag hadden opgebouwd, dus in die zin was het goed. Ze was opgelucht dat hij naar huis moest, zijn moeder zou zich anders ongerust maken en bovendien maakte hij zich ook zorgen of het goed met haar ging na de aanvaring met Dorien. Brr, Dorien. Wat haar betreft ziet ze haar nooit meer en ze is benieuwd wat José tegen haar heeft gezegd. Misschien blijft dat wel een vraag, is zijzelf inmiddels in hun huis een ongewenst persoon. Die gedachte schuurt, het contact met José tot nu gaf haar een warm en geborgen gevoel. En ook de keren dat ze Stijn zag waren fijn, alleen weet ze niet of ze na gisteravond de ongecompliceerdheid tussen hen terug kan vinden. Ze pakt haar telefoon van de tafel. Geen bericht van Stijn, wel van Thieu. 'Hoe is 't?' vraagt hij. Dat is waar; ze had beloofd hem te bellen. Ze heeft er geen puf voor en tikt 'goed', in de hoop dat dat voldoende is. Nog voor ze haar telefoon heeft weggelegd, gaat hij over. Thieu. Uit fatsoen neemt ze op. Hij wil weten of ze goed heeft geslapen na de ontboezemingen

van haar tante. En als ze bevestigend antwoordt, vraagt hij of ze met hem wil lunchen. Dat had Cleo fijn gevonden, zegt hij erbij. Ze liegt dat ze dat leuk zou hebben gevonden, alleen had ze met Carola afgesproken om het weekend bij haar in Rotterdam door te brengen. Zodra de leugen vorm krijgt, realiseert ze zich dat dit precies is wat ze wil, nodig heeft zelfs. Ze heeft een sleutel van haar appartement en weet dat ze daar altijd terecht kan. Ze hoopt dat Carola geen afspraken heeft en van plan is om op de bank te bingewatchen of te lezen zoals ze meestal doet op zaterdagavond na een middag in de sportschool. Op het aanbod van Thieu om haar weg te brengen heeft ze geen weerwoord. 'Kom eerst een bakkie doen,' zegt ze. 'Ik heb nog appeltaart over.'

'Sodeju,' zegt hij bij wijze van antwoord op haar relaas over de aanvaring in José's keuken. 'Ik heb die Dorien altijd een harde tante met een te grote mond gevonden. Dit keer heeft ze zelfs zichzelf overtroffen, ze is erger dan een vent.'

Verrast kijkt ze op, ze dacht dat ze de enige was die geen fan van haar is.

'Hoe viel het eigenlijk bij Stijn?'

Ze staat op om de koffiebekers en taartbordjes naar het aanrecht te brengen. 'Die was ook van slag,' zegt ze met haar rug naar hem toe. 'Zullen we zo gaan of wil je eerst nog een kop?'

Zwijgend rijden ze door Noorbeek.

'Cleo hoopte dat haar verhaal je zou helpen om te begrijpen dat je moeders daad niets met jou had te maken en om je te laten beseffen dat ze van je hield. Is dat zo?' vraagt hij als ze de heuvel naar het volgende dorp oprijden.

'Ik snap nu beter waarom ze het deed en waarom ze het zo lastig vond dat ik een meisje was. Hoe wist ze dat ik me daar schuldig over voelde?'

'Iedereen voelt zich verantwoordelijk als een naaste er op deze manier voor kiest het leven te beëindigen. Cleo en

José werden er ook door gekweld. Terwijl de enige echte schuldigen die vermaledijde broer en zijn kornuiten zijn.'

Carola zegt het wat directer, na het lezen van Cleo's verhaal: 'Als ze alle corpsballen tijdens hun ontgroening de ballen afhakten, zag de wereld er een stuk beter uit. Ik hoop dat dit je geneest van je schuldgevoel.'

'Toch was het misschien anders geweest als ik een jongetje was.'

'Uiteindelijk had dat niets uitgemaakt. Het waren de herinneringen aan haar verkrachters die haar kwelden en tot wanhoop dreven. Niet jij. Ik ben niet de enige die dat zegt, je tante heeft dat heel helder opgeschreven. Misschien moet je het iedere ochtend en avond tegen jezelf in de spiegel herhalen: Niet. Mijn. Schuld.'

Noortje perst er een glimlach uit. Hoofd en hart, misschien dat op een dag de feitelijke kennis doorsijpelt in wat ze voelt.

'Los van de details wist ik wel dat zoiets met je moeder was gebeurd. Alleen bij José heb ik het niet gezien. Misschien word ik minder scherp.'

'Voor José was het anders.'

'Vertel, wat weet jij nog meer.'

Ze kleurt. 'Er knapte iets. Het enige dat ik kon denken was: haar schuld. Die van José bedoel ik.'

'En dus?'

Deze kleine aanmoediging is genoeg om alles te vertellen. Van het moment dat ze Dorien opzijduwde bij de voordeur tot aan het moment dat Stijn uit haar bed stapte.

'Oh, Noortje toch. Wanneer leer je toch eens te denken voor je iets doet.'

Beledigd kijkt ze weg. Carola slaat een arm om haar heen. 'Niet zo gepikeerd. Het hoort bij jouw charmes. Alleen zijn de gevolgen soms zo lastig. Wat ga je nu doen?'

'Hopen dat ze het snel vergeten?'

Carola lacht. 'Misschien moet je gewoon langsgaan als Stijn er niet is en tegen José zeggen dat je van slag was door wat je net had gelezen en dat het je spijt dat je zo tegen haar uit je slof schoot. Als Stijn er weer is, ga je met hem wat drinken en zeg je dat je door alles van streek was. Of dat je te veel gedronken had, kan ook. En verder dat je hem graag mag en dat je hoopt dat het jullie vriendschap niet verpest.'

'Zo simpel? Denk je echt dat dat werkt?'

'Vaak werken simpele dingen het best. Bovendien zullen zij ook met deze situatie in hun maag zitten en opgelucht zijn dat je met een uitweg komt.'

Stijn is haar voor. In de trein terug op maandagochtend krijgt ze een appje van hem:

ALLES GOED? IK BEN EEN PAAR KEER BIJ
JE LANGS GEWEEST, MAAR JE WAS ER
NIET. DONDERDAGAVOND BEN IK WEER
IN ZWINGEL. ZULLEN WE ERGENS IN HET
DORP WAT GAAN DRINKEN? EEN HAPJE
ETEN KAN OOK ALS JE DAT LEUK VINDT.
IK TRAKTEER.

Ze piekert over de betekenis achter zijn woorden. Als die er is. Tegen de tijd dat ze haar eindstation nadert, heeft ze nog steeds geen idee en typt ze:

DAT IS GOED. HAAL JE ME OM ZES
UUR OP?

Als antwoord krijgt ze ☺

Op het perron blijft ze staan. Misschien was het wel op dit punt, dat haar moeder José zag en besloot dat ze haar leven wilde beëindigen. Zou ze echt zo impulsief zijn geweest en haar eerdere plannen opzij hebben geschoven? Eerst doen, dan denken. Misschien lijkt ze meer op haar moeder dan ze altijd heeft gedacht. Wat je zoekt zit diep in je, in de stilte zul

je het vinden. Bedoelde Nana dit? Tegen de tijd dat ze uit de bus stapt, voelt ze zich een stuk energieker. Als ze bijna thuis is, komt José haar met Boef tegemoet gelopen. Ze steekt haar hand op. Noortje zwaait terug en blijft staan.

‘Ik wilde net bij je langsgaan om te kijken of je terug was,’ zegt de oudere vrouw.

Ineens verlegen om woorden bukt ze om de hond over zijn kop te aaien. Zijn tong hangt uit zijn bek, zijn ouderdom ruikt als een natte dweil na het soppen van een vieze vloer.

‘Ik kom je mijn excuses aanbieden voor het gedrag van Dorien. Wat zij vrijdag zei is onvergeeflijk.’

Verrast komt Noortje omhoog. ‘Ik wilde juist bij jou langskomen om me te verontschuldigen. Ik had nooit zo over mijn toeren bij jou moeten binnenstormen.’

‘Je was overstuurd door Cleo’s verhaal. Dorien had beter moeten weten. We hadden er een vreselijke ruzie over. Ik zag een kant van haar die ik nooit had gezien of zelfs maar vermoed. Ze is dezelfde avond nog vertrokken. Voor een time-out, zei ze. Ik denk dat het niet meer goed komt; wat ze zei over Brigida kan ik niet vergeten, laat staan vergeven.’ Tranen glinsteren in haar ogen en ze kijkt weg.

‘Jeetje,’ zegt Noortje. Medelijden welt op. José is een lief mens en ze vindt het naar om haar zo verdrietig te zien. De oudere vrouw snuift. ‘Zo gaat dat in het leven. Ik hoop dat wij nog wel vrienden zijn.’

‘Natuurlijk,’ antwoordt Noortje snel. ‘Kom anders morgenavond eten.’

Ze had Stijn moeten vragen om haar in het dorp te ontmoeten. Het was beter geweest om daar alvast op een terras te zitten met een drankje in plaats van tig keer de trap op en neer gaan om in de spiegel te kijken. En waarom eigenlijk? Het was een vergissing, een uitglijder en als goede vrienden kan ze gewoon

in haar favoriete jeans verschijnen. Ze verruilt haar nette bloes voor haar favoriete shirt en gaat op de bank zitten. Zou hij zijn moeder hebben verteld wat er tussen hen is gebeurd? Deze week zag ze haar regelmatig en ze zei er niets over. Ze hadden het vooral over vroeger, het was fijn om verhalen uit de jeugd van haar moeder te horen. Over die ene zomer zwegen ze, in plaats daarvan genoot ze van het beeld van haar moeder als een lief, gevoelig meisje met een speelse oudere zus. Voor ze er erg in heeft gaat de bel.

‘Fijn je weer te zien,’ zegt hij. Vriendelijk en neutraal. Hij wijst naar de auto naast het vakantiehuis. ‘Zo te zien zijn je eerste huurders er.’

‘Gasten. Dat klinkt aardiger.’ De spanning glijdt van haar af. Voor ze Noorbeek inlopen stopt hij bij een wegwijk met een bankje ervoor. ‘Laten we even gaan zitten. Ik wil je nog wat zeggen voor we allemaal oren om ons heen hebben.’

Haar benen verslappen en ze ploft neer.

‘Vorige week heb ik misbruik gemaakt van de situatie. Dat spijt me.’

Misbruik? Het woord stuit haar tegen de borst: het hoort bij wat er met haar moeder gebeurde, met Carola. ‘Dat heb je niet. Ik had er net zo goed deel aan als jij. Het enige excuus is dat ik van slag was, dat wij van slag waren. Als we niet zoveel hadden gedronken, was het vast anders gelopen.’

Over zijn gezicht glijdt iets wat ze moeilijk kan duiden. Opluchting, spijt? Of zat er toch een kern van waarheid in de plagerijen van Cleo?

‘Toch had ik me moeten beheersen.’

‘Wat mij betreft vergeten we het,’ zegt ze.

‘Meen je dat?’

Driftig knikt ze ja. ‘Ik hoop dat we gewoon goede vrienden blijven.’

‘Dat in ieder geval.’ Hij staat op. ‘Kom, ik heb gereserveerd bij Du Nord.’

Wantrouwig blijft ze zitten. Ze had gedacht dat ze een hapje zouden eten bij een van de gezellige eetcafés in het dorp. Het Frans georiënteerde restaurant met het terras onder de wijnranken is van een meer romantische orde.

‘Kijk niet zo achterdochtig. Gewoon relaxed lekker eten en bijpraten als goede vrienden. Ik heb veel te vertellen.’

Zodra ze hun drankjes hebben besteld, brandt hij los. ‘Je weet dat ik het al een tijdje zat ben op mijn werk en nu ik weer single ben, kan ik doen en laten wat ik wil. Dus heb ik mijn baan opgezegd. Ik ga voor mezelf beginnen als webdesigner.’

‘Wat gaaf. Weet je dat ik eerst dacht dat je me kwam vertellen over een nieuwe vriendin.’

‘Alsjeblieft, zeg. Daar staat voorlopig mijn hoofd niet naar. Eerst een succes van mijn eigen bedrijf maken en een nieuw huis. Binnenkort gaat mijn appartement in de verkoop. Nu Dorien uit beeld is, ga ik tijdelijk bij mijn moeder wonen. Als het me ook bevalt vanuit hier te werken, wil ik in de buurt wat kopen.’

Ze toosten met de drankjes die inmiddels zijn gebracht.

De weken vliegen voorbij. Haar nieuwe leven bevalt haar. De omgang met de gasten van het vakantiehuis is leuk, de contacten met José en Thieu zijn warm. Ook met Stijn is de omgang gezellig nu ze besloten hebben te doen of die ene avond nooit plaatsvond. Het is alsof ze eindelijk de familie heeft die ze nooit heeft gehad. Op een dag krijgt ze van Cleo’s uitgever een royalty-overzicht. Ze had geen idee dat haar tante zo succesvol was, de noodzaak voor een extra inkomensbron wordt iets voor de toekomst. Toch blijft het gevoel dat er iets mist, dat er nog iets moet zijn, iets wat ze zou vinden als ze zou weten waar te zoeken. Ze heeft het geprobeerd met de hangers

van haar moeder op haar altaar, zelfs met de gebroken ketting. Het enige wat ze ervoor terug kreeg, is een gemis dat zeurt in haar onderbuik. Ze slaat een menstruatie over. Misschien is het de perimenopauze wel en zoekt ze er te veel achter. Ze begint weer dagelijks Nana's ritueel te volgen. Dit keer met Nana's hanger en zonder haar moeders foto en sierraden; het zeurderige gevoel blijft.

'Of ben je soms zwanger?' vraagt Carola. Het is twee weken na Pasen, het weekend van Denhalen in Noorbeek. De jaarlijkse traditie waarin de oude Brigida-Den voor de kerk zaterdagochtend vroeg door de getrouwde mannen wordt neergehaald, waarna de jonge mannen een nieuwe den uit het bos halen die 's avonds door de mannen omhoog wordt gehesen. Dit allemaal ter ere van Sint Brigida die in de middeleeuwen de veepest uit het dorp verdreef. Volgens José bestaat de traditie sinds 1634 en is het een spektakel om niet te missen. Carola is er speciaal voor gekomen.

'Ben jij soms gek geworden,' kaatst Noortje terug. 'Ik ben 42. Hoe kan ik nou zwanger zijn?'

'Er zijn genoeg vrouwen die dik na hun veertigste nog kinderen krijgen. Ook weet ik wel een gelegenheid waarbij dat gebeurd kan zijn, ik vermoed dat jullie geen condoom hebben gebruikt.'

'Doe normaal. Van die ene keer?'

'Dat maakt toch niet uit? Je maakt net zoveel kans om de hoofdprijs in een loterij te winnen als je voor het eerst een lot koopt of voor de tigste keer.'

'Misschien is hij wel niet echt klaargekomen,' verzint ze. Wanhopig, tegen beter weten in.

Carola schiet in de lach en Noortje krijgt het warm. Wat als haar vriendin gelijk heeft?

'Soms ben je onverbeterlijk,' zegt Carola als ze is uitgelachen. 'Laten we een zwangerschapstest halen. Waar zit een drogist?'

‘Een paar dorpen verder. Daar kennen ze me. We kunnen beter naar Maastricht gaan.’

‘Ik ga wel alleen, mij kent geen mens.’

Paarden met bloemenkransen op hun schouders draven in een lange stoet door het dorp, achter hen aan komt een kar met daarop een lange boomstam waarvan alleen de top nog bedekt is met groen: de nieuwe Brigidaden. Aan de kant van de weg staan rijen mensen dik opeengepakt. Naast haar staan Carola en Stijn te juichen en klappen. De vrolijke sfeer raakt Noortje nauwelijks. Zwanger. Het was het eerste waar ze bij het wakker worden aan dacht en sindsdien heeft het besef haar in de greep. Gisteren leek het duidelijk: een abortus. Maandag maakt ze een afspraak en Carola gaat met haar mee. Vandaag kroop er iets anders omhoog. Wat als dit het levensteken is waar ze altijd op heeft gehoopt? Misschien is dit wel een cadeau van haar moeder, een kans om goed te maken wat er in haar leven fout ging. Wellicht is er inderdaad meer tussen hemel en aarde en was Stijn een instrument van iets groters dan mensen kunnen bevatten. Een meisje als Brigida waarmee ze alles kan goedmaken wat haar moeder is aangedaan. Haar verstand doet het af als onzin, haar hart zegt iets anders. Ineens mist ze Nana; als iemand het zou begrijpen is zij dat.

‘Kom.’ Carola pakt haar bij de pols en trekt haar achter Stijn en de mensenmassa aan naar het plein voor de kerk waar de den straks omhoog wordt gehesen.

‘Wist je dat de kans op een spontane zwangerschap na je 42ste heel klein is?’ Noortje zet een beker zwarte koffie voor haar vriendin neer. Die geeuwt en kijkt haar met dikke slaapogen aan. ‘Hoe kom je daar nou bij?’

‘Ik was vroeg wakker en ben op internet gaan zoeken.’

‘Je hebt wel vette pech.’

‘Of het is een wonder.’

‘Oh, mijn god, heeft het je nu van je gezonde verstand beroofd?’

‘Doe niet zo mal. Ik bedoel gewoon dat het zo moest zijn.’ Dat ze vannacht droomde van een klein meisje dat kirrend haar handjes naar haar uitstak, verzwijgt ze. ‘Ik heb zitten denken. Brigid’s House staat nog steeds te koop. Misschien moet ik dat kopen, de Bed and Breakfast weer openen en daar een nieuwe toekomst beginnen met mijn dochter.’

Carola zet haar lege beker met een klap op de keukentafel. ‘Ik ga douchen en daarna gaan we op zoek naar je gezonde verstand.’ Op de keukendrempel draait ze zich om. ‘Het kan ook een jongen zijn.’

Glimlachend legt Noortje haar handen om haar nog platte buik. Haar meisje, een kleine Bríd. Nog nooit is ze ergens zo zeker van geweest.

Het vliegtuig taxiëert naar de startbaan. Noortje leunt achterover in haar stoel; het is lang geleden dat ze zich zo fit heeft gevoeld, zo vol leven. Na een verhitte discussie met Carola werden ze het eens dat een vrouw baas in eigen buik is.

‘Dat betekent niet dat je ondoordachte beslissingen moet nemen,’ zei haar vriendin streng. ‘Je gezondheid gaat voor en dit sprookjeshuis tussen de heuvels hoort bij jou. Ik heb je nog nooit zo op je plek gezien als hier.’

Als eerste maakte ze een afspraak met de huisarts. Die reageerde ontspannen. ‘Ik snap dat het als een wonder voelt, maar je bent echt de enige niet. Op je tweeënveertigste is de kans op een spontane zwangerschap weliswaar niet groot, maar toch altijd nog zo’n twee procent per cyclus. Dat is heel wat hoger dan de kans om de jackpot in de staatsloterij te winnen.’

‘Is het erg riskant om zo oud nog een kind te krijgen?’ vroeg Carola.

‘Tot je vijfenveertigste kan je zonder problemen een gezond kind krijgen,’ antwoordde de arts en ze wendde zich tot Noortje. ‘Jij bent in prima conditie. Wel is er een verhoogd risico op miskramen en complicaties. Het is daarom extra belangrijk dat je iedere maand op controle komt en direct een afspraak maakt als er iets is, hoe klein en onbeduidend het ook lijkt. Verder moet je zorgen dat je heel gezond leeft. Niet roken of drinken, gezond eten, niet snoepen, op tijd naar bed en blijven bewegen zonder zware inspanning. Iedere dag een wandeling en zwangerschapsyoga zijn bijvoorbeeld heel goed.’ Ook vliegen vond de arts geen probleem, mits ze over drie weken terug was voor de tien weken echo. Nadat Noortje daarvoor een afspraak had gemaakt, vroeg ze José of zij

tijdelijk voor het vakantiehuis en de opvang van de gasten kon zorgen omdat ze bij Nana in Ierland op bezoek wilde. Dat was haar tegemoetkoming aan Carola: ze zou eerst met Nana praten voor ze een definitief besluit nam over waar ze ging wonen.

‘Bovendien,’ zei haar vriendin er achteraan. ‘Een abortus kan ook later nog.’

Noortje lachte om haar onvermoeibaarheid. ‘No way.’

Het toestel komt op hoogte en ze loert uit het raampje. Het land verdwijnt snel uit zicht en zodra ze boven de Ierse zee zijn, leunt ze achterover. Ze legt haar handen op haar inmiddels licht opbollende buik. In stilte proeft ze de naam Leonora. Nana zei hem bij hun afscheid hardop: ‘Wees wijs voor de kleine Leonora, speel met haar met het hart van een kind en geniet van het leven als de sterke vrouw die je inmiddels bent.’ Ze drukte een kus op haar handpalm en legde hem op Noortjes buik. ‘Dag kleine, Leonora. Maak er een prachtige levensreis van.’

Leonora. Hoe vaker ze de naam door haar mond laat rollen, hoe meer hij haar bevalt. Tot nu gebruikte alleen haar oudtante hun naam voluit, het voelt als een cirkel die sluit. Ze doet zelt weg met de herinneringen aan de afgelopen weken.

Nana zag het direct toen ze aankwam bij haar huis: ‘Dat wachtte jou: een dochter om je vleugels verder uit te slaan en te groeien.’ Want net als zijzelf twijfelde de wijze vrouw geen moment aan het geslacht van haar kind. ‘Dat zie ik aan de volheid van je gezicht en de glans in je ogen,’ zei ze als antwoord op Noortjes vraag waarom ze zo zeker wist dat ze een meisje verwachtte. Haar woorden verzachtten de shock van het weerzien. Sinds haar vertrek een dik half jaar geleden leek Nana geslonken. Gerimpelder en krommer, alsof het

besluit haar erfgoed te verkopen, werkte als een knop om de laatste jaren van haar leven versneld door te spoelen. Of lag de verantwoordelijkheid voor haar veroudering bij de natuurkracht die de afgelopen winter zo overduidelijk Brigid's House had gegeseld? Dakpannen lagen scheef of waren verdwenen en op de bovenste verdieping zaten planken voor de kapotte ramen. Over wat dat voor gevolgen had voor de schade binnenshuis weigerde ze bij die eerste aanblik na te denken.

‘Ach, kindje toch,’ zei Nana. Ze zaten met een kop thee voor de kachel en Noortje had haar net over de aanleiding van haar komst verteld. ‘Los van de verschrikkelijke staat van het huis, ligt jouw toekomst niet hier. Dat had ik je toch verteld?’ Streng, en licht geïrriteerd. Noortje voelde zich een terechtgewezen kind en boog haar hoofd.

‘Een kind alleen opvoeden is zwaar. Hoe zit het met de vader van jouw dochter?’ vroeg Nana. Ze vertelde haar over Stijn en haar leven in Zwengel.

‘Wat ben je goed terechtgekomen in dat huis van je tante. Het is een prachtige basis om een kind groot te brengen. Wat is er gebeurd dat je dacht dat je hier beter af zou zijn?’

‘Volgens mij is deze zwangerschap een teken van iets groters, een kans om goed te maken wat mijn moeder is aangedaan. Een soort hergeboorte.’ Vuur vlamde omhoog nu ze zo concreet een woord gaf aan dat wat als vaag idee in haar rondtolde. ‘Mijn moeder is ooit verkracht, daarom kwam het.’ Ze vertelde haar moeders levensverhaal zoals het door Cleo werd opgetekend en door José verder ingekleurd. ‘Ik bedacht dat deze Brigida, aan mij is geschonken om dat wat mijn moeder is aangedaan te helen. Omdat het met haar in Nederland misging, leek me dat ik dat het best hier kon doen, dicht bij het dorp van Bríd.’

Een houtblok knapte in de kachel. Volgende maand naderde de lente de zomer; aan de westkust van Ierland stond nog een gure wind die door de kieren in de ramen naar binnen perst.

‘Wat moet dat vreselijk zijn geweest om deze waarheid over je moeder te ontdekken,’ zei Nana. ‘Ik begrijp dat je er helemaal van in de war bent. Toch verwacht je geen Brigida. De naam van de oudste dochters in jouw familie is toch Leonora? Vrouwen met die naam tonen kracht, moed en vastberadenheid. Ze zijn sterk en zelfstandig.’

‘Zo sterk was mijn tante niet, ze was pas vierenzestig toen ze dood ging.’

Nana wapperde met haar hand alsof Noortjes woorden een futiliteit waren. ‘Het gaat niet om leeftijd. Kijk eens naar hoe ze haar leven leidde en wat ze naliet. Ze schreef toch kinderboeken over twee sterke meisjes die de wereld aankonden? Dáárin ligt haar kracht en belang. Kom eens hier.’

Noortje ging voor haar staan.

De oude vrouw sloot haar ogen en legde haar handen op haar zwangere buik. De aanraking veroorzaakte een nauwelijks waarneembare tinteling. Nana keek op en knikte tevreden. ‘Dit wordt een Leonora. Net als je tante en oudtante voor je en jijzelf, nu je onder de last van je verleden vandaan bent gekropen.’

Ze legt haar handen op haar buik om de herinnering aan Nana’s aanraking en woorden terug te halen. De druk op haar oren neemt toe. Een schok, het vliegtuig raakt de Nederlandse grond.

Ze nestelt zich in de passagiersstoel van Carola’s auto, die heel wat comfortabeler is dan de huurauto die ze in Ierland had. Haar vriendin schuift achter het stuur. ‘Ik hoop dat je

het goed vindt om vannacht bij mij te slapen. Ik heb geen puf om vanavond dat hele eind te rijden.'

'Ik kan morgenochtend ook de trein nemen, ik moet pas om half twee in Maastricht zijn voor de echo.'

'Ik ga mee, dat had ik toch gezegd.' Ze klinkt bars.

Voor het eerst sinds ze Carola begroette in de aankomsthal neemt Noortje haar aandachtig op. Ze ziet bleek en als haar vriendin over haar rechterschouder kijkt om in te voegen, vallen haar de donkere kringen onder haar ogen op.

'Gaaf het wel goed met je?' vraagt ze zodra ze in een rustige verkeersstroom op de snelweg rijden.

'Jawel.' Mat.

'Dat klinkt weinig overtuigend.'

'Het is druk geweest met de stichting. En lastig. Eigenlijk is het dat nog steeds.'

'Vertel.'

'Ik hoor liever jouw verhalen over Nana en Ierland.'

'Straks. Eerst jij.'

Carola werpt een snelle blik opzij. 'Het is, zachtjes gezegd, niet zo simpel om de daders veroordeeld te krijgen. Als dat al lukt. Om de slachtoffers te ondersteunen bij het vertellen van hun levensverhaal zocht ik een deskundig psychotherapeut. Die heb ik gevonden. Francine heet ze en ze is heel goed. Ze vroeg waarom ik verwachtte dat die meisjes aan mij hun geschiedenis zouden vertellen als ik zelf weigerde iets over mijn ervaringen los te laten. "Hoe kunnen ze na alles wat hun is overkomen iemand vertrouwen die weigert te praten over haar eigen ervaringen," zei ze. Ik had er geen antwoord op en sindsdien heb ik koppijn van het bonken op de kluis in mijn hoofd.'

Langzaam daalt de betekenis van haar woorden in bij Noortje. 'Francine kwam vast met een reden op jouw pad. Ik denk dat het tijd is om erover te gaan praten. Je bent je

hele leven een sterke vrouw, misschien is het nu tijd om het kind in je ruimte te geven.'

'Mijn hemel. Waar heb jij die zweverigheid vandaan?'

'Van Nana, mij heeft ze er erg mee geholpen.'

Ze naderen hun afslag op de ringweg rond Rotterdam. Carola zet haar knipperlicht aan. 'Ik heb totaal geen zin om het over mijn verleden te gaan hebben.'

'Als je het eenmaal gedaan hebt, ben je er blij mee. En je hebt mij, inmiddels sta ik ook steviger in mijn schoenen. Denk er in ieder geval over na.'

'Ik heb haar nodig voor de stichting en ze laat me weinig keuze. Zullen we het laten rusten? Ik wil dat je me eindelijk alles vertelt over de afgelopen anderhalve week.'

Carola komt naast haar op de bank zitten en geeft haar een glas gemberthee. Sinds een paar weken heeft ze na het eten last van indigestie en gember zou een goede remedie zijn. 'Ben je nog steeds van plan om naar Ierland te verkassen?'

'Dat is onmogelijk gezien de staat van het huis. En ik wil het ook niet meer.'

'Wat is er gebeurd?'

'Eigenlijk niets. Zo zonder gasten en Mrs. G was ik alleen met Nana. Zelfs Maggie liet zich niet zien. Volgens Nana heeft ze zowel een nieuwe liefde als een nieuwe drukke baan. Het was trouwens gek om in haar kamer te slapen. Ik bedacht dat, als Nana op een bepaald moment er ook niet meer is, ik alleen in een onbekend land ben met een klein kind. Wat als er iets is? Nu ik moeder word, vind ik dat ik daar mijn verantwoordelijkheid voor moet nemen.'

'Halleluja!'

Noortje lacht met haar mee.

'Wanneer wil je het Stijn vertellen?' vraagt Carola.

Beschermend slaat Noortje haar armen om haar buik. De lichte bolling is onder haar kleding onzichtbaar. De mode

is wijd, met wat ruime truien en een paar broeken met een elastische band duurt het vast lang voordat iemand het ziet. 'Voorlopig niet. Het is mijn dochter, ik ga haar alleen opvoeden.'

'Je kan moeilijk doen dat het een onbevleete ontvangenis was. Eens moet hij het weten, en hoe eerder je het doet, hoe meer tijd je hebt om de zaken te regelen.'

'Moet jij nodig zeggen, jij stelt je beslissing om met Francine te gaan praten ook uit.'

'Touché. Wellicht moeten we parallel aan elkaar doen wat moet.'

Hun handen vinden elkaar in het midden van de bank. Hun warmte versmelt, gaat gloeien en kruipt omhoog langs haar arm, schouder en nestelt zich diep in haar borst. Zielszusjes. Hun band trilt, versterkt.

'Sta je er wel bij stil dat het kind ook een jongen kan zijn?' vraagt Carola.

'Uitgesloten. Volgens Nana is het een Leonora. Later wordt ze een sterke en zelfstandige vrouw. Net als haar oudtantes.'

'En tegen de wijsheid van een oude Ierse vrouw kan natuurlijk geen mens op.'

'Precies. Als je dat maar onthoudt.'

Carola buigt zich naar het scherm met de grijswitte vlek die de baby in Noortjes buik voorstelt. 'Hoe kan je zien of het een jongen of een meisje wordt?' vraagt ze.

'Daar is het nu nog te vroeg voor, pas na de zestiende week kunnen we daar iets over zeggen. Soms later,' antwoordt de echoscopist terwijl ze met het bewegingsapparaat over Noortjes buik heen en weer gaat. Noortje laat hun gesprek over de mogelijkheden en onmogelijkheden van echo's langs zich heen glijden, druk als ze is met het indrinken van de eerste beelden van de kleine Leonora.

‘Wat is ze mooi, hè?’ verzucht ze als ze na afloop van de echoscopie een kop thee drinken op een terras. Haar blik is verkleefd met de foto in haar hand

‘Ik wil je pret niet bederven,’ zegt Carola. ‘Het enige wat ik zie is een korrelige vlek. Belangrijker is dat het hartje klopt. Ga je het nu vertellen of wacht je op de dertien weken echo?’

Noortje sluit haar hand om Nana’s hanger; sinds ze weet dat ze zwanger is draagt ze hem permanent. In tegenstelling tot de blauwgroene hanger van haar moeder geeft deze haar houvast. Sowieso weet ze niet zo goed wat ze met haar moeders hanger aan moet. Haar kennis van de achtergrond van dat sieraad, heeft de betovering die er op de foto van uitging verbroken. Dat geldt ook voor de foto zelf. En hoewel het iets ongemakkelijks had, liet ze de foto thuis toen ze vertrok naar Ierland. In een van haar gesprekken met Nana kwam het ter sprake. Zij had er een logische verklaring voor: de hanger was uit de tijd dat haar moeder met zichzelf in de knoop zat. Net als de foto. Ze besluit om, zodra ze thuis is, de hanger samen met de foto op te bergen. Zou dat de reden zijn dat ze de fotogalerij aan de wand langs de trap nog steeds niet heeft afgemaakt? Ze was van plan deze foto een centrale plek te geven tussen de leukste en gelukkigste jeugdfoto’s van haar moeder en tante. Foto’s waarop ze blij keken, lachten en doodgewoon gelukkig waren. Foto’s ook waarop haar moeder dat andere kettinkje droeg, dat met het geloof-hoop-en-liefde hangertje. De ps van haar tante: Als je het verhaal hebt gelezen, begrijp je wat er in de doosjes zit. Ineens is het voor haar zo helder als een ster die in het donker de weg wijst. Ze keek verkeerd. De moederliefde zat in het afdoen van de blauwgroene hanger, niet in het dragen ervan.

Carola wappert met haar hand voor haar blikveld. ‘Hallo ben je er nog? Ik vroeg wat je nu ging doen. Ik wil een afspraak met Francine niet eindeloos uitstellen.’

‘Ik ga dat zilveren kettinkje laten maken. Je weet wel, dat met het geloof-hoop-en-liefde bedeltje. Die ga ik dragen, samen met deze hanger van Nana. En als Leonora oud genoeg is, is het voor haar.’ De ziel van haar moeder, gerepareerd en beschermd door de kracht van de Leonora’s. En de kleine Leonora verrijkt met de zachtheid van haar oma’s karakter. Samen kunnen ze alles aan.

‘Wat is dat nou voor antwoord?’

‘Dat kettinkje is uit de tijd dat alles goed was met mijn moeder, dat ze gelukkig was en ongeschonden. Snap je?’

Haar vriendin schudt haar hoofd en in een gebaar van verbijstering heft ze haar handen naar de hemel.

‘Dan is het weer heel en is alles wat het stuk maakte ongedaan gemaakt. Geheeld, zeg maar. Alleen sterker.’

‘Bewaar me, de logica van een zwangere vrouw. Wat heeft dat er nu mee te maken?’

Noortje grijnst, een tintelende warmte straalt vanuit haar baarmoeder door de rest van haar lijf.

‘Alles!’

NAWOORD

Al meer dan twintig jaar kom ik in Noorbeek, een dorpje in het Zuid-Limburgse Heuvelland. Het begon met korte wandelvakanties en sinds de uitbraak van het coronavirus verblijf ik er iedere zomer twee weken. Het begin van 'In de stilte de echo' ligt in een wandeling langs de Zwingelput in Schey, een van de buurtschappen rond Noorbeek. Deze put staat op een grasveld en op die plek ontstond het verhaal 'Die ene zomer' dat Cleo in hoofdstuk 31 vertelt. Vanuit hier is het verhaal verder gegroeid, waarbij 'die ene zomer' doorwerkt in de levens van Cleo en Noortje.

Hoewel alle personages en gebeurtenissen fictief zijn, bestaat Noorbeek echt. Het buurtschap Zwingel daarentegen niet, het is een samenraapsel van alle buurtschappen en dorpjes rond Noorbeek waar ik in de loop der jaren heb gewandeld. De herberg Brigida is inmiddels gesloten en als Bed and Breakfast overgegaan in andere handen. Door de herberg een plekje te geven in deze roman, koester ik mijn herinneringen aan alle keren dat ik daar verbleef.

Op mijn zoektocht naar de gang van zaken bij een nalatenschap kwam ik uit bij Steffie Michels, notaris én eigenaar van De witte olifant in Noorbeek. Op deze plek wil ik haar bedanken voor het delen van haar kennis. Ook bedank ik Karen van Wijngaarden voor het delen van haar kennis over de geschiedenis van de zwangerschapsecho.

Tot slot: In de jaren negentig van de vorige eeuw werkte ik in het Meidenwegloophuis Den Haag. Voor het eerste deel in deze roman heb ik gebruik gemaakt van mijn herinneringen

aan deze tijd. Ik wil benadrukken dat alle personages die ik noem verzonnen zijn, de context en de sfeer zijn zoals ik ze mij herinner. Ik ben al die misbruikte, mishandelde en bedreigde meisjes die daar mijn pad kruisten nooit vergeten. De titel van dit boek is ook een eerbetoon aan hen.

Meer lezen van Marceline?

NEVELS

Het overkomt me niet vaak, zo verdiept zijn in een boek dat je ongemerkt je bestmingsstation mist. Toch gebeurde het me met *Nevels* van Marceline de Waard. - lezer op Hebban

ISBN 9789493275829; 9789493275959 (e-boek)

TERUGKEER

Marceline de Waard zet met *Terugkeer* een mooi en sfeervol verhaal neer dat de lezer meeneemt naar de belevingswereld van een kleine gemeenschap met grootse verlangens. - Leeskost

ISBN 9789493210998; 9789493275362 (e-boek)

THUISREIS

Een debuutroman waarin alles klopt: de personages die goed uitgewerkt zijn, de sfeer, het reisgevoel, de natuurbeschrijvingen en een mysterie dat om opheldering vraagt. - NBD Biblion

ISBN 9789492551863; 9789493210080 (e-boek)

